

národní
úložiště
šedé
literatury

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2010

Česká národní banka
2011

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-124098>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 19.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

ZPRÁVA O VÝKONU DOHLEDU
NAD FINANČNÍM TRHEM

2010

ZPRÁVA O VÝKONU DOHLEDU NAD
FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

ISBN 978-80-87225-31-8

ÚVODEM	5
VYJÁDŘENÍ VÝBORU PRO FINANČNÍ TRH	6
A. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010	9
1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010	10
1.1 Zhodnocení stavu regulace v oblasti finančního trhu	10
1.2 Změny zákonů	10
1.3 Vyhlášky a opatření ČNB	11
1.4 Vydaná úřední sdělení	12
1.5 Připravované změny v regulaci finančního trhu	14
2. EVROPSKÁ REGULACE	17
2.1 Novely směrnice o kapitálových požadavcích (2006/48/ES a 2006/49/ES)	17
2.2 Prováděcí předpis ke směrnici Solventnost II	17
2.3 Směrnice o finančních konglomerátech (FICOD)	18
2.4 Návrh nařízení k regulaci OTC derivátů, centrálních protistran a registrů uzavřených obchodů	18
2.5 Regulace v oblasti kolektivního investování	18
2.6 Garanční a kompenzační schémata	18
2.7 Zelená kniha k auditu	19
2.8 Zelená kniha ke corporate governance ve finančních institucích	19
2.9 Evropský rámec pro řízení krizí na finančním trhu	19
3. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010	20
3.1 Licenční, schvalovací a povolovací činnost	20
3.2 Notifikace	25
3.3 Registrační činnost zastoupení bank a finančních institucí	26
3.4 Sankční činnost	27
3.5 Dohled na dálku	28
3.6 Kontroly na místě	33
3.7 Centrální registr úvěrů	38
4. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL OCHRANY SPOTŘEBITELE	39
4.1 Přehled podání spotřebitelů	39
4.2 Právní a metodická činnost	40
4.3 Finanční vzdělávání	40
5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	41
5.1 Změny v uspořádání dohledu nad finančním trhem v EU	41
5.2 Spolupráce v rámci struktur Evropské centrální banky	44
5.3 Spolupráce v rámci Basilejského výboru pro bankovní dohled	45
5.4 Spolupráce v rámci dalších mezinárodních organizací	45
5.5 Spolupráce s partnerskými orgány dohledu	45

B. VÝVOJ FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2010	47
SHRNUTÍ	48
1. EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ V ROCE 2010	53
2. VÝVOJ V SEKTORECH ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ	55
2.1 Struktura bankovního sektoru	55
2.2 Činnost bankovního sektoru	57
2.3 Rizika bankovního podnikání	64
2.4 Kapitálová přiměřenost	67
2.5 Hospodářské výsledky bankovního sektoru	70
2.6 Vývoj v sektoru družstevních záložen	72
3. VÝVOJ NA KAPITÁLOVÉM TRHU	76
3.1 Obchodníci s cennými papíry	76
3.2 Kolektivní investování	78
3.3 Penzijní fondy	80
3.4 Regulované trhy	82
4. VÝVOJ NA POJISTNÉM TRHU	84
4.1 Struktura pojistného trhu	84
4.2 Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven	86
4.3 Vývoj předepsaného pojistného	86
4.4 Vývoj nákladů na pojistná plnění	89
4.5 Aktiva pojišťoven	90
4.6 Pasiva pojišťoven	92
4.7 Výsledky hospodaření	94
SEZNAM ZKRATEK	96
SLOVNÍČEK POJMŮ	99
C. PŘÍLOHY	104

Zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem vypracovává Česká národní banka od roku 2006¹, kdy jí novelou zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, vznikla nová zákonná povinnost předkládat tuto Zprávu za každý uplynulý kalendářní rok a nejpozději do 30. června roku následujícího Zprávu doručit Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci.

V souladu s požadavkem výše zmíněného zákona byla tato Zpráva předem předložena Výboru pro finanční trh, který využil svého práva a připojil k ní vyjádření uvedené dále.

Předkládaná Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2010 se skládá ze dvou částí. Část A informuje o přímém výkonu dohledu nad finančním trhem, změnách v právních předpisech regulujících finanční trh, o zavádění nových přístupů ke zvýšení stability a transparentnosti finančního trhu, o subjektech na finančním trhu ČR, licenčních a sankčních řízeních a o mezinárodní spolupráci ČNB v oblasti dohledu. Část B popisuje vývoj jednotlivých sektorů finančního trhu, tj. úvěrových institucí, pojišťoven a kapitálového trhu v daném roce.

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem slouží rovněž k informování veřejnosti o spektru aktivit ČNB v oblasti výkonu dohledu nad tuzemským finančním trhem a o stavu a vývoji tuzemského finančního trhu v roce 2010. Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2010 bude, stejně jako jednotlivé Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za roky 2006–2009, společně s dalšími informacemi týkajícími se finančního trhu, uveřejněna na webových stránkách ČNB.

Zpráva byla projednána a schválena bankovní radou České národní banky dne 9. června 2011.

¹ Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za léta 2006 až 2009 jsou zveřejněné na webových stránkách ČNB [www.cnb.cz/cs/Dohled nad finančním trhem/Souhrnné informace o finančním trhu/Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem](http://www.cnb.cz/cs/Dohled_nad_financnim_trhem/Souhrnne_informace_o_financnim_trhu/Zpravy_o_vykonu_dohledu_nad_financnim_trhem).

VÝBOR PRO FINANČNÍ TRH

Výbor pro finanční trh (Výbor) vznikl na základě zákona č. 57/2006 Sb., kterým došlo ke sjednocení dohledu nad finančním trhem v České republice do České národní banky (ČNB)², jako poradní orgán bankovní rady ČNB pro oblast dohledu nad finančním trhem. Projednává koncepční otázky související s regulací a dohledem nad finančním trhem a vyjadřuje se též k významným trendům ve vývoji finančního sektoru, jež mají regulační aspekt. Výbor neřeší záležitosti týkající se konkrétních subjektů na finančním trhu.

Složení Výboru v roce 2010:

- Tomáš Síkora, předseda,
- Radek Urban, místopředseda a
- Petr Marsa (všichni tři členové byli zvoleni Rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny z kandidátů navržených profesními organizacemi sdružujícími účastníky finančního trhu),
- František Klufa, finanční arbitr České republiky,
- Monika Strejcová, která v průběhu roku 2010 nahradila Kláru Król,
- Dušan Hradil, který vystřídal Daniela Drahotského (všichni Ministerstvo financí ČR),
- Vladimír Tomšík, který v průběhu roku 2010 nahradil Miroslava Singera (oba ČNB).

Členové Výboru vykonávají svoji funkci osobně a bezplatně.

S ohledem na své složení, zahrnující reprezentanty soukromého i veřejného sektoru, představuje Výbor nezávislé odborné fórum, které poskytuje České národní bance zpětnou vazbu, názory, doporučení či podněty k záležitostem týkajícím se výkonu její funkce orgánu dohledu nad tuzemským finančním trhem.

V praxi jsou z každého zasedání Výboru vyhotovovány podrobné minutes obsahující písemný záznam proběhlé diskuze, názorů jednotlivých členů Výboru a přijatých závěrů. Tyto minutes jsou po schválení postoupeny pro informaci bankovní radě ČNB. Aby byla činnost Výboru transparentní i navenek, je z každého jeho jednání učiněn ještě zápis o hlavních bodech a závěrech diskuze, který je po schválení uveřejněn na webových stránkách ČNB (<http://www.cnb.cz> – Dohled nad finančním trhem – Výkon dohledu – Výbor pro finanční trh). Většinu projednávaných materiálů mohou jeho členové dle svého uvážení konzultovat s profesními asociacemi sdružujícími účastníky finančního trhu.

Výbor pro finanční trh by se podle zákona měl scházet alespoň dvakrát ročně. V roce 2010 se Výbor sešel třikrát (31. března, 4. října a 6. prosince). V mezidobí Výbor řeší operativní a rutinní agendu v souladu se svým jednacím řádem s použitím prostředků elektronické komunikace.

Výbor je pravidelně (dvakrát ročně) informován Českou národní bankou o hlavních aktivitách v oblasti dohledu nad finančním trhem (na základě §45c odst. 3 zákona o České národní bance) a dále se Výbor vyjadřuje ke Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem.

V minulém roce se Výbor mj. zabýval hodnocením a důsledky novely zákona o penzijním připojištění, která nabyla účinnosti v srpnu 2009. I v roce 2011 bude Výbor věnovat pozornost tématu dalšího vývoje důchodové reformy.

I v průběhu roku 2010 byli členové Výboru pravidelně a podrobně informováni vedením ČNB o aktuální situaci na českém finančním trhu v kontextu nedávné finanční krize a opatřeních přijímaných v rámci dohledu ČNB nad finančním trhem. V této souvislosti Výbor také diskutoval provedené změny ve struktuře regulace a dohledu evropského finančního sektoru a jejich důsledky na domácí finanční trh.

² Právně je postavení Výboru pro finanční trh upraveno v § 45a až 45d zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 57/2006 Sb.

Dalším důležitým tématem, kterým se pravidelně Výbor zabývá, je podpora finanční gramotnosti obyvatelstva a ochrana spotřebitele na finančním trhu. V této souvislosti funguje v rámci ČNB od září 2008 Samostatný odbor ochrany spotřebitele. Do této problematiky patří také činnost kanceláře finančního arbitra České republiky. O aktivitách obou zmíněných institucí byl Výbor v roce 2010 pravidelně informován.

Několikrát byli rovněž členové Výboru seznámeni s činností pracovní skupiny Ministerstva financí ČR zabývající se sjednocením pravidel distribuce produktů na finančním trhu.

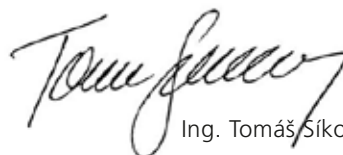
VYJÁDŘENÍ VÝBORU PRO FINANČNÍ TRH KE ZPRÁVĚ ČNB O VÝKONU DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM ZA ROK 2010

Výbor pro finanční trh je ze zákona povinný projednat zprávu České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za předchozí rok. Poté je zpráva schválena bankovní radou a předložena Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci. Členové Výboru projednali zprávu ve dvou částech per rollam a nikdo neuplatnil právo svolat zasedání Výboru.

Po seznámení s výsledky finančního sektoru za rok 2010 Výbor konstatoval, že po předchozích projevech světové finanční a hospodářské krize došlo v České republice k obnovení ekonomického růstu. Nepříznivý ekonomický vývoj z předchozího období ještě částečně ovlivňoval hospodaření institucí podnikajících na tuzemském finančním trhu a schopnost podnikatelských subjektů i fyzických osob splácet své závazky. K oživení ekonomického růstu došlo v návaznosti na zlepšení exportních možností, když se světový obchod rovněž vymanil z finanční krize. Hlavním činitelem růstu tak byl zpočátku čistý vývoz, později pak výrazné obnovení tvorby zásob. Z odvětvového pohledu došlo k oživení tvorby hrubé přidané hodnoty v průmyslu, obchodu a peněžnictví. Česká národní banka reagovala na vývoj ekonomického prostředí snížením základních úrokových sazeb v květnu 2010.

Výbor pro finanční trh s vědomím, že konečné znění Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2010 musí ještě schválit bankovní rada ČNB, bere návrh této zprávy na vědomí a neuplatňuje vůči jejímu obsahu žádné výhrady.

Za Výbor pro finanční trh:

Ing. Tomáš Síkora, MBA
předseda

ČÁST A

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

1.1 ZHODNOCENÍ STAVU REGULACE V OBLASTI FINANČNÍHO TRHU

ČNB se v průběhu roku 2010 podílela na implementaci rychle se měnících pravidel EU v oblasti finančního trhu a na úpravách regulatorního rámce v ČR. Činnost ČNB zahrnovala spolupráci především s Ministerstvem financí ČR (MF) i dalšími orgány státní správy na přípravě nových zákonů. ČNB připravila řadu vyhlášek a úředních sdělení pro jednotlivé sektory finančního trhu i výkladových stanovisek k aplikaci regulatorních požadavků účastníky finančního trhu.

1.2 ZMĚNY ZÁKONŮ

Za přípravu zákonů v oblasti finančního trhu je primárně odpovědné MF, se kterým ČNB úzce spolupracuje. Spolupráce probíhá na základě Dohody o spolupráci při přípravě návrhů vnitrostátních právních předpisů týkajících se finančního trhu uzavřené mezi ČNB a MF v květnu 2006.

V roce 2010 byly za aktivní spolupráce ČNB připraveny některé zákony upravující podnikání finančních institucí a dalších osob podléhajících regulaci a dohledu.

Novela zákonů o bankách, družstevních záložnách a podnikání na kapitálovém trhu

Novela zákona o bankách, zákona o družstevních záložnách a zákona o podnikání na kapitálovém trhu k transpozici novel směrnice o kapitálových požadavcích (směrnice 2006/48/ES a 2006/49/ES) upravuje nové pravomoci ČNB, např. určování významnosti pobočky, nápravná opatření k zajištění dostatečné výše a složení kapitálu a činnost kolegií orgánů dohledu (většina ustanovení směrnic byla transponována do novely vyhlášky č. 123/2007 Sb.). ČNB uplatnila k návrhu novel zákonů řadu připomínek, které většinou MF akceptovalo. Novely zákonů byly schváleny Poslaneckou sněmovnou v prosinci 2010 a vyhlášeny ve Sbírce zákonů dne 28. února 2011.

Zákon o finančním zajištění

Zákonem o finančním zajištění se do českého právního řádu zejména transponuje směrnice 2009/44/ES, kterou se mění směrnice 98/26/ES o neodvolatelnosti zúčtování v platebních a vypořádacích systémech, a směrnice 2002/47/ES o dohodách o finančním zajištění (novela směrnice o neodvolatelnosti zúčtování). ČNB v rámci meziresortního připomínkového řízení uplatnila zásadní připomínky týkající se zejména použití úvěrových pohledávek jako finančního kolaterálu, rozšíření okruhu osob, které mohou být poskytovatelem finančního zajištění a umožnění poolingů finančního kolaterálu. Návrh zákona o finančním zajištění byl v prosinci 2010 schválen Parlamentem ČR.

Novela zákona o platebním styku

Novelou zákona o platebním styku transponuje ČR směrnici 2009/110/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz a relevantní část novely směrnice o neodvolatelnosti zúčtování. Novela zákona přinese zejména zlepšení podmínek pro činnost institucí elektronických peněz, zjednodušení režimu vydávání elektronických peněz v malém rozsahu, vytvoření rovných podmínek pro všechny účastníky trhu. Novela upraví ochranu propojených platebních systémů a snížení systémového rizika. V souvislosti s ní se mění dalších 15 zákonů. Novela zákona byla projednána v Poslanecké sněmovně v prosinci 2010.

Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady o ratingových agenturách

Tento zákon dále upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství o ratingových agenturách podmínky činnosti ratingové agentury, která má sídlo na území České republiky, vydávání ratingů a působnost a pravomoci ČNB v oblasti vymezené nařízením o ratingových agenturách. Zákon mění sedm platných zákonů a vyvolal změny tří vyhlášek ČNB. Zákon byl vydán ve Sbírce zákonů dne 21. května 2010.

1.3 VYHLÁŠKY A OPATŘENÍ ČNB

ČNB je na základě zmocnění, které je vymezeno v jednotlivých zákonech, oprávněna vydávat prováděcí právní předpisy ve formě vyhlášek a opatření.

1.3.1 Vydané vyhlášky a opatření

V roce 2010 dokončila ČNB legislativní práce na vyhláškách a opatřeních souvisejících zejména s novými zákony v oblasti finančního trhu, které následně vydala zpravidla ke dni účinnosti daného zákona nebo neprodleně poté.

- **Vyhláška č. 32/2010 Sb., o platebních systémech s neodvolatelností zúčtování**, která byla připravena v souvislosti s přijetím nového zákona o platebním styku č. 284/2009 Sb. a svým obsahem navazuje na transpozici novely směrnice o neodvolatelnosti zúčtování tímto zákonem. Vyhláška upravuje náležitosti žádosti o povolení k provozování platebního systému včetně jejích příloh a tiskopisů.
- **Vyhláška č. 74/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 582/2004 Sb. provádějící některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí**, v návaznosti na nový zákon o pojišťovnictví zrušila „přílohu 6“ této vyhlášky (seznam institucí oprávněných poskytovat vzdělávací programy zaměřené na dosažení odborné způsobilosti pojišťovacích zprostředkovatelů). Tento seznam je nyní uveřejňován ČNB na jejich webových stránkách.
- **Vyhláška č. 98/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 604/2006 Sb., o používání technik a nástrojů k efektivnímu obhospodařování majetku standardního fondu a speciálního fondu**, upravuje podmínky, za kterých může veřejný speciální fond uzavírat repo obchody (rozšíření okruhu přípustných protistran repo obchodů o instituce podléhající dohledu a náležející k některé z kategorií institucí schválených ČNB a uvedených v seznamu ČNB).
- **Vyhláška č. 224/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 269/2004 Sb., o náležitostech a přílohách žádostí podle zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování**, upravuje zejména zvláštní náležitosti a přílohy žádostí o povolení k činnosti tzv. nesamosprávného investičního fondu a žádostí o povolení fúze a rozdělení investiční společnosti a investičního fondu v návaznosti na změnu zákona o kolektivním investování a úpravu v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev.
- **Vyhláška č. 276/2010 Sb., o předkládání výkazů a dalších informací obchodníky s cennými papíry České národní bance**, kterou se mění rozsah a obsah některých informačních povinností vůči České národní bance. Jedná se zejména o zavedení informování České národní banky o změnách ve stavu majetku zákazníka a zůstatku majetku zákazníka, které je vyžadováno zákonem o podnikání na kapitálovém trhu, a změny vyplývající z implementace směrnic EU, které novelizují směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES. Současně se ruší některé dosud vyžadované výkazy týkající se obchodování, které budou nahrazeny z individuálních sběrů dat.
- **Vyhláška č. 302/2010 Sb., o předkládání výkazů a dalších informací penzijními fondy České národní bance pro účely dohledu**, která obsahuje zejména zkrácení periodicity a termínů předkládání výkazů, dále zavedení jednotného výkazu o organizační struktuře a celkovou racionalizaci obsahu jejích některých výkazů (snížení rozsahu).
- **Vyhláška č. 303/2010 Sb., o podrobnostech některých pravidel při poskytování investičních služeb**, která upravuje pravidla týkající se ochrany majetku zákazníka, osobních obchodů, střetu zájmů, pobídek, pořizování a uchovávání záznamů a jednání se zákazníky.
- **Vyhláška č. 356/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 603/2006 Sb., o informační povinnosti fondu kolektivního investování a investiční společnosti**, ve znění vyhlášky č. 241/2007 Sb., která ruší, resp. upravuje některá ustanovení v souvislosti s novou vyhláškou č. 358/2010 Sb.

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

- **Vyhláška č. 357/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 604/2006 Sb., o používání technik a nástrojů k efektivnímu obhospodařování majetku standardního fondu a speciálního fondu, který shromažďuje peněžní prostředky od veřejnosti**, ve znění vyhlášky č. 98/2010, která ruší některá ustanovení, která byla v zájmu jednotnosti převedena do nové vyhlášky č. 358/2010 Sb.
- **Vyhláška č. 358/2010 Sb., o předkládání výkazů a dalších informací investiční společnosti a fondem kolektivního investování České národní bance**, která soustřeďuje většinu požadavků na informace pro potřeby dohledu do jedné vyhlášky a zajišťuje oddělení informačních povinností vůči ČNB a veřejnosti. Z obsahového hlediska zahrnuje zejména zkrácení periodicity a termínů předkládání výkazů, zavedení nového jednotného výkazu o organizační struktuře a celkovou racionalizaci jednotlivých výkazů.
- **Vyhláška č. 359/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny**, která obsahuje pouze drobné úpravy reagující na dílčí změny v právních předpisech a dosavadní zkušenosti z využívání nových výkazů zavedených v roce 2009.
- **Vyhláška č. 380/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry**, byla připravena v souvislosti s transpozicí novel směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES o kapitálových požadavcích. Z hlediska obsahu došlo k významné změně v pravidlech angažovanosti. Nově se upravují kapitálové požadavky na obchodní portfolio a pravidla pro odměňování vedoucích osob.
- **Opatření České národní banky č. 1 ze dne 19. října 2010, o předkládání výkazů spořitelními a úvěrními družstvy České národní bance**, které obsahuje nezbytné úpravy související s transpozicí novel směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES týkající se kapitálové přiměřenosti a angažovanosti.
- **Opatření České národní banky č. 2 ze dne 13. října 2010, kterým se mění opatření České národní banky č. 2 ze dne 30. listopadu 2009 o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank**, které obsahuje zejména úpravy související s transpozicí novel směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES o kapitálových požadavcích v oblasti hybridních nástrojů ve struktuře kapitálu a s vydáním doporučení CEBS k implementaci jednotného reportovacího rámce v oblasti velkých angažovaností.

1.4 VYDANÁ ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ

ČNB vydává úřední sdělení, kterými informuje o skutečnostech důležitých pro účastníky finančního trhu. V roce 2010 to z této oblasti byla níže uvedená Úřední sdělení:

- Úřední sdělení ze dne 11. února 2010, kterým se zveřejňuje maximální technická úroková míra pojišťoven ve výši 2,5 %.
- Úřední sdělení ze dne 11. února 2010, kterým se zveřejňují otázky určené pro odborné zkoušky pro střední a vyšší kvalifikační stupeň odborné způsobilosti pojišťovacích zprostředkovatelů.
- Úřední sdělení ze dne 18. února 2010 o uznání některých odborných zkoušek organizovaných Institutem pro finanční trh Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity pro účely prokázání znalostí pracovníků poskytovatelů investičních služeb.
- Úřední sdělení ze dne 4. března 2010 k uveřejňování informací bankami, spořitelními a úvěrními družstvy a obchodníky s cennými papíry (CP).

- Úřední sdělení ze dne 24. března 2010 k předkládání informací a dokumentů tuzemskými pojišťovnamy a zajišťovnamy ČNB.
- Úřední sdělení ze dne 25. března 2010 o uznání některých makléřských zkoušek pro účely prokázání znalostí osob, pomocí kterých provádí obchodník s CP své činnosti.
- Úřední sdělení ze dne 6. května 2010 o srovnatelnosti povinností emitenta ze třetího státu.
- Úřední sdělení ze dne 21. května 2010 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost.
- Úřední sdělení ze dne 21. května 2010 k posuzování vedoucích osob bank, poboček zahraničních bank ze třetí země, finančních holdingových osob a institucí elektronických peněz.
- Úřední sdělení ze dne 28. června 2010 o spuštění internetové aplikace ČNB pro sběr informačních povinností a registraci subjektů k 1. srpnu 2010.
- Úřední sdělení ze dne 27. srpna 2010 k některým povinnostem pojišťovacího zprostředkovatele.
- Úřední sdělení ze dne 10. prosince 2010 k výkonu činnosti na finančním trhu „Kvalitativní požadavky související s výkonem činnosti – základní informace“.
- Úřední sdělení ze dne 10. prosince 2010 k řízení operačního rizika v oblasti informačního systému organizátora regulovaného trhu, centrálního depozitáře a provozovatele vypořádacího systému.
- Úřední sdělení ze dne 20. prosince 2010 k náležitostem žádostí o fúzi, prodej podniku apod. podle zákona o bankách a zákona o družstevních záložnách.
- Úřední sdělení ze dne 22. prosince 2010 k výkonu činnosti banky, družstevní záložny a obchodníka s CP na finančním trhu – odměňování.
- Úřední sdělení ze dne 29. prosince 2010 k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s CP – jednalo se o sedm úředních sdělení (Stanovení hodnoty podkladových expozic pro účely angažovanosti, Expozice nezahrnované do angažovanosti investičního portfolia, Nástroje zahrnované do vedlejšího původního kapitálu, Měření operačního rizika, Stanovení kapitálového požadavku k operačnímu riziku, Žádost o předchozí souhlas s používáním speciálního přístupu, Informace o konsolidačním celku).
- Úřední sdělení ze dne 29. prosince 2010 k některým ustanovením opatření České národní banky č. 1/2010 Věstník ČNB, o předkládání výkazů spořitelními a úvěrními družstvy České národní bance.

ČNB poskytovala účastníkům trhu a veřejnosti informace v podobě stanovisek a odpovědí na dotazy, které uveřejňovala na svých webových stránkách. V roce 2010 byla touto cestou uveřejněna řada výkladových stanovisek v oblasti regulace finančního trhu.

Úplný přehled platných vyhlášek, opatření, úředních sdělení ČNB a stanovisek ČNB týkajících se finančního trhu je aktualizovaný na webové stránce ČNB > Dohled nad finančním trhem > Legislativní základna.

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

1.5 PŘIPRAVOVANÉ ZMĚNY V REGULACI FINANČNÍHO TRHU³

1.5.1 Návrhy zákonů

V roce 2010 probíhala intenzivní příprava řady dalších úprav v regulaci, převážně za účelem implementace předpisů EU, u kterých se předpokládá předložení Parlamentu České republiky v roce 2011.

Novela zákona o kolektivním investování

V souvislosti se směrnicí 2009/65/ES (UCITS IV), kterou jsou členské státy povinny transponovat do 1. července 2011, připravilo MF návrh novely zákona o kolektivním investování. Směrnice obsahuje nová ustanovení, která by měla zvýšit efektivitu sektoru standardních fondů kolektivního investování. Jedná se o zjednodušení přeshraničních aktivit fondů (možnost zakládat standardní fondy ve státě, ve kterém investiční společnost nemá své sídlo) a efektivnější obhospodařování aktiv cestou maximalizace objemu spravovaných portfolií (přeshraniční fúze, sdružování aktiv, struktury hlavních a vedlejších fondů). ČNB uplatnila v rámci meziresortního připomínkového řízení řadu připomínek (standardizaci informačních povinností, odstranění nedůvodných rozdílů v přístupu ke standardním a speciálním fondům pro veřejnost, řadu terminologických úprav ve zmocněních pro vyhlášky, harmonizaci správních poplatků na finančním trhu apod.), většinu z nich MF na základě jednání akceptovalo. Návrh novely byl v listopadu 2010 předložen vládě ČR.

Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu

Návrh novely zákona o podnikání na kapitálovém trhu zahrnuje zejména transpozici novely směrnice 2003/71/ES o prospektu uveřejňovaném při veřejné nabídce CP. Změny nejsou závažné, úprava definic v rámci regulace veřejné nabídky má být blíže provázána s implementací směrnice 2004/39/ES (MiFID), snižuje se regulatorní zátěž pro nabídku cenných papírů omezenému okruhu osob nebo v omezené hodnotě. Na úrovni EU se sjednocuje možný postup investora v případě uveřejnění dodatku prospektu a odstraňuje se povinnost emitenta uveřejňovat souhrnný dokument o uveřejněných údajích za předcházejících 12 měsíců. ČNB k návrhu uplatnila legislativně technické připomínky a upozornila v několika případech na chybnou transpozici směrnice. ČNB rovněž navrhla MF další změny zákona, mj. nové řešení dohledu nad přeshraničním podnikáním podle MiFID nebo zákazu obchodování na regulovaném trhu.

Novela zákona o cenných papírech

ČNB zpracovala připomínky k návrhu novely zákona o cenných papírech, který MF předložilo v říjnu 2010 do meziresortního připomínkového řízení. Novelou se provádí dílčí úpravy se záměrem zvýšit právní jistotu při nakládání s cennými papíry (např. zavedením obecné definice, úpravou definice zahraničního cenného papíru, explicitním umožněním vydávat tzv. nepojmenované cenné papíry, prvním nabyvatelem dluhopisu může být i jeho emitent apod.). V návaznosti na předchozí spolupráci s MF bylo připomínek jen omezené množství, většina z nich směřovala k vyjasnění formulací v novele.

Novela zákona o pojišťovnictví

V rámci společného projektu České asociace pojišťoven, MF, České společnosti aktuárů a ČNB pokračovala příprava transpozice směrnice 2009/138/ES (Solventnost II) do zákona o pojišťovnictví. Návrhy novely byly diskutovány zejména v příslušných pracovních skupinách zmíněného projektu.

³ O připravovaných změnách v regulaci souvisejících s návrhy EK (v oblasti kapitálových požadavků, Solventnosti II, kolektivního investování, obchodování s deriváty, garančními schémata, auditem apod.) podrobně viz Kapitola 2 Evropská regulace.

Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích

ČNB předala MF návrh na novelu vybraných ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích s cílem zavedení konceptu vázaného zástupce (obdobně jako na kapitálovém trhu), doplnění povinností zprostředkovatelů (archivace dokumentů aj.) a usnadnění postihu delikventů (možnost uložení pokuty i bez předchozího opatření k nápravě). Návrh byl předložen MF, které námět na novelu akceptovalo. Návazně probíhala společná příprava návrhu novely.

Novela zákonů o bankách a o družstevních záložnách

V rámci přípravy novely některých jiných předpisů ČNB zpracovala a předala MF řadu podnětů k úpravám zákona o bankách a zákona o družstevních záložnách. Jedná se o odstranění nefunkčních ustanovení, doplnění úpravy poboček bank ze třetích zemí a změn směřujících k harmonizaci předpisů na finančním trhu. MF počítá s jejich zapracováním do novely uvedených zákonů a s předložením vládě v polovině roku 2011.

1.5.2 Návrhy vyhlášek

V návaznosti na připravované změny zákonů byly v roce 2010 zahájeny legislativní práce na vyhláškách, jejichž dokončení se předpokládá v roce 2011:

- Vyhláška o podrobnější úpravě některých pravidel v kolektivním investování, která bude transponovat dvě prováděcí směrnice ke směrnici UCITS IV. Vyhláška bude zahrnovat pravidla obezřetného podnikání, pravidla efektivního obhospodařování majetku, pravidla jednání a uveřejňování informací a nahradí stávající dílčí vyhlášky.
- Vyhláška o minimálních náležitostech statutu, která bude upravena v souladu s nařízením Evropské komise (EK) o sdělení klíčových informací pro investory, které provádí směrnici UCITS IV.
- Nová vyhláška o činnosti depozitáře fondu kolektivního investování a ujednáních depozitářské smlouvy standardního fondu, která bude především transponovat prováděcí směrnici ke směrnici UCITS IV v oblasti požadavků na depozitářskou smlouvu a nahradí stávající vyhlášku č. 115/2007 Sb., o podrobnostech plnění povinností depozitáře.
- Novela vyhlášky č. 233/2009 Sb., o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob a o minimální výši finančních zdrojů poskytovaných pobočce zahraniční banky, kterou se doplňují vzory žádostí a jejich příloh v oblasti kolektivního investování (povolení k činnosti, schvalování vedoucích osob a kvalifikovaných účastí, změny statutu a depozitáře).
- Novela vyhlášky č. 234/2009 Sb., o ochraně proti zneužívání trhu a transparentci se připravuje v souvislosti s dílčími změnami zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu, provedeného novelami č. 420/2009 Sb. a implementací směrnic o finančním zajištění a prospektu. Jedná se zejména o úpravu uznávání ekvivalence právního řádu emitentů ze třetích států pro účely plnění informačních povinností.
- Vyhláška o výkonu činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu, která nahradí stávající vyhlášku č. 374/2009 Sb. Vyhláška se připravuje v návaznosti na novou směrnici pro instituce elektronických peněz a s ní související novelu zákona o platebním styku. Novela zákona upraví některá ustanovení o žádostech a oznámeních při vstupu do sektoru nebo nabytí kvalifikovaných účastí a pravidla kapitálové přiměřenosti, instituci elektronických peněz bude umožněno poskytovat též platební služby.

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

- Vyhláška o předkládání informací platebními institucemi, institucemi elektronických peněz, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a vydavateli elektronických peněz malého rozsahu, která se připravuje v souvislosti s novelou zákona o platebním styku a vyhlášky o výkonu činnosti těchto osob a která nahradí stávající vyhlášku č. 375/2009 Sb.
- Vyhláška o platebních systémech s neodvolatelností zúčtování, která nahradí platnou vyhlášku č. 32/2010 Sb.
- Nová vyhláška nahradí vyhlášku č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování v kontextu s úpravami zákona o platebním styku a dalších zákonů.

2. EVROPSKÁ REGULACE

V roce 2010 pokračovaly na úrovni Evropské komise, Rady a Evropského parlamentu intenzivní práce na nové nebo upravené evropské regulaci finančního trhu s odvoláním na odstraňování příčin světové hospodářské krize, udržení růstu a konkurenceschopnosti EU.

ČNB návrhům Evropské komise věnovala mimořádnou pozornost a průběžně k nim zpracovávala stanoviska. Zástupci ČNB ve výborech a pracovních skupinách v rámci struktur EU aktivně prosazovali přijatou pozici ČNB, v případě konzultačních materiálů byla stanoviska zasílána přímo Evropské komisi.

Během roku 2010 byla dokončena legislativní příprava nového institucionálního uspořádání regulace a dohledu na finančním trhu v EU. Nařízeními Evropského parlamentu a Rady⁴ byly od 1. ledna 2011 zřízeny Evropská rada pro systémová rizika (ESRB) a tři evropské orgány pro dohled nad finančním trhem tj. Evropský orgán pro bankovníctví, Evropský orgán pro cenné papíry a trhy a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění. Dosavadní výbory třetí úrovně zanikly koncem roku 2010⁵.

2.1 NOVELY SMĚRNICE O KAPITÁLOVÝCH POŽADAVCÍCH (2006/48/ES A 2006/49/ES)

V návaznosti na novelizaci směrnice o kapitálových požadavcích v roce 2009⁶ probíhal v roce 2010 legislativní proces další novely této směrnice (tzv. CRD III⁷). Tato novela směrnice přináší zvýšení kapitálových požadavků na obchodní portfolio, zejména v případě zařazení sekuritizovaných a resekuritizovaných expozic do obchodního portfolia a použití interních modelů. Rovněž se požaduje, aby instituce zavedly vhodná pravidla odměňování osob, jejichž činnosti mají významný vliv na rizikový profil instituce, která podporují řádné a účinné řízení rizik a jsou v souladu se strategií a dlouhodobými cíli instituce. V případě nevhodného nastavení nebo uplatňování pravidel odměňování může orgán dohledu ukládat různá opatření k nápravě včetně případného omezení pohyblivé složky odměn dotčených osob nebo navýšení kapitálu nad povinnou minimální kapitálovou přiměřenost. Evropský parlament navrhl zpřísnění některých požadavků včetně aplikace pravidel pro odměny již za rok 2010. ČNB poskytovala průběžně MF vyjádření k návrhům v rámci hledání kompromisu, vyjadřovala nesouhlas s doplňovanými požadavky a upozorňovala na aplikační obtíže.

Příprava CRD IV

Evropská komise v návaznosti na doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled (tzv. Basel III) předložila v dubnu 2010 konzultační materiál k dalším změnám směrnice o kapitálových požadavcích a zahájila práce na změnách regulace v této oblasti (tzv. CRD IV). Po vyhodnocení konzultace Evropská komise nepřistoupila k přípravě další novely směrnice o kapitálových požadavcích, ale započala s přípravou nové směrnice a nového nařízení, jejichž přijetím dojde ke zrušení platné směrnice o kapitálových požadavcích. ČNB poskytovala podporu MF zpracováním připomínek k podkladům pro jednání skupiny, v jejímž rámci se diskutují návrhy Evropské komise.

2.2 PROVÁDĚCÍ PŘEDPIS KE SMĚRNICI SOLVENTNOST II

Evropská komise začala v roce 2010 připravovat návrh prováděcího předpisu k rámcové směrnici Solventnost II. ČNB úzce spolupracovala s MF na připomínkování příslušných dokumentů, projednávaných v pracovní skupině Evropské komise. Ve svých stanoviscích se ČNB vyjádřila k otázkám kladeným Evropskou komisí (zohlednění principu materiality a proporcionality, konzistence mezi solo ustanoveními a ustanoveními pro skupiny, vykazování vůči dohledu, snížení složitosti prováděcího předpisu apod.), zejména vyjádřila odmítavou pozici k několika sporným oblastem (např. k zavádění tzv. prémie

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010 z 24. 10. 2010.

5 Viz kap. 5 Mezinárodní spolupráce.

6 Směrnice Komise 2009/83/ES, která společně se směrnicí Komise 2009/27/ES představuje novelu směrnic o kapitálových požadavcích (CRD I) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/111/ES (CRD II).

7 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/76/EU.

za nelikviditu do výpočtu technických rezerv, zohlednění diverzifikace při výpočtu rizikové přírážky nebo požadavku, aby si všechny dohledové orgány při výkonu dohledu nad skupinami vyměňovaly veškeré informace o pojišťovnách). ČNB vnesla i celou řadu technických připomínek ke konsolidovanému textu prováděcího předpisu. Jeho schválení na úrovni Evropské komise se předpokládá v polovině roku 2011, poté se k němu ještě bude vyjadřovat Rada EU a Evropský parlament.

V souvislosti s přípravou tohoto prováděcího předpisu probíhala ve druhé polovině roku 2010 kvantitativní dopadová studie QIS5, testující konkrétní dopady aplikace kapitálových požadavků obsažených v konceptu Solventnost II na evropské pojišťovny. ČNB zpracovala, na základě účasti 24 českých pojišťoven v této dopadové studii, národní zprávu.

2.3 SMĚRNICE O FINANČNÍCH KONGLOMERÁTECH (FICOD)

Evropská komise předložila k projednávání v Radě EU návrh novely směrnice o finančních konglomerátech a s tím související novely sektorových směrnic. Novela FICOD navazuje na rozhodnutí členských států provést úpravy této směrnice ve dvou etapách. Cílem první etapy, kterou představuje předložená novela, je odstranit problémy, které byly zjištěny v rámci vyhodnocení účinnosti směrnice. Jedná se zejména o upřesnění některých definic, o kritéria pro identifikace skupiny jako finančního konglomerátu a o používané metody pro výpočet kapitálové přiměřenosti na úrovni finančního konglomerátu. ČNB zpracovala k návrhu stanovisko, které MF využilo a vneslo několik připomínek a návrhů. Připomínky ČR směřovaly zejména k doprovodným novelám směrnice o kapitálových požadavcích (CRD) a směrnice pro pojišťovníctví (Solventnost I), a to k rozsahu aplikace sektorových požadavků na úrovni finančního konglomerátu v čele se smíšenou finanční holdingovou osobou.

2.4 NÁVRH NAŘÍZENÍ K REGULACI OTC DERIVÁTŮ, CENTRÁLNÍCH PROTISTRAN A REGISTRŮ UZAVŘENÝCH OBCHODŮ

Návrh nařízení, který Evropská komise zveřejnila v září 2010, směřuje k plošné regulaci OTC derivátů a stanoví povinnost vypořádávat přípustné (eligible) derivátové obchody prostřednictvím centrálních protistran a hlásit obchody do registrů uzavřených obchodů. ČNB se podílela na přípravě instrukcí MF na jednání pracovní skupiny k uvedenému návrhu a zpracování rámcové pozice pro Parlament ČR. Připomínky ČNB se týkaly zejména omezení dopadu regulace na malé, systémově nevýznamné finanční instituce a minimalizace role Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) v procesu autorizace a dohledu centrálních protistran a registrů uzavřených obchodů.

2.5 REGULACE V OBLASTI KOLEKTIVNÍHO INVESTOVÁNÍ

V návaznosti na směrnici 2009/65/ES upravující činnost standardních fondů kolektivního investování probíhala příprava dvou prováděcích směrnic, které se týkaly organizačních požadavků, pravidel jednání, řízení rizik, fúze fondů a pravidel pro řídicí a podřízený standardní fond. Prováděcí směrnice nabyly platnosti v červenci 2010 s implementační lhůtou 1. červenec 2011. Současně byla publikována dvě nařízení EK, upravující sdělení klíčových informací pro investory a spolupráci a výměnu informací mezi národními orgány dohledu.

Návrh směrnice o správcích alternativních investičních fondů, který zveřejnila Evropská komise v roce 2009, byl projednáván na úrovni pracovní skupiny Rady EU a paralelně také v ekonomickém výboru Evropského parlamentu. Alternativní investiční fondy představují velmi různorodou škálu fondů (hedge fondy, fondy private equity, komoditní fondy, nemovitostní fondy aj.). Směrnicí se stanovují pravidla pro povolování, provozování a požadavky na transparentnost činnosti správců těchto alternativních investičních fondů. Návrh směrnice byl nakonec po řadě kompromisů schválen, do konce roku 2010 však nebyl zveřejněn v Úředním věstníku EU.

2.6 GARANČNÍ A KOMPENZAČNÍ SCHÉMATA

Evropská komise připravila souběžně návrhy na změnu směrnice o pojištění vkladů a směrnice o kompenzačních schématech pro investory. ČNB připravila k oběma návrhům stanovisko, kde jako společnou připomínku uplatnila zásadní

nesouhlas se zkracováním lhůt pro výplatu náhrad, nákladnost nových pravidel pro financování kompenzačních schémat a rizika spojená s návrhem na povinnou solidaritu mezi kompenzačními schématy (povinné půjčky mezi kompenzačními schématy za jiných než tržních podmínek).

U směrnice o pojištění vkladů se další zásadní připomínky týkaly zejména povinného využití fondu pojištění vkladů pro opatření k sanaci bank, výjimce z jednotného limitu pro náhrady, zkrácení lhůty pro výplaty z dnešních až 30 na sedm dnů aj.

U směrnice o kompenzačních schématech pro investory ČNB především nepovažovala za správný koncept sblížení režimu ochrany vkladů a investic. Povaha investic na kapitálových trzích je jiná než povaha vkladů u bank, investoři na kapitálovém trhu by měli být sofistikovanější a především nepotřebují investované prostředky k základnímu fungování v řádu dnů. S odkazem na to ČNB také nesouhlasila se zrušením spoluúčasti investorů (10 %), zvýšením náhrad z 30 000 EUR na 50 000 EUR, výplatami záloh na náhrady. Další připomínky se týkaly záměru rozšířit ochranu i na úpadek třetí strany, které obchodník svěřil prostředky zákazníka a na majetek v UCITS fondech.

Výše uvedené stanovisko ČNB uplatnila též v rámci připomínek k rámcovým pozicím MF na jednání pracovních skupin Evropské komise.

Evropská komise vydala v červenci 2010 konzultační materiál ke garančním schématům v pojišťovnictví. ČNB připravila stanovisko, ve kterém nesouhlasí s povinným zaváděním garančních schémat ve všech členských státech. Pouze z pohledu zajištění optimální ochrany spotřebitele souhlasí s možností zahájit diskuzi k případnému zavedení garančních schémat na produkty životního pojištění, které přímo souvisejí se spořením na stáří. Stanovisko bylo odesláno Evropské komisi.

2.7 ZELENÁ KNIHA K AUDITU

ČNB připravila stanovisko k materiálu Zelená kniha k auditu, který zveřejnila Evropská komise v říjnu 2010. Stanovisko obsahuje nesouhlas se záměry Evropské komise více regulovat externí auditory (zásahy do corporate governance, povinná rotace auditorů aj.), zřízovat nové orgány EU pro dohled nad auditem a regulatorní cestou měnit strukturu trhu. Naopak podporuje diskuzi o snížení zátěže pro menší auditované jednotky a způsobech, jak přiblížit vnímání auditorů realitě. Stanovisko bylo odesláno Evropské komisi.

2.8 ZELENÁ KNIHA KE CORPORATE GOVERNANCE VE FINANČNÍCH INSTITUCÍCH

Evropská komise vydala v červnu 2010 konzultační materiál k problematice corporate governance ve finančních institucích, který poukazuje na údajná slabá místa corporate governance v těchto institucích a navrhuje možná opatření, jež mají za cíl je eliminovat. Konzultační materiál otevřel veřejnou diskuzi k oblastem: orgány společnosti, funkce řízení rizik, úloha externích auditorů, úloha orgánů dohledu, úloha akcionářů, efektivnost uplatňování principů corporate governance finančními institucemi, odměňování, střety zájmů. ČNB zpracovala stanovisko a odpovědi na otázky obsažené v konzultačním materiálu, které byly zaslány Evropské komisi.

2.9 EVROPSKÝ RÁMEC PRO ŘÍZENÍ KRIZÍ NA FINANČNÍM TRHU

Evropská komise uveřejnila v říjnu 2010 Sdělení ke krizovému řízení, ve kterém shrnuje své záměry v této oblasti, jak krátkodobé, tak i dlouhodobé. ČNB zpracovala k tomuto materiálu stanovisko, které obsahovalo řadu výhrad týkajících se zejména rizik spočívajících ve vnitroskupinových převodech aktiv, posilování skupinového řešení krizí a povinné solidarity mezi kompenzačními schématy, která by byla současně využívána k financování záchranných opatření. Stanovisko bylo následně zapracováno do pozic na jednání EFC a FSC a při přípravě instrukcí na jednání Early Intervention Working Group, jíž se účastní MF. Další jednání o podobě budoucího rámce pro krizové řízení probíhala na úrovni ECOFIN, kde ČNB v rámci instrukcí na jednání podpořila zachování pravomocí národních orgánů dohledu v oblasti krizového řízení a odmítla návrhy směřující k umožnění vnitroskupinových převodů aktiv za jiných než tržních podmínek.

3. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2010

3.1 LICENČNÍ, SCHVALOVACÍ A POVOLOVACÍ ČINNOST⁸

Sektor úvěrových institucí⁹

Tab. A.I – Vývoj počtu subjektů v sektoru úvěrových institucí

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Banky	21 (z toho 5 stavebních spořitelen)	1	0	22 (z toho 5 stavebních spořitelen)
Pobočky zahraničních bank (v režimu jednotné licence)	18	1	0	19
Družstevní záložny	17	0	3	14
Úvěrové instituce celkem	56	2	3	55

V květnu 2010 byla udělena bankovní licence obchodníkovi s cennými papíry Fio, burzovní společnosti, a.s., a vznikla Fio banka, a.s., zanikla družstevní záložna Fio a dalším dvěma družstevním záložnám bylo odňato povolení k činnosti (Úvěrnímu družstvu PDW a Vojenské družstevní záložně).

Tab. A.II – Počty správních řízení v sektoru úvěrových institucí

Přecházejících z 2009	Zahájených	Ukončených	Stav k 31. 12. 2010
34	61	88	7

V roce 2010 ČNB vedla 95 správních řízení týkajících se regulovaných subjektů ze sektoru úvěrových institucí, z toho se 21 žádostí týkalo bank a zbytek družstevních záložen¹⁰. V roce 2010 bylo v rámci uvedených řízení vydáno 88 správních rozhodnutí.

Kromě těchto rozhodnutí patří mezi významná správní rozhodnutí učiněná v roce 2010 v sektoru úvěrových institucí udělení souhlasu Komerční bance, a.s., k fúzi s Komerční bankou Bratislava, a.s., a rozšíření bankovní licence Wüstenrot hypoteční banky a.s.

K zásadním řízením o kvalifikované účasti patřily žádosti EGB Ceps Beteiligungen GmbH a EGB Ceps Holding GmbH, kterým byl udělen následný souhlas k nabytí kvalifikované účasti na Stavební spořitelně České spořitelny, a.s., a řízení vedené se skupinou AnaCap, která žádost o ovládnutí Banco Popolare Česká republika, a.s., vzala v průběhu řízení zpět.

Největší počet řízení se tradičně vztahoval k předchozím souhlasům k nabytí kvalifikovaných účastí (47) a ke schválení členů orgánů a řídicích osob družstevních záložen (27).

⁸ Podrobně ke Kap. 3.1 až 3.4 viz webové stránky ČNB – Seznamy bank a dalších subjektů finančního trhu, resp. webové stránky ČNB – Dohled nad finančním trhem – pravomocná rozhodnutí.

⁹ Podrobně viz ZVDFT, Část B, Kap. 2.1 Struktura bankovního sektoru a Kap. 3 Vývoj sektoru družstevních záložen.

¹⁰ O pobočce zahraniční banky se nevede správní řízení.

Sektor kolektivního investování a penzijních fondů

Ke konci roku 2010 působilo v ČR 23 investičních společností, 49 investičních fondů, 149 otevřených podílových fondů, jeden uzavřený podílový fond a 10 penzijních fondů. Z celkového počtu fondů bylo 80 speciálních fondů kvalifikovaných investorů (v tom 47 investičních fondů a 33 podílových fondů).

Tab. A.III – Vývoj počtů subjektů v sektorech kolektivního investování a penzijních fondů (aktivně působících nebo s nově uděleným povolením)

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Investiční společnosti	22	3	2	23
Investiční fondy	27i)	22ii)	0	49ii)
Otevřené podílové fondy	139	20	10	149
z toho: standardní fondy	36	1	0	37
Uzavřené podílové fondy	2	1	2	1
Penzijní fondy	10	0	0	10
Depozitáře	8	0	0	8

i) Z nich Metrostav Nemovitostní, uzavřený investiční fond, a.s., a ŽSD Invest, uzavřený investiční fond, a.s., nebyly k 31. 12. 2009 zapsány do Obchodního rejstříku.

ii) Investiční fondy Safety Real uzavřený investiční fond, a.s., a Conseq čtvrtý, uzavřený investiční fond, a.s., nebyly k 31. 12. 2010 zapsány do Obchodního rejstříku.

V roce 2010 zaznamenala ČNB v sektoru kolektivního investování zvýšený zájem o speciální fondy kvalifikovaných investorů se zaměřením na investice do nemovitostí a nemovitostních společností zakládané ve formě nesamosprávných investičních fondů (investičních fondů, jejichž majetek je obhospodařován investiční společností).

V oblasti kolektivního investování bylo v roce 2010 vedeno 307 správních řízení, z toho ve 273 případech bylo rozhodnuto. Povolení k činnosti obdržely tři nové investiční společnosti (Partners investiční společnost, a.s., Ivory Asset Management – investiční společnost a.s. a Safety invest, investiční společnost, a.s.) a 22 nesamosprávných investičních fondů.¹¹ Rovněž došlo k ukončení činnosti dvou investičních společností; u Bayerische Investment Fonds a.s. – investiční společnost, došlo k sankčnímu odnětí povolení k činnosti a u Fortius Global Investments, investiční společnost, a.s., vstoupila investiční společnost dobrovolně do likvidace.

ČNB vedla devět¹² správních řízení ve věci udělení předchozího či následného souhlasu k nabytí kvalifikované účasti na investiční společnosti či investičním fondu. K nejvýznamnějším akvizicím patřil majetkový vstup skupiny J&T do společnosti Atlantik Asset Management investiční společnost, a.s.

K nejpočetnějším správním řízením v kolektivním investování náleželo 171 řízení o schválení změn statutů fondů kolektivního investování. Udělení předchozího souhlasu k výkonu funkce vedoucí osoby investiční společnosti nebo investičního fondu se týkalo 37 správních řízení. Bylo vedeno 31 správních řízení o udělení povolení k vytvoření podílového fondu. V pěti případech bylo na žádost investiční společnosti odňato povolení k vytvoření podílového fondu, ve dvou ČNB udělila povolení ke sloučení podílových fondů.

Ve věci převodu podílových fondů do obhospodařování jiné investiční společnosti byla vedena tři správní řízení. ČNB obdržela 11 žádostí o povolení fúze speciálních fondů kvalifikovaných investorů s neregulovaným subjektem.

11 HOYA, uzavřený investiční fond, a.s., 5P uzavřený investiční fond, a.s., FINVEST uzavřený investiční fond, a.s., FAVILLA uzavřený investiční fond, a.s., Solidní Finance, uzavřený investiční fond, a.s., V.I.G. ND, uzavřený investiční fond a.s., WEBSTER INVEST, uzavřený investiční fond, a.s., ČP INVEST Realitní uzavřený investiční fond a.s., Safety Real uzavřený investiční fond, a.s., Convenio, uzavřený investiční fond, a.s., Patronus první, uzavřený investiční fond, a.s., Patronus druhý, uzavřený investiční fond, a.s., GLADIUS uzavřený investiční fond, a.s., Patronus třetí, uzavřený investiční fond, a.s., Patronus čtvrtý, uzavřený investiční fond, a.s., CHENEN realitní, uzavřený investiční fond, a.s., 1.Regionální uzavřený investiční fond, a.s., Imperial nemovitostní, uzavřený investiční fond a.s., OREAL uzavřený investiční fond, a.s., AVRE uzavřený investiční fond, a.s., REDO uzavřený investiční fond, a.s., Conseq čtvrtý, uzavřený investiční fond, a.s.

12 Tři správní řízení zahájena v 2009 ve věci nabytí kvalifikované účasti na společnosti WOOD & Company investiční společnost, a.s., byla v roce 2010 spojena do společného řízení.

V roce 2010 ČNB ve dvou správních řízeních udělila povolení k veřejnému nabízení cenných papírů zahraničního speciálního fondu v ČR.

Tab. A.IV – Počty správních řízení v sektorech kolektivního investování a penzijních fondů

	Přecházejících z roku 2009	Zahájených v roce 2010	Ukončených v roce 2010	Přecházejících do roku 2011
Kolektivní investování	42	265	273	34
Penzijní připojištění	3	33	36	0
Celkem	45	298	309	34

V sektoru penzijního připojištění nedošlo v roce 2010 z hlediska licenční, schvalovací a povolovací činnosti ČNB k výrazným změnám. ČNB obdržela 33 žádostí k zahájení správních řízení. V roce 2010 bylo vedeno 36 správních řízení, z nichž tři pokračovala z roku 2009. Všechna řízení vedená v sektoru penzijního připojištění byla ukončena v roce 2010.

Nejvýznamnější správní rozhodnutí se týkala udělení souhlasu se změnou penzijního plánu společnosti Allianz penzijní fond, a.s., a udělení předchozího souhlasu pro společnost Société Beaujon k nabytí více než 10 % na základním kapitálu společnosti AXA penzijní fond, a.s.

V ostatních 34 správních řízeních vedených v roce 2010 bylo rozhodnuto o udělení předchozího souhlasu s volbou osob do orgánů penzijních fondů. Kromě jednoho řízení, kde byla žádost vzata zpět, byla všechna zakončena udělením předchozího souhlasu.

Podle zákona č. 340/2006 Sb., o činnosti institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění ze států EU nebo jiných států, které jsou smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru na území ČR, podle něhož mohou v ČR působit instituce zaměstnaneckého penzijního pojištění z jiných členských států EU, bylo ČNB předloženo jedno oznámení (nepodléhá režimu správního řádu).

Obchodníci s cennými papíry, investiční zprostředkovatelé

V oblasti poskytovatelů investičních služeb bylo na počátku 2010 evidováno 39 subjektů s povolením k činnosti obchodníka s cennými papíry podle § 5 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu (ZPKT), z toho 11 bank. V roce 2010 ve dvou případech zaniklo povolení k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry, v jednom z nich na základě změny předmětu podnikání (Global Brokers, a.s.) a ve druhém pro závažná porušování pravidel činnosti (Proventus Finance, a.s.). Dále došlo k přeměně nebankovního obchodníka s cennými papíry na banku (Fio, burzovní společnost, a.s., se stala bankou Fio banka, a.s.). ČNB na konci 2010 evidovala 37 obchodníků s cennými papíry, z toho 12 bank.

Tab. A.V – Vývoj počtu subjektů v sektoru poskytovatelů investičních služeb

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Nebankovní obchodníci s cennými papíry	28	0	3	25
Obchodníci s cennými papíry – banky	11	1	0	12
Celkem	39	1	3	37

Tab. A.VI – Počty správních řízení v sektoru poskytovatelů investičních služeb

Přecházejících z roku 2009	Zahájených v roce 2010	Ukončených v roce 2010	Přecházejících do roku 2011
8	340	338	10

V roce 2010 vydala ČNB v oblasti poskytování investičních služeb 336 rozhodnutí, ve dvou případech byla řízení o udělení povolení k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry zastavena. Největší počet (311) rozhodnutí představovala rozhodnutí o zrušení registrace investičního zprostředkovatele.

Mezi ostatními 25 rozhodnutími bylo 11 udělení předchozího souhlasu k výkonu funkce vedoucí osoby obchodníka s cennými papíry, dvě rozhodnutí o rozšíření povolení k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry, jedno schválení dražebního řádu a čtyři souhlasy k nabytí kvalifikované účasti na obchodníkovi s cennými papíry. K nejvýznamnějším akvizicím patřil majetkový vstup skupiny J&T do společnosti Atlantik finanční trhy, a.s.

Platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu

K 1. 11. 2009 nabyl účinnosti zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, který změnil zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, a byly zrušeny devizové licence. Činnosti poskytované před 1. listopadem 2009 na základě devizové licence k bezhotovostním obchodům s cizí měnou nebo peněžním službám jsou nově zahrnuté v platebních službách ve smyslu zákona o platebním styku. ČNB již nové devizové licence nevydává. Změna právní úpravy v sobě zahrnuje přechodné období, v jehož důsledku mohou osoby s devizovou licencí na základě stávajícího povolení působit do 30. 4. 2011, kdy toto přechodné období podle zákona o platebním styku skončí a všechna oprávnění na základě devizové licence ze zákona zaniknou.

V roce 2010 udělila ČNB jedno povolení k činnosti platební instituce společnosti GE Money, s. r. o. Povolení následně zaniklo současně se zánikem GE Money s. r. o., která fúzovala s GE Money Bank, a.s. K 31. 12. 2010 tak v ČR nepůsobila žádná platební instituce. Ke konci roku 2010 ČNB zapsala do registru poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu celkem 22 subjektů.

Sektor pojišťoven

Ke konci roku 2010 podléhalo dohledu ČNB 36 tuzemských pojišťoven (včetně České kanceláře pojistitelů) a jedna zajišťovna. V omezeném rozsahu dohledu ČNB podléhalo 17 poboček pojišťoven.

Tab. A.VII – Vývoj počtu subjektů v sektoru pojišťoven

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Pojišťovny (vč. poboček a zajišťoven)	54	3	3	54
z toho:				
tuzemské pojišťovny	36	0	0	36
pobočky pojišťoven z EU/EHP	16	3	2	17
pobočky pojišťoven z třetích zemí	1	0	1	0
zajišťovny	1	0	0	1

ČNB v roce 2010 vedla 94 správních řízení a vydala 89 správních rozhodnutí.

Tab. A.VIII – Počty správních řízení v sektoru pojišťovnictví

Přecházejících z roku 2009	Zahájených v roce 2010	Ukončených v roce 2010	Přecházejících do roku 2011
4	90	89	5

ČNB vyhověla žádosti Pojišťovny VZP, a.s., o rozšíření činnosti v oblasti neživotního pojištění a Triglav pojišťovně, a.s., bylo povoleno provozování zajišťovací činnosti pro neživotní zajištění.

Nabytím účinnosti zákona o pojištnictví došlo ke zrušení kategorie zajišťovací činnosti (formou fakultativního zajištění). Přizpůsobením se nové zákonné úpravě získaly Allianz pojišťovna, Generali pojišťovna, ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB, a Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., POJIŠŤOVNA CARDIF PRO VITA, a.s., UNIQA pojišťovna, a.s., a Slavia pojišťovna, a.s., doposud provozující fakultativní zajištění, povolení k provozu běžné zajišťovací činnosti pro ne-životní zajištění.

Mezi nejvýznamnější rozhodnutí v oblasti nabývání kvalifikovaných účastí patří předchozí souhlas společnosti METLIFE Inc. s ovládnutím společnosti Amcico pojišťovna, a.s. Došlo k vnitroskupinovým převodům, společně s AVIVA LIFE & PENSIONS SE a AVIVA EUROPE SE byl udělen předchozí souhlas s ovládnutím Aviva životní pojišťovny, a.s., a společnosti SOCIETE BEAUJON byl udělen předchozí souhlas s ovládnutím AXA pojišťovny, a.s.

UNIQA pojišťovně, a.s., byla povolena jiná skladba finančního umístění.

ČNB v roce 2010 vydala 75 rozhodnutí o udělení předchozího souhlasu k členství ve statutárním či dozorčím orgánu pojišťovny či zajišťovny.

V roce 2010 bylo vedeno osm správních řízení ve věci zápisu do seznamu odpovědných pojistných matematiků vedeného ČNB a žádné řízení ve věci vyškrtnutí z tohoto seznamu. Ke konci roku 2010 bylo do tohoto seznamu zapsáno 57 odpovědných pojistných matematiků (k 31. 12. 2009 jich bylo 49).

Emise cenných papírů a regulované trhy

Na počátku roku 2010 bylo evidováno 65 společností, jejichž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu (emitenti kótovaných cenných papírů), z toho 17 společností se sídlem mimo ČR (dvě se sídlem mimo EU). V roce 2010 se počet emitentů kótovaných cenných papírů nezměnil. K obchodování na regulovaném trhu byly nově přijaty cenné papíry šesti emitentů (ve čtyřech případech šlo o dluhopisy, ve dvou o akcie). Stejný byl i počet emitentů, jejichž cenné papíry byly z obchodování vyřazeny (ve všech šesti případech se jednalo o dluhopisy v souvislosti s jejich splatností).

Počet licencovaných organizátorů regulovaného trhu (RM-Systém, česká burza cenných papírů a.s., Burza cenných papírů Praha, a.s., a Power Exchange Central Europe, a.s.), stejně jako počet vypořádacích systémů (SVYT – Systém vypořádání transakcí RM-S, Systém krátkodobých dluhopisů ČNB a vypořádací systém Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s.) zůstal meziročně nezměněn. V červenci 2010 zahájil Centrální depozitář cenných papírů, a.s. (dříve UNIVYC), na základě licence udělené v roce 2009, činnost centrálního depozitáře cenných papírů a převzal evidenci cenných papírů dosud vedenou Střediskem cenných papírů.

Tab. A.IX – Vývoj počtu emisí CP, regulovaných trhů a vypořádacích systémů

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Emitenti kótovaných CP	65	6	6	65
z toho: zahraniční	17	3	2	18
Organizátoři regulovaného trhu	3	0	0	3
Vypořádací systémy	3	0	0	3
Centrální depozitář	1	0	0	1

V roce 2010 vydala ČNB v oblasti emisí cenných papírů a regulovaných trhů 91 rozhodnutí. Většinu (86) tvořila rozhodnutí o schválení dokumentů v souvislosti s novými emisemi cenných papírů.

Vedle těchto schvalovacích správních řízení bylo vedeno jedno řízení ve vztahu k informační povinnosti emitentů kótovaných cenných papírů (udělení výjimky z plnění povinností pro emitenta, který má sídlo ve státě, který není členským státem EU). V oblasti nabídek převzetí byly v roce 2010 posuzovány dvě nabídky převzetí.

Z hlediska tržní infrastruktury vydala v roce 2010 ČNB dvě licenční rozhodnutí, vyhověla dvěma žádostem společnosti Centrální depozitář cenných papírů, a.s. (dříve UNIVYC, a.s.) o schválení změn pravidel vypořádacího systému.

Tab. A.X – Počty správních řízení v oblasti emisí cenných papírů a regulovaných trhů

Přecházejících z roku 2009	Zahájených v roce 2010	Ukončených v roce 2010	Přecházejících do roku 2011
2	91	91	2

3.2 NOTIFIKACE (V REŽIMU JEDNOTNÉ LICENCE)

V roce 2010 obdržela ČNB 452 oznámení zahraničních regulátorů o notifikacích přeshraničního poskytování služeb, z toho bylo 26 bank (z toho dvě instituce elektronických peněz), 44 pojišťoven¹³, 111 fondů kolektivního investování, tři investiční společnosti a 268 poskytovatelů investičních služeb.

V roce 2010 ukončilo činnost v rámci přeshraničního poskytování služeb pět bank (z toho jedna instituce elektronických peněz), sedm pojišťoven, dvě investiční společnosti a 213 zahraničních fondů (fondů kolektivního investování) a 44 poskytovatelů investičních služeb.

Příslušným orgánům dohledu ze zemí EU byl oznámen záměr jedné tuzemské pojišťovny provozovat pojišťovací činnost na jejich území na základě svobody volného pohybu služeb (Triglav pojišťovna, a.s.), dvěma byla tato činnost rozšířena (Komerční pojišťovna, a.s., a Allianz pojišťovna, a.s.). Současně byl oznámen záměr dvou tuzemských bank (Česká exportní banka, a.s., a Česká spořitelna, a.s.) poskytovat činnost na území hostitelských států na základě svobody volného pohybu služeb. Byl udělen souhlas Komerční bance, a.s., a Fio bance, a.s., k založení poboček na Slovensku. Na Slovensku mají pobočky tři tuzemské banky a čtyři tuzemské družstevní záložny operují na území Slovenska, Polska, Maďarska a Kypru.

Tab. A.XI – Počty notifikací o přeshraničním poskytování služeb

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek v roce 2010	Úbytek v roce 2010	Stav k 31. 12. 2010
Úvěrové instituce	275	26	5	296
z toho: instituce elektronických peněz	12	2	1	13
Pojišťovny	621	44	7	658 ¹⁴
Fondy	1 449	111	213	1 347
Investiční společnosti	47	3	2	48
Poskytovatelé investičních služeb	1 009	268	44	1 233

Poskytování služeb v ČR formou usazení v roce 2010 notifikovala jedna banka (ZUNO BANK AG), dvě pojišťovny (AVIVA LIFE & PENSIONS EUROPE SE a AEGON Magyarország Általános Biztosító Zrt.) a jeden obchodník s cennými papíry (European Investment Centre, o.c.p., a.s. – organizační složka).

Činnost v rámci usazení v ČR v roce 2010 neukončila žádná banka, ukončily ji dvě pojišťovny (Niederösterreichische Versicherung AG a Skandia Lebensversicherungs AG), v rámci práva usazení se v ČR jedna pojišťovna ze třetí země přesunula do země EU.

Notifikací od zahraničních regulátorů emisních prospektů obdržela ČNB 131.

¹³ V pojišťovnictví se notifikují jak pojišťovny, tak jejich pobočky působící v ostatních státech EU/EHP. V roce 2010 byl ČNB oznámen zahraničními regulátory úmysl deseti poboček poskytovat služby na území ČR (zahrnuto v celkovém počtu 44 oznámení).

¹⁴ Z toho 163 poboček těchto pojišťoven v EU/EHP.

V roce 2010 obdržela ČNB oznámení o úmyslu provozovat činnost na území ČR od 221 pojišťovacích zprostředkovatelů s domovským členským státem jiným než ČR (z toho 74 ze Slovenska). ČNB oznámilo záměr zahájit činnost na území hostitelských členských států 194 pojišťovacích zprostředkovatelů s bydlištěm nebo sídlem na území ČR.

3.3 REGISTRAČNÍ ČINNOST ZASTOUPENÍ BANK A FINANČNÍCH INSTITUCÍ

Tab. A.XII – Počty notifikací o přeshraničním poskytování služeb

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Registrovaná zastoupení zahraničních bank ¹⁵	24	2	2	24
Investiční zprostředkovatelé	9 112	245	293	9 064
Vázaní zástupci	9 123	5 302	3 181	11 244
Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu	0	22	0	22
Vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu	55	1	2	54

Do registru pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí bylo v roce 2010 zapsáno 20 143 zprostředkovatelů, z toho 128 pojišťovacích agentů a 56 pojišťovacích makléřů¹⁶. Ke konci roku 2010 v něm bylo registrováno 126 123 pojišťovacích zprostředkovatelů, z toho 8 370 ze zahraničí. ČNB zajišťuje odborné zkoušky pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře (účelem je ověřit odbornou způsobilost k výkonu této činnosti na středním či vyšším kvalifikačním stupni). Zkoušek se zúčastnilo 504 uchazečů (471 úspěšně).

V oblasti vydávání elektronických peněz v malém rozsahu nedošlo v roce 2010 k výrazným změnám. Všichni vydavatelé elektronických peněz s platným povolením byli zapsáni jako vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu do jednotné evidence regulovaných a registrovaných subjektů finančního trhu ČNB.

Ke konci roku 2010 bylo v evidenci ČNB 54 vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu. Tyto subjekty vydaly v roce 2010 elektronické peníze v objemu 814,2 mil. Kč. V průběhu roku 2010 došlo k fúzi dvou vydavatelů. Nově vzniklý subjekt byl na základě podané žádosti zapsán ve druhé polovině roku 2010 do registru vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu (dopravce).

ČR zaujímá přední místo mezi státy EU v počtu vydavatelů elektronických peněz. Většinu vydavatelů elektronických peněz tvoří dopravci v autobusové dopravě, kteří vydávají čipové karty použitelné k placení jízdného mezi regiony u jiných dopravců. Pokud jde o použití elektronických peněz na jiné účely, na konci roku 2010 byly vydávány elektronické peníze k placení prostřednictvím internetu (4 společnosti) a jedna další společnost zprostředkovává mikroplatby za služby třetích stran s využitím mobilní aplikace.

¹⁵ Registrace zastoupení zahraniční banky podle § 39 zákona 6/1993 Sb., o ČNB neopravňuje podnikat v sektoru bankovníctví v ČR, ale pouze zprostředkovávat a propagovat služby svých centrál na tomto území.

¹⁶ Registr pojišťovacích zprostředkovatelů je dostupný na webových stránkách ČNB – Seznamy pojišťovacích zprostředkovatelů a likvidátorů pojistných událostí.

3.4 SANKČNÍ ČINNOST¹⁷

Činnost v oblasti sankčních řízení byla i v roce 2010 nedílnou součástí dohledu nad finančním trhem a spočívala v prošetřování podnětů k zahájení správních řízení, v rozhodování o zahájení správního řízení či o odložení věci a ve vedení správních řízení v prvním stupni, ve kterých byly uloženy pokuty, opatření k nápravě či odňata povolení a rušeny registrace. Správní řízení jsou vedena jak s regulovanými subjekty, tak se subjekty, které poskytují služby na finančním trhu bez příslušného povolení.

Součástí práce je i komunikace s orgány činnými v trestním řízení včetně zpracování podkladů a stanovisek a komunikace s Finančním analytickým útvarem MF k problematice praní špinavých peněz a financování terorismu. Nelze opomenout ani mezinárodní spolupráci s ostatními orgány dohledu, zejména v oblasti neoprávněného podnikání na finančním trhu.

Tab. A.XIII – Počty vedených sankčních správních řízení

Přecházejících z roku 2009	Zahájených v roce 2010	Ukončených (pravomocně) v roce 2010	Přecházejících do roku 2011
34	104	106	32 + 2 ¹⁸

ČNB zveřejňuje informace o sankčních a správních řízeních na svých webových stránkách, pokud to zákon umožňuje.

V oblasti dohledu nad úvěrovými institucemi bylo v roce 2010 zahájeno pět sankčních správních řízení. Právní moci nabylo pět rozhodnutí (dvě o odejmutí povolení, jedno o uložení nápravného opatření, jedno o zastavení řízení a jedno o uložení pokuty). Celková výše pokut činila 100 000 Kč.

V oblasti kapitálového trhu bylo v roce 2010 zahájeno 33 sankčních správních nebo přestupkových řízení. Ze zásadních řízení lze uvést řízení týkající se manipulace s trhem, střetu zájmů a porušování pravidel jednání se zákazníky. Právní moci nabylo 44 rozhodnutí z oblasti kapitálového trhu. Z významných pravomocně ukončených případů lze uvést:

- manipulace s trhem prováděním protisměrných obchodů prodej/nákup (u dvou společností),
- porušení pravidel jednání ve vztahu k zákazníkům při provádění zpětného odkupu (u jedné společnosti),
- porušování povinností při zjišťování investičního profilu zákazníků a nadměrné obchodování (u jedné společnosti).

V oblasti kapitálového trhu ČNB v roce 2010 pravomocně uložila peněžité pokuty ve výši 33 050 000 Kč.

V oblasti dohledu nad pojišťovnictvím bylo v roce 2010 zahájeno devět správních řízení. Právní moci nabylo devět rozhodnutí, pojišťovacímu zprostředkovateli byla uložena pořádková pokuta, pojišťovně bylo uloženo předložení ozdravného plánu, pojišťovně byla uložena pokuta a opatření k nápravě, pojišťovacímu zprostředkovateli byl zrušen zápis v registru. Pravomocně byly v roce 2010 uloženy pokuty ve výši 1 522 000 Kč.

Pro porušení devizových předpisů bylo v roce 2010 zahájeno 53 správních řízení, ČNB pravomocně rozhodla (vydáním rozhodnutí nebo příkazu) v 47 sankčních správních řízeních, ve dvou případech bylo odňata povolení a v ostatních případech byla uložena pokuta. Jejich celková výše činila 775 000 Kč.

V oblasti ochrany spotřebitele byla v roce 2010 zahájena tři správní řízení a pravomocně ukončeno jedno správní řízení. Uložené pokuty činily 3 000 000 Kč.

V roce 2010 bylo zahájeno jedno správní řízení v oblasti platebního styku, nebylo pravomocně rozhodnuto.

¹⁷ Výroky pravomocných rozhodnutí z oblasti kapitálového trhu viz www.cnb.cz (ČNB / Dohled nad finančním trhem / Výkon dohledu / Pravomocná rozhodnutí) a sankční opatření uložená pojišťovacím zprostředkovatelům, která se zapisují do Registru pojišťovacích zprostředkovatelů.

¹⁸ Dvě řízení byla v průběhu roku 2010 obnovena.

Monitorování subjektů finančního trhu v likvidaci

ČNB monitoruje průběh likvidací subjektů finančního trhu prostřednictvím zákonné informační povinnosti subjektů v likvidaci a dále pomocí ad hoc vyžádaných informací. V roce 2010 vedla ČNB ústní jednání s likvidátory, byly poskytovány konzultace a stanoviska k průběhu likvidací a k žádostem soudů a orgánů činných v trestním řízení byly poskytovány vyžádané informace a požadovaná dokumentace.

Počet subjektů finančního trhu v likvidaci, které ČNB monitoruje, poklesl meziročně o 12 subjektů. Dohledu ČNB přestalo v důsledku ukončení likvidace a následného výmazu společnosti z Obchodního rejstříku podléhat 16 společností v likvidaci a jedna společnost proto, že byla ukončena likvidace vyplacením všech podílů na majetku podílového fondu a vypořádáním veškerých pohledávek a závazků podílníků podílového fondu. Naopak do likvidace v roce 2010 vstoupily investiční společnost Fortius a.s., družstevní záložna Fio, Úvěrní družstvo PDW a Vojenská družstevní záložna a po skončení konkursního řízení investiční společnost Futurum a.s.

Tab. A.XIV – Počet subjektů finančního trhu v likvidaci

	Stav k 31. 12. 2009	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2010
Banky	3	0	0	3
Družstevní záložny	33	3	8	28
Investiční společnosti	9	2	2	9
Investiční fondy	24	0	6	18
Podílové fondy	4	0	1	3
Penzijní fondy	1	0	0	1
Obchodníci s CP	0	0	0	0
Celkem	74	5	17	62

3.5 DOHLED NA DÁLKU

Dohled na dálku vykonávaný ČNB spočívá v průběžném sledování činnosti a hospodaření jednotlivých subjektů působících na finančním trhu a ve vyhodnocování vývoje trhu jako celku, včetně jeho dílčích segmentů. Mezi základní vykonávané činnosti dohledu na dálku patří kontrola dodržování příslušných právních předpisů, kontrola dodržování pravidel obezřetného podnikání a pravidelné vyhodnocování finanční situace jednotlivých regulovaných subjektů.

Základním zdrojem informací jsou jednotlivými subjekty pravidelně zasílané výkazy a hlášení na individuálním a v některých případech konsolidovaném základě. V případě potřeby intenzivnějšího monitoringu hospodářské situace je finančním institucím ukládána mimořádná vykazovací povinnost.

Kromě pravidelných výkazů jsou k průběžnému hodnocení vývoje subjektů a trhu využívány veškeré dostupné informace z různých zdrojů, např. účetních závěrek, výročních zpráv, auditorských zpráv, informace o zjištěních z kontrol na místě či informačních návštěv, veřejné prezentace a tiskové zprávy subjektů. V případě potřeby jsou získávány dodatečné informace ze setkání se zástupci dohlížených subjektů.

Dohled na dálku vytváří komplexní obraz o finanční situaci dohlížených subjektů finančního trhu a umožňuje identifikovat potenciální nedostatky a rizika, které jsou výchozím signálem pro provedení kontroly na místě či rozhodnutí o dalším postupu vůči dohlíženému subjektu.

V souvislosti se situací na globálních finančních trzích byla i v roce 2010 věnována zvýšená pozornost hospodaření finančních institucí podléhajících dohledu na dálku vykonávaného ČNB¹⁹. V této souvislosti byla detailněji analyzována portfolia dohlížených institucí a zjišťována jejich angažovanost vůči rizikovým subjektům či instrumentům. Objem rizikové angažovanosti byl relativně nízký a dopady do hospodářských výsledků institucí byly pouze omezené.

3.5.1 Dohled nad úvěrovými institucemi

Dohled nad úvěrovými institucemi zahrnuje dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank, stavebními spořitelny a spořitelny a úvěrními družstvy (družstevními záložnami). Základním analytickým nástrojem využívaným v rámci dohledu na dálku je provádění pravidelných komplexních analýz hodnotících finanční situaci jednotlivých subjektů i celého sektoru úvěrových institucí. Čtvrtletně je pro každou banku a družstevní záložnu zpracována analýza finanční situace a podstupovaných rizik jako základ pro rozhodování o intenzitě a způsobu dohledu. V měsíční frekvenci je u všech úvěrových institucí sledováno dodržování limitů obezřetného podnikání (například limitů úvěrové angažovanosti) a dalších obezřetnostních pravidel bank. Měsíčně jsou vyhodnocovány tzv. signální informace, což je automatický systém, který pomáhá včas identifikovat případné negativní tendence ve vývoji finančních ukazatelů jednotlivých bank. Hodnocení poboček zahraničních bank ze zemí EU je prováděno ve zjednodušeném režimu, což souvisí s omezenou kompetencí ČNB za dohled nad těmito subjekty²⁰.

Dvakrát ročně je pro interní potřeby dohledu ČNB zpracováván rating bank, který rozděluje banky do pěti skupin podle jejich finanční situace a kvality managementu.

Významným zdrojem informací pro výkon dohledu nad úvěrovými institucemi jsou také zprávy auditorů o ověření řídicích a kontrolních systémů bank a družstevních záložní. Tato ověření jsou na bankách, resp. družstevních záložních, vyžadována zejména v obdobích, kdy v nich neprobíhá kontrola na místě, která by danou oblast pokrývala. V roce 2010 obdržel dohled nad úvěrovými institucemi zprávy auditorů o ověření řídicího a kontrolního systému od devíti bank, které vyhodnocovaly stav v těchto institucích k 31. prosinci 2009. Pro rok 2010 byl požadavek na ověření systémů zadán u jedné banky a čtyř družstevních záložní.

Výkon dohledu nad bankami v roce 2010 probíhal ve zcela standardním režimu s tím, že v souvislosti s přetrvávajícími problémy ve světové ekonomice byla pozornost primárně věnována vývoji kvality úvěrových portfolií bank, dostatečnosti tvorby opravných položek, dostatečnosti kapitálu bank ke krytí případných ztrát a celkovému vývoji jejich hospodaření. Rovněž v roce 2010 se v této věci uskutečnila se zástupci úvěrových institucí řada jednání či informačních návštěv.

ČNB pokračovala v roce 2010 v pravidelném pololetním zátěžovém testování úvěrových portfolií bank, které bylo započato v roce 2009. Metodika zátěžových testů se v návaznosti na získávané zkušenosti z jejich provádění postupně zpřesňuje. Došlo k rozšíření některých aspektů testů (např. zahrnutí dalších typů expozičních). V roce 2010 se uskutečnila dvě kola zátěžových testů, která hodnotila odolnost bank vůči nepříznivému ekonomickému vývoji na datech k 31. 12. 2009 a k 30. 6. 2010. Testování ze zúčastnilo šest, resp. k pololetí 2010 osm vybraných bank, které mají schválen speciální přístup IRB²¹ pro výpočet kapitálového požadavku k úvěrovému riziku nebo u kterých probíhá proces předvalidace IRB ze strany ČNB. Podstata projektu zátěžového testování úvěrových portfolií spočívá ve zhodnocení dopadu předem definovaných scénářů vývoje ekonomiky na úvěrové portfolio jednotlivých bank, resp. celého bankovního sektoru ČR. V obou kolech zátěžových testů byly připraveny dva scénáře vývoje ekonomiky, a to základní scénář (baseline), shodný s oficiální makroekonomickou prognózou ČNB, a nepříznivý scénář (adverse) simulující silnou recesi ve tvaru W. Tyto scénáře byly následně přetransformovány do průměrných procentuálních nárůstů pravděpodobností selhání (PD) v nejdůležitějších segmentech úvěrového portfolia. Agregované výsledky obou kol potvrdily poměrně dobrou odolnost tuzemských bank vůči případnému zkoumanému nepříznivému ekonomickému vývoji.

19 Jedná se o banky, pobočky zahraničních bank, pojišťovny, penzijní fondy, stavební spořitelny, družstevní záložny, platební instituce, instituce a vydavatele elektronických peněz, investiční společnosti, investiční fondy a obchodníky s cennými papíry.

20 Za dohled nad pobočkami zahraničních bank je primárně odpovědný orgán dohledu ze země původu banky. ČNB u poboček zahraničních bank ze zemí EU monitoruje vývoj likvidity a sleduje dodržování povinností vyplývajících ze zákona o bankách.

21 Přístup založený na interním ratingu (Internal Ratings Based Approach), viz vyhláška č. 123/2007, § 90–§ 101.

Ve 2. pololetí 2010 se pozornost dohledu zaměřila na vývoj likvidní situace stavebních spořitelen v souvislosti se změnami podmínek stavebního spoření. Důvodem bylo riziko zvýšeného odlivu klientských vkladů, neboť značná část depozit stavebních spořitelen překračovala povinnou minimální dobu spoření stanovenou pro účely vyplacení státní podpory (šest, resp. u starších smluv pět let), a klienti je tak mohli prakticky kdykoli ukončit, aniž by utrpěli nějakou sankci. Z mimořádného měsíčního reportingu, který byl za účelem sledování likvidní situace jednotlivých spořitelen zaveden, vyplynulo, že i přes schválené změny podmínek stavebního spoření nedošlo v tomto sektoru k většímu odlivu klientů. I přes zvýšené počty výpovědí vkladů, které se týkaly zejména vkladů s nárokem na tzv. úrokové zvýhodnění, nedosahovaly tyto výpovědi takových objemů, které by ohrožovaly likvidní situaci stavebních spořitelen. Změny pravidel stavebního spoření neodradily klienty od uzavírání nových smluv o stavebním spoření.

Výkon dohledu na dálku nad sektorem družstevních záložen probíhal v roce 2010 v souladu se schváleným plánem činnosti ve standardním režimu a byl zaměřen zejména na hodnocení aktuálního stavu a vývoje jednotlivých družstevních záložen a řešení jejich regulatorních problémů.

V březnu 2010 ČNB odejmula povolení k činnosti Úvěrnímu družstvu PDW, Praha, v prosinci 2010 Vojenské družstevní záložně. Důvodem byly přetrvávající závažné nedostatky v podnikání těchto družstevních záložen. Ve 2. pololetí roku 2010 došlo k výraznému snížení bilanční sumy sektoru družstevních záložen v důsledku přesunu aktivit DZ Fio na Fio banku.

V roce 2010 bylo vydáno celkem 69 rozhodnutí souvisejících s posouzením odborné způsobilosti a důvěryhodnosti osob navrhovaných na funkce vedoucích zaměstnanců bank, schválením externích auditorů bank a družstevních záložen, schválením seznamu akcionářů před valnou hromadou, započítáváním podřízeného dluhu do kapitálu banky apod.

3.5.2 Dohled v oblasti kapitálového trhu

V oblasti kapitálového trhu je dohled ČNB vykonáván nad obchodníky s CP, trhy s investičními nástroji, subjekty kolektivního investování, penzijními fondy a dalšími subjekty působícími na kapitálovém trhu. Dohled v oblasti kapitálového trhu se týká subjektů i uzavíraných transakcí.

V rámci výkonu dohledu na dálku bylo v sektoru obchodníků s CP průběžně vyhodnocováno plnění informační povinnosti spolu s plněním povinnosti uveřejňování informací. V roce 2010 proběhla kontrola plnění limitů angažovanosti a správnosti jejich vykazování v informačním systému ČNB a kontrola výpočtu kapitálové přiměřenosti. Obchodníci s CP byli průběžně vyzýváni k zaslání detailních podkladů, na základě kterých probíhala kontrola plnění limitů angažovanosti a výpočtu kapitálové přiměřenosti.

V souvislosti s přijetím novely vyhlášky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s CP, ve znění pozdějších předpisů, která nově upravuje pravidla angažovanosti pro obchodníky s CP (zejména pravidla angažovanosti pro expozice vůči finančním institucím, které budou nově podléhat přísnějším limitům), byli nebankovní obchodníci s CP vyzváni k předložení detailních informací o majetku zákazníků vedeném na běžných účtech u komerčních bank.

Průběžně byla sledována činnost burzovní komory, burzovních výborů burzy CP a energetické burzy a orgánů Garančního fondu burzy CP. Informace zasílané organizátory regulovaných trhů v rámci jejich informační povinnosti byly pravidelně vyhodnocovány.

V oblasti penzijního připojištění bylo v průběhu roku 2010 přechodem do standardního režimu ukončeno testování obezřetnostního mechanismu vedoucího k udržení finanční stability penzijních fondů. Těžiště výkonu dohledu na dálku v oblasti kolektivního investování spočívalo v kontrole zákonné informační povinnosti. Nedostatky v plnění informační povinnosti formálního charakteru byly operativně komunikovány s jednotlivými subjekty a následně odstraněny.

Byla provedena plošná kontrola plnění povinností při vyhodnocování přiměřenosti a vhodnosti investičních služeb poskytovaných zákazníkům a investičních nástrojů, které jsou předmětem těchto služeb, a to u všech investičních společností

a obchodníků s CP, kteří poskytují službu obhospodařování majetku zákazníka (pět investičních společností, 12 obchodníků s CP a čtyři banky). Šetření se zabývalo povinností získat od zákazníka informace o jeho odborných znalostech a zkušenostech v oblasti investic, finančním zázemí a investičních cílech. Vyhodnocování bylo zaměřeno na úplnost dotazníků a logičnost jejich vyhodnocování. Na základě předložených podkladů byly shledány nedostatky u čtyř subjektů (dvě banky a dva obchodníci s CP). Tyto nedostatky subjekty neprodleně odstranily, resp. byla přijata adekvátní opatření k nápravě. Pouze v jednom případě se jeví jako vhodné provést následnou kontrolu zavedení nápravných opatření po uplynutí lhůty, ve které se subjekt zavázal opatření přijmout (do 31. 12. 2010).

V rámci mezinárodní spolupráce při výkonu dohledu byla v několika případech poskytnuta součinnost při šetření zahraničních orgánů dohledu. V jednom případě bylo ve spolupráci se zahraničním orgánem dohledu šetřeno podezření, že tuzemský obchodník s CP při obchodování na zahraničním regulovaném trhu nepřípustně ovlivnil průběh aukce. V dalším případě šlo o zapojení tuzemské obchodní společnosti nepodléhající dohledu do šíření klamavých informací o společnosti kótované na zahraničním trhu. V ostatních případech šlo především o zjištění identity investorů, kteří prostřednictvím tuzemských obchodníků prováděli transakce na zahraničních trzích, které se staly předmětem zájmu zahraničních orgánů dohledu, nejčastěji v souvislosti s šetřením možného využití vnitřních informací.

3.5.3 Dohled nad pojišťovny a pojišťovacími zprostředkovateli

Základem dohledu na dálku nad pojišťovny je pravidelné vyhodnocování finanční situace pojišťoven, včetně dodržování pravidel obezřetného podnikání a ukládání opatření k nápravě v případě zjištění nedostatků. Základní ekonomické ukazatele pojišťoven jsou vyhodnocovány na základě pravidelně předkládaných výkazů. U pojišťoven, které patří do některé z pojišťovacích skupin, se také vyhodnocují údaje získané v rámci tzv. doplňkového dohledu nad pojišťovny ve skupině.

K analýze finanční situace pojišťoven je využíván i systém včasného varování, který z pravidelně získávaných výkazů na základě finančních ukazatelů vyhodnocuje ve čtvrtletní frekvenci aktuální trend vývoje pojišťovny a umožňuje identifikovat potenciální slabiny hospodaření pojišťovny. V roce 2010 byly dokončovány práce na zavádění systému celkového interního ratingového hodnocení pojišťoven.

Nedílnou součástí výkonu dohledu bylo i v roce 2010 uskutečnění informačních návštěv u většiny tuzemských pojišťoven, které byly zaměřeny zejména na získání informací o aktuální finanční a obchodní situaci pojišťovny a dalších záměrech a strategii pojišťoven. Mimo standardních informačních návštěv byly realizovány tématické informační návštěvy ve vybraných pojišťovnách se zaměřením na konkrétní segmenty životního, resp. neživotního pojištění (např. na pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla). Další tématické informační návštěvy jsou plánovány i pro rok 2011.

V souvislosti s vývojem na finančních trzích byla i v roce 2010 značná pozornost dohledu věnována především solventnosti pojišťoven a jejich schopnosti krytí technické rezervy. U některých vybraných pojišťoven byla nadále zachována mimořádná vykazovací povinnost. Klíčovou oblastí bude i v roce 2011 problematika investic a finančního umístění pojišťoven.

V roce 2010 proběhlo pilotní kolo společných zátěžových testů ČNB a vybraných pojišťoven. Zátěžový test umožňuje kvantifikovat dopad předem definovaných scénářů výrazných změn ekonomických faktorů na hodnotu aktiv a pasiv pojišťoven. Vyhodnocovanou veličinou je solventnost pojišťovny stanovená na základě principů Solventnosti I. V testu bylo zahrnuto úrokové riziko aktiv a pasiv, akciové riziko, nemovitostní riziko, riziko kreditního spreadu a riziko poklesu cen státních dluhopisů. Pro zátěžový test byly použity scénáře odvozené od scénářů nepříznivého makroekonomického vývoje, ze kterých ČNB vycházela při testování odolnosti bankovního sektoru s rizikovými faktory relevantními pro pojišťovny. Zátěžový test slouží jak k vyhodnocení stability pojistného sektoru jako celku, tak k využití individuálních výsledků zátěžových testů v dohledové činnosti. Test potvrdil, že sektor jako celek je dostatečně kapitálově vybaven, aby odolal i relativně významným změnám vybraných rizikových faktorů. Další kolo zátěžového testování je plánováno na 1. polovinu roku 2011.

V průběhu roku 2010 byla dále prohlubována spolupráce se zahraničními dohledovými orgány (např. formou účasti na koordinačních schůzkách týkajících se dohledu pojišťoven ve skupině).

Důležitou součástí výkonu dohledu byl rovněž dohled nad dodržováním pravidel jednání a odborné péče pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů ve vztahu ke klientům. Ke konci roku 2010 působilo na trhu 126 123 pojišťovacích zprostředkovatelů (podrobněji viz část C, Příloha č. 28). Významnost této oblasti je dána především nejvyšším počtem stížností ze všech sektorů finančního trhu, které jsou řešeny v rámci dohledu nad pojišťovnictvím²².

3.5.4 Doplnkový dohled nad finančními konglomeráty

ČNB vykonává tzv. doplňkový dohled nad těmito skupinami podle zákona č. 377/2005 Sb. a vyhlášky č. 347/2006 Sb. Na úrovni finančních konglomerátů je doplňkový dohled zaměřen na kapitálovou přiměřenost, transakce uvnitř skupiny, koncentraci rizik, vnitřní řídicí a kontrolní systémy i systémy řízení rizik. Vzhledem k tomu, že v rámci finančních konglomerátů působí subjekty, které podléhají dohledu nad finančním trhem různých orgánů dohledu, je za účelem doplňkového dohledu ustanoven tzv. koordinátor, a to podle kritérií vymezených ve výše uvedeném zákoně. Jeho úlohou je zejména koordinovat shromažďování a poskytování významných informací na úrovni finančního konglomerátu, sledovat stanovené ukazatele včetně plnění požadavků týkajících se kapitálové přiměřenosti a systémů řízení rizik a koordinovat postup orgánů dohledu při výkonu doplňkového dohledu na úrovni finančního konglomerátu. Funkci koordinátora plnila ČNB v roce 2010 v jednom případě. V ostatních případech byla úloha koordinátora svěřena zahraničním orgánům dohledu, se kterými ČNB při výkonu dohledu průběžně spolupracuje.

3.5.5 Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

V souvislosti s transpozicí směrnice o platebních službách a směrnice o elektronických penězích došlo k rozšíření dohledové agendy ČNB o nebankovní poskytovatele platebních služeb a nebankovní vydavatele elektronických peněz. Nově dohlíženými subjekty se staly platební instituce, instituce elektronických peněz, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu.

Přechodné období pro subjekty, které poskytují platební služby nebo vydávají elektronické peníze na základě dosavadních oprávnění (např. subjekty s devizovou licencí, poskytovatelé úvěrů prostřednictvím kreditních karet, subjekty, které vykonávají činnost tzv. podnikových spořitelců, mobilní operátoři aj.), končí k 30. dubnu 2011. Od tohoto data jsou oprávněny tyto subjekty nadále poskytovat platební služby nebo vydávat elektronické peníze, pouze pokud jsou držiteli příslušného povolení nebo pokud jsou registrovanými subjekty v ČNB.

Dohled se zaměřuje především na dodržování obezřetnostních pravidel a dodržování soukromoprávní úpravy stanovené zákonem o platebním styku. Rozsah dohledu se liší v závislosti na typu dohlížené instituce. Dohledová agenda je nejširší v případě platebních institucí a institucí elektronických peněz. Výkon dohledové činnosti je přizpůsoben konkrétnímu typu dohlížené instituce, tj. zda se jedná o hybridní instituci, která vedle vydávání elektronických peněz či poskytování platebních služeb vykonává ještě jinou činnost, nebo o instituci finančního či nefinančního charakteru.

Za účelem zajištění této nové dohledové agendy ČNB byly v roce 2010 provedeny organizační, personální a metodické kroky.

V devizové oblasti je dohled ČNB vykonáván nad téměř 900 nebankovními devizovými místy (k 31. 12. 2010 bylo ČNB evidováno celkem 873 subjektů, tj. přibližně 1 500 provozoven). Jedná se jak o subjekty poskytující nákup či prodej cizí měny v hotovosti, tak o držitele devizových licencí k bezhotovostním obchodům s cizí měnou a držitele devizových licencí k poskytování peněžních služeb. Mezi činnostmi devizového dohledu ČNB patří kontrola dodržování devizových předpisů, kontrola opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a kontrola opatření ve vztahu k mezinárodním sankcím.

²² V rámci dohledu na dálku nad celým finančním trhem ČNB v roce 2010 obdržela 1 059 dotazů a stížností, z toho 517 směřovalo na pojišťovny a pojišťovací zprostředkovatele, druhý největší počet (305 podání) směřovalo na poskytovatele investičních služeb.

V rámci dohledu nad platebními systémy rozšířila ČNB svoji činnost o dohled nad společností Clearstream Operations Prague s.r.o., (COP) na základě Memorandum of Understanding between the Banque Centrale du Luxembourg and the Czech National Bank concerning the oversight of Clearstream Operations Prague s.r.o., podepsaného v červenci 2009.

ČNB se při sledování činností prováděných COP zaměřuje na případné provozní riziko, opatření k jeho snížení a na adekvátnost vnitřních kontrol uplatňovaných COP. O výsledcích provedených šetření informuje Centrální banku Lucemburska.

3.6 KONTROLY NA MÍSTĚ

Kontroly na místě jsou vykonávány v souladu s platnou legislativou a zaměřují se na ověření dodržování regulatorních pravidel podle zákonných a prováděcích předpisů. Jednotlivé kontroly se zaměřují buď na prověření všech relevantních aktivit kontrolovaných subjektů (komplexní kontroly), nebo na jejich vybrané části (dílní kontroly).

Východiskem činnosti dohledu na místě je každoročně plán kontrol, který reflektuje jak interní požadavky ČNB a zahraničních regulátorů, tak především aktuální vývoj na globálních finančních trzích, v současnosti především se zřetelem na finanční krizi.

Náplní práce dohledu je kromě samotných kontrol na místě i schvalování pokročilých metod pro výpočet kapitálových požadavků. Vzhledem k propojenosti finančních trhů je také soustavně prohlubována spolupráce se zahraničními regulátory, a to zejména formou intenzivní výměny informací, spolupráce v průběhu validací interních modelů aplikovaných v rámci finančních skupin a také formou přímé účasti pracovníků ČNB na kontrolách v zahraničí a naopak.

Vedení kontrolovaných subjektů je o zjištěných z kontroly informováno prostřednictvím protokolu, na jehož základě jsou ukládána nápravná opatření, jejichž implementace a dodržování je systematicky monitorováno. V odůvodněných případech bývá na základě výsledků kontrol zahájeno s příslušnými subjekty správní řízení.

3.6.1 Kontroly na místě v úvěrových institucích

V průběhu roku 2010 proběhlo celkem osm kontrol úvěrových institucí.

Šest kontrol bylo provedeno v bankách. Ve dvou velkých bankách proběhla kontrola komplexního charakteru týkající se většiny oblastí řízení rizik (riziko úvěrové, tržní, likvidity, operační, předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti, vykazování pro účely regulace, systém vnitřně stanoveného kapitálu, dodržování pravidel jednání a odborné péče při poskytování investičních služeb atd.). V roce 2010 dále proběhly dvě kontroly družstevních záložen.

Kontroly řízení úvěrových rizik

V úvěrové oblasti byla v roce 2010 u bankovních institucí zaznamenána zvýšená snaha o co nejrychlejší, nejlépe pak automatizované, sledování bonity dlužníků a jejich splátkové disciplíny ve snaze postihnout co nejdříve indikátory jejich případného defaultu. Určité nedostatky, jako ne zcela dostatečný monitoring, odsouvání splatnosti bez dopadu do kategorizace apod., se projeví v portfoliích úvěrů s balonovými splátkami (např. projektové financování). S tím souvisí též v některých případech bankami aplikovaný odlišný výklad pojmu restrukturalizace dluhové služby oproti výkladu regulatorních předpisů. V souvislosti se zvýšeným počtem defaultních úvěrů, daným krizovým vývojem, se objevuje též vyšší množství individuálních pochybení v evidenci zajištění (neaktuálnost, pozdní zadávání do informačních systémů). ČNB se proto v rámci kontrol řízení úvěrových rizik zaměřila na rizikovější portfolia (jako například financování komerčních nemovitostí) a zabezpečení funkčnosti řídicího a kontrolního systému v bankovních institucích.

Kontrola v jedné ze dvou prověřovaných družstevních záložen byla speciálně zaměřená na úvěrovou angažovanost záložny za ekonomicky spjatými subjekty (klienty záložny) a na hodnocení jejich bonity záložnou. Kontrola na místě toto podezření potvrdila a vedla ČNB k výzvě záložně neprodleně zjištěné nedostatky napravit.

Kontroly řízení tržních rizik, rizik likvidity a rizik spojených s obchodováním na finančních trzích

V roce 2010 byly v rámci kontrol na místě provedeny i kontroly zaměřené na posouzení systému vnitřně stanoveného kapitálu (ICAAP) zaváděného úvěrovými institucemi v rámci Pilíře 2 konceptu Basel II.

První kontrola ICAAP byla provedena v rámci posouzení skupinového přístupu k alokaci vnitřně stanoveného kapitálu organizovaného domovským orgánem dohledu, v jehož průběhu se zástupci ČNB účastnili i kontroly na místě v mateřské bance. Jako významnější zjištění byla identifikována malá obeznamenost úvěrové instituce s používanými metodami a nedostatečné zohlednění lokálních podmínek v těchto metodách. Posílení znalosti o používaných modelech a jejich přizpůsobení lokální úrovni bude na základě dohody s domácím regulátorem po instituci v budoucnosti důsledně požadováno.

Druhá kontrola se zaměřila na celkový rámec systému vnitřně stanoveného kapitálu. Zjištěné nedostatky měly negativní dopad na postačitelost rezervy interního kapitálu instituce, která byla vyzvána k podniknutí adekvátních kroků k posílení kapitálu na krytí neočekávaných ztrát.

V dílčích oblastech řízení tržních rizik a rizika likvidity byly v loňském roce shledány nedostatky zejména v nedostatečnosti scénářů vývoje likvidity a v nesprávně nastavených limitech. Míra podstupovaného tržního rizika byla zkreslena vlivem nedostatků spočívajících především v chybném výpočtu VaR, nezahrnutí některých pozic do modelu a v nezohlednění výsledků zpětného testování.

Kontroly řízení operačního rizika, včetně rizik informačních systémů a technologií

V roce 2010 byly v sektoru úvěrových institucí provedeny dvě kontroly zaměřené na systém řízení operačního rizika včetně rizik informačních systémů a technologií a jedna kontrola zaměřená na operační rizika. Kapacity dohledu na místě byly při těchto kontrolách využity také pro ověření plnění podmínek stanovených při schválení pokročilých metod výpočtu kapitálových požadavků. V této oblasti dohled spolupracoval se zahraničními domovskými regulátory.

V souvislosti s rozšiřováním outsourcingu informačních systémů a technologií a distribučních sítí a rostoucím vlivem informačních systémů na celkový rizikový profil regulovaných subjektů prohloubila ČNB v roce 2010 ověřování dodržování regulatorních požadavků u činností, které instituce outsourcovaly. Středem pozornosti bylo zejména posouzení systému řízení bezpečnosti informací.

V oblasti řízení operačních rizik byly identifikovány nedostatky ve sběru dat o výskytu událostí operačního rizika a ocenění jejich dopadu, v používání dalších nástrojů řízení operačního rizika, v nedostatečném stanovení odpovědnosti za řízení operačních rizik a rizik IS/IT, v oddělení neslučitelných funkcí, v oblasti řízení rizik spojených s využíváním outsourcingu, v testování a aktualizaci havarijních plánů, v identifikaci a hodnocení rizik spjatých s informačními systémy, v zajišťování bezpečnosti přístupu k informačním systémům, zajišťování funkčnosti provozovaných informačních systémů a auditování rizik IS.

Ověření funkčnosti a účinnosti řídicího a kontrolního systému (ŘKS)

Ke specifickým zjištěním v oblasti ŘKS bank dlouhodobě patří zejména nedostatečná obezřetnost při zajišťování některých činností, nedostatečná rekonstruovatelnost některých rozhodovacích a kontrolních činností a nesoulad některých činností s vnitřními a právními předpisy, nedostatky v systému odstraňování zjištěných nedostatků a v monitorování, resp. kontrole některých významnějších compliance rizik.

Stav ŘKS v sektoru družstevních záložen zjištěný kontrolami na místě poukazuje na přítomnost závažnějších a čtenějších nedostatků řídicího a kontrolního systému. V roce 2010 byly zjištěny závažnější nedostatky v řízení kapitálu a kapitálové vybavenosti, v oblasti governance (kde se jednalo zejména o nedostatky v činnosti orgánů, nejednoznačné a neúplné organizační uspořádání, nedostatečné oddělení odpovědností s rizikem střetu zájmů, nedostatečnou rekonstruovatelnost a neobezřetné provádění některých činností), v celkovém řízení rizik, v systému vnitřní kontroly (zejména nedostatečně účinné funkce vnitřního auditu a compliance) a v systému odhalování a nápravy nedostatků.

Prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML/CFT)

Kontroly v oblasti AML/CFT provádí ČNB na základě oprávnění obsaženém zejména v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Tyto kontroly jsou zaměřeny především na ověření účinnosti a efektivnosti systému, který kontrolovaná osoba zavedla a udržuje za účelem zabránění svého zneužití k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a současně i na ověření vytvořených podmínek pro odhalování takového jednání.

Předmětem kontrol je především ověření souladu činností kontrolované osoby s legislativními požadavky, zejména: provádění identifikace a kontroly klienta, zjišťování rizikových faktorů klienta a vytváření jeho rizikového profilu, uplatňování stanovených postupů vůči rizikovým klientům, schopnost povinné osoby rozpoznat, vyhodnotit a oznámit podezřelý obchod Finančnímu analytickému útvaru Ministerstva financí aj.

V roce 2010 dále pokračovala úzká spolupráce ČNB s Finančním analytickým útvarem MF. ČNB byla také zapojena do hodnocení, které provádí Výbor expertů pro vyhodnocení boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu působící v rámci výboru MONEYVAL při Radě Evropy a které pokračuje i v roce 2011.

Mezi významnější nedostatky, které byly v roce 2010 v oblasti AML/CFT zjištěny, patří nedostatečné provádění kontroly klienta, nezjišťování rizikových faktorů, neuplatňování příslušných postupů vůči rizikovým klientům, nedostatky v oblasti monitorování transakcí a detekce podezřelých obchodů.

Implementace Basel II z pohledu speciálních metod pro stanovení kapitálových požadavků

Podle koncepce výpočtu kapitálové přiměřenosti ve znění směrnic EU 2006/48/EC a 2006/49/EC (Basel II) transponovaných do vyhlášky ČNB č. 123/2007 Sb. je bankám umožněno použít pro výpočet kapitálového požadavku pokročilé přístupy založené na matematických modelech.

Týmy ČNB, které byly zřízeny za účelem prověřování speciálních metod, pokračovaly v průběhu roku 2010 v intenzivních jednáních se všemi regulovanými institucemi, které projevíly zájem o používání přístupu IRB pro úvěrové riziko nebo přístupu AMA pro operační riziko. Součástí práce obou týmů byla průběžná komunikace se zahraničními orgány dohledu.

V roce 2010 probíhala předvalidační a validační jednání v jedné bance, která požádala o souhlas s používáním IRB přístupu prostřednictvím společné žádosti mateřské banky. Souhlas s používáním IRB přístupu pro výpočet kapitálových požadavků byl této bance udělen k 1. 1. 2011.

Validací AMA přístupu se pracovníci ČNB v roce 2010 zabývali ve dvou bankovních skupinách v ČR.

ČNB posoudila a následně udělila jedné bance povolení používat nový alokační mechanismus pro alokaci kapitálového požadavku k operačnímu riziku určeného AMA modelem schváleným v roce 2008.

Dále byla předložena žádost o rozšíření AMA přístupu na dalšího člena bankovní skupiny. V průběhu validace zjistila ČNB nedostatky. Z tohoto důvodu bylo s příslušným domovským regulátorem dohodnuto neschválit rozšíření AMA přístupu do doby odstranění nedostatků. Příslušný domovský regulátor dále požádal ČNB o posouzení materiální změny přístupu AMA schváleného v roce 2009 a o posouzení pokroku schváleného AMA přístupu v téže bankovní skupině. V této souvislosti ČNB v roce 2010 zahájila příslušná šetření, která budou ukončena v roce 2011.

3.6.2 Kontroly na místě v institucích kapitálového trhu

V oblasti kolektivního investování byla v roce 2010 u třech investičních společností a jednoho nesamosprávného investičního fondu ukončena kontrola na místě se zaměřením na pravidla obezřetného podnikání a dále pravidla jednání a odborné péče při obhospodařování majetku fondu kolektivního investování.

Z hlediska vnitřního provozu byly identifikovány nedostatky např. pokud jde o komunikaci s depozitářem fondů, fungování vnitřního kontrolního systému (compliance, interní audit) a řízení rizik, hlášení osobních obchodů, dále bylo zjištěno možné obcházení zákona při některých transakcích fondů, nedodržování statutu fondů, nesprávný postup při výpočtu aktuální hodnoty podílového listu a oceňování cenných papírů, porušování odborné péče tím, že obchody na OTC trhu neprobíhaly za nejlepších podmínek, resp. byly realizovány v rozporu s investiční strategií fondů, a riziko zvýšené expozice fondů vůči jednomu subjektu ze skupiny. Se všemi kontrolovanými subjekty probíhala rovněž komunikace ohledně realizace nápravných opatření.

V oblasti penzijního připojištění probíhala v roce 2010 jedna kontrola na místě se zaměřením na pravidla obezřetného podnikání a odbornou péči při hospodaření s majetkem penzijního fondu.

V roce 2010 byla ukončena jedna kontrola na místě u depozitáře zaměřená na ověření nápravných opatření navazujících na závěry předchozí kontroly.

V souladu s plánem kontrolní činnosti proběhla v roce 2010 v rámci obezřetnostního dohledu kontrola na místě u správce aktiv, jež byla zaměřena na proces vypořádání obchodů na finančních trzích, platební styk, dále na prověření dodržování právních předpisů a pravidel obezřetného jednání v oblastech finanční umístění aktiv a systém řízení rizik, a rovněž na pravidla jednání a poskytování odborné péče. V rámci této kontroly nebyla zjištěna žádná závažná pochybení. Nedostatky, které byly zjištěny, se týkaly souběhu výkonu neslučitelných funkcí jednou osobou, absence smluvního zajištění důsledného oddělení výkonu neslučitelných funkcí a skutečnosti, že správce neprovádí vlastní ocenění některých méně likvidních nástrojů.

Kontrola na místě byla provedena rovněž u organizátora regulovaného trhu a zaměřila se na dodržování právních předpisů a pravidel obezřetného podnikání v oblasti řízení rizik informačních systémů a technologií. Při kontrole byly zjištěny nedostatky, které spočívaly zejména v chybějícím oddělení neslučitelných funkcí, nedostatečném stanovení odpovědnosti za řízení rizik IS/IT a auditování rizik IS.

V oblasti poskytovatelů investičních služeb bylo v roce 2010 dokončeno deset kontrol na místě, z toho šest u obchodníků s cennými papíry, jedna u investičního zprostředkovatele a tři u vázaných zástupců s tímto zprostředkovatelem spolupracujících. Devět z uvedených kontrol byly kontroly komplexní, zaměřené na dodržování pravidel obezřetného poskytování investičních služeb (zejména na administrativní a účetní postupy, systém vnitřní kontroly, systém řízení finančních rizik a řízení likvidity), pravidel jednání se zákazníky a vedení evidencí. Jedna kontrola obchodníka s cennými papíry byla úžeji zaměřená a týkala se pravidel jednání a odborné péče při poskytování investičního poradenství, obstarávání OTC obchodů s dluhopisy a investiční služby úschova a správa investičních nástrojů.

Kontroly neodhalily akutní problémy týkající se celého sektoru kapitálového trhu. V jednom případě však byla identifikována závažná porušení právních předpisů spočívající v nadměrném obchodování na účtech zákazníků (churning), poskytování klamavých a zavádějících informací zákazníkům a nefunkční vnitřní řídicí a kontrolní systém ve vztahu k investičním zprostředkovatelům. V rámci provedených kontrol byla zjištěna řada formálních nedostatků způsobených často nedodržováním vlastní předpisové základny obchodníka s cennými papíry zaměstnanci a chybné nastavení a z toho plynoucí nízká účinnost vnitřního kontrolního systému. Často se opakujícím zjištěním byly nedostatky ve vedení deníku obchodníka, zjišťování informací o zákaznících a rozsah a forma poskytování informací zákazníkům. Méně často se pak vyskytoval nedostatek ve výkonu neslučitelných funkcí jednou osobou, nenahrávání telefonické komunikace a ve správě a ochraně informačního systému. V případě pochybení jsou nedostatky odstraňovány formou nápravných opatření, včetně sankcí. U nedostatků, které kontrolované subjekty slíbily odstranit, bude provedena kontrola dostatečnosti přijatých opatření.

3.6.3 Kontroly na místě v pojišťovnách a u pojišťovacích zprostředkovatelů

V oblasti obezřetnostního dohledu byly v roce 2010 uskutečněny v pojišťovnách tři kontroly. V jednom případě se jednalo o kontrolu pouze dílčí oblasti, a to systému řízení rizik IS/IT. Ostatní kontroly, vedené ve vztahu k neživotnímu pojištění, byly zaměřené na: řízení pojistného rizika, procesy správy a taxace pojistných smluv, likvidaci pojistných událostí, procesy vypořádání obchodů na finančních trzích, platební styk, zajištění a postupy pro vedení pasivních právních sporů, stanovování výše a použití technických rezerv, systém řízení rizik IS/IT (včetně outsourcingu a smluvních vztahů v této oblasti), finanční umístění a řízení rizik spjatých s finančním umístěním, oblast předpokladů řádné správy a řízení společnosti a v neposlední řadě na systém vnitřní kontroly.

Opakující se nedostatky jsou odhalovány i v oblasti technických rezerv a likvidace pojistných událostí, konkrétně v práci s IBNR a RBNS rezervami (stanovování výše, aktualizace, aj.). Likvidace dále nebyla prováděna v zákonné lhůtě, v některých případech instituce nerozlišovala, zda se jedná o pojistnou událost z pojištění odpovědnosti, nebo bylo pojistné plnění z pojištění odpovědnosti vyplaceno pojištěnému namísto poškozenému, atd. Zvýšené riziko bylo odhaleno i vlivem nedostatků v oblasti IS/IT (bezpečnostní politika, outsourcing, pohotovostní plánování, strategie rozvoje), systému vnitřní kontroly (personální stabilita, organizační uspořádání) či chybějící kontroly „čtyř očí“ v procesech vypořádání obchodů a platebního styku.

V roce 2010 u jednoho pojišťovacího zprostředkovatele probíhala a u třech pojišťovacích zprostředkovatelů byla ukončena kontrola na místě. Byly zjištěny nedostatky spočívající zejména (i) ve vázání odměn zprostředkovatele na přivedení dalších spolupracovníků a vyžadování vstupního poplatku do systému, (ii) v porušení povinností v souvislosti s uzavíráním pojistných smluv, s prováděním přípravných prací k uzavření pojistných smluv bez registrace u ČNB, s neúplnými nebo zavádějícími informacemi použitými při prezentaci pojistných produktů, s nevhodně nastavenými smluvními vztahy se zprostředkovateli a v souvislosti se zápisem údajů v registru, (iii) v neoprávněném poskytování platebních služeb. Nálezy (i) a (ii) byly shledány jako závažné s návrhem na udělení sankcí. Náprava méně závažných nedostatků je řešena komunikací s kontrolovanými subjekty mimo režim správního řízení.

Za účelem vyjasnění stanovisek ČNB v oblastech, které zákon nespécifikoval zcela jasně, bylo ve sledovaném období vydáno úřední sdělení k některým povinnostem pojišťovacího zprostředkovatele, které by mělo sloužit jako dohledový benchmark a současně jako informace pro zprostředkovatele, jak přizpůsobit svou činnost požadavkům ČNB.

3.6.4. Kontroly na místě v ostatních regulovaných subjektech

Výkon devizové kontroly na místě provádí ČNB prostřednictvím svých poboček. Cílem kontroly je efektivně prověřit veškeré činnosti vykonávané konkrétním nebankovním devizovým místem i jeho jednotlivými provozovny a tím přispívat k vymáhání a upevňování disciplíny v dohlížených oblastech. V roce 2010 bylo v oblasti devizového dohledu provedeno 363 kontrol na místě a zkontrolováno celkem 553 provozoven. V případě zjištění porušení právních předpisů bylo ČNB zahájeno správní řízení nebo uloženo opatření k nápravě mimo správní řízení. Pobočky ČNB jsou zapojeny i do kontroly investičních zprostředkovatelů.

3.7 CENTRÁLNÍ REGISTR ÚVĚRŮ

Centrální registr úvěrů (CRÚ) je informační systém provozovaný od roku 2002 Českou národní bankou, který bankám a pobočkám zahraničních bank působícím na území ČR (banky) umožňuje vzájemně sdílet informace o úvěrovém zatížení a platební morálce podnikatelských subjektů. Jeho účelem je jednak poskytovat údaje k ověřování bonity jednotlivých klientů žádajících banky o nový úvěr a rovněž umožnit bankám ve formě agregovaných statistických a analytických výstupů přístup k celé datové základně registru.

V roce 2010 byla schválena a zahájena další etapa rozvoje projektu Optimalizace a stabilizace CRÚ zaměřená především na vybudování nového datového skladu a na zapojení do mezinárodní výměny dat. Nový datový sklad umožní efektivněji využívat data obsažená v CRÚ rovněž pro účely dohledu a analýz.

V dubnu 2010 podepsala ČNB „Memorandum of Understanding on the Exchange of Information among National Central Credit Registers for the Purpose of Passing it on to Reporting Institutions“. Na základě Memoranda budou do cca dvou let vytvořeny technické předpoklady pro zapojení do systému mezinárodní výměny dat. Do výměny je v současné době zapojeno sedm zemí (Rakousko, Německo, Belgie, Francie, Itálie, Španělsko a Portugalsko). Na výměnu dat se společně s ČR připravuje také Rumunsko, mezi dalšími zájemci o výměnu dat je i Slovensko. Výměna dat se týká pouze informací o právnických osobách nerezidentech a rezidentech, které získaly úvěry ve vyjmenovaných zemích a jejichž úvěrové zatížení přesáhlo 25 000 EUR. Výstup úvěrového zatížení bude pro banky působící v ČR automaticky rozšířen o informace získané v rámci mezinárodní výměny dat s výše uvedenými zeměmi. Jedná se o souhrnné informace o úvěrech a zárukách poskytnutých českým klientům nebo zahraničním klientům, kteří mají současně úvěr jak v ČR, tak v zahraničí.

Stejně jako v předchozích letech došlo ke zvýšení počtu dotazů bank i žádostí o výpis z databáze CRÚ podaných klienty. Narůstá počet výpisů z CRÚ vyřízených prostřednictvím datových schránek.

Tab. A.XV – Základní provozní charakteristiky CRÚ

	31. 12. 2007	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Počet evidovaných dlužníků	403 417	461 277	497 726	539 540
z toho: fyzických osob podnikatelů	237 703	271 770	291 458	313 129
právnických osob	165 714	189 507	206 268	226 411
Celkový objem zůstatků úvěrů (mld. Kč)	1 141	1 265	1 200	1 219
Počet uživatelů aplikace CRÚ	2 422	2 516	2 245	2 362
Ad hoc dotazy na úvěrové zatížení (tis. ks/rok)	148	180	205	213
Počet dotazů na úvěrové zatížení klienta v měsíčních sestavách (tis. ks/rok)	2 390	2 800	3 038	3 640
Počet pořízených výpisů pro klienty (ks/rok)	225	278	453	492

4. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL OCHRANY SPOTŘEBITELE

Česká národní banka je od roku 2008 pověřena výkonem dohledu nad dodržováním pravidel ochrany spotřebitele na základě novely zákona o ochraně spotřebitele a zákona o České národní bance.²³ Dohled je vykonáván reaktivně na základě obdržených podání a slouží k odhalování nedostatků, především systémových, a dosahování nápravy buď dobrovolně ze strany dohlížených subjektů, nebo uložení nápravného opatření či sankce.

4.1 PŘEHLED PODÁNÍ SPOTŘEBITELŮ

V roce 2010 bylo za oblast ochrany spotřebitele v ČNB přijato 704 podání spotřebitelů. Největší množství podání se týkalo poskytovatelů pojistných produktů, dále to byly úvěrové instituce, naopak pokles podání zaznamenal segment kapitálového trhu.

Na pojišťovny směřovalo 112 podání a na pojišťovací zprostředkovatele 106 (PZ). Nejčastěji si spotřebitelé stěžovali na nedostatky v informacích o produktu, zejména u životního pojištění, dále na pojistná plnění, když při likvidaci pojistné události byly zjištěny nedostatky v informacích podávaných ze strany pojišťoven a jejich zástupců. U neživotního pojištění byla častým předmětem stížností výše plnění z povinného ručení a havarijního pojištění. V této souvislosti byla provedena v pojišťovně jedna kontrola na místě. Jedním z nejzávažnějších problémů detekovaných v roce 2010 u PZ byla tendence zajišťování si vlastní provize uzavíráním doplňkových inominačních smluv obsahujících pokuty a sankce vůči spotřebiteli. Tento postup je hodnocen jako agresivní obchodní praktika a ČNB zahájila s některými zprostředkovateli sankční řízení.

V oblasti úvěrových institucí bylo v roce 2010 šetřeno 166 podání²⁴. U poplatků byly problémem smluvní pokuty při předčasném splacení hypotečního úvěru a fikce doručení. Některá podání se týkala reklamace zápisu negativní informace do úvěrového registru ze strany banky. Nedostatky v informacích o produktech se týkaly podmínek rušení běžných účtů, změn úrokové sazby úvěrových produktů a podmínek pojištění pro případ neschopnosti splácet. Problémem vyřizování reklamací je nedodržování lhůt a podmínek uváděných v reklamačním řádu.

V oblasti ochrany spotřebitele bylo v roce 2010 šetřeno sedm podání na obchodníky s CP a deset podání na investiční zprostředkovatele. Hlavním předmětem podání bylo nedostatečné poskytnutí informací a nevyžádané telefonické nabídky služeb. Zbývajících 78 podání spadá do kategorie jiné, kde jsou shromažďovány dotazy a žádosti o vyjádření obecného charakteru, nebo do kategorie dalších ze strany ČNB dohlížených i nedohlížených subjektů.²⁵

Pobočky ČNB v roce 2010 šetřily 225 podání²⁶ souvisejících s ochranou spotřebitele, z toho 144 podání ve vlastní působnosti a 81 podání pobočky po ukončení vlastního prošetření postoupily dále v rámci ČNB k šetření samostatným odborem ochrany spotřebitele.

Na základě zjištění se ČNB zabývala též transparentností prezentací pojistných produktů spojených s investicemi na kapitálovém trhu a především rizik pro spotřebitele.

23 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

§ 54a a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

§§ 78 až 85, § 89, § 92 a §93 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru.

24 Členění a výsledky šetření podrobně viz část C, Příloha č. 26.

25 § 44 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o ČNB.

26 Podrobně viz část C, Příloha č. 27.

4.2 PRÁVNÍ A METODICKÁ ČINNOST

ČNB vydala v roce 2010 v oblasti ochrany spotřebitele dvě úřední sdělení. V srpnu 2010 bylo vydáno úřední sdělení o agresivní obchodní praktice spočívající ve zpoplatňování reklamací spotřebitelů označených prodávajícími za neoprávněné. Koncem roku 2010 bylo vydáno úřední sdělení o aplikačním přístupu k některým ustanovením zákona o spotřebitelském úvěru. V rámci přípravy na výkon dohledu v této nové oblasti probíhají i jednání o sjednocení přístupu s Českou obchodní inspekcí.

V květnu 2010 bylo připraveno v reakci na stížnosti zahraničních turistů informační „Desatero“ obsahující informace týkající se směny peněžních prostředků a možných komplikací s ní spojených, které obdrželi zástupci profesních asociací a institucí k dalšímu využití.

V polovině roku 2010 zpracovala ČNB dvě doporučení Veřejného ochránce práv, která se týkala finančního trhu. První případ byl řešen doporučením ČNB profesním asociacím a jejich členům o umožňování přístupu handicapovaných občanů do poboček, druhý byl řešen s konkrétními subjekty, které přijaly doporučenou úpravu obchodních podmínek tak, aby nedocházelo k podezření na diskriminaci určitých skupin osob.

Důležitou činností v oblasti ochrany spotřebitele je sledování a připomínkování návrhů právních předpisů a konzultačních materiálů EK týkajících se spotřebitelských otázek. Metodická činnost představuje především metodické vedení inspektorů OS na pobočkách ČNB formou školení, vydávání interních pokynů a poskytování poradenství.

4.3 FINANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ČNB považuje za součást ochrany spotřebitele na finančním trhu finanční vzdělávání. Ve spolupráci s MF a MŠMT byla dokončena a 10. 5. 2010 vládou schválena Národní strategie finančního vzdělávání. Součástí naplňování strategie je projekt měření finanční gramotnosti dospělé populace ČR realizovaný jako společný projekt MF a ČNB, jehož výsledky jsou k dispozici na webových stránkách ČNB²⁷.

V roce 2010 pokračovaly semináře pro učitele druhého stupně ZŠ, kdy bylo proškoleny asi 360 pedagogů. Zájem značně poklesl ve 4. čtvrtletí 2010 z důvodu snížení finančních prostředků pro další vzdělávání pedagogů. V říjnu 2010 začal cyklus přednášek Finanční trh a my pro univerzity třetího věku (Univerzita Hradec Králové a Jihočeská univerzita), kde je celkem 480 účastníků.

²⁷ Podrobně viz webové stránky ČNB www.cnb.cz/Ochrana_spotrebitele_Finanční_gramotnost_Zvyšování_finanční_gramotnosti_Společná_tisková_konference_MF ČR_a_ČNB.

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 ZMĚNY V USPOŘÁDÁNÍ DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V EU

Rok 2010 byl v oblasti regulace a dohledu finančního trhu v EU do značné míry přelomový, neboť v jeho průběhu byly projednávány a přijaty legislativní předpisy ke změnám institucionálního uspořádání regulace a dohledu na finančním trhu v EU, včetně nastavení pravomocí nových evropských orgánů dohledu. Byla tím dokončena legislativní úprava transformace výborů třetí úrovně, tj. CEBS, CESR a CEIOPS na evropské orgány dohledu.

Nařízeními Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. listopadu 2010 byly zřízeny Evropský orgán pro bankovníctví (EBA), Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA). Všechny tři orgány zahájily svou činnost dnem 1. ledna 2011.

Během roku 2010 výbory třetí úrovně poskytovaly svá stanoviska k vyjednávacímu procesu mezi Radou a Evropským parlamentem a podílely se na přípravě transformace, včetně snah o ovlivnění výše rozpočtu nových orgánů. ČNB se do této práce aktivně zapojila.

Výbor evropských bankovních dohledů (CEBS)

K hlavním aktivitám CEBS v roce 2010 patřila intenzivní příprava na transformaci výboru na EBA, příprava stanovisek pro Evropskou komisi (EK) a vypracování řady pokynů s cílem dosažení konvergence regulatorních přístupů a dohledové praxe napříč EU. Velká pozornost byla věnována činnosti kolegií orgánů dohledu s cílem posílení spolupráce a vzájemné výměny informací při dohledu přeshraničních bankovních skupin a provedení druhého unijního zátěžového testu. Zástupci ČNB byli zapojeni do činnosti jak na úrovni plenárního zasedání CEBS, tak všech jeho šesti stálých pracovních skupin a aktivně se tak podíleli na výstupech CEBS.

CEBS v roce 2010 poskytl EK dvě stanoviska ve věci evropského rámce pro řízení přeshraničních krizí v bankovním sektoru a úvěrových scoringů.

V průběhu roku 2010 CEBS vydal 14 obecných pokynů (guidelines), které se týkaly například revidovaného jednotného rámce pro kapitálovou přiměřenost (revised COREP); revidovaného rámce pro uveřejňování (supervisory disclosure); kapitálových nástrojů, které lze zahrnout do původního kapitálu instituce; fungování kolegií orgánů dohledu; zátěžových testů; řízení rizika koncentrace; řízení nákladů na likviditu; uznání externích ratingových agentur; společného hodnocení a rozhodnutí o kapitálové přiměřenosti přeshraničně působících skupin; řízení operačního rizika při obchodování na veřejných trzích; odměňování a přístupu k čl. 122a směrnice CRD, který se týká pravidel pro převod rizik u sekuritizačních transakcí.

V rámci fungování kolegií orgánů dohledu se CEBS zaměřil na vyhodnocování akčního plánu CEBS na rok 2010, podle kterého se existující kolegia měla zaměřit na provádění společného hodnocení rizikového profilu bankovní skupiny, a na založení dalších 13 kolegií. CEBS schválil nový akční plán na rok 2011, jehož podstatou je hodnocení míry implementace obecných pokynů o fungování kolegií orgánů dohledu²⁸ a obecných pokynů o společném hodnocení a rozhodnutí o kapitálové přiměřenosti přeshraničních bankovních skupin²⁹ členskými orgány dohledu.

Na základě mandátu ECOFIN uskutečnil CEBS v průběhu roku 2010 druhý unijní zátěžový test, který byl proveden na vzorku 91 úvěrových institucí představujících 65 % aktiv unijního bankovního sektoru. Cílem testu bylo zhodnotit odolnost bankovního sektoru EU, schopnost bank absorbovat další možné ztráty a závislost bankovního sektoru na veřejných podpůrných opatřeních. Koncem roku 2010 CEBS zahájil přípravu na další kolo unijního zátěžového testu.

²⁸ Guidelines for the Operational Functioning of Colleges.

²⁹ Guidelines for the Joint Assessment and Decision on the Capital Adequacy of Cross Border Banking Groups.

Výbor evropských regulátorů cenných papírů (CESR)

Výbor CESR pokračoval v roce 2010 v aktivitách, kterými reagoval na finanční krizi, a současně probíhala příprava transformace výboru na ESMA. Značný dopad na činnost CESR měla zvýšená regulatorní aktivita EK. Zástupci ČNB byli zapojeni do činnosti jak na úrovni plenárního zasedání CESR, tak všech jeho dvanácti stálých výborů a pracovních skupin a aktivně se tak podíleli na výstupech CESR.

V sektoru kolektivního investování se CESR zabýval přípravou implementace směrnice UCITS IV. CESR připravil pokyny k definici evropského fondu peněžního trhu, pokyny k řízení rizik, výpočtu rizika protistrany u OTC (over-the-counter) derivátů a celkové expozice UCITS (resp. speciální návrh pokynů pro strukturované UCITS). ČNB se podílela na přípravě pokynů k definici evropského fondu peněžního trhu. V souvislosti se zavedením elektronických notifikací produktu UCITS od 1. 7. 2011 byl proveden průzkum ohledně technických, resp. IT parametrů pro hladké fungování přenosu dat. CESR zahájil přípravu technických doporučení pro EK k budoucím prováděcím opatřením ke směrnici o správcích alternativních investičních fondů. ČNB provedla na žádost CESR mapování industrie alternativních fondů podle zadaných kritérií, včetně základních informací o oblasti private equity v ČR. CESR uskutečnil mapování právní úpravy depozitáře UCITS v členských státech.

V oblasti ratingových agentur se CESR zabýval úkoly vyplývajícími z nařízení Evropského parlamentu a Rady o ratingových agenturách. CESR obdržel 23 žádostí o registraci a jednu žádost o certifikaci. Během roku byla vytvořena kolegia orgánů dohledu k jednotlivým ratingovým agenturám. Probíhalo hodnocení rovnocennosti regulatorních režimů třetích zemí a uzavírání dohod o spolupráci se zahraničními orgány dohledu. V ČR požádala o registraci jedna agentura v rámci skupinové žádosti za celý koncern, svou žádost před rozhodnutím stáhla.

Další prioritou CESR v roce 2010 byla příprava technických doporučení pro EK k *revizi směrnice MiFID*, která zahrnovala oblast sekundárního obchodování a transparency u akciových a neakciových investičních nástrojů, pravidla pro jednání se zákazníky, režim hlášení obchodů s investičními nástroji, standardizaci OTC derivátů a obchodování OTC derivátů na organizovaných trzích, kategorizaci zákazníků, odpovědi na otázky EK ke hlášení obchodů a pozic, včetně rozšíření hlášení na OTC deriváty a finanční nástroje obchodované jen na MTF (multilateral trading facility) a na subjekty nepodléhající režimu MiFID.

CESR během roku 2010 *zmapoval pravomoci a opatření členů* v krizových situacích, postupy členů při schvalování prospektu, na národní úrovni využití diskrecí vymezených směrnicí MAD, MiFID a směrnicí o transparentnosti.

CESR se zabýval *účetními standardy* zejména v souvislosti s postupným přijímáním nového účetního standardu IFRS 9 – Finanční nástroje. Výbor připravil stanovisko ke konzultačnímu materiálu Komise *k auditu*, hodnocení stavu ekvivalence národních účetních standardů třetích zemí s IFRS.

CESR se zabýval problematikou případné *regulace krátkých prodejů a obchodování se swapy úvěrového selhání (CDS)*. Výbor připravil technické doporučení pro EK k zavedení celoevropské regulace krátkých prodejů, odpověď EK v rámci konzultace ke krátkým prodejům a zprávu o technických detailech zvažovaného režimu hlášení krátkých prodejů státních dluhopisů a krátkých pozic v CDS. Aktivity CESR se rovněž zaměřily na připravovanou revizi směrnice MAD, byla připravena čtvrtá sada výkladových pokynů ke směrnici MAD.

CESR připravil stanovisko v rámci konzultace Komise k *revizi směrnice o transparentnosti* a pokračoval v diskuzi nad aktuálními problémy při aplikaci směrnice o transparentnosti. Výbor se zabýval praktickými problémy v oblasti schvalování prospektů a veřejných nabídek, definoval obecný postup při posuzování ekvivalence právní úpravy prospektu v třetích zemích, včetně stanoviska k ekvivalenci izraelské právní úpravy, aktualizoval otázky a odpovědi v souvislosti se směrnicí o prospektu.

V rámci připravované *regulace OTC derivátů a evropské tržní infrastruktury* CESR zaslal EK pozici k návrhu regulace. Ve výboru byly projednány informace k připravovaným technickým standardům vyplývajícím z připravované regulace EMIR. Výbor se zaměřil na vybrané aspekty projektu TARGET2-Securities (T2S) a připravil technické doporučení pro EK k vybraným právním otázkám spojeným s účastí centrálních depozitářů v systému T2S.

CESR pokračoval ve výměně informací a zkušeností spojených s aplikací národních právních úprav harmonizovaných dle *směrnice o nabídkách převzetí*. ČNB se aktivně účastnila dotazníkových akcí zaměřených na srovnání národních právních úprav.

CESR průběžně monitoroval *trendy a rizika na kapitálových trzích*. ČNB připravila stanoviska k pravidelně publikovaným zprávám o rizicích a trendech na finančních trzích.

V *oblasti IT řešení* pokračovaly práce na realizaci projektu TREM 3.0 (Transaction Reporting Exchange Mechanism), jehož součástí jsou úpravy systému pro zvýšení kvality dat, rozšíření o hlášení obchodů s OTC deriváty a vytvoření referenčních databází na centrální úrovni. Projekt byl spuštěn 1. prosince 2010. V oblasti dohledu nad ratingovými agenturami pokračovaly práce na realizaci projektu CEREP (Central Repository), tj. systému sběru a prezentace dat od ratingových agentur. Projekt bude spuštěn 1. července 2011. V oblasti UCITS, který zahrnuje mimo jiné notifikace, sdílení dat či úložiště dokumentů pro subjekty kolektivního investování, bylo rozhodnuto o realizaci komunikace prostřednictvím centrálního úložiště, která by měla znamenat minimální nároky na IT řešení. V oblasti sdílení regulovaných dat v rámci sítě národních databází poskytovaných emitenty CP byla zahájena diskuze nad IT možnostmi řešení jednotlivých variant. Použití jednotného formátu pro sběr dat na národních úrovních se předpokládá pouze pro účetní výkazy.

Výbor evropských dohledových orgánů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění (CEIOPS)

V rámci CEIOPS byli zástupci ČNB zapojeni do činnosti všech osmi stálých pracovních skupin a aktivně se tak podíleli na výstupech tohoto výboru. Hlavní náplní činnosti většiny pracovních skupin v roce 2010 byla příprava expertních návrhů a doporučení EK k připravovaným prováděcím opatřením ke směrnici Solventnost II. Za přispění expertů ČNB byla vytvořena stanoviska k regulatorním kapitálovým požadavkům, technickým rezervám, úpravě kapitálu, interním modelům, požadavkům na vnitřní řídicí a kontrolní systém, rozsahu a frekvenci zveřejňování informací pro účely dohledu i ochrany a informování spotřebitele, a v neposlední řadě také ke zvláštní úpravě pro pojišťovací skupiny.

K ověření nastavení kalibrace rizikových modulů kapitálového požadavku a jejich odpovídající korelace proběhla ve druhé polovině roku 2010 pátá kvantitativní dopadová studie QIS 5, které se za ČR zúčastnilo 24 pojišťoven s tržním podílem přes 95 % (měřeno podle předepsaného pojistného).

Výbor CEIOPS během roku 2010 vypracoval expertní stanoviska a doporučení v oblasti ochrany spotřebitele³⁰ a auditu.

ČNB se v rámci pracovní skupiny Financial Stability Committee podílela na souhrnných analýzách dopadů finanční krize na sektor pojišťovnictví. V první polovině roku 2010 CEIOPS zveřejnil výsledky zátěžových testů, které simulovaly tři scénáře – nepříznivý vývoj finančních trhů, hlubokou recesi a nárůst inflace. Ve všech třech testech se evropský pojistný trh ukázal jako stabilní, neboť agregovaná disponibilní míra solventnosti v žádném ze scénářů neklesla pod požadovanou míru.

Za účelem posouzení dopadů finanční krize na pojistný sektor provedl CEIOPS analýzy expozic národních pojistných trhů vůči bankovnímu sektoru a dluhovým nástrojům zemí EHP (zejména Portugalska, Itálie, Irska, Řecka a Španělska), Japonska, USA a Švýcarska. Český pojistný trh se v obou případech projevil jako konzervativní a stabilní.

³⁰ Návrh na sjednocení pravidel na ochranu spotřebitele napříč finančním trhem (Packaged retail investment products – „PRIIPS“); Návrh revize směrnice o pojišťovacích zprostředkovatelích („IMD“); Bílá kniha EK o systémech záruk v pojišťovnictví.

Společný výbor pro finanční konglomeráty (JCFC)

Výbor diskutoval doporučení Joint Forum, která jsou relevantní k problematice finančních konglomerátů, a návrhy směrnice Omnibus, která mění řadu sektorových směrnic v souvislosti s novou strukturou dohledu nad finančním trhem. Výbor připravil doporučení k problematice přidružených osob ve finančních konglomerátech a k interpretaci „durable link“ (tj. termín relevantní při stanovení, zda osoba je přidružená či nikoliv). Výbor zaktualizoval seznam finančních konglomerátů, který byl odeslán EK k uveřejnění.

5.2 SPOLUPRÁCE V RÁMCI STRUKTUR EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

Výbor pro bankovní dohled (BSC)

Výbor pro bankovní dohled Evropské centrální banky (Banking Supervision Committee, BSC) v roce 2010 projednal zejména pravidelné pololetní zprávy ECB o finanční stabilitě v eurozóně (Financial Stability Review). Během roku se věnoval mimo jiné oblasti proticyklických kapitálových polštářů, snižování leverage ve finančním systému a zátěžových testů likvidity, dále snaze o zlepšení reportování konsolidovaných dat, dopadu SEPA (Single Euro Payment Area) na finanční instituce a infrastrukturu či makrobezpečnostnímu dohledu v EU, včetně cizoměnových úvěrů.

ČNB se aktivně podílí jak na práci vlastního výboru, tak i na práci tří pracovních skupin BSC. První z nich je pracovní skupina pro makrobezpečnostní analýzy (WGMA). Ta se zabývala v roce 2010 připomínkami vybraných publikací ECB (EU Banking Stability Report, ECB Financial Stability Review), přípravou příspěvků pro pololetní jednání EFC a problematikou snižování leverage, proticyklickými kapitálovými polštáři a systémovým rizikem.

Pracovní skupina pro vývoj v bankovníctví (WGDB) v roce 2010 předložila pravidelnou zprávu o struktuře bankovního sektoru v EU, dále se zabývala budoucím vývojem bankovního sektoru EU a předložila materiál týkající se sekuritizace. Zvýšená pozornost byla věnována monitorování dopadů ekonomické krize a krize na finančních trzích zejména v zemích EU, kde její důsledky poznamenaly nejvíce vývoj bankovních sektorů.

Pracovní skupina pro úvěrové registry (WGCR) rozšířila výměnu dat z titulu zvýšení frekvence zasílání dat ze čtvrtletní na měsíční a rozšířila počet klientů, na které se výměna vztahuje. ČNB připojila v této věci podpis k novelizovanému MoU a do dvou let od podpisu se aktivně zapojí do mezinárodní výměny dat.

Kromě výše uvedených pracovních skupin má BSC také skupiny pro konkrétní projekty. V roce 2010 pokračovala činnost společné expertní skupiny BSC, CEBS a výboru statistiky ECB (Statistics Committee, STC) pro sladování výkaznictví úvěrových institucí v EU (JEGR). Skupina JEGR se zaměřila především na aktualizaci a technický rozvoj klasifikačního systému vytvořeného v rámci první etapy práce skupiny v letech 2008/2009. Tento systém slouží jako pomůcka pro identifikaci vazeb mezi statistickými a dohledovými finančními nástroji.

Výbor pro platební a vypořádací systémy (Payment and Settlement Systems Committee /PSSC)

Činnost výboru (extended composition), v němž má ČNB zástupce, spočívala v roce 2010 zejména v projednávání problematiky SEPA, obecných otázek platebního styku, otázek dozoru nad platebními a vypořádacími systémy a rozvoje systému TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System). Výbor sleduje vývoj projektu SEPA, postup implementace, připravuje zprávy o postupu projektu. Důležitým tématem byl „SEPA migration end-date“, jehož záměrem je dosáhnout, aby všechny úvěrové instituce používaly v platebním styku pouze platební transakce podle standardů SEPA vytvořené Evropskou platební radou (EPC). V oblasti rozvoje systému TARGET se projednávalo dokončení internet based access (přístup pro malé banky, pro které je přístup

přes SWIFT příliš drahý), contingency network (alternativa k SWIFT), vazba na připravovaný vypořádací systém T2S (Target2 Securities) a některé specifické požadavky – např. přístup Dánska k intradennímu úvěru v nočním zpracování a nový statistický modul.

Výbor má stále pracovní skupiny Payment Systems Policy, Oversight a Target2, ve kterých má ČNB své zástupce.

5.3 SPOLUPRÁCE V RÁMCI BASILEJSKÉHO VÝBORU PRO BANKOVNÍ DOHLED (BCBS)

ČNB byla v rámci BCBS zastoupena ve skupině BCG (Basel Consultative Group), která navázala na předchozí skupinu ILG (International Liaison Group). Skupina BCG projednávala v roce 2010 zejména změny regulační kapitálové koncepce, výsledky komplexní dopadové studie zaměřené na Basel III a v úvahu připadající alternativy nastavení parametrů Basel III. Výbor dále projednával vývoj mezinárodních účetních standardů finančních nástrojů a leasingu, tvorbu basilejských standardů a metodiky hodnocení jejich implementace a problematiku morálního hazardu systémově významných institucí.

5.4 SPOLUPRÁCE V RÁMCI DALŠÍCH MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ

Spolupráce v rámci Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO)

Mezinárodní organizace IOSCO pokračovala v roce 2010 v aktivitách, kterými reagovala na finanční krizi a regulační návrhy diskutované v rámci Financial Stability Board (FSB) a G-20. Dále uveřejnila zprávu o obchodování s OTC deriváty, aktualizovanou zprávu o cílech a principech regulace kapitálového trhu a zprávu o transparentnosti strukturovaných investičních produktů.

ČNB se aktivně zapojila do práce IOSCO formou spolupráce na šetření se zaměřením na dopady a opatření v souvislosti s finanční krizí, implementaci IFRS, obchodování na OTC trzích, využití mnohostranné dohody o spolupráci (MMoU) v praxi a ve formě stanovisek k návrhům IOSCO ve věci dalšího zaměření činnosti a způsobu financování IOSCO.

Spolupráce v rámci Mezinárodní organizace dohledů nad penzijními fondy (IOPS)

Mezinárodní organizace dohledů nad penzijními fondy v roce 2010 dokončila svůj dlouhodobý projekt na vytvoření aplikace pro usnadnění rizikově orientovaného dohledu nad penzijními fondy, k jehož vytvoření přispěla rovněž i ČNB. Tato aplikace obsahuje souhrn mezinárodně uznávaných doporučení a standardů pro penzijní fondy a příklady jejich aplikace na konkrétních případech.

5.5 SPOLUPRÁCE S PARTNERSKÝMI ORGÁNY DOHLEDU

Během roku 2010 se zástupci ČNB pravidelně účastnili jednání kolegií orgánů dohledu těch bankovních skupin, které jsou pro ČNB z hlediska jejich významu pro český bankovní sektor nejdůležitější. ČNB se aktivně zapojuje do činnosti sedmi kolegií (Erste, Raiffeisenbank, Volksbank, UniCredit, KBC, Société Générale, ING).

V rámci kapitálového trhu pokračovala spolupráce mezi ČNB a ostatními orgány dohledu na základě mnohostranných memorand o spolupráci IOSCO a CESR.

V doplňkovém dohledu nad pojišťovkami ve skupině se ČNB pravidelně účastní jednání koordinačních výborů orgánů dohledů pojišťovacích skupin působících v ČR. ČNB se v rámci těchto výborů podílela na posuzování předběžných žádostí o schválení interních modelů pro obezřetnostní režim Solventnost II.

V závěru roku ČNB navázala užší spolupráci s orgány dohledu nad finančním trhem zemí střední a východní Evropy. Smyslem této iniciativy je především vzájemné informování a koordinace stanovisek národních orgánů dohledu z daného regionu, a to především z pozice hostujících orgánů dohledu nad dceřinými společnostmi zahraničních finančních skupin.

Spolupráce byla započata nejen na úrovni členů nových evropských orgánů pro dohled nad finančním trhem, ale především na úrovni expertů na příslušnou oblast regulace a dohledu.

Členové skupiny by se měli do budoucna vyjadřovat především k takovým tématům regulace v EU a ve světě, jenž by mohly mít významný dopad na finanční trh a subjekty v daném regionu.

ČÁST B
VÝVOJ FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2010

Česká národní banka je orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem v České republice. ČNB provádí dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijními fondy, družstevními záložnami, směnárnami a dohled nad institucemi v oblasti platebního styku.

Bankovní sektor České republiky tvořilo k 31. 12. 2010 celkem 41 bank a poboček zahraničních bank. Struktura bankovního sektoru je stabilizovaná.

Bankovní sektor České republiky byl v roce 2010 zdravý, dobře kapitálově vybavený, sektor jako celek pokračoval v generování zisku.

V roce 2010 došlo k oživení bankovního zprostředkování. V daném období se objem aktiv bankovního sektoru zvýšil o 2,4 % na 4 192,3 mld. Kč.

Oživení bankovních obchodů se projevilo ve zvýšení objemu pohledávek bankovního sektoru, které tvoří podstatnou část jeho bilančních aktiv. Nejdynamičtěji se rozvíjelo poskytování úvěrů obyvatelstvu, i když meziroční tempo růstu zpomalilo na 7,0 % ke konci roku 2010 a celková hodnota těchto úvěrů tak překročila hranici 960 mld. Kč. Z veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu tvořily více než 75 % úvěry na bydlení, které meziročně narostly o 6,4 % a činily téměř 730 mld. Kč. Z toho hypoteční úvěry na bydlení vykázaly ke konci roku 2010 meziroční zvýšení o 9,1 % a tvoří již téměř 63 % veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu. U spotřebitelských úvěrů, které dosáhly celkové výše 199,2 mld. Kč, meziroční tempo růstu zpomalilo na 7,3 %. Úvěry rezidentským nefinančním podnikům se snížily o 0,3 % na 780,0 mld. Kč.

Bankovní sektor byl v roce 2010 ziskový. Vyprodukoval čistý zisk ve výši 55,5 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 7,0 %. Základem tvorby čistého zisku byl zisk z finanční činnosti ve výši 157,4 mld. Kč, zejména jeho složky úrokového zisku s meziročním nárůstem o 2,1 % a vyšším než 66% podílem na zisku z finanční činnosti. Dále zisk z poplatků a provizí, který se zvýšil o 5,2 % na 38,3 mld. Kč. Celkové správní náklady se zvýšily o 3,1 % a dosáhly 62,4 mld. Kč. Souhrnná hodnota daně z příjmu na úrovni 10,1 mld. Kč se meziročně snížila o 8,1 %.

V českém bankovním sektoru bylo v poslední dekádě nejzávažnějším druhem podstupovaného rizika úvěrové riziko. Investiční portfolio bylo na konci roku 2010 tvořeno z 94,6 % úvěry bez selhání. Hodnota veškerých pohledávek se selháním se zvýšila o 27,0 mld. Kč (23,4 %) na 142,4 mld. Kč v důsledku snížené schopnosti nefinančních podniků i obyvatelstva splácet své závazky. Podíl pohledávek se selháním na celkových pohledávkách investičního portfolio byl na konci roku 2010 na úrovni 5,4 %.

Tuzemské banky svou činnost orientují zejména na domácí klientelu. Podíl operací s nerezidenty a podíl cizoměnových aktivit je relativně malý. Expozice bankovního sektoru vůči teritoriálnímu a měnovému riziku byla i v roce 2010 hodnocena jako omezená. Operace na zahraničních trzích jsou většinou prováděny jiným subjektem z finanční skupiny, do které patří tuzemská banka. Transakce s nerezidenty jsou významné především na mezibankovním trhu, zejména při derivátových operacích.

Tuzemský bankovní sektor disponuje tradičně dostatečnými likvidními zdroji, dílčí ukazatele likvidity byly v průběhu roku 2010 stabilizované. Došlo k posílení objemu rychle likvidních aktiv meziročně o 5,6 % na 1 093,8 mld. Kč. K financování úvěrů bankovního sektoru jsou k dispozici dostatečné primární zdroje.

Kapitálové vybavení bankovního sektoru bylo na konci roku 2010 dostatečné. Kapitálová přiměřenost se zvýšila na 15,51 % jako důsledek posílení regulatorního kapitálu bankovního sektoru o 9,3 % na 289,4 mld. Kč. Hodnota Tier 1 kapitálu se zvýšila na 263,4 mld. Kč zejména ponecháním části zisku z předchozího období ve formě nerozděleného zisku. Částečné splacení podřízeného dluhu v několika bankách působilo na snížení dodatkového kapitálu Tier 2. V kapitálu bankovního sektoru tradičně dominuje složka Tier 1 s přibližně 91 % podílem na celkovém regulatorním kapitálu. Kapitálové požadavky bankovního sektoru stagnovaly, ke konci roku 2010 dosáhly 149,2 mld. Kč, když meziročně došlo k jejich snížení pouze o 840,5 mil. Kč.

Stanovenou minimální hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 8 % splňovaly v průběhu celého roku 2010 všechny banky.

Na tuzemském trhu působilo k 31. prosinci 2010 celkem 14 družstevních záložen, tj. o tři méně než v lednu téhož roku. V průběhu roku jedna družstevní záložna přestala na trhu působit a dvěma jiným ČNB odňala povolení k činnosti. Sektor družstevních záložen se zmenšil, ale pro zmíněných 14 záložen byl rok 2010 rokem dynamické expanze – ke konci roku jejich aktiva meziročně vzrostla o 66,2 %, úvěry poskytnuté členům vzrostly o 90,9 % a vklady těchto členů se zvýšily téměř o 69,4 %. Podíl klientských úvěrů v selhání na celkových úvěrech jejich členům se zvýšil z 7,2 % na 10,3 %. V roce 2010 družstevní záložny dosáhly čistý zisk bezmála 32 mil. Kč, což představuje zlepšení oproti vykázané ztrátě 16 mil. Kč v předchozím roce. Kapitálová přiměřenost sektoru se v důsledku prudkého růstu úvěrů snížila o 2,2 procentní body a k 31. 12. 2010 tak činila 12,59 %.

Na konci roku 2010 na kapitálovém trhu působilo celkem 58 subjektů s licenci obchodníka s cennými papíry (12 bank, 25 nebankovních obchodníků s cennými papíry, 11 poboček zahraničních bank, pět organizačních složek zahraničních obchodníků s cennými papíry a pět tuzemských investičních společností obhospodařujících majetek zákazníků na základě smlouvy). Celková výše prostředků zákazníků obhospodařovaných obchodníky s cennými papíry se meziročně zvýšila o 14,8 % na 583,2 mld. Kč.

Celkový majetek zákazníků u obchodníků s cennými papíry vzrostl ke konci roku 2010 meziročně o 17,5 % na 2 265,1 mld. Kč. Z této hodnoty činil majetek zákazníků u domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry 485,7 mld. Kč, majetek zákazníků u domácích bank 1 259,1 mld. Kč a u investičních společností se správou aktiv 205,4 mld. Kč.

Sektor obchodníků s cennými papíry byl v roce 2010 dostatečně kapitálově vybaven. Hodnota kapitálu u domácích nebankovních obchodní-

ků s cennými papíry ke konci roku 2010 činila 3,9 mld. Kč (meziroční nárůst 8,5 %), u investičních společností s asset managementem činila hodnota kapitálu 257,8 mil. Kč. Kapitálová průměrnost dosáhla na konci roku 2010 za sektor domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry 26,4 %, u investičních společností se správou aktiv byla hodnota kapitálové průměrnosti 26,3 %. Čistý zisk tuzemského sektoru obchodníků s cennými papíry (bez bank a poboček bank) se v roce 2010 meziročně zvýšil o 80,9 % na hodnotu 1,6 mld. Kč.

Aktiva fondů kolektivního investování určených veřejnosti narostly ke konci roku 2010 na 123,7 mld. Kč, což je o 4,0 % více než ke konci roku 2009. Největší přírůstek aktiv fondů byl zaznamenán v prvním (o 4,5 mld. Kč) a třetím čtvrtletí (o 3,8 mld. Kč), naopak ve čtvrtletí druhém byl zaznamenán pokles bilanční sumy sektoru (o 4,3 mld. Kč).

Z hlediska typu fondu je největší objem majetku (35 % bilanční sumy sektoru) spravován fondy peněžního trhu, jejichž hodnota aktiv ke konci roku 2010 činila 43,7 mld. Kč (meziroční pokles o 7,5 %). Fondy smíšené spravovaly ke konci roku 26,0 mld. Kč, tedy 21,0 % aktiv sektoru, bilanční suma aktiv u fondů dluhopisových činila 18,4 mld. Kč (podíl na bilanční sumě sektoru 14,9 %). Ve fondech fondů bylo investováno 17,2 mld. Kč (podíl 13,9 %), ve fondech akciových 16,4 mld. Kč (podíl 13,3 %). Pouze minimální podíl bilanční sumy aktiv (1,6 %) připadá na fondy nemovitostní.

Přibližně třetina bilanční sumy aktiv domácích podílových fondů (40,8 mld. Kč) byla na konci roku 2010 umístěna v dlouhodobých dluhopisech. Další 20,5 % aktiv sektoru (25,4 mld. Kč) bylo investováno v akciích a obdobných investičních cenných papírech. Ve vkladech a jiných pohledávkách bylo uloženo 16,0 % aktiv (19,8 mld. Kč) a do nástrojů peněžního trhu investovaly domácí podílové fondy 15,1 % bilanční sumy (18,7 mld. Kč). Nejmenší podíly představovaly cenné papíry fondů kolektivního investování s 13,9 % a ostatní investice.

Během roku 2010 se nejvíce snížila hodnota majetku umístěného v nástrojích peněžního trhu, jejichž hodnota poklesla o 18,5 % oproti hodnotě z konce roku 2009. Naopak zvýšila se hodnota majetku investovaná do akcií a obdobných investičních cenných papírů, která narostla o 20,4 % hodnoty z konce roku 2009, stejně jako suma investovaná do dlouhodobých dluhopisů, jež se navýšila o 7,7 %.

V průběhu roku 2010 pokračovalo zlepšování ekonomického stavu penzijních fondů, které se projevilo zejména ve výrazném zlepšení hospodářských výsledků a nárůstu hodnoty vlastního kapitálu.

Celková aktiva spravovaná penzijními fondy narostla ke konci roku 2010 o více než 16 mld. Kč (o 7,7 %) na hodnotu 232,4 mld. Kč. Vzhledem ke konzervativní investiční politice penzijních fondů byl největší podíl aktiv (84,5 %) umístěn v dluhových cenných papírech, zatímco akcie a podílové listy měly podíl 4,5 %, a na termínovaných vkladech a účtech bylo uloženo 6,8 % hodnoty aktiv penzijních fondů.

Také objem prostředků účastníků penzijního připojištění zaznamenal v porovnání se stejným obdobím předchozího roku nárůst (o 7,7 %), když ke konci roku 2010 činil 216,1 mld. Kč.

Vlastní kapitál penzijních fondů se ke konci roku 2010 meziročně zvýšil o 8,3 % na 14,4 mld. Kč, což ukazuje na další stabilizaci sektoru. V sektoru byl k 31. 12. 2010 vykázán čistý zisk ve výši 4,6 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,0 mld. Kč). Na tvorbě výnosů se nejvíce podílely úrokové a obdobné výnosy, které ke konci roku 2010 meziročně vzrostly o 1,7 % na 7,1 mld. Kč.

Index PX Burzy cenných papírů Praha na konci roku 2010 dosáhl hodnoty 1 224,8 bodu, přičemž rok 2009 zavíral na hodnotě 1 117,3 bodu. Meziročně tedy vzrostl o 9,6 %.

Celkový objem obchodování s akciemi na Burze cenných papírů Praha, a. s. (BCPP) v roce 2010 poklesl oproti roku 2009 o téměř 16 % na hodnotu 389,9 mld. Kč. V systému SPAD bylo zobchodováno cca 81 % celkového objemu obchodů. Celkový objem obchodování s dluhopisy na BCPP ve srovnání s rokem 2009 poklesl o 9,5 %, a to na 529,9 mld. Kč z 585,7 mld. Kč. Obchodování se státními emisemi představovalo 96,3 % celkového objemu obchodů s dluhopisy. Obchodování s deriváty na BCPP proběhlo i v roce 2010 v nízkém objemu 359,8 mil. Kč, představujícím pokles objemu obchodování o 22,3 % oproti minulému roku.

Na konci roku 2010 se na BCPP obchodovalo celkem 27 emisí akcií, tedy o dva tituly více než na konci roku 2009. Tržní kapitalizace akcií obchodovaných na BCPP ke dni 31. 12. 2010 činila 1 388,0 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 7,3 %. Tuzemské akciové emise se na tržní kapitalizaci podílely 58,0 %, tedy hodnotou 805,2 mld. Kč. Počet dluhopisových emisí obchodovaných v roce 2010 na BCPP se snížil v porovnání s předchozím rokem na 106 ze 116.

Celkový roční objem obchodů na druhém tuzemském regulovaném trhu, RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. za rok 2010 zaznamenal meziroční pokles o 12,4 %, a to na 9,2 mld. Kč. Hodnota Indexu RM vzrostla meziročně o 7,6 % na hodnotu 2 518,2 bodů.

Na českém pojistném trhu působilo ke konci roku 2010 celkem 35 tuzemských pojišťoven a 17 poboček zahraničních pojišťoven, z nichž všechny jsou pobočkami pojišťoven ze zemí Evropské unie. Rok 2010 přinesl spolu s ekonomickým oživením i růst tempa hrubého předepsaného pojistného, které oproti roku 2009 bylo vyšší o 5,1 procentního bodu a činilo meziročně 8,2 %. Zvýšení tempa růstu celkového hrubého předepsaného pojistného bylo taženo zejména vysokým tempem růstu v oblasti životního pojištění, které se zrychlilo z 5,8 % na 19,2 %. Celkové hrubé předepsané pojistné za rok 2010 činilo 156,0 mld. Kč.

Hodnota předepsaného pojistného v oblasti životního pojištění vzrostla meziročně o 11,5 mld. Kč a ke konci roku 2010 dosáhla úrovně 71,7 mld. Kč. V neživotním pojištění tempo růstu ve srovnání s rokem

2009 ještě mírně zpomalilo, když se snížilo o 0,9 procentního bodu na 0,3 %. Celkové hrubé předepsané pojistné dosáhlo v oblasti neživotního pojištění hodnoty 84,2 mld. Kč. Na celkovém předepsaném pojistném se životní pojištění podílí 46,0 %, což představuje meziroční nárůst o 4,2 procentního bodu. Podíl životního pojištění je však nadále pod úrovní obvyklou na vyspělých pojistných trzích zemí EU.

Celkové náklady na pojištění plnění v roce 2010 dosáhly hodnoty 82,7 mld. Kč a meziročně se tak zvýšily o 9,2 %. Bilanční suma pojišťoven dosáhla k 31. 12. 2010 hodnoty 370,0 mld. Kč. To představuje meziroční nárůst hodnoty aktiv o 7,6 %. Finanční umístění představuje nejvýznamnější položku aktiv v bilanci tuzemských pojišťoven. Jeho podíl se však postupně snižuje a k 31. 12. 2010 tvořilo finanční umístění 78,7 % celkových aktiv. Největší zastoupení ve finančním umístění mají dluhové cenné papíry, jejichž hodnota se oproti roku 2009 zvýšila o 4,4 %, ale jejich podíl na celkových aktivech klesl o 2,2 procentního bodu na 61,1 %. Ve struktuře pasiv pojišťoven jsou nejvýznamnější položkou technické rezervy. Podíl čisté výše technických rezerv (bez rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník) na pasivech tuzemských pojišťoven se meziročně snížil o 2,7 procentního bodu a na konci roku 2010 dosahoval úrovně 60,8 %.

V kalendářním roce 2010 vykázaly pojišťovny působící na českém pojistném trhu (vč. poboček zahraničních pojišťoven) čistý zisk ve výši 21,5 mld. Kč. Meziročně se čistý zisk zvýšil o 39,0 % a lepší hospodářské výsledky tuzemských pojišťoven než v předchozích letech se promítly do zlepšených ukazatelů ziskovosti a efektivnosti.

1. EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ V ROCE 2010³¹

V roce 2010 došlo v České republice k obnovení ekonomického růstu. Již na začátku roku byl vykázán mírný meziroční růst HDP, který v průběhu roku dále zrychlil a za celý rok byl vykázán růst o 2,2 %. Nepříznivý ekonomický vývoj z předcházejícího roku však ještě v roce 2010 ovlivňoval hospodaření institucí podnikajících na tuzemském finančním trhu a schopnost podnikatelských subjektů i fyzických osob splácet své závazky.

K oživení ekonomického růstu došlo v návaznosti na zlepšení exportních možností, když se světový obchod rovněž vymanil k ekonomické recese a finanční krize. V první polovině roku 2010 tak byl dominantním zdrojem domácího ekonomického růstu čistý vývoz, ve druhé polovině roku pak k ekonomickému růstu přispívalo zejména výrazné obnovení tvorby zásob, přičemž reálné obraty zahraničního obchodu v celém roce výrazně zrychlily. V souhrnu za celý rok 2010 rostly dovozy i vývozy shodně o 18 %. K růstu po převážnou část roku 2010 v menší míře přispívala také spotřeba domácností. Z odvětvového pohledu došlo k oživení tvorby hrubé přidané hodnoty v průmyslu, obchodu a peněžnictví.

Inflace se ve srovnání s předcházejícím rokem zvýšila. V roce 2010 její průměrná hodnota činila 1,5 %, což je o 0,4 procentního bodu více než o rok dříve. Za zrychlením inflace bylo zvýšení nepřímých daní na počátku roku, vyšší růst regulovaných cen a zrychlení růstu cen potravin a pohonných hmot vlivem růstu cen komodit ve světě.

V průběhu roku 2010 došlo k posilování kurzu koruny vůči euru, vůči americkému dolaru byl kurz stabilizovaný. Průměrný kurz CZK/EUR posílil z hodnoty 26,5 v roce 2009 na 25,3 v roce 2010. Průměrný kurz koruny vůči dolaru se meziročně nezměnil a v roce 2010 činil 19,1 CZK/USD.

Schodek běžného účtu platební bilance v poměru k hrubému domácímu produktu se zvýšil na 3,8 % HDP, v absolutní hodnotě činil 139,2 mld. Kč. Vykázaný schodek běžného účtu platební bilance odrážel schodek bilance výnosů, zatímco bilance zboží a služeb byla nadále v přebytku. Obdobně jako v předchozích letech i v roce 2010 skončil finanční účet platební bilance přebytkem. Ten dosáhl 182,1 mld. Kč, což je téměř o 28 mld. Kč více než v předcházejícím roce.

Situace na trhu práce se v roce 2010 ještě v průměru zhoršovala, neboť vývoj na trhu práce kopíruje změny hospodářské aktivity s obvyklým zpožděním a oživení ekonomiky bylo doposud mírné. Počet volných pracovních míst setrval na velmi nízkých úrovních, počet nezaměstnaných³² se počátkem roku 2010 ještě zvyšoval. Průměrná míra registrované nezaměstnanosti podle stávající metodiky MPSV se tak ve srovnání s rokem 2009 v průměru zvýšila o 1,0 procentní bod na 9,3 %. Růst nominálních mezd ve sledovaných organizacích v průběhu roku 2010

³¹ Údaje obsažené v této kapitole vycházejí z dat ČSÚ dostupných do 10. května 2011.

³² Po očištění o sezonní vlivy.

pozvolna zpomaloval. Jeho průměrný růst za celý rok 2010 činil pouze 2 %, což byla poloviční hodnota ve srovnání s předcházejícím rokem. Průměrné reálné mzdy se v meziročním srovnání zvýšily jen o 0,5 %. To ve srovnání s rokem 2009 představuje nižší tempo růstu o 2,5 procentního bodu. Souhrnná produktivita práce se meziročně zvýšila o 3,1 %, zatímco o rok dříve klesala o 3,0 %.

I přes snahu omezit schodek státních financí a přijatá opatření na snižování státního dluhu v roce 2010 veřejné finance vykázaly značný schodek. Výše jejich deficitu se v roce 2010 v metodice ESA95 dostala na 172,8 mld. Kč, což představuje 4,7 % HDP. Podíl vládního dluhu na HDP se v roce 2010 zvýšil, na jeho konci činil 38,5 %.

Česká národní banka reagovala na vývoj ekonomického prostředí snížením základních úrokových sazeb v květnu 2010. 2T repo sazba klesla z počáteční úrovně 1,00 % na hodnotu 0,75 %, diskontní sazba se neměnila a činila 0,25 % a lombardní sazba se snížila z 2,00 % na 1,75 %. Ve zbývajících částech roku 2010 zůstaly měnověpolitické sazby (v souladu s prognózami vývoje české ekonomiky sestavovanými ČNB) beze změny.

2. VÝVOJ V SEKTORECH ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ³³

2.1 STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU

Bankovní sektor České republiky byl k 31. prosinci 2010 tvořen 41 bankami a pobočkami zahraničních bank. V průběhu roku 2010 začala nově působit Fio banka, a. s. a byla zaregistrovaná pobočka zahraniční banky ZUNO BANK AG, organizační složka. Žádná banka ani pobočka v tomto období svou činnost neukončila.

Struktura bankovního sektoru ČR je dlouhodobě stabilizovaná. Tvořilo ji 17 bank (čtyři velké, čtyři střední, devět malých bank), pět stavebních spořitelen a 19 poboček zahraničních bank.³⁴ Rovněž zastoupení bank v těchto pěti základních skupinách se v roce 2010 zásadně nezměnilo³⁵. Rozhodující část tuzemského bankovního sektoru i nadále tvoří skupina čtyř velkých bank, jejichž podíl na aktivech celého bankovního sektoru v roce 2010 činil téměř 58 %.

Český bankovní trh je od vstupu do EU součástí jednotného finančního trhu EU a otevřel se též dalším subjektům, které na něm mohou podnikat a využívat svobodu volného pohybu služeb v důsledku jednotné licence. Bankovní služby bylo připraveno na tomto základě poskytovat ke konci roku 2010 rovněž 295 bank z členských zemí EU, které tuto svou činnost prostřednictvím jejich národního regulátora oznámily České národní bance. Bankovní služby mohou nabízet bez založení pobočky na území ČR podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES. V rámci notifikace je ČNB oznámen podrobný okruh činností, banky obdobně jako v jiných zemích EU nemají v dané oblasti vykazovací povinnost a jejich působení v tuzemském bankovním sektoru nespadá pod výkon dohledu a regulace ČNB.

Šest bank, jejichž sídlo je v ČR, působí v zemích EU na principu jednotné licence bez založení pobočky (tj. nejedná se o trvalou hospodářskou činnost). Banky se přitom orientují zejména na území Slovenska, kde jsou notifikovány Komerční banka, GE Money Bank a PPF banka. LBBW Bank je takto činná v Řecku, Česká exportní banka ve Francii. Činnosti v zahraničí nejsou pro tyto banky významné. Nově se v roce 2010 přidala Česká spořitelna, která je notifikována v Rakousku. Zahraniční pobočku ke konci roku 2010 měla na Slovensku J&T Banka a nově Fio banka.

33 Údaje za úvěrové instituce se vztahují k úvěrovým institucím s licencí k 31. 12. 2010, není-li ve zprávě uvedeno jinak.

34 ZUNO BANK AG nezačala do 31. 12. 2010 činnost, z tohoto důvodu v této zprávě dále zahrnutá není.

35 Rozdělení bank do skupin je uvedeno v tabulkové příloze (Příloha 3 Rozdělení bank do skupin). Skupiny bank pro analytické účely jsou definovány podle velikosti bilanční sumy. Velké banky obhospodařují bilanční sumu větší než 200 mld. Kč, střední banky disponují velikostí aktiv v rozmezí od 50 do 200 mld. Kč a malé banky mají bilanční sumu menší než 50 mld. Kč. Další skupiny tvoří stavební spořitelny a skupina poboček zahraničních bank. Bližší také viz <http://www.cnb.cz> – Dohled nad finančním trhem – Souhrnné informace o finančním sektoru – Základní ukazatele finančního trhu – Banky – Metodika.

Tab. II.1

Počet bank

(banky s licencí k danému datu)

	2008	2009	2010
BANKY CELKEM	37	39	41
v tom:			
banky	16	16	17
pobočky zahr. bank	16	18	19
stavební spořitelny	5	5	5

Tab. II.2

Podíl jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě

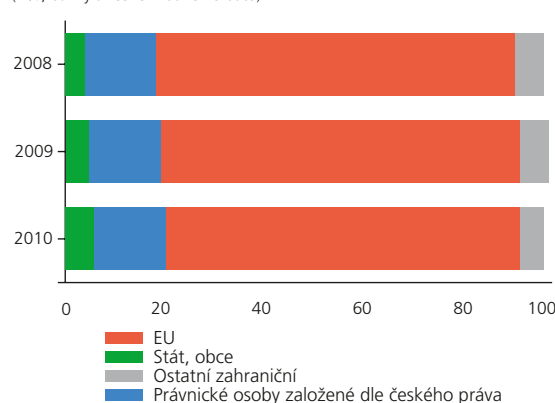
(v %, banky s licencí k danému datu)

	2008	2009	2010
BANKY CELKEM	100,0	100,0	100,0
v tom:			
velké banky	57,5	57,7	58,0
střední banky	12,2	13,6	13,1
malé banky	5,3	5,5	6,4
pobočky zahr. bank	14,1	12,1	11,4
stavební spořitelny	10,8	11,2	11,2

Graf II.1

Vlastnická struktura bank

(v %, banky s licencí k danému datu)

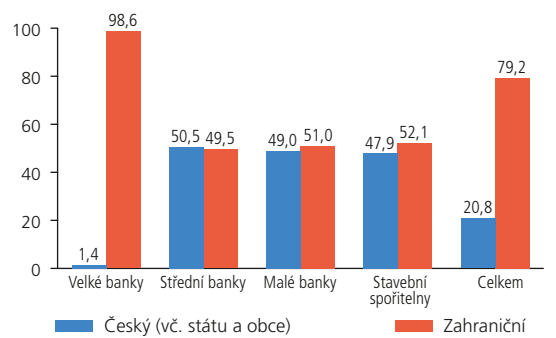

Pozn.: Podíl na základním kapitálu

GRAF II.2

Původ kapitálu

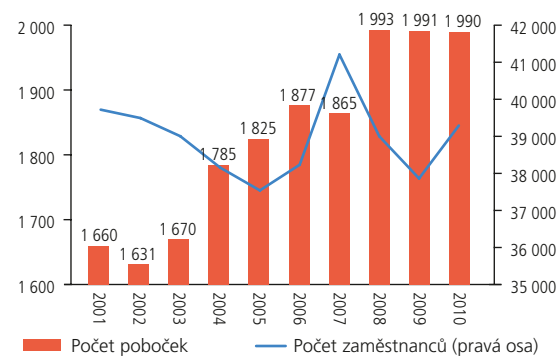
(v %, banky s licencí k 31. 12. 2010)

GRAF II.3

Vývoj počtu zaměstnanců a počtu poboček

(stav k danému datu)

TAB. II.3

Počet pracovníků a obchodních míst v bankovním sektoru

(banky s licencí k danému datu)

	2008	2009	2010
Počet pracovníků (ČR i mimo ČR)	39 003	37 864	39 292
Počet obchodních míst (v ČR)	1 993	1 991	1 993
Počet pracovníků			
na 1 banku	1 083	996	982
na 1 obchodní místo	19,6	18,7	19,3
Počet obyvatel			
na 1 banku (tis.)	282,9	269,4	250,8
na 1 obchod. místo (tis.)	5,3	5,3	5,3
na 1 pracovníka	268,2	277,5	268,1

2.1.1 Vlastnická struktura bankovního sektoru

Bankovní sektor ČR má stabilizovanou vlastnickou strukturu. Dlouhodobě převažuje zahraniční kapitál s přímým podílem na základním kapitálu. Na konci roku 2010 byl jeho podíl 79,2 % (tj. přímý akcionář vlastní akci na první úrovni, ne zprostředkovaně přes další subjekty). Zahraniční kapitál převažuje ve 14 bankách, v devíti z nich byl zastoupen výlučně. Naopak akcionáři českého původu měli převahu v osmi bankách, v šesti bankách byl kapitál pouze českého původu (Hypoteční banka, Fio banka, J&T Banka, Modrá pyramida stavební spořitelna a dvě státní banky se zvláštním určením především na podporu exportu a podnikání – Českomoravská záruční a rozvojová banka a Česká exportní banka).

Bilanční aktiva bankovního sektoru byla na konci roku 2010 z 96,9 % pod přímou a nepřímou kontrolou zahraničních vlastníků.³⁶ Převažují vlastníci ze zemí EU, jejichž podíl na zahraničním kapitálu bankovního sektoru na konci roku 2010 činil 93,3 %. Všichni vlastníci bank „velké čtyřky“ jsou původem ze zemí EU. Akcionáři z ostatních teritorií mají zastoupení minoritní. Z hlediska příslušnosti k jednotlivým zemím EU zůstává struktura vlastníků i nadále diverzifikovaná.

2.1.2 Pracovníci a obchodní místa

Bankovní sektor ČR zvýšil ke konci roku 2010 počet svých zaměstnanců³⁷ o 3,8 % na 39 292 osob. Banky přistupují selektivně k rozšiřování nabídky služeb prostřednictvím pobočkové sítě. Nové zaměstnance k obsluze svých klientů angažovaly ty velké, střední i malé banky, jejichž strategie je založená na rozvoji pobočkové sítě a zaměřením na bankovní služby orientované na poradenství. Největším zaměstnavatelem v bankovním sektoru je skupina velkých bank s téměř 68% podílem, která zvýšila stavy zaměstnanců meziročně o 259 osob.

Celkový počet obchodních míst sloužících k obsluze klientů v České republice se na rozdíl od vývoje počtu zaměstnanců v roce 2010 téměř nezměnil a dosáhl 1 990 (bez započítávání centrál). Nová obchodní místa jsou nově zřizována tam, kde je možno docílit maximální efektivity prodeje produktů a služeb, organizační změny související s racionalizací činnosti bank naopak obvykle znamenají zrušení obchodních míst.

Dostupnost bankovních služeb se v ČR nezměnila. Na jedno obchodní místo v tuzemsku připadalo ke konci roku 2010 stejně jako v roce předcházejícím přibližně 5,3 tis. obyvatel České republiky. Produktivita bankovního sektoru měřená velikostí bilanční sumy obhospodařované jedním pracovníkem se meziročně mírně snížila. Na konci roku 2010 dosáhla hodnoty 106,8 mil. Kč.

³⁶ Jedná se o podíl celkových aktiv bank, které jsou kontrolovány zahraničními subjekty (tj. zahraniční vlastníci drží přímo či nepřímo alespoň 50 % vlastnických práv v bance), na celkové bilanční sumě bankovního sektoru.

³⁷ Je uveden počet všech zaměstnanců bankovního sektoru, bez ohledu na velikost jejich pracovních úvazků.

2.1.3 Elektronické bankovníctví

Klienti bank využívají stále více různé formy elektronického bankovníctví a přístupu k účtu prostřednictvím platební karty, počítače nebo telefonu. Banky se snaží růst elektronického bankovníctví podporovat a využívají k tomu poplatkovou politiku.

Počet běžných účtů domácností (obyvatelstva) se ke konci roku 2010 meziročně zvýšil o 6,7 %. Z celkového počtu účtů činil podíl účtů, k nimž byl umožněn přístup prostřednictvím platební karty, téměř 69 %. Pravidelně se zvyšuje podíl účtů s přístupem přes PC, nyní již dosahující téměř 59 %. Naopak počty účtů bez elektronické obsluhy klesají absolutně i relativně a na konci roku 2010 jich bylo necelých 11 %. Banky s ohledem na potřeby klientů rozšiřují nabídku produktů elektronického bankovníctví a v kamenných pobočkách se zaměřují zejména na produkty vyžadující individuální obsluhu klientů a poradenskou činnost.

Počty bankomatů v ČR se stále zvyšují, stejně jako jejich dostupnost. V průběhu roku 2010 bylo instalováno o 5,1 % nových bankomatů více než v předchozím roce. Banky se orientují na samoobslužné zóny, v nichž je umístěno již téměř 21 % z celkového počtu bankomatů. Klienti stále více využívají k bezhotovostním platbám jak platební karty kreditní, tak i debetní.

2.2 ČINNOST BANKOVNÍHO SEKTORU

Bilanční aktiva bankovního sektoru se v průběhu roku 2010 zvýšila o 97,7 mld. Kč (2,4 %) na 4 192,3 mld. Kč k 31. 12. 2010. Vyšší tempo růstu aktiv ve srovnání s rokem 2009 odpovídá obnovenému růstu domácí ekonomiky. Na růstu bilanční sumy se ze 72 % podílela skupina velkých bank, jejichž aktiva se zvýšila o 3,0 % (o 70,0 mld. Kč). Na tomto zvýšení participovaly všechny banky tzv. „velké čtyřky“. Více než průměr za bankovní sektor navýšily svá aktiva ještě skupiny malých bank a stavební spořitelny o 19,5 % (43,5 mld. Kč), resp. 2,9 % (13,1 mld. Kč).

Tab. II.5

Aktiva bankovního sektoru

(v čisté hodnotě, v mld. Kč)

	2008	2009	2010	Struktura 2010 v %
AKTIVA CELKEM NETTO	4 044	4 095	4 192	100,0
Pokladní hotovost	40	40	40	1,0
Pohledávky vůči centrálním bankám	311	385	396	9,4
Finanční aktiva k obchodování	360	250	225	5,4
Finanční aktiva v reálné hodnotě vykázána do zisku/ztrát	62	47	45	1,1
Realizovatelná finanční aktiva	335	395	400	9,5
Úvěry a jiné pohledávky	2 472	2 487	2 575	61,4
Finanční investice držené do splatnosti	287	315	338	8,1
Zajišťovací deriváty s kladnou reálnou hodnotou	21	22	25	0,6
Kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0	0	0,0
Hmotný a nehmotný majetek	46	45	45	1,1
Účasti	71	68	72	1,7
Ostatní aktiva	39	42	30	0,7

Tab. II.4

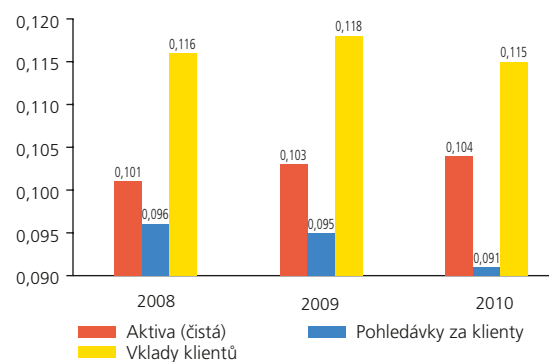
Elektronické bankovníctví

(banky s licenci k danému datu)

	2008	2009	2010
Počet bankomatů	3 406	3 573	3 754
Počet vydaných platebních karet (v tis.)			
celkem	9 605	9 348	9 406
debetní karty	7 474	7 812	7 867
kreditní karty	2 131	1 537	1 540
Běžné účty (domácnosti-obyvatelstvo, v tis.)			
celkem	7 940	8 433	9 001
s vydanými platebními kartami	5 771	5 984	6 199
s přístupem přes PC	3 588	4 393	5 282
s přístupem přes telefon	3 247	3 658	4 072
bez elektronické obsluhy	1 097	1 046	974

Graf II.4

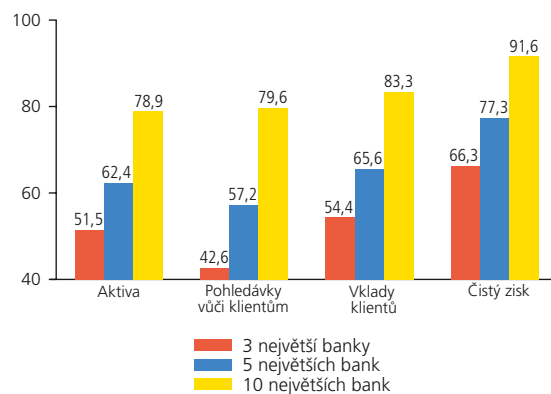
Herfindahly indexy tržní konkurence

GRAF II.5

Koncentrace bankovního sektoru

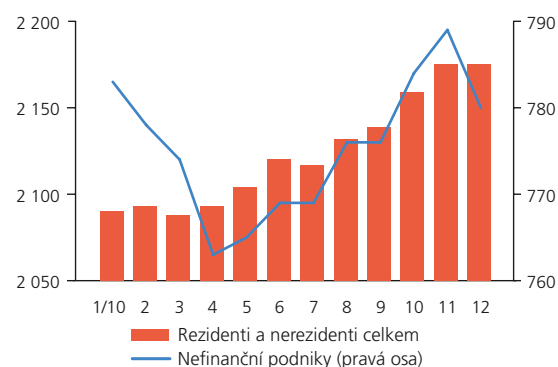
(k 31. 12. 2010; v %)

GRAF II.6

Vývoj pohledávek v roce 2010

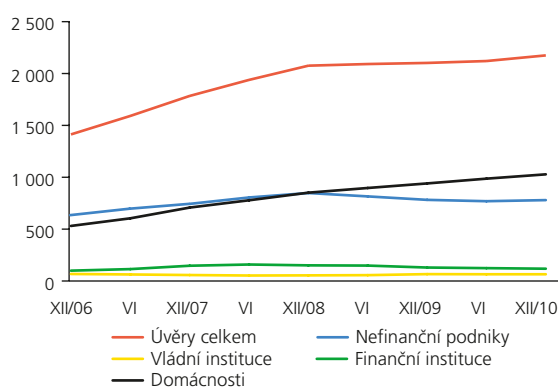
(v mld. Kč)

GRAF II.7

Vývoj sektorové struktury úvěrového portfolia

(v mld. Kč)

Pouze skupina středních bank a poboček zahraničních bank zaznamenala pokles bilanční sumy o 8,5 mld. Kč (méně o 1,5 %), resp. 18,3 mld. Kč (3,7 %). V důsledku vyšších temp růstu aktiv ve skupině velkých bank došlo ke zvýšení jejich podílu na aktivech bankovního sektoru o 0,3 procentního bodu na 58,0 % ke konci roku 2010. Míra koncentrace bankovního sektoru měřená podle Herfindahlova indexu se zvýšila na 0,104, opačný vývoj zaznamenala u vkladů klientům (0,115) a klientských pohledávek (0,091).³⁸

Koncentrace tuzemského bankovního sektoru měřená podílem skupiny tří, pěti nebo deseti největších subjektů na trhu se v roce 2010 ve srovnání s předchozím rokem mírně snížila u celkových bilančních aktiv, klientských pohledávek a vkladů i u ukazatele zisku. Největší koncentrace je již tradičně u čistého zisku. Tři největší banky vyprodukovaly více než 66 % celkového čistého zisku tuzemského bankovního sektoru.

Úvěrová angažovanost bankovního sektoru se v roce 2010 začala opět zvyšovat. Úvěry a jiné pohledávky, které se meziročně zvýšily o 3,5 %, zaujímají dlouhodobě největší podíl ve struktuře bilančních aktiv.³⁹ Do růstu aktiv sektoru se promítly hlavně klientské pohledávky tvořící více než polovinu celkových bilančních aktiv, tyto pohledávky se zvýšily o 3,0 %. Pohledávky vůči úvěrovým institucím se zvýšily o 10,2 %. Naopak meziroční zvýšení angažovanosti bank vůči České národní bance činilo 2,9 %.

2.2.1 Vývoj úvěrového portfolia bankovního sektoru

(z pohledu sektorového členění)⁴⁰

Celkový objem pohledávek bankovního sektoru se v průběhu roku 2010 začal zvyšovat, zejména ve druhé polovině daného roku. Úvěry tuzemských bank klientům se zvýšily o 72,7 mld. Kč (o 3,5 %) na 2 174,8 mld. Kč. Na konci roku bylo meziroční tempo růstu úvěrů o 2,2 procentního bodu vyšší než na konci roku 2009.

Úvěry poskytnuté sektoru domácností (obyvatelstvo a živnosti), zejména obyvatelstvu, se staly v roce 2010 základem růstu úvěrové emise, i když proti předcházejícím letům znamenalo meziroční navýšení o 9,3 % pokles tempa⁴¹ růstu. I v roce 2010 se zvyšovaly zejména hypo-

38 Herfindahlův index (HI) je součtem čtverců tržních podílů jednotlivých subjektů působících na daném trhu. Nabývá hodnoty mezi 0 a 1, přičemž čím více se hodnota blíží nule, tím je menší koncentrace, resp. silnější konkurence na trhu. Za nízkou míru koncentrace trhu považujeme hodnoty do 0,10; hodnoty 0,10–0,18 značí střední míru koncentrace a nad 0,18 se jedná o velmi koncentrovaný trh.

39 Aktiva bankovního sektoru tvoří pokladni hotovost, pohledávky, cenné papíry, hmotný a nehmotný majetek a ostatní aktiva.

40 Pro účely zpracování této kapitoly byly použity údaje z výkazů, které banky předkládají v rámci vykazování měnové statistiky. Jedná se pouze o úvěry poskytnuté v ČR (rezidenti). Tyto výkazy na rozdíl od výkazů pro účely bankovního dohledu používají odlišnou metodiku, proto nejsou některé výsledné hodnoty (např. celkový objem poskytnutých úvěrů) zcela srovnatelné s údaji v jiných částech textu. Podrobněji viz <http://www.cnb.cz> – Statistika – Měnová a finanční statistika – Často kladené dotazy. Vývoj úvěrového portfolia z pohledu jeho kvality (rizikovitosti) je obsahem kapitoly 2.3.1 Úvěrové riziko.

41 Od roku 2010 jsou samostatně uvedeny ostatní domácnosti SVJ (společnosti vlastníků jednotek). Z tohoto důvodu jsou meziroční změny modifikované.

teční úvěry na bydlení celkem o 9,1 %, resp. úvěry poskytované na bytové účely o 6,4 %. Pohledávky za domácnostmi k 31. 12. 2010 vzrostly o 87,7 mld. Kč na 1 028,2 mld. Kč. Jejich podíl na celkových úvěrech sektoru se stále zvyšuje a ke konci roku 2010 již tento podíl činil 47,3 %. V bankovním sektoru je podíl úvěrů poskytnutých domácnostem nejvyšší a o 11,4 procentního bodu převyšil podíl úvěrů poskytnutých do podnikové sféry, který činil 35,9 %. Podíl úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům klesá již od poloviny roku 2006, na konci roku 2010 se tento podíl meziročně snížil o 1,4 procentního bodu. Objem úvěrů sektoru nefinančních podniků se v roce 2010 snížil o 2,5 mld. Kč (o 0,3 %) a jejich celková hodnota dosáhla 779,7 mld. Kč. Bankovní sektor zvyšoval svoji angažovanost vůči nefinančním soukromým podnikům tuzemských majitelů, kterým poskytl v roce 2010 o 1,2 % více úvěrů než v roce 2009. Jejich podíl na celkových úvěrech poté činil 24,6 %.

Rovněž podíl objemu úvěrů poskytovaných finančním institucím na celkovém objemu úvěrů bankovního sektoru se v roce 2010 snižoval z 6,2 % na 5,5 % a objem takto poskytnutých úvěrů meziročně klesl o 8,8 %, resp. o 11,4 mld. Kč.

Angažovanost bank vůči vládním institucím rovněž meziročně klesla (o 2,0 %) a jejich podíl na celkových úvěrech bankovního sektoru se snížil na konečná 3,0 %. Celkový objem pohledávek za těmito institucemi se snížil o 1,4 mld. Kč na 64,9 mld. Kč. Za snížením angažovanosti stojí zejména pokles objemu úvěrů poskytnutých ústředním vládním institucím (o 1,0 mld. Kč), které tvoří přes 32 % celkového objemu těchto úvěrů.

2.2.2 Úvěry obyvatelstvu⁴²

Úvěry poskytnuté obyvatelstvu (bez živnosti) tvoří největší část úvěrové emise tuzemských bank. Rok 2010 byl dalším v řadě, kdy se zvyšovalo zadlužování obyvatelstva u tuzemských bank, i když tempo se nadále zpomaluje. K 31. prosinci 2010 poskytly banky obyvatelstvu úvěry v celkové výši 960,8 mld. Kč, tj. o 7,0% více než v roce předchozím.

Úvěry na bydlení na konci roku 2010 tvořily 75,8 % veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu⁴³ a tento více než tříčtvrtinový podíl je v průběhu posledních několika let stabilizovaný. V roce 2010 bylo celkově ve formě úvěrů na bydlení v ČR poskytnuto ve srovnání s předcházejícím rokem o 43,8 mld. Kč více, nicméně tempo růstu zpomalilo.

⁴² V této kapitole jsou popisovány úvěry do sektoru obyvatelstva – rezidentům ČR. Sektor obyvatelstva je podskupinou sektoru domácností. Kromě obyvatelstva se do domácností řadí také živnosti a od roku 2010 ještě ostatní domácnosti SVJ (společnosti vlastníků jednotek).

⁴³ Úvěry na bydlení kromě hypotečních úvěrů dále zahrnují úvěry ze stavebního spoření (standardní a překlenovací) a spotřebitelské úvěry na nemovitosti.

TAB. II.6

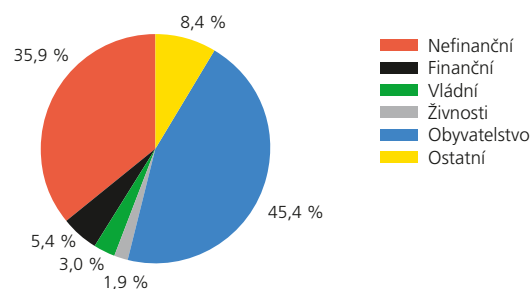
Sektorové členění pohledávek

	Objem v mld. Kč			Změna 2010/2009 v %
	2008	2009	2010	
CELKEM	2 076	2 102	2 175	3,5
A. REZIDENTI	1 927	1 953	2 007	2,8
nefinanční podniky	848	782	780	-0,3
finanční instituce	151	130	118	-8,8
vládní instituce	54	66	65	-2,0
domácnosti	851	940	1 028	9,3
živnosti	43	43	40	-5,4
obyvatelstvo	808	898	961	7,0
ostatní dom. SVJ	0	0	27	n.a.
neziskové instituce sloužící domácnostem	22	34	16	-53,5
B. NEREZIDENTI	149	149	168	12,4

GRAF II.8

Struktura úvěrů podle ekonomických sektorů

(k 31. 12. 2010)

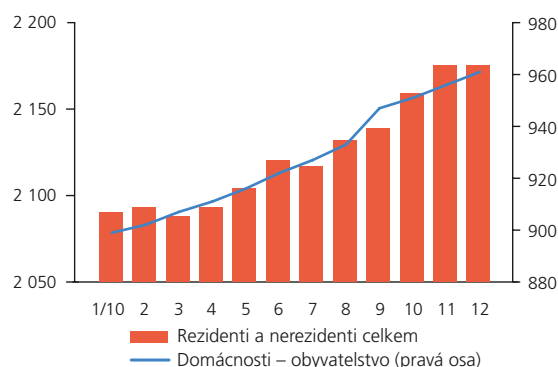

Pozn.: Pouze úvěry poskytnuté v ČR

GRAF II.9

Vývoj pohledávek v roce 2010

(v mld. Kč)

TAB. II.7

Úvěry obyvatelstvu podle časového a druhového hlediska

	Objem v mld. Kč			Změna 2010/2009 v %
	2008	2009	2010	
ÚVĚRY A POHLEDÁVKY CELKEM	808	898	961	7,0
z toho:				
krátkodobé	30	32	39	23,4
střednědobé	40	39	47	21,1
dlouhodobé	738	828	875	5,7
z toho:				
úvěry na bydlení:	614	684	728	6,4
z toho:				
hypoteční úvěry na bydlení	397	554	605	9,1
spotřebitelské úvěry, vč. debetních zůstatků na běžných účtech	169	186	199	7,3
ostatní	26	28	33	19,1

Hypoteční úvěry⁴⁴ na bydlení se v průběhu roku 2010 zvýšily o dalších 50,3 mld. Kč (zvýšení o 9,1 %) na 604,7 mld. Kč a tvořily ke konci roku 62,9 % veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu.⁴⁵ Financování bytových potřeb prostřednictvím úvěrů znamená převažující podíl dlouhodobých úvěrů, kterých bylo více než 91 % z veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu.

Stavební spořitelny byly jak zdrojem spolufinancování bydlení, tak zdrojem pro financování zejména modernizace a udržování bytů a domů. Ke konci roku 2010 poskytly stavební spořitelny úvěry ve výši 293,4 mld. Kč, meziročně je to více o 25,9 mld. Kč⁴⁶. I tak je celkové navýšení úvěrů stavebních spořitelen o 8,5 % přibližně poloviční ve srovnání se stavem na konci roku 2009. Růst se projevil v relativním ukazateli poměru objemu úvěrů k naspořené částce, který se zvýšil na 68,2 %. Změny podmínek na trhu stavebního spoření ovlivňují počty nově uzavřených smluv stavebního spoření. V roce 2010 uzavřeli klienti stavebních spořitelen o 7,4 % nových smluv méně v porovnání s rokem 2009. V roce 2010 tak bylo uzavřeno celkem 532,8 tis. nových smluv.

TAB. II.8

Základní ukazatele stavebního spoření

(v mld. Kč)

	2008	2009	2010	Změna 2010/2009 v %
Nově uzavřené smlouvy (tis. ks)	705	575	533	-7,3
Počet smluv ve fázi spoření (tis. ks)	5 071	4 926	4 845	-1,6
Naspořená částka (mld. Kč)	401	415	430	3,6
Úvěry celkem (mld. Kč)	227	268	293	9,7
z toho:				
ze stavebního spoření (mld. Kč)	43	49	53	8,5
překlenovací (mld. Kč)	184	219	240	9,9
Úvěry celkem/naspořená částka (%)	56,6	64,4	68,2	5,9
Přiznaná státní podpora (mld. Kč)	14,2	13,3	11,7	-11,7

Na pokračování zadlužování obyvatelstva se podílely rovněž spotřebitelské úvěry (včetně debetních zůstatků na běžných účtech), které meziročně vzrostly o dalších 13,6 mld. Kč. Celkové zadlužení domácností tímto typem úvěru k 31. prosinci 2010 činilo 199,2 mld. Kč. Domácnosti mají ke konci roku 2010 splácet o 7,3 % objemu spotřebitelských úvěrů více než ke konci roku 2009.

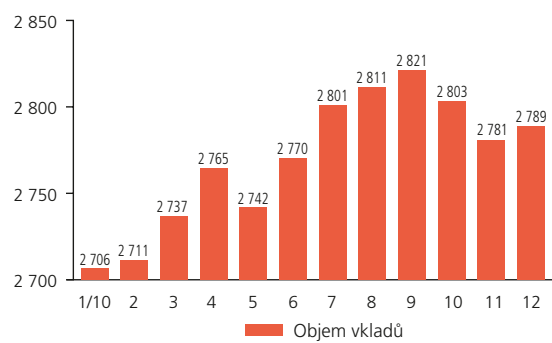
2.2.3 Vývoj dalších položek aktiv

Významnou položkou rozvahy tuzemských bank jsou pohledávky vůči mezibankovnímu trhu. Na konci roku 2010 jejich hodnota ve výši 471,9 mld. Kč tvořila 11,3 % aktiv bankovního sektoru. Od konce roku 2009 tento trh rostl o 10,2 % a o 1,8 % převýšil hodnoty konce roku 2007, tj. úroveň před krizí na mezinárodních finančních trzích. Rovněž pohledávky za centrálními bankami ve výši 385,8 mld. Kč mají významné zastoupení, proti konci roku 2009 se jejich hodnota zvýšila o 2,9 %. Jde především o pohledávky vyplývající z repo operací s Českou národní bankou.

GRAF II.10

Vývoj klientyckých vkladů v roce 2010

(v mld. Kč)

Cenné papíry měly rovněž významné zastoupení v aktivech bank, přičemž dluhové cenné papíry měly výrazně převažující podíl. Hodnota cenných papírů držených bankami činila v daném období 965,9 mld. Kč, z toho dluhové cenné papíry představovaly 880,5 mld. Kč. Hodnota dluhových cenných papírů držených bankami se meziročně zvýšila o 2,3 %. V portfoliu bank vzrostly dluhové cenné papíry vydané vládními institucemi,

44 Hypoteční úvěry celkem (rezidenti, nerezidenti) jsou uvedeny za všechny sektory.

45 Meziroční srovnání, resp. srovnání vůči konci roku 2008 na trhu hypoték je zavádějící vzhledem k nové definici hypotečního úvěru (definice je širší), jak je uvedeno v zákoně č. 190/2004 Sb., o dluhopisech.

46 V tabulce II.8 jsou zahrnuty i úvěry poskytnuté stavebními spořitelny, které mají charakter hypotečního úvěru (tj. jsou zajištěny zástavním právem k nemovitosti).

TAB. II.9

Pasiva bankovního sektoru

	Objem v mld. Kč			Struktura 2010 v %
	2008	2009	2010	
PASIVA CELKEM	4 044	4 095	4 193	100,0
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrálním bankám	38	3	2	0,0
Finanční závazky k obchodování	216	138	122	2,9
Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku/ztrát	67	116	132	3,2
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	3 357	3 451	3 524	84,0
Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou	13	18	19	0,5
Záporné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovacích nástrojů	0	0	0	0,0
Rezervy	11	11	9	0,2
Ostatní závazky	49	38	41	1,0
Vlastní kapitál celkem	292	320	343	8,2
z toho:				
základní kapitál	74	75	79	1,9
nerozdělený zisk z předchozích let	97	106	126	3,0
zisk za účetní období	46	60	56	1,3

kteří představovaly 64,7 % všech emitovaných cenných papírů (625,1 mld. Kč, z toho bylo 92,5 % tuzemských). Dluhové cenné papíry jsou jak drženy do splatnosti (podíl 36,4 %), tak určené k obchodování (podíl 12,3 %). Největší podíl (44,8 %) představují realizovatelné cenné papíry⁴⁷. Hodnota realizovatelných cenných papírů činila ke konci roku 2010 celkem 400,4 mld. Kč, tj. o 1,5 % více než ke konci roku předchozího.

Hodnota kapitálových nástrojů⁴⁸ se zvýšila meziročně na 8,3 mld. Kč, což je o 1,1 mld. Kč více než ve stejném období roku 2009 a jejich podíl na cenných papírech bankovního sektoru klesl pod hranici jednoho procenta. Hodnota účastí se mění podle vývoje a struktury finančních skupin. V roce 2010 banky hodnotu svých účastí zvýšily o 7,2 % na 72,4 mld. Kč. Výrazně převažují účasti s rozhodujícím vlivem představující 97,3 % všech účastí (70,4 mld. Kč).

Naprostá většina cenných papírů zůstává v držení velkých bank (73,7 %) a stavebních spořitelů (12,0 %). Ještě více je koncentrována hodnota majetkových účastí, největší podíl (89,8 %) připadá na skupinu velkých bank (65,5 mld. Kč).

2.2.4 Zdroje bankovního sektoru

Bankovní sektor České republiky dlouhodobě disponuje dostatečnými zdroji. Důvěra klientů v tuzemský bankovní sektor se projevila v meziročním růstu klientských vkladů o 91,5 mld. Kč (o 3,4 %) a k 31. 12. 2010 činily 2 819,5 mld. Kč. Zvyšovaly se vklady ostatních klientů⁴⁹, zatímco

47 Realizovatelné CP nelze zařadit jako CP k obchodování, ani CP držené do splatnosti, ani jako majetkové účasti.

48 Ukazatel vyjadřuje celkový objem kapitálových nástrojů bez ohledu na to, v kterém portfoliu je tento nástroj umístěn a kdo jej emitoval. Zahrnují se akcie, podílové listy a ostatní kapitálové nástroje.

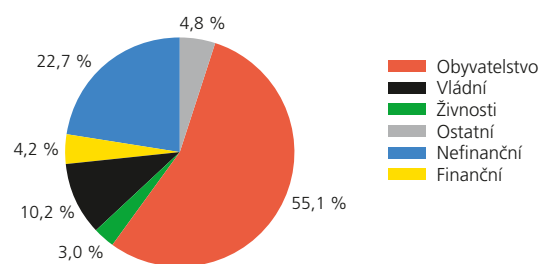
49 Členění podle sektorů je uvedeno včetně centrálních bank.

TAB. II.10

Sektorové členění klientských vkladů

	Objem v mld. Kč			Změna 2010/2009 v %
	2008	2009	2010	
CELKEM	2 567	2 698	2 789	3,4
A. REZIDENTI	2 474	2 624	2 700	2,9
nefinanční podniky	591	611	633	3,6
finanční instituce	116	118	117	-1,2
vládní instituce	293	306	285	-6,9
domácnosti	1 440	1 551	1 642	5,8
živnosti	94	86	85	-1,3
obyvatelstvo	1 346	1 465	1 536	4,9
ostatní dom. – SVJ	0	0	20	n.a.
neziskové instituce sloužící domácnostem	34	38	23	-38,4
B. NEREZIDENTI	93	74	89	20,1

GRAF II.11

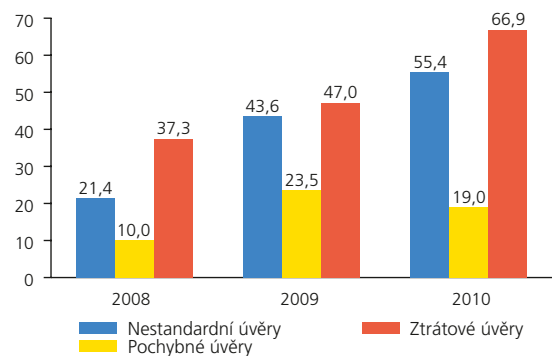
Struktura vkladů podle ekonomického sektoru
(k 31. 12. 2010)

Pozn.: Pouze vklady přijaté v ČR

GRAF II.12

Kvalita úvěrového portfolia

(klientské úvěry hodnocené jednotlivě, v mld. Kč)

vkłady vládních institucí klesaly. Na mezibankovním trhu se zvýšily vklady úvěrových institucí. Po navýšení úvěrů poskytnutých centrální bankou v roce 2008 na 38 mld. Kč, jejichž cílem bylo podpořit stabilitu a důvěru tuzemského mezibankovního trhu, byly již v roce 2009 tyto úvěry sníženy a pokles pokračoval i v roce 2010 až na 1,5 mld. Kč. Na účty klientů (nevládních) přiteklo do tuzemských bank v průběhu roku 2010 celkově nových 108,9 mld. Kč. Klienti stále vyhledávají jisté uložení svých finančních prostředků na bankovních účtech a preferují vklady na běžných účtech. Na neterminovaných účtech bylo na konci roku 2010 uloženo 57,8 % klientských vkladů. Mezi termínovanými vklady převažovaly krátkodobé vklady do jednoho roku (podíl 76,1 %).

Bankovní sektor v roce 2010 zvyšoval závazky vůči úvěrovým institucím celkově o 4,9 % na 448,1 mld. Kč. Závazky z emitovaných dluhových cenných papírů meziročně klesly o 1,4 %, když na konci roku 2010 dosáhly hodnoty 366,8 mld. Kč.

Banky ponechávají stále významnou část dosahovaných zisků ve svých bilancích ve formě nerozděleného zisku minulých období a rezervních fondů. V roce 2010 činil meziroční přírůstek nerozděleného zisku sloužící k posílení kapitálu 20,0 mld. Kč. Rezervní fondy byly navyšovány v souladu se zákonnými požadavky.⁵⁰

Sektorové členění vkladů se v roce 2010 významně nemění.⁵¹ Vklady oby-

TAB. II.11

Struktura podrozvahy bankovního sektoru

	Objem v mld. Kč			Změna 2010/2009 v %
	2008	2009	2010	
VYBRANÁ PODROZVAHOVÁ AKTIVA	10 791	6 942	6 342	-8,6
z toho:				
poskytnuté přísliby a záruky	834	725	731	0,9
poskytnuté zástavy	2	3	8	170,0
pohledávky ze spotových operací	44	48	36	-24,1
pohledávky z pevných termínovaných operací	8 801	5 533	5 137	-7,2
pohledávky z opčních operací	1 031	563	366	-35,0
odepsané pohledávky	29	31	35	12,0
hodnoty předané do úschovy, správy a k uložení	50	39	29	-24,6
VYBRANÁ PODROZVAHOVÁ PASIVA	13 236	9 852	9 731	-1,2
z toho:				
přijaté přísliby a záruky	493	464	525	13,1
přijaté zástavy	1 475	1 722	1 736	0,8
závazky ze spotových operací	44	51	40	-21,7
závazky z pevných termínovaných operací	8 797	5 527	5 136	-7,1
závazky z opčních operací	1 029	562	366	-34,8
hodnoty převzaté k obhospodařování	41	46	58	26,7
hodnoty převzaté do úschovy, správy a k uložení	1 357	1 480	1 871	26,4
ČISTÁ POZICE ZE SPOTOVÝCH OPERACÍ	-0,9	-2,9	-3,5	19,1
ČISTÁ POZICE Z PEVNÝCH TERMÍNOVANÝCH OPERACÍ	4,4	6,0	1,3	-78,5
ČISTÁ POZICE Z OPCÍ	1,8	0,9	-0,3	-131,1

50 Více o vývoji vlastních zdrojů, podřízeného dluhu a rezerv bankovního sektoru lze nalézt v části 2.4 Kapitálové vybavení bankovního sektoru.

51 Struktura celkových vkladů tuzemského bankovního sektoru podle jednotlivých sektorů byla zpracována z databáze měnové statistiky.

vatelstva mírně vzrostly o 4,9 % a představují více než 55% podíl na celkových vkladech. Nefinanční podniky snížily svůj podíl na méně než 23 %. Rovněž živnosti pokračují v mírném poklesu vkladů jak absolutně, tak relativně v rámci sektoru, když jejich podíl klesl v roce 2010 na 3,0 %.

2.2.5 Podrozvahové operace

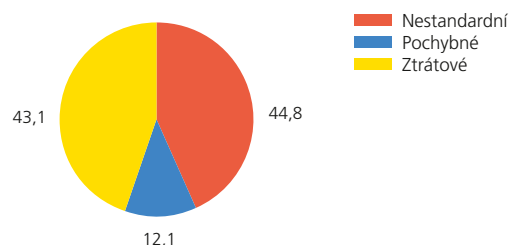
V průběhu roku 2010 nominální hodnota podrozvahových položek klesla, především v důsledku snižování objemu derivátových operací. Derivátové obchody zahrnují transakce prováděné pro klienty, pro účely vlastního obchodování bank a zajišťující obchody k uzavření otevřených pozic bank ve vztahu k jimi podstupovaným rizikům. Největší podíl podrozvahových aktiv (67,9 %) představují obchody s úrokovými nástroji (úrokové swapy a forwardy), dále operace s měnovými nástroji (31,2 %), které jsou zastoupeny v menší míře. Pouze minimálně se banky angažují v obchodech s komoditními, akciovými a úvěrovými deriváty.

Na poklesu derivátových operací se podílejí pohledávky jak z forwardových, tak z opčních operací, jejichž meziroční pokles byl u obou více než

GRAF II.13

Struktura úvěrů se selháním poskytnutých nefinančním podnikům

(k 31. 12. 2010, v %)

TAB. II.12

Kategorizace pohledávek za klienty

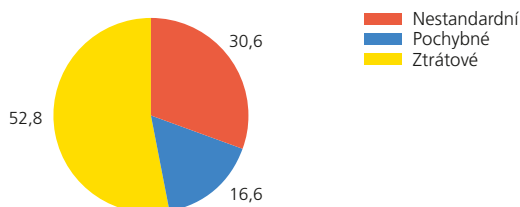
(v mlrd. Kč, %)

	Objem			Změna
	2008	2009	2010	2010/2009 v %
POHLEDÁVKY INVESTIČNÍHO PORTFOLIA CELKEM	2 481	2 520	2 643	4,9
A. POHLEDÁVKY ZA KLIENTY	2 095	2 118	2 196	3,7
bez selhání	2 027	2 004	2 054	2,5
standardní	1 941	1 893	1 949	2,9
sledované	86	111	106	-5,1
se selháním	69	114	141	23,9
nestandardní	21	44	55	27,2
pochybné	10	23	19	-19,1
ztrátové	37	47	67	42,4
B. POHLEDÁVKY ZA ÚVĚROVÝMI INSTITUCEMI	386	402	447	11,3
bez selhání	385	401	446	11,4
standardní	383	400	446	11,5
sledované	2,2	1,0	0,7	-34,5
se selháním	0,9	1,4	1,0	-22,8
nestandardní	0,4	0,1	0,2	257,4
pochybné	0,5	0,7	0,1	-92,2
ztrátové	0,0	0,6	0,8	35,8
C. OPRAVNÉ POLOŽKY, ZTRÁTA Z OCENĚNÍ	46,4	65,1	79,0	21,3
OP k jednotlivým pohledávkám	40,1	56,2	67,0	19,2
OP k pohledávkám jednotlivě bez znehodnocení	1,7	2,2	2,4	9,7
OP k jednotlivým nevýznamným pohledávkám	4,6	6,7	9,5	43,0
OP a ztráta z ocenění podle sektorů	46,4	65,1	79,0	21,3
OP a ztráta z ocenění za úvěrovými institucemi	0,1	0,2	0,3	21,3
OP a ztráta z ocenění za klienty	46,3	64,9	78,7	18,3
Podíl OP a ztráty z ocenění na pohledávkách v investičním portfoliu (%)	1,87	2,58	2,99	15,9
D. POHLEDÁVKY V SELHÁNÍ (%)				
Podíl pohledávek se selháním v investičním portfoliu celkem	2,8	4,6	5,4	17,6
Podíl pohledávek se selháním za klienty v celkových pohledávkách za klienty	3,3	5,4	6,4	19,5

GRAF II.14

Struktura úvěrů se selháním poskytnutých obyvatelstvu

(k 31. 12. 2010, v %)

TAB. II.13

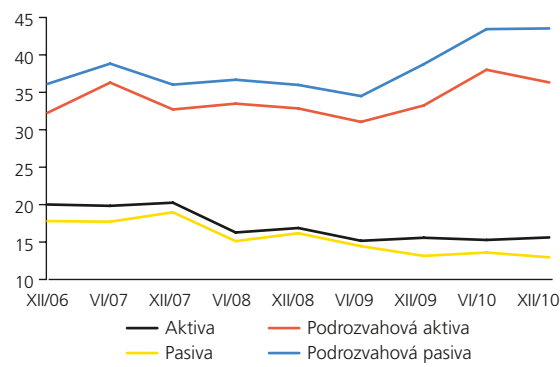
Sektorové členění pohledávek se selháním

	Objem v mld. Kč			Změna 2010/2009 v %
	2008	2009	2010	
POHLEDÁVKY SE SELHÁNÍM CELKEM	65,7	110,1	134,8	22,4
nefinanční podniky	35,3	61,9	69,1	11,6
finanční instituce	0,6	0,8	0,6	-23,3
vládní instituce	0,15	0,22	0,35	64,2
domácnosti	25,6	38,6	53,3	38,1
z toho:				
živnosti	3,5	4,6	5,0	8,8
obyvatelstvo	22,0	34,0	48,3	42,0
z toho:				
úvěry na bydlení	10,0	17,4	23,4	34,5
hypoteční úvěry	6,1	13,5	18,9	40,3
spotřebitelské úvěry	10,9	15,0	20,6	37,1
neziskové instituce sloužící domácnostem	0,04	0,08	0,07	-22,1
nerezidenti	4,1	8,4	11,3	34,2

GRAF II.15

Podíl cizích měn v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru

(v %)

20%. Z hlediska použitých nástrojů největší snížení (o 13,6 %) vykázaly pohledávky z pevných termínových operací s úrokovými nástroji. Struktura podrozvahy bankovního sektoru nedoznala v průběhu roku 2010 podstatnějších změn.

2.3 RIZIKA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ

2.3.1 Úvěrové riziko

V českém bankovním sektoru bylo v poslední dekádě jednoznačně nejzávažnějším druhem podstupovaného rizika úvěrové riziko. V souvislosti s rychlým růstem úvěrového portfolia bank dochází od roku 2004 ke zvyšování úvěrů se selháním (dříve ohrožené úvěry). Počínaje rokem 2009 bylo snižování kvality úvěrového portfolia rovněž důsledkem celkového relativního zhoršení makroekonomického vývoje.

Posouzení kvality úvěrů dělí pohledávky do kategorií se selháním nebo bez selhání.⁵² Selháním dlužníka se rozumí situace, kdy lze předpokládat, že dlužník pravděpodobně nesplatí svůj závazek řádně a včas, nebo alespoň jedna splátka jistiny je po splatnosti déle než 90 dnů. Při kategorizaci pohledávek se nebere v úvahu jejich zajištění, to je zohledňováno až při vyčíslení ztráty ze znehodnocení pohledávky, především při tvorbě opravných položek (pohledávky bez znehodnocení/se znehodnocením).

Investiční portfolio bankovního sektoru je na konci roku 2010 naprosto většinou (94,6 %) tvořeno úvěry bez selhání. Tento podíl zahrnuje standardní pohledávky (90,6 %) a sledované pohledávky (4,0 %). Podíl úvěrů bez selhání hodnocených jako standardní se meziročně snížil o 0,4 procentního bodu.

V průběhu roku 2010 došlo k dalšímu zhoršení kvality úvěrového portfolia, i když toto zhoršení bylo mírnější než v roce 2009. Z celkové hodnoty pohledávek investičního portfolia 2 643,0 mld. Kč tvořily pohledávky bez selhání 2 500,7 mld. Kč. Hodnota veškerých pohledávek se selháním se v průběhu daného roku zvýšila o 27,0 mld. Kč (o 23,4 %) na 142,4 mld. Kč. Jejich podíl na celkových pohledávkách činil 5,4 % ke konci roku 2010, což meziročně znamenalo zvýšení o 0,8 procentního bodu. Kvalita úvěrového portfolia se v jednotlivých skupinách bank vyvíjela rozdílně, i když hodnoty pohledávek v selhání se v průběhu roku 2010 zvýšily ve všech skupinách bank s výjimkou poboček zahraničních bank. Nejvyšší podíl pohledávek se selháním na hodnotě celkových pohledávek investičního portfolia (7,6 %) byl ke konci roku 2010 ve skupině středních bank. Naopak ve stavebních spořitelnách byl nejnižší (2,1 %). Zvyšování hodnoty úvěrů se selháním v průběhu roku 2010 je dáno pokračující relativně nižší schopností dostát závazkům ze strany klientů bank.

52 Viz vyhláška ČNB č. 123/2007, o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

Bankovní sektor reagoval na zhoršování kvality úvěrů zvýšenou tvorbou opravných položek. Jejich objem se meziročně zvýšil o 13,9 mld. Kč (o 21,3 %) na 79,0 mld. Kč. V roce 2010 bylo nutné vytvářet opravné položky ve větší míře. Největší podíl (87,9 %) z celkového objemu opravných položek byl vytvořen ke konkrétním jednotlivým pohledávkám.

Hodnota pohledávek se selháním v úvěrovém portfoliu subsektoru nefinančních podniků se meziročně zvýšila o 7,2 mld. Kč (v roce 2009 činilo meziroční zvýšení 26,6 mld. Kč) a podíl těchto pohledávek se selháním na celkových úvěrech poskytnutých nefinančním podnikům představoval 8,9 %.

Zejména v důsledku zhoršení ekonomického vývoje a podmínek na trhu práce se meziročně zvýšil objem úvěrů se selháním v sektoru obyvatelstva celkově o 14,3 mld. Kč a podíl na jejich celkových úvěrech činil 5,0 %. Úvěry určené na bydlení mají tradičně vyšší kvalitu, vykazují nižší podíl problémových úvěrů (3,2 %), i když i tento podíl byl ke konci roku 2010 meziročně o 0,7 procentního bodu vyšší. Nižší rizikovost úvěrů na bytové účely vzhledem k ostatním typům úvěrů je podporována vyšší odpovědností klientů bank v případě, že zárukou se stává nemovitost k bydlení. Naopak u spotřebitelských úvěrů, které se poskytují ve větším počtu při nižších částkách na různé i nespecifikované účely, je delikvence vyšší (10,4 %) s tím, že vyšší rizikovost těchto úvěrů je kompenzována vyššími úrokovými sazbami.

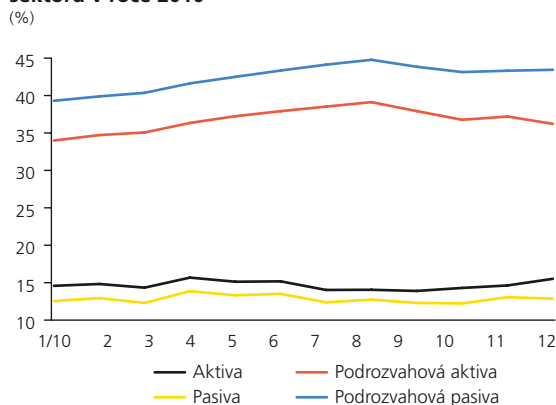
2.3.2 Měnové riziko

V roce 2010 stejně jako v předchozích letech bylo měnové riziko tuzemského bankovního sektoru hodnoceno jako omezené, i když absolutní výše cizoměnových aktiv a pasiv bankovního sektoru se v průběhu daného roku mírně zvyšovala o 3,0 %, resp. 0,6 %. Jejich podíl na celkové bilanci bankovního sektoru stagnoval na úrovni 16,1 % v případě aktiv, resp. se snížil o 0,2 procentního bodu na 13,6 % v případě pasiv. V absolutních hodnotách činila k 31. 12. 2010 cizoměnová aktiva 700,6 mld. Kč a cizoměnové závazky 523,8 mld. Kč. Obdobně se vyvíjela cizoměnová podrozvahová aktiva i pasiva. V absolutních hodnotách klesají cizoměnová podrozvahová aktiva o 13,4 mld. Kč, zatímco cizoměnová podrozvahová pasiva navýšila o 71,0 mld. Kč., jejich podíl na aktivech, resp. pasivech podrozvahy přesahuje hranici 35 % u aktiv a 42 % u pasiv. Vývoj cizoměnových aktiv a pasiv (rozvahových i podrozvahových) v čase se promítá do výsledné čisté devizové pozice, která skončila na konci roku 2010 přebytkem rozvahových aktiv nad pasivy (+176,8 mld. Kč).

Ve struktuře cizoměnových aktiv zaujímají rozhodující, téměř 76% podíl, pohledávky (vůči klientům a úvěrovým institucím). Váhově nejvýznamnější cizoměnové pohledávky vůči klientům meziročně zvýšily svůj objem o 18,5 mld. Kč (o 6,2 %) na 314,2 mld. Kč. Rovněž objem cizoměnových cenných papírů (včetně účastí) v držení bankovního sektoru se v roce 2010 zvýšil, a to o 9,2 mld. Kč na 136,9 mld. Kč.

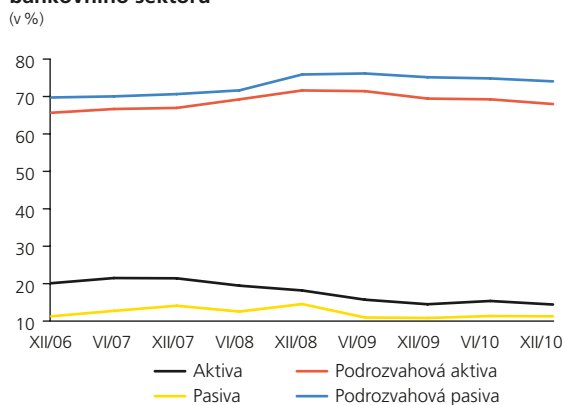
GRAF II.16

Podíl cizích měn v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru v roce 2010

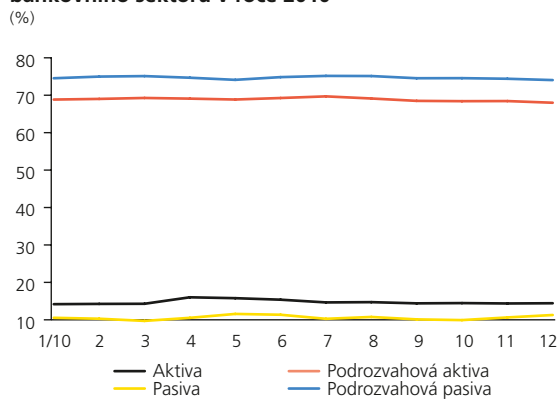
GRAF II.17

Podíl nerezidentských operací v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru

GRAF II.18

Podíl nerezidentských operací v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru v roce 2010

Tab. II.14

Deset zemí s největší angažovaností bankovního sektoru ČR k 31. 12. 2010

(v mld. Kč)

	Aktiva celkem	z toho:		
		Pohledávky za úvěrovými institucemi	Pohledávky za klienty	Dluhopisy
Nizozemí	103,0	76,0	16,7	5,7
Slovensko	74,1	20,1	40,8	8,5
Velká Británie	71,8	25,5	4,1	4,0
Belgie	63,3	39,5	3,6	2,8
Rakousko	62,8	50,9	1,5	1,6
Německo	62,3	39,4	2,3	6,4
Polsko	45,0	0,5	14,9	18,1
Ruská federace	39,7	4,6	33,7	1,2
Francie	21,5	5,7	1,0	8,3
Kypr	19,8	0,0	16,3	0,2

Z cizoměnových pasiv bankovního sektoru ČR se absolutně nejvíce zvýšily závazky z cenných papírů o 21,8 mld. Kč, naopak nejvíce poklesly závazky vůči úvěrovým institucím o 9,4 mld. Kč. Téměř 50 % všech pasiv v cizích měnách tvořily na konci roku 2010 závazky vůči klientům v celkové výši 256,6 mld. Kč s meziročním navýšením o 2,4 %.

Za vyššími podíly cizoměnových podrozvahových aktiv a pasiv jsou přibližně z 94 %, resp. 87 % derivátové operace.

Nejvyšší otevřenou měnovou pozicí⁵³ vykazoval k 31. 12. 2010 tuzemský bankovní sektor vůči CHF⁵⁴ (dlouhá pozice ve výši 3,1 mld. Kč), což představuje 1,1 % celkového regulatorního kapitálu (tj. kapitálu bank upraveného podle pravidel o kapitálové přiměřenosti – viz kapitola 2.4), dále vůči EUR ve výši 2,8 mld. Kč (dlouhá pozice). Otevřená pozice vůči USD je třetí nejvyšší (dlouhá 0,9 mld. Kč).

2.3.3 Teritoriální riziko (riziko země)

Tuzemské banky mají převážně lokální charakter, svou činnost orientují zejména na domácí klientelu. Finanční operace s nerezidenty se uskutečňují především na mezibankovním trhu, zejména pak při derivátových operacích. Banky rovněž drží cenné papíry vydané zahraničními subjekty. Nerezidentské aktivity jsou více soustředěny v podrozvaze.

Nerezidentská aktiva k 31. prosinci 2010 dosahovala 686,2 mld. Kč, jejich podíl na celkových aktivech bankovního sektoru stagnoval. Nerezidentská pasiva v tomto časovém období vzrostla o 30,3 mld. Kč na 537,1 mld. Kč.

Ve struktuře nerezidentských aktiv i pasiv převažují operace na mezibankovním trhu. Závazky vůči bankám ke konci roku 2010 činily 48,4 % veškerých finančních závazků vůči nerezidentům (260,3 mld. Kč). Rovněž na straně aktiv pohledávky za bankami (nerezidenti) převažují (podíl 41,9 %), jejich hodnota činí 288,2 mld. Kč. Jak závazky, tak pohledávky nerezidentů za bankami meziročně vzrostly o 2,2 %, resp. 6,0 %.

Teritoriální orientace tuzemského bankovního sektoru je dlouhodobě stabilizovaná, jak vyplývá z přehledu deseti zemí s největší angažovaností měřené objemem držených aktiv. Pořadí zastoupení zemí na předních místech se mění minimálně. Angažovanost bankovního sektoru ČR na rozhodujících prvních deseti místech je směřovaná téměř výlučně na země EU s výjimkou Ruské federace. Velikost expozice vůči těmto deseti zemím přitom převyšuje 81 % celkové angažovanosti vůči zahraničí.

53 Cizoměnová aktiva a pasiva, včetně podrozvahových, vycházející z údajů o měnové struktuře k analýze kapitálové přiměřenosti, tj. bez započítávání např. příslibů a záruk v CM.

54 CHF – švýcarský frank, EUR – euro, USD – americký dolar.

Tab. II.15

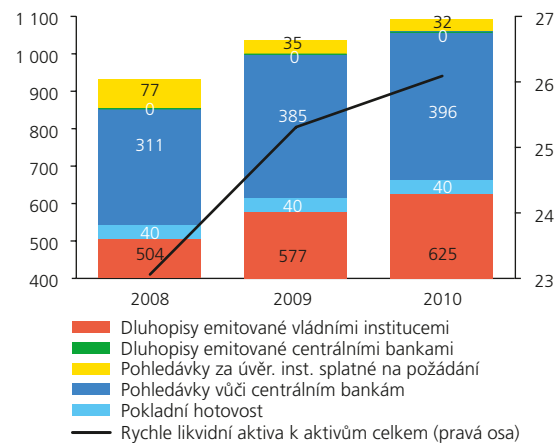
Vybrané ukazatele likvidity

	2008	2009	2010
RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA CELKEM (v mld. Kč)	933	1 036	1 094
RLA celkem / aktiva celkem (v %)	23,1	25,3	26,1
RLA / vklady klientů celkem (v %)	35,9	38,0	38,8
Kumulativní netto rozv. pozice do 3 měsíců bez 80 % neterm. vkladů (v %)	-13,4	-11,1	-8,9
Pozice na mezibank. trhu (v mld. Kč)	-11	1	24
pohledávky za bankami	417	428	472
závazky vůči bankám	428	427	448
Krytí úvěrů primárními zdroji (v %)	126,4	132,5	133,0
Podíl netermínovaných vkladů na vkladech celkem vč. bank (v %)	46,7	48,3	51,0

GRAF II.19

Rychle likvidní aktiva

(v mld. Kč; v %)

Nejvyšší otevřenou čistou pozici (tj. rozdíl mezi aktivními a pasivními operacemi, včetně podrozvahových) vykazoval bankovní sektor ČR k 31. prosinci 2010 vůči Nizozemí (kladná pozice ve výši 75,4 mld. Kč), Polsku (kladná pozice 40,2 mld. Kč) a Lucembursku (záporná pozice -37,5 mld. Kč).

2.3.4 Riziko likvidity

Likvidita bankovního sektoru České republiky je stále dobrá, sektor jako celek disponuje dostatečně velkými likvidními zdroji, dílčí ukazatele likvidity byly i v průběhu celého roku 2010 stabilizované. V tuzemsku došlo k posílení objemu rychle likvidních aktiv (RLA)⁵⁵, které v meziročním srovnání navýšily objem o 57,5 mld. Kč (o 5,6 %) na celkových 1 093,8 mld. Kč. Rovněž podíl RLA na celkových aktivech bankovního sektoru se meziročně zvýšil o 0,8 procentního bodu. K posílení likviditní pozice přispělo zejména meziroční zvýšení držených dluhopisů vládních institucí celkem o 48,0 mld. Kč.

Na mezibankovním trhu objem celkových pohledávek vůči úvěrovým institucím na konci roku 2010 převyšoval celkový objem finančních závazků vůči těmto institucím o 23,9 mld. Kč.

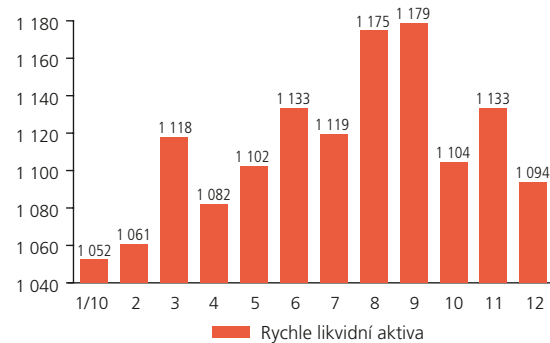
2.4 KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST

Kapitálová přiměřenost se řadí mezi základní pilíře bankovní regulace a dohledu, obecně vyjadřuje poměr kapitálu a rizik, kterým je daný subjekt vystaven. Tento poměr by měl být dostatečně velký, aby kapitál pokrýval případné ztráty plynoucí z aktivit subjektu, tyto ztráty by nesli vlastníci kapitálu a nikoli věřitelé subjektu. Kapitálovou přiměřenost lze teoreticky spočítat pro jakýkoliv subjekt, ovšem praktický význam má při regulaci subjektů, které při své činnosti využívají velké množství cizích zdrojů vzhledem ke zdrojům vlastním. Při výpočtu kapitálové přiměřenosti je nejsložitější určit, jak velkému riziku je subjekt vystaven. Zjištění velikosti kapitálu je již snazší, nicméně i zde je u některých položek obtížné určit, zda jsou již kapitálem či nikoliv. Koncept kapitálové přiměřenosti je předmětem neustálého vývoje a zpřesňování, dochází k zahrnování dalších druhů podstupovaných rizik do jejího výpočtu a specifikaci započítávaného kapitálu.

⁵⁵ Ukazatel vyjadřuje objem rychle likvidních aktiv, tj. aktiv, která jsou pohotově k dispozici ke krytí závazků banky. Rychle likvidní aktiva jsou tvořena z položek: pokladní hotovost, pohledávky vůči centrálním bankám, pohledávky vůči úvěrovým institucím splatné na požádání a dluhopisy emitované centrálními bankami a vládními institucemi (včetně CP daných do repa). Srovnatelnost časové řady podle současné metodiky není ovlivněna.

GRAF II.20

Vývoj rychle likvidních aktiv v roce 2010 (v mld. Kč)

TAB. II.16

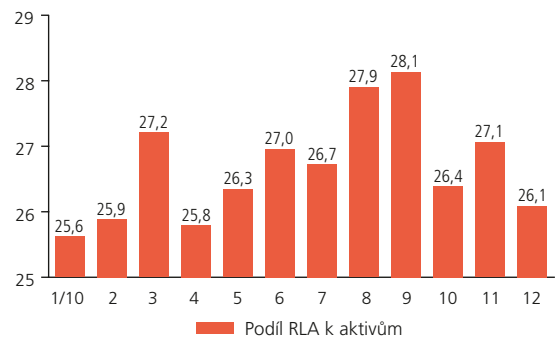
Struktura kapitálu bankovního sektoru (v mld. Kč)

	2008	2009	2010
A. TIER 1	219,9	237,6	263,4
Splacený ZK zapsaný v OR	73,6	75,4	79,4
Splacené emisní ážio	27,0	33,0	33,5
Rezervní fondy a nerozdělený zisk	132,8	143,2	164,3
povinné rezervní fondy	29,3	29,8	29,8
ostatní f. z rozdělení zisku	7,4	8,7	9,9
nerozděl. zisk předchoz.obd.	96,2	104,8	124,8
zisk za účetní obd.po zdanění	0,0	0,0	0,0
neuhraz. ztráta předchoz. obd.	0,1	0,1	0,2
další přičitatelné položky	0,0	0,0	0,0
Odečitatelné položky od Tier 1	13,5	14,0	13,8
ztáta běžného období	0,1	0,9	0,1
goodwill	2,7	2,7	2,7
nehmot. maj. jiný než goodwill	10,5	10,3	10,7
vlastní akcie	0,2	0,2	0,2
ostatní	0,1	0,0	0,1
B. TIER 2	32,1	38,0	35,3
Podřízený dluh	31,8	37,9	34,5
Ostatní kapitálové fondy	0,4	0,0	0,8
Odečitatelné pol. od Tier 1 a Tier 2	21,1	10,8	9,4
Kap. invest. nad 10 % do bank a fin. inst.	13,4	2,8	2,7
Kap. invest. do 10 % do bank a fin. inst.	0,0	0,0	0,0
Ostatní	7,7	8,0	6,7
C. TIER 3	0,0	0,0	0,0
KAPITÁL CELKEM	230,9	264,7	289,4

GRAF II.21

Podíl RLA k aktivům v roce 2010

(v %)

V roce 2010 posílil v tuzemsku regulatorní kapitál bankovního sektoru (tj. kapitál upravený pro účely výpočtu kapitálové přiměřenosti) o 9,3 % (o 24,6 mld. Kč). Pravidelně se zvyšuje hodnota Tier 1 kapitálu, která v průběhu roku 2010 vzrostla o 10,9 %. Stav rezervních fondů a nerozděleného zisku se k datu konce roku 2010 meziročně zvýšil o 14,7 %. Celkový objem nerozděleného zisku se přitom zvýšil o 20,0 mld. Kč, tj. o 19,1 %. Poměrně výrazně ovlivnilo růst regulatorního kapitálu také další zvýšení základního kapitálu některých bank, které činilo 4,0 mld. Kč.

Ke snížení dodatkového kapitálu Tier 2 meziročně o 7,0 % došlo zejména v důsledku snížení podřízeného dluhu⁵⁶ o 9,0 % (3,4 mld. Kč). V průběhu roku 2010 došlo k částečnému nebo úplnému splacení podřízeného dluhu v pěti bankách, naproti tomu ve třech bankách byl podřízený dluh navýšen celkem o 66,4 mil. Kč. Podíl složky Tier 2 na celkovém regulatorním kapitálu bankovního sektoru se z tohoto důvodu mírně snížil o 2,1 procentního bodu a na konci roku 2010 tento podíl dosahoval 12,2 %.

Odečitatelné položky snižující hodnotu Tier 1 a Tier 2 klesly v roce 2010 celkem o 1,5 mld. Kč.

Kategorie kapitálu Tier 3 nebyla ani v roce 2010 v tuzemském bankovním sektoru využívána⁵⁷.

TAB. II.17

Kapitálové požadavky a kapitálová přiměřenost bankovního sektoru

(v mld. Kč, v %)

	2008	2009	2010
KAPITÁLOVÉ POŽADAVKY CELKEM	149,9	150,0	149,2
A. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K ÚVĚROVÉMU RIZIKU	130,3	131,9	130,0
Kapitálový požadavek k úvěrovému riziku při STA	49,8	49,2	51,5
Kapitálový požadavek k úvěrovému riziku při IRB	80,5	82,8	78,5
B. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K TRŽNÍMU RIZIKU	5,3	3,3	2,8
úrokové riziko	2,2	2,1	2,1
Kapitálový požadavek k akciovému riziku	0,1	0,1	0,1
Kapitálový požadavek k měnovému riziku	0,3	0,1	0,1
Kapitálový požadavek ke komoditnímu riziku	0,2	0,1	0,1
Kapitálový požadavek k vlastním modelům	2,4	0,8	0,5
C. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OPERAČNÍMU RIZIKU	14,0	14,7	16,4
metoda BIA	1,1	1,1	1,3
metoda TSA	8,7	4,6	5,6
metoda ASA	0,8	0,8	1,2
metoda AMA	3,4	8,2	8,2
E. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OSTATNÍM RIZIKŮM	0,3	0,0	0,0
vypořádací riziko	0,0	0,0	0,0
riziko angažovanosti obchodního portfolia	0,2	0,0	0,0
riziko ostatních nástrojů	0,0	0,0	0,0
přechodné kapitálové požadavky	0,0	0,0	0,0
KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST	12,3	14,1	15,5

56 Podřízený dluh A zvyšuje hodnotu dodatkového kapitálu (Tier 2). Může dosáhnout maximálně 50 % hodnoty Tier 1.

57 Kapitál Tier 3 sloužící ke krytí tržního rizika představuje podřízený dluh s minimální pevnou lhůtou splatnosti dva roky.

Kapitálové požadavky v bankovním sektoru i v roce 2010 téměř stagnovaly – došlo k jejich mírnému snížení o 840,5 mil. Kč (o 0,6 %). Rozhodujícím rizikem tuzemského bankovního sektoru zůstává úvěrové riziko. Z tohoto důvodu byl kapitálový požadavek vůči úvěrovému riziku na konci roku 2010 největší a představoval 87,1 % celkového kapitálového požadavku bankovního sektoru. Na celkovém kapitálovém požadavku bankovního sektoru se dále podílí 11,0 % kapitálové požadavky k operačnímu riziku a 1,9 % kapitálové požadavky k tržnímu riziku. Zanedbatelná je hodnota kapitálového požadavku k ostatním rizikům (0,01 %), která se vztahuje k vypořádacímu riziku.

Výše kapitálových požadavků je stanovena ke krytí všech bankou podporovaných rizik. Kapitálové požadavky vztažené k úvěrovému riziku jsou určeny zejména na základě vývoje investičního portfolia bankovního sektoru a jsou stanoveny podle použitých přístupů k jeho měření. Kapitálové požadavky k úvěrovému riziku, které banky stanovují buď na základě standardizovaného přístupu (STA) nebo pokročilého přístupu (IRB přístup umožňuje rizikově citlivěji stanovit kvalitu expozice a tím i kapitálového požadavku k úvěrovému riziku), se v roce 2010 snížily o 2,0 mld. Kč (1,5 %) oproti konci roku 2009. Z kapitálových požadavků k úvěrovému riziku na požadavky vztažené k části investičního portfolia používajícího k měření rizika STA přístup připadá 39,6 % a na IRB přístup připadá zbývající část. U obou přístupů byl vždy nejvyšší kapitálový požadavek uplatněn vůči podnikovým expozicím ve výši 42,9 mld. Kč (IRB), resp. 21,9 mld. Kč (STA).

Kapitálové požadavky k operačnímu riziku představují rizikové ohodnocení provozních činností banky. V průběhu roku 2010 se tyto kapitálové požadavky zvýšily o 11,2 %, tj. o 1,6 mld. Kč.

Kapitálový požadavek k tržnímu riziku v sobě zahrnuje požadavky na krytí rizika úrokového, akciového, měnového a komoditního. Největší podíl těchto kapitálových požadavků (74,7 %) je vázán k pokrytí úrokového rizika.

Kapitálová přiměřenost bankovního sektoru se zvýšila v roce 2010 o 1,40 procentního bodu na 15,51 % zejména vlivem růstu regulatorního kapitálu o 9,2 % při opačném směru vývoje kapitálových požadavků (-0,6 %).

Stanovenou minimální hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 8 % v průběhu celého roku 2010 splňovaly všechny banky. Kapitálovou přiměřenost pod 10 % ke konci roku 2010 vykázaly dvě banky.⁵⁸

58 Aktiva těchto dvou bank činila ke konci roku 2010 pouze 0,9 % celkových aktiv bankovního sektoru.

TAB. II.18

Hospodářské výsledky bankovního sektoru

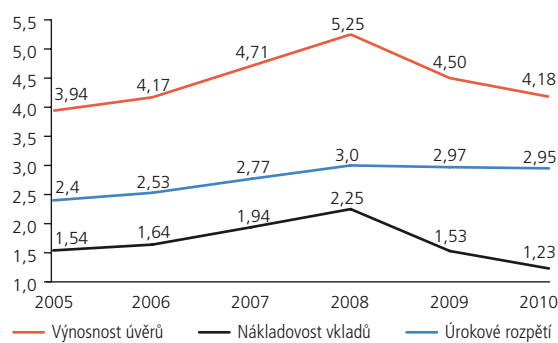
(v mil. Kč)

	2008	2009	2010
ZISK Z FINANČNÍ ČINNOSTI	138 024	168 409	157 411
z toho:			
úrokový zisk	98 043	103 273	105 423
výnosy z dividend	3 730	9 623	5 885
zisk z poplatků a provizí	36 121	36 442	38 368
zisk z fin. aktiv nevyk. v RH do ZZ	-943	6 327	-1 451
zisk z finančních aktiv k obchodování	-2 685	4 399	11 032
zisk z fin. aktiv vykaz. do RH a ZZ	-11 191	1 683	2 398
zisk ze zajišťovacího účetnictví	-272	-330	-236
zisk z ostatních činností	15 220	6 991	-4 008
SPRÁVNÍ NÁKLADY	61 676	60 455	62 354
ODPISY, TVORBA REZERV	7 800	7 445	6 664
ZTRÁTY ZE ZNEHODNOCENÍ	15 221	29 792	22 539
ZISK/ZTRÁTA Z BĚŽNÉ ČINNOSTI	76 348	107 954	95 057
ostatní zisky a ztráty	722	61	-157
HRUBÝ ZISK před zdaněním	54 049	70 778	65 697
náklady na daň z příjmů	8 345	11 038	10 148
ČISTÝ ZISK	45 705	59 740	55 549

GRAF II.22

Úrokové rozpětí

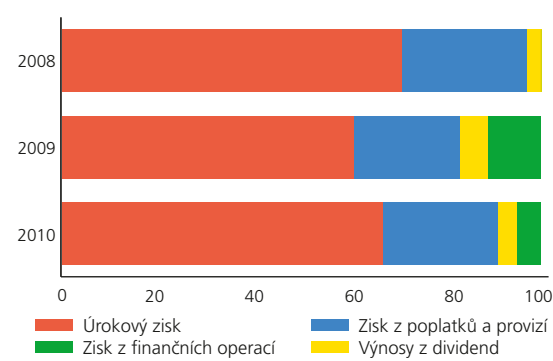
(v p. b.)

GRAF II.23

Struktura zisku z finanční činnosti podle druhu

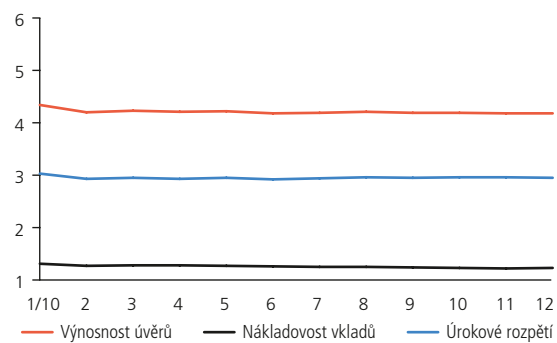
(v %)

GRAF II.24

Úrokové rozpětí v roce 2010

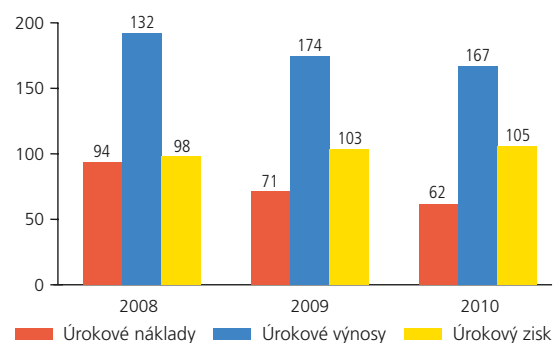
(v p. b.)

GRAF II.25

Úrokové výnosy a náklady

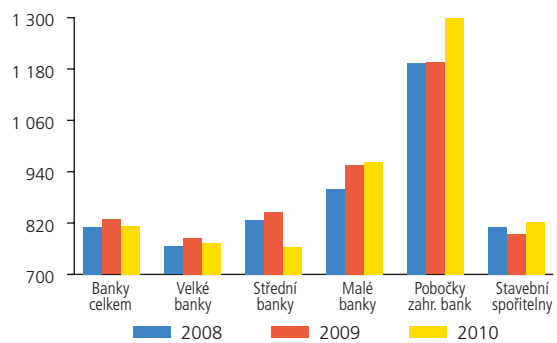
(v mld. Kč)

GRAF II.26

Personální náklady na jednoho zaměstnance

(v tis. Kč, banky s licencí k danému datu)

2.5 HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY BANKOVNÍHO SEKTORU

2.5.1 Zisk z finanční činnosti a zisk z ostatních provozních činností

Zisk z finanční činnosti se ve srovnání s předcházejícím rokem snížil o 11,0 mld. Kč (6,5 %), za rok 2010 dosáhl hodnoty 157,4 mld. Kč. Většina bankovních subjektů působících v tuzemsku vykázala zisk z finanční činnosti, pouze dvě pobočky zahraničních bank se dostaly v tomto ukazateli do ztráty.

Úrokový zisk dosáhl téměř 67% podíl z celkového zisku z finanční činnosti a v roce 2010 se zvýšil o 2,1 % (o 2,1 mld. Kč) na celkových 105,4 mld. Kč.

Dosažený úrokový zisk je výsledkem zvýšení úrokového zisku z operací s ostatními klienty (tj. bez úrokových zisků od bank, vč. centrální a vládních institucí) o 3,6 mld. Kč (o 4,5 %) na 83,1 mld. Kč. K růstu úrokového zisku v období trvale nízkých úrokových sazeb přispěl pokles celoročních úrokových nákladů o 13,4 %, který byl větší než pokles úrokových výnosů o 4,2 %. Úrokové výnosy byly meziročně nižší o 7,4 mld. Kč a dosáhly hodnoty 167,1 mld. Kč.

V prostředí nízkých úrokových sazeb v průběhu celého roku 2010 klesly úrokové náklady o 9,5 mld. Kč na hodnotu 61,7 mld. Kč i při současném růstu objemu klientských depozit. Největší podíl úrokových nákladů (téměř 45 % celkových úrokových nákladů) představují úroky vyplácené ostatním klientům (tj. bez úvěrových institucí, centrálních bank a vládních institucí). Ke konci roku 2010 bylo takto vyplaceno 27,7 mld. Kč, i tak to bylo o 4,2 mld. Kč (o 13,3 %) méně než ke stejnému datu v roce předcházejícím. Úrokové rozpětí se na konci roku 2010 snížilo na 2,95 procentního bodu. Rovněž čistá úroková marže se snížila a dosáhla hodnoty 2,69 %.⁵⁹

Neúrokový zisk tuzemského bankovního sektoru je z téměř 74 % tvořen ziskem z poplatků a provizí, který se zvýšil v roce 2010 o 5,2 % (o 1,9 mld. Kč) na 38,3 mld. Kč. Téměř 59 % všech výnosů z poplatků a provizí tvořily v roce 2010 poplatky a provize z platebního styku. Banky realizovaly v roce 2010 výnosy z poplatků a provizí z platebního styku v celkové hodnotě 28,3 mld. Kč.

Zisky z finančních aktiv k obchodování byly v roce 2010 výrazně navýšeny a na jeho konci dosáhly hodnoty 11,0 mld. Kč. Téměř výlučně se jednalo o zisk z měnových nástrojů (včetně měnových derivátů), který

⁵⁹ Uvedené ukazatele (úroková marže, úrokové rozpětí) se týkají vykazovaných hodnot za všechny ekonomické sektory pro operace s pohledávkami a závazky.

Ukazatel úrokové rozpětí vyjadřuje rozdíl mezi úrokovou výnosovostí a úrokovou nákladovostí. Nezahrnuje se zisky a ztráty ze zajišťovacích úrokových derivátů. Tento ukazatel nezohledňuje případné rozdíly ve struktuře a objemu příslušných aktiv a závazků, za které je propočítáván.

Ukazatel čisté úrokové marže je měřítkem úrokového zisku v relaci k úročeným aktivům. Úrokový zisk odpovídá rozdílu mezi úrokovými výnosy a úrokovými náklady bez zisků a ztrát ze zajišťovacích úrokových derivátů. Úročená aktiva se použijí v účetní hodnotě brutto.

v daném období dosáhl 10,2 mld. Kč. V důsledku vysoké koncentrace na tomto segmentu trhu se na výsledku z téměř 87 % podílely pouze tři subjekty.

Výnosy z dividend inkasované bankami v roce 2010 klesly o 38,8 % z 9,6 mld. Kč na 5,9 mld. Kč. Jednalo se především o dividendy přijaté od dceřiných a přidružených společností v rámci finančních skupin.⁶⁰

2.5.2 Správní náklady a ztráty ze znehodnocení

Celkové správní náklady bankovního sektoru se v průběhu roku 2010 začaly opět mírně zvyšovat. Růstem o 3,1 % dosáhly celkové výše 62,4 mld. Kč. Proporcionálně jsou zastoupeny jak náklady na zaměstnance (podíl 50,7 %), tak ostatní správní náklady (49,3 %). Náklady na zaměstnance se v roce 2010 zvýšily o 1,6 %, zatímco ostatní správní náklady meziročně rostly rychlejším tempem (celkem o 4,8 %). Nejvíce navýšily příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, které meziročně vzrostly o 5,2 %. Z ostatních kategorií správních nákladů se meziročně zvýšily o 7,6 % náklady na reklamu. Absolutně i relativně se nejvíce zvýšily náklady na outsourcing (o 9,6 %, tj. o 703,5 mil. Kč) a na konci roku 2010 tak dosáhly výše 8,0 mld. Kč.

Objem ztrát ze znehodnocení aktiv se ke konci roku 2010 snížil o 24,3 % (o 7,3 mld. Kč) ve srovnání s koncem roku 2009 a dosáhl hodnoty 22,5 mld. Kč. Ztráty ze znehodnocení úvěrů a jiných pohledávek, které nejvíce ovlivňují velikost ztrát ze znehodnocení aktiv, dosáhly 22,3 mld. Kč (meziroční snížení o 16,0 %, resp. o 4,3 mld. Kč).⁶¹ V roce 2010 výrazně poklesly (o 93,2 %) ztráty z nefinančních aktiv bankovního sektoru na 218,5 mil. Kč (ztráta v roce 2009 vznikla znehodnocením účastí v přidružených a ovládaných společnostech).

2.5.3 Čistý zisk

Bankovní sektor byl jako celek v roce 2010 ziskový. Hrubý zisk (zisk před zdaněním) dosáhl hodnoty 65,7 mld. Kč, což je o 7,2 % méně než v roce 2009.

Čistý zisk bankovního sektoru se meziročně rovněž celkově snížil o 4,2 mld. Kč, což představuje pokles o 7,0 % a k 31. prosinci 2010 tak dosáhl hodnoty 55,5 mld. Kč. Meziroční pokles čistého zisku byl ovlivněn zejména jeho vysokou úrovní v roce 2009, který byl mimo jiné ovlivněn jednorázovým výnosem způsobeným mimořádnými výsledky jedné velké banky z titulu prodeje majetkové účasti⁶².

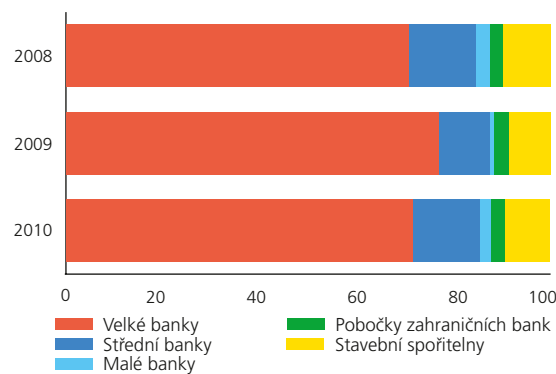
60 Na výrazném snížení se projevila mimořádná výše dividendy, kterou v roce 2009 obdržela jedna z velkých bank.

61 Jedná se o tvorbu opravných položek. Jejich výše závisí na vývoji kvality úvěrového portfolia. Pohledávky se selháním jsou spojeny s tvorbou opravných položek (viz Kap. 2.3.1 Úvěrové riziko).

62 Rovněž viz poznámka 60.

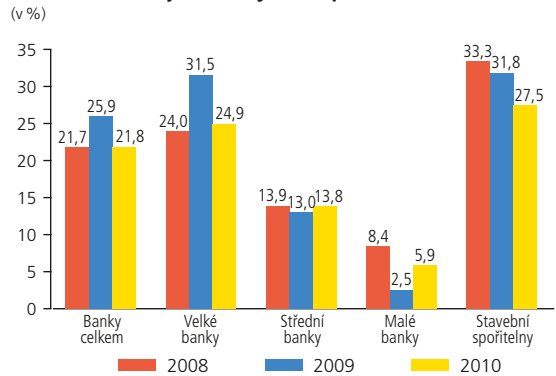
GRAF II.27

Podíl jednotlivých skupin bank na zisku sektoru
(v %, banky s licencí k 31. 12. 2010)

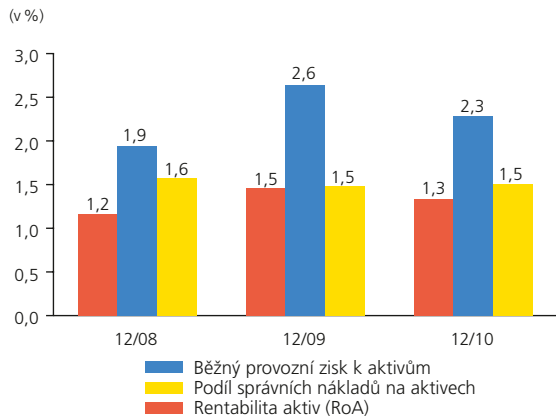
GRAF II.28

Ukazatel RoE u jednotlivých skupin bank

GRAF II.29

Ukazatel RoA

Tab. II.19

Počet družstevních záložen a jejich členů

	2007	2008	2009
Počet DZ	17	17	14
Počet členů DZ	35 942	47 952	34 006
Počet členů DZ aktivních k 31. 12. 2010	18 678	22 150	34 006
Počet členství vzniklých od počátku roku	12 736	15 741	12 971
Počet členství ukončených od počátku roku	13 403	3 731	1 100

Tab. II.20

Aktiva a pasiva družstevních záložen

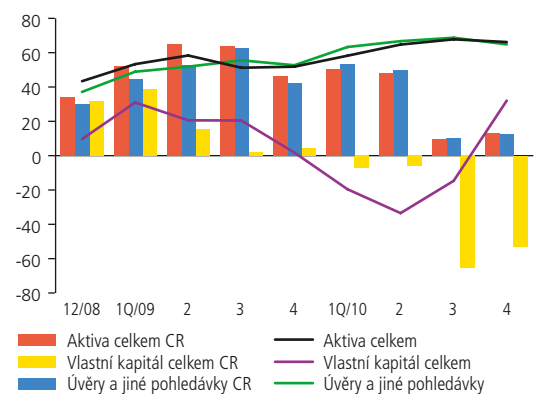
(mil. Kč)

	Objem v mil. Kč			Změna proti 2009 v %
	2008	2009	2010	
AKTIVA CELKEM	7 899,4	11 994,2	19 934,2	66,2
Pokladní hotovost a pohledávky vůči centrálním bankám	312,0	332,6	641,1	92,8
Úvěry a jiné pohledávky	7 076,5	10 804,3	17 809,3	64,8
Pohledávky vůči bankám a DZ	1 615,9	4 194,4	5 194,4	23,8
Pohledávky za klienty	5 459,0	6 609,2	12 613,9	90,9
Jiné pohledávky	1,6	0,7	1,0	35,2
Hmotný majetek	423,3	577,9	809,9	40,1
Ostatní aktiva	87,6	279,4	673,8	141,2
PASIVA CELKEM	7 899,4	11 994,2	19 934,2	66,2
Vklady a jiné finanční závazky vůči klientům	6 521,5	10 415,4	17 639,9	69,4
Základní kapitál DZ splatný na požádání	1 039,6	1 254,4	1 874,7	49,5
Vlastní kapitál celkem	94,9	96,6	127,6	32,1
Zisk (ztráta) za účetní období	5,3	-16,1	31,9	x

GRAF II.30

Srovnání meziročních přírůstků ukazatelů v časových řadách (CR) s ukazateli za soubor družstevních záložen aktivních k 31. prosinci 2010

(v %)

Souhrnná hodnota odvedené daně z příjmů ve výši 10,1 mld. Kč se ve srovnání s rokem 2009 snížila o 890 mil. Kč (o 8,1 %).

Na vytvořeném čistém zisku bankovního sektoru měla největší podíl skupina velkých bank, která vyprodukovala čistý zisk ve výši 39,8 mld. Kč, což představovalo 71,7 % hodnoty čistého zisku celého sektoru. Většina bank vykázala za rok 2010 zisk. Celkem sedm bank bylo ztrátových, z toho bylo pět poboček zahraničních bank a dvě malé banky.

2.5.4 Rentabilita, efektivnost a produktivita

Rentabilita podnikání bankovního sektoru měřená vyprodukovaným čistým ziskem na jednotku kapitálu se v roce 2010 snížila v důsledku mimořádných příjmů jedné z bank v předcházejícím roce. Ukazatel rentability kapitálu Tier 1 (RoE) za celý sektor dosáhl ke konci roku 2010 hodnoty 21,8 %, což je o 4,0 procentní body méně než v roce 2009. Vývoj sektoru byl diverzifikovaný. Ukazatel RoE se zvýšil meziročně u 11 bank (bez poboček zahraničních bank). V intervalu 30 % až 40 % byly dvě banky, nejčtenější skupinu tvoří skupina sedmi bank s ukazatelem RoE mezi 10 % až 20 %. Celkem pět bank vykazuje kladnou hodnotu ukazatele RoE pod 10 %. Dvě banky dosáhly minusových hodnot.

Ukazatel rentability aktiv (RoA) vykázal snížení o 0,13 procentního bodu. K 31. 12. 2010 dosáhl bankovní sektor RoA ve výši 1,33 %.

Podíl správních nákladů na aktivech bankovního sektoru v období posledních tří let stagnuje na úrovni 1,5 %. Této hodnoty dosáhl na konci roku 2010. Ukazatel vyprodukovaného čistého zisku na zaměstnance, který klesl o 10,4 % na 1 413,7 tis. Kč, byl ovlivněn opět zejména snížením čistého zisku v důsledku mimořádných operací v předcházejícím roce.

2.6 VÝVOJ V SEKTORU DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN

V roce 2010 v sektoru družstevních záložen přestala působit Fio družstevní záložna.⁶³ Kromě toho v březnu 2010 ČNB odňala povolení činnosti Úvěrnímu družstvu PDW, Praha a v prosinci Vojenské družstevní záložně. V důsledku toho se v roce 2010 počet družstevních záložen snížil ze 17 na 14 a členská základna klesla na 34 006 členů. Avšak počet členů 14 záložen, které v sektoru působily k 31. 12. 2010, meziročně vzrostl o 54 %. Vzhledem k vystoupení Fio družstevní záložny, která představovala významný podíl subsektoru družstevních záložen, je následující analýza založena pouze na údajích za 14 záložen s licenci k 31. 12. 2010.

⁶³ V květnu roku 2010 bylo společnosti Fio, burzovní společnost, a. s. uděleno povolení působit jako banka. Tato poté převzala aktivity podniku Fio družstevní záložna. V listopadu téhož roku byla rozhodnutím náhradní členské schůze družstva družstevní záložna zrušena s likvidací.

TAB. II.21

Podrozvaha sektoru družstevních záložen

(mil. Kč)

	Objem v mil. Kč			Změna proti 2009 v %
	2008	2009	2010	
PODROZVAHOVÁ AKTIVA	130,1	208,5	255,1	22,4
Poskytnuté přísliby a záruky	130,1	208,5	255,1	22,4
PODROZVAHOVÁ PASIVA	7 617,9	8 650,9	15 071,4	74,2
Přijaté přísliby a záruky	1 376,4	985,0	2 465,6	150,3
Přijaté zástavy	6 241,5	7 665,9	12 605,7	64,4

Činnost družstevních záložen v roce 2010 byla tak jako v předchozích letech založena na obchodním modelu, jenž odpovídá jejich statutu úvěrových institucí s družstevní formou vlastnictví.⁶⁴ Základem tohoto modelu je shromažďování vkladů od členů záložen a poskytování úvěrů těmto členům. Na základě údajů k 31. 12. 2010 se vklady a kapitál družstevníků splatný na požádání podílely na celkové bilanci 97,9 % a úvěry družstevníkům měly na aktivech podíl 63,3 %. Druhý základní rys vývoje sektoru družstevních záložen v roce 2010 spočíval v tom, že se jednalo o zdaleka nejmenší⁶⁵ a nejrychleji rostoucí část finančního sektoru měřeno na základě objemu bilančních aktiv, úvěrů i vkladů. K 31. 12. 2010 se aktiva družstevních záložen meziročně zvýšila o 7,9 mld. Kč (tj. o 66,2 %) a dosáhla výše 19,9 mld. Kč. Celkové pohledávky se meziročně zvýšily o 7,0 mld. Kč (tj. o 64,8 %) na 17,8 mld. Kč. Vklady, které v záložnách uložili jejich členové, vzrostly o 7,2 mld. Kč, (tj. o 69,4 %) na 17,6 mld. Kč.

Podrozvahové aktivity družstevních záložen pokračovaly v rychlém růstu z předchozích let a k 31. 12. 2010 podrozvahová aktiva meziročně vzrostla o 22,4 % a podrozvahová pasiva dokonce o 74,2 %. Tato rozdílná tempa růstu dále zvětšila již předtím velký rozdíl mezi celkovým objemem podrozvahových aktiv a pasiv. Ke konci roku 2010 dosáhla tato aktiva 255,1 mil. Kč a pasiva 15 071,4 mil. Kč. Největší položkou z celé podrozvahy v objemu 12 605,7 mil. Kč představovaly přijaté zástavy. Družstevní záložny se neangažovaly v termínových ani v opčních obchodech. Zisk z finanční a provozní činnosti sektoru družstevních záložen meziročně vzrostl k 31. 12. 2010 o 39,9 % na 515,7 mil. Kč. Čistý zisk ve výši 31,9 mil. Kč představoval o 48,0 mil. Kč lepší hospodářský výsledek než v roce 2009, kdy hospodaření záložen skončilo ztrátou 16,1 mil. Kč. Na tomto výrazném zlepšení se podílel zejména úrokový zisk, jenž vzrostl o 21,0 % na 407,5 mil. Kč, a zisk z poplatků a provizí,

⁶⁴ Záložny jsou stejně jako banky úvěrovými institucemi podle evropského práva, vztahují se na ně v zásadě stejná pravidla obezřetného podnikání jako na banky. Také pravidla pro jejich licencování, pro kvalifikované účasti v nich a pro schvalování osob v jejich vedení jsou velmi podobná pravidlům pro banky. Avšak družstevní záložna není bankou, protože se od banky podstatně liší právní formou (družstvo versus akciová společnost), členským principem (záložny vykonávají činnosti pro své členy, mohou nabízet své služby i státu a jeho organizačním složkám) a nižším požadavkem na minimální kapitál (35 mil. Kč na rozdíl od 500 mil. Kč u bank).

⁶⁵ K 31. 12. 2010 představoval součet aktiv všech záložen jen 0,4 % bilančních aktiv celého finančního systému. Základem finančního systému České republiky je bankovní sektor a ve srovnání s ním byl sektor družstevních záložen podle objemu rozvahových aktiv dvěstěkrát menší.

TAB. II.22

Hospodářské výsledky sektoru družstevních záložen

(mil. Kč)

	Objem v mil. Kč			Změna proti 2009 v %
	2008	2009	2010	
Zisk z finanční a provozní činnosti	337	368,6	515,7	39,9
Úrokový zisk	327,2	336,7	407,5	21,0
Zisk z poplatků a provizí	9,7	21,3	55,4	160,2
Jiný provozní zisk/ztráta	0,1	10,6	52,8	398,1
Správní náklady	301,7	320	392,1	22,5
Odpisy	14,9	18,6	21,9	17,7
Tvorba rezerv	0,5	0,4	1,5	275,0
Ztráty ze znehodnocení	11,7	40,9	60,5	47,9
Náklady na daň z příjmů	2,9	4,8	7,7	60,4
ZISK / ZTRÁTA PO ZDANĚNÍ	5,3	-16,1	31,9	x

TAB. II.23

Ziskovost a efektivita družstevních záložen

(mil. Kč)

	Objem v mil. Kč nebo podíl v %		
	2008	2009	2010
Zisk nebo ztráta po zdanění/ průměrná aktiva	0,08	-0,16	0,20
Zisk nebo ztráta po zdanění/Tier 1	0,47	-1,34	2,07
Správní náklady/průměrná aktiva	4,64	3,22	2,43
Bilanční suma na 1 zaměstnance	37	43	51
Čistý zisk na 1 zaměstnance	0,03	-0,06	0,08
Správní náklady na 1 zaměstnance	1,4	1,2	1,0

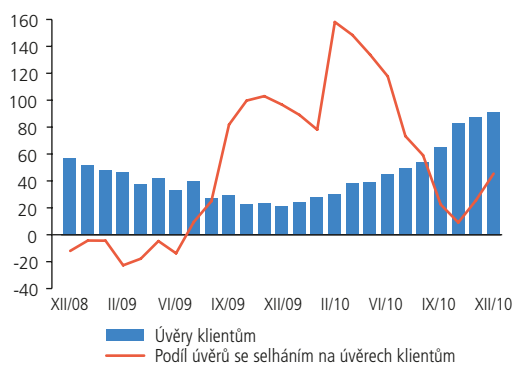
který se zvýšil o 160 % na 55,4 mil. Kč. Vysoký meziroční růst objemu aktiv přispěl k růstu produktivity práce a nákladové efektivnosti. Objem aktiv na jednoho zaměstnance družstevních záložen vzrostl o 16,7 % na 50,7 mil. Kč a podíl správních nákladů na průměrných aktivech klesl o 24,5, % na 2,45 Kč na 100 Kč aktiv. Na druhé straně poměr čistého zisku k aktivům činil jen 0,2 % a poměr čistého zisku k Tier 1 kapitálu pouze 2,1 %. Nízkou rentabilitu aktiv a kapitálu lze do budoucna zvýšit kromě jiného i zkvalitněním úvěrových portfolií záložen. Ztráty ze znehodnocení úvěrů totiž vzrostly o 48,1 % na 60,5 mil. Kč.

Rok 2010 byl pro družstevní záložny rokem úvěrové expanze. Objem pohledávek za členy družstevních záložen vzrostl o 6,0 mld. Kč s tím, že tempo růstu těchto pohledávek se v průběhu roku zrychlilo z meziročního přírůstku většího než 24 % v lednu až na 91,0 % v prosinci 2010. Dynamická úvěrová expanze však byla doprovázena pokračováním zhoršování kvality úvěrového portfolia, které začalo ve druhé polovině roku 2009, a které po celý rok 2010 pokračovalo kladnými meziročními přírůstky podílu úvěrů se selháním v úvěrech členům družstevních záložen. Tento podíl vzrostl ze 7,2 % v lednu na 10,3 % v prosinci 2010.

GRAF II.31

Meziroční přírůstky objemu úvěrů klientům a podílu úvěrů se selháním v těchto úvěrech

(v %)

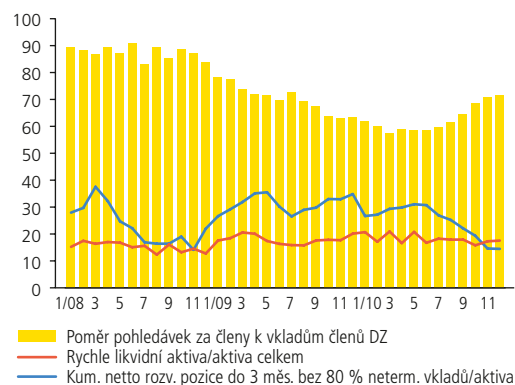

Krise na světových finančních trzích zdůraznila význam likviditní odolnosti úvěrových institucí pro jejich konkurenceschopnost, ziskovost i stabilitu. Sektor družstevních záložen byl v roce 2010 podobně jako v předchozích letech velmi odolný vůči likviditním šokům. V roce 2010 tříměsíční kumulativní netto pozice pohledávek a závazků se splatností do tří měsíců, která zároveň předpokládá teoretický 20% odliv netermínovaných vkladů, ukazovala v průměru téměř 25% přebytek pohledávek nad závazky. Nejvyšší hodnota této pozice byla 31 % v květnu a její nejnižší hodnota činila 14,5 % v prosinci 2010. Vysoký byl i podíl rychle likvidních aktiv na aktivech, jenž dosáhl ročního maxima v únoru daného roku (21 %), zatímco roční minimum ve výši 15,8 % bylo zaznamenáno v měsíci říjnu. Z hlediska dlouhodobé likvidity měl sektor družstevních záložen více než dostatek zdrojů na poskytování úvěrů svým členům navzdory tomu, že poměr úvěrů ke vkladům se vlivem úvěrové expanze zvýšil z lednové hodnoty 62,0 % na 71,5 % v prosinci roku 2010. I toto celoroční maximum představuje bezpečné krytí úvěrů vklady.

Kapitálová přiměřenost sektoru družstevních záložen ke konci roku 2010 meziročně klesla o 2,2 procentního bodu na 12,6 %, zatímco kapitálové požadavky vzrostly vlivem úvěrové expanze o 80,7 %. Regulační kapitál byl tvořen výhradně původním kapitálem Tier 1. Největší podíl (96,3 %) kapitálových požadavků byl alokován k úvěrovému riziku, kapitálové požadavky k operačnímu riziku představovaly 3,7 % regulačního kapitálu a kapitálové požadavky k tržním rizikům byly velmi nízké. Všechny družstevní záložny splňovaly ke konci roku 2010 předepsanou kapitálovou přiměřenost ve výši 8 %. Tři družstevní záložny vykázaly kapitálovou přiměřenost pod 10 %, přitom jejich celkový podíl na aktivech tohoto sektoru byl více než 50 %. Finanční páka v sektoru družstevních záložen, tj. součet rozvahových a podrozvahových aktiv vyjádřený jako násobek regulačního kapitálu, byla na hodnotě 10,7 zejména proto, že příslušný zákon omezuje možnosti družstevních záložen obchodovat s deriváty.

GRAF II.32

Likviditní odolnost sektoru družstevních záložen (v %)

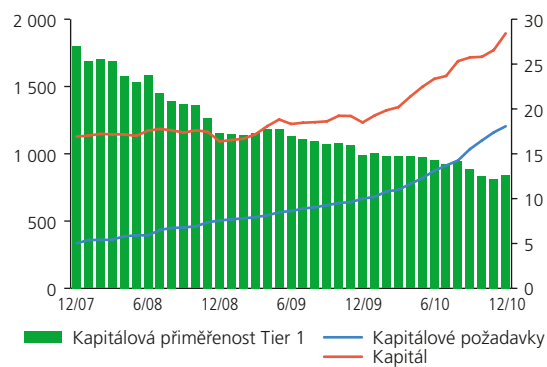
GRAF II.33

Kapitál, kapitálové požadavky (levá osa)

(mil. Kč)

kapitálová přiměřenost Tier 1 sektoru družstevních záložen (pravá osa)

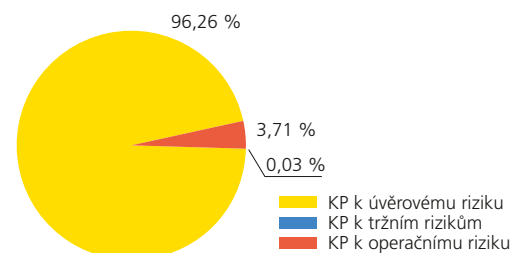
(%)

GRAF II.34

Kapitálové požadavky sektoru družstevních záložen (%)

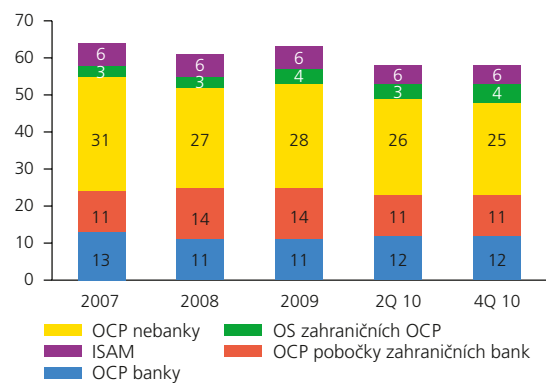
(%)

GRAF III.1

Počet obchodníků s cennými papíry

(stav ke konci období)

3. VÝVOJ NA KAPITÁLOVÉM TRHU

3.1 OBCHODNÍCI S CENNÝMI PAPIŘY

3.1.1 Subjekty s licencí obchodníka s cennými papíry

Na konci roku 2010 ČNB evidovala 58 obchodníků s cennými papíry, z toho bylo 12 bank, 25 nebankovních obchodníků s cennými papíry, 11 poboček zahraničních bank a 5 organizačních složek zahraničních obchodníků s cennými papíry. Povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry mělo na konci roku 2010 také 5 tuzemských investičních společností obhospodařujících majetek zákazníků na základě smlouvy (ISAM).

Subjekty s licencí obchodníka s cennými papíry⁶⁶ evidovaly k 31. prosinci 2010 celkem 908,9 tis. zákazníků. Z tohoto počtu připadalo na domácí nebankovní obchodníky s cennými papíry 153,0 tisíc zákazníků, na obchodníky s cennými papíry – banky 728,3 tisíc zákazníků, a na tuzemské investiční společnosti s povolením obhospodařovat majetek zákazníků na základě smlouvy 1,3 tisíc zákazníků. Pobočky zahraničních bank ke konci roku 2010 evidovaly 23,9 tis. a organizační složky zahraničních obchodníků s cennými papíry 2,4 tis. zákazníků.

3.1.2 Majetek zákazníků a obhospodařované prostředky

Hodnota majetku zákazníků obchodníků s cennými papíry činila ke konci roku 2010 celkem 2 265,1 mld. Kč, což představuje nárůst oproti stejnému období předchozího roku o 17,5 %. Z toho majetek zákazníků u 25 nebankovních obchodníků dosahoval hodnoty 485,7 mld. Kč (meziroční nárůst o 3,0 %), majetek zákazníků u domácích bank a poboček zahraničních bank 1 573,9 mld. Kč (nárůst o 24,0 %) a u investičních společností se správou aktiv 205,4 mld. Kč (nárůst o 10,2 %).

Obchodníci s cennými papíry jako celek obhospodařovali k 31. 12. 2010 prostředky ve výši 583,2 mld. Kč (meziroční nárůst o 14,8 %), z toho na 25 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry připadalo 427,3 mld. Kč (meziroční nárůst o 17,1 %), na banky 47,7 mld. Kč (meziroční nárůst o 4,3 %), na pobočky zahraničních bank 0,7 mld. Kč (meziroční nárůst 49,9 %) a na investiční společnosti se správou aktiv 107,5 mld. Kč (meziroční nárůst o 11,1 %).

⁶⁶ Subjekty s povolením ČNB a pobočky subjektů se sídlem v jiném členském státě EU, oprávněné poskytovat v ČR investiční služby.

3.1.3 Bilanční suma a hospodářské výsledky sektoru⁶⁷

Bilanční suma nebankovních obchodníků s cennými papíry stagnovala, když její celková hodnota dosáhla ke konci roku 2010 výše 25,0 mld. Kč (meziroční pokles o 0,8 %). Z toho bilanční suma aktiv 25 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry dosáhla ke konci roku 2010 hodnoty 24,8 mld. Kč, což představuje pokles o 0,2 % vůči stejnému období roku 2009. Na výši bilanční sumy nebankovních obchodníků se největší měrou podílely úvěry a jiné pohledávky s 80,6 % podílem (meziroční pokles o 1,8 p.b.). Finanční aktiva k obchodování představovala 5,6 %, finanční aktiva v reálné hodnotě 3,7 % a realizovatelná finanční aktiva 2,4 % bilanční sumy.

Relativně příznivý vývoj na finančních trzích se promítl do hospodářských výsledků nebankovních obchodníků s cennými papíry, u kterých čistý zisk meziročně vzrostl o 80,9 % na hodnotu 1,6 mld. Kč. Významný podíl na tomto vývoji měl růst zisku z finanční a provozní činnosti, který v porovnání s předchozím rokem vzrostl o 17,0 %, ale též zisk z prodeje aktiv.

3.1.4 Kapitálová vybavenost obchodníků s cennými papíry⁶⁸

Kapitálové vybavení sektoru obchodníků s cennými papíry bylo v roce 2010 dostatečné. Celková hodnota kapitálu u 25 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry činila 3,9 mld. Kč (meziroční nárůst 8,5 %), přičemž nejvyšší počet obchodníků (7) se vyskytoval nad úrovní 250 mil. Kč. U investičních společností s asset managementem činila hodnota kapitálu 257,8 mil. Kč.

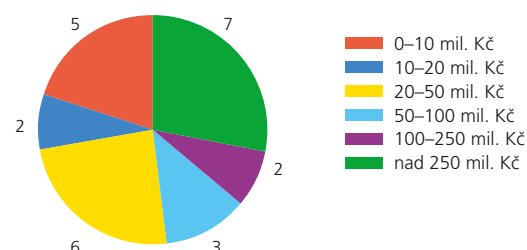
Kapitálové požadavky k jednotlivým typům rizik dosahovaly u 25 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry 1,2 mld. Kč, což představuje hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 25,3 %. Nejvyšší kapitálové požadavky byly stanoveny vůči úvěrovému riziku (49,1 %) a dále vůči riziku operačnímu (34,7 %). U investičních společností se správou aktiv byla hodnota kapitálové přiměřenosti 26,3 %, když kapitálové požadavky za tento segment činily 78,5 mil. Kč.

⁶⁷ V této kapitole jsou analyzovány ukazatele pouze za nebankovní obchodníky s cennými papíry – tj. za 25 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry a pět organizačních složek zahraničních obchodníků s cennými papíry.

⁶⁸ V této kapitole jsou analyzovány primárně ukazatele kapitálové vybavenosti domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry (25 subjektů), není-li uvedeno jinak.

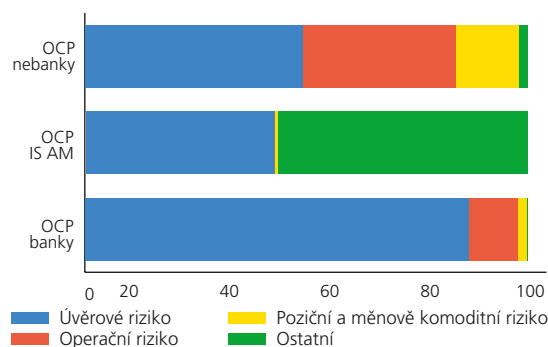
GRAF III.2

Rozdělení 25 nebankovních OCP podle výše kapitálu
(k 31. 12. 2010)

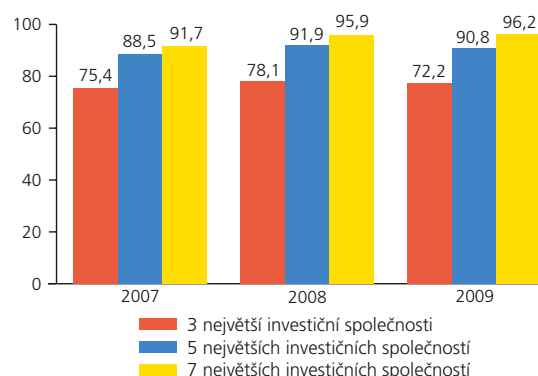
GRAF III.3

Struktura kapitálových požadavků obchodníků s cennými papíry
(k 31. 12. 2010)

GRAF III.4

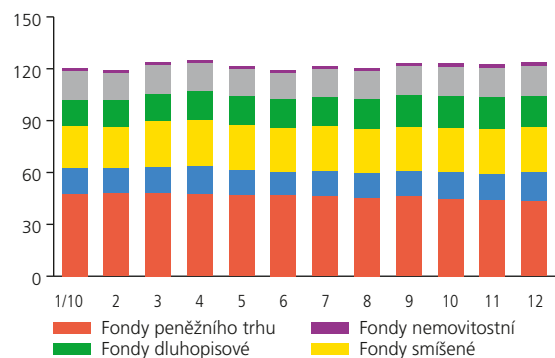
Podíl investičních společností na trhu podle výše obhospodařovaných aktiv
(v %, stav ke konci období)

GRAF III.5

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu

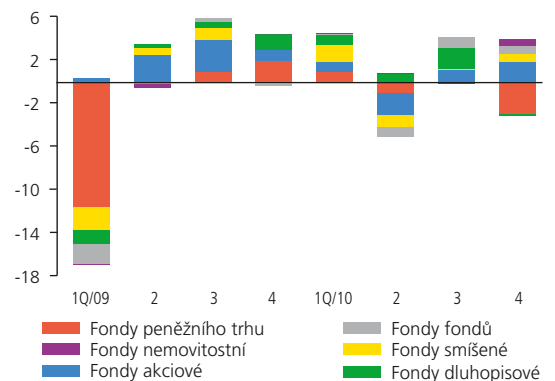
(v mld. Kč, stav ke konci období)

GRAF III.6

Čtvrtletní změny aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu

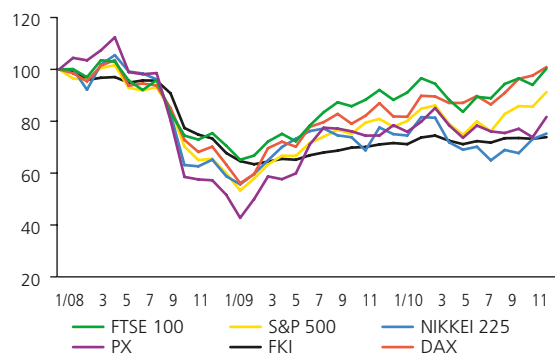
(v mld. Kč, stav ke konci období)

GRAF III.7

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti a vybraných akciových indexů

(1/2008 = 100%)

3.2 KOLEKTIVNÍ INVESTOVÁNÍ

3.2.1 Subjekty kolektivního investování

Na trhu kolektivního investování v České republice ke konci roku 2010 působilo 23 investičních společností, tj. o jednu společnost více než ve stejném období předchozího roku, dále 47 investičních fondů pro kvalifikované investory, 144 podílových fondů (z toho 117 podílových fondů určených veřejnosti). Na území ČR může přeshraničně (v režimu jednotné licence) působit celkem 1 347 fondů kolektivního investování, u nichž ČNB obdržela oznámení zahraničních regulátorů o notifikacích.

Investiční společnosti ke konci roku 2010 obhospodařovaly 123,7 mld. Kč umístěných v domácích otevřených podílových fondech. Podíl investičních společností na trhu podle výše aktiv obhospodařovaných jimi spravovanými fondy kolektivního investování určených veřejnosti je relativně stabilní, tři společnosti s nejvyšším podílem na relevantním trhu spravují 77,2 % aktiv domácích podílových fondů.

3.2.2 Vývoj aktiv v podílových fondech určených veřejnosti

Fondy kolektivního investování určené veřejnosti držely ke konci roku 2010 aktiva v hodnotě 123,7 mld. Kč, což je o 4,7 mld. Kč více než ke konci roku 2009. Během roku 2010 tak domácí podílové fondy určené veřejnosti zvýšily svá aktiva o 4,0 %.

V roce 2010 byl největší přírůstek aktiv fondů zaznamenán v prvním čtvrtletí (4,5 mld. Kč) a třetím čtvrtletí (3,8 mld. Kč), naopak ve druhém čtvrtletí byl zaznamenán pokles bilanční sumy sektoru (o 4,3 mld. Kč). Mezičtvrtletní změny objemu aktiv jednotlivých typů fondů (s výjimkou fondů peněžního trhu) za poslední dva roky ukazují na mírné zvyšování hodnoty aktiv u podílových fondů.

Porovnání vývoje objemu aktiv v domácích podílových fondech s vybranými akciovými indexy (hodnoty začátku roku 2008 brány jako výchozí úroveň) ukazuje, že vývoj majetku v podílových fondech do značné míry kopíroval vývoj na kapitálových trzích. Z hlediska typu fondu je největší objem majetku spravován fondy peněžního trhu, jejichž hodnota aktiv ke konci roku 2010 činila 43,7 mld. Kč (meziroční pokles o 3,5 mld. Kč, tj. o 7,5 %), což představovalo 35% podíl na celkových aktivech domácích podílových fondů. Fondy smíšené spravovaly ke konci roku 2010 aktiva ve výši 26,0 mld. Kč (meziroční nárůst o 5,5 %, podíl na aktivech všech podílových fondů činil 21,0 %), bilanční suma aktiv u fondů dluhopisových dosahovala 18,4 mld. Kč (meziroční nárůst o 22,8 %, podíl na bilanční sumě sektoru 14,9 %), dále následují fondy fondů obhospodařující 17,2 mld. Kč (meziroční zvýšení o 6,1 %, podíl na aktivech sektoru 13,9 %) a fondy akciové s 16,4 mld. Kč (13,3 % celkové hodnoty aktiv všech domácích otevřených podílových fondů, meziroční růst o 12,6 %). Pouze minimální podíl bilanční sumy (1,6 %) připadá na fondy nemovitostní s hodnotou 2,0 mld. Kč (meziroční nárůst byl 48,9 %).

V souvislosti s finančními turbulencemi na světových finančních trzích byla v posledních letech u domácích otevřených podílových fondů hodnota bilanční sumy ovlivňována nejen poklesem hodnoty aktiv z důvodu snížení jejich tržní ceny, ale též záporným saldem z nakoupených a prodaných podílových listů (zejména u fondů peněžního trhu), když v roce 2009 činily čisté prodeje u podílových fondů 7,8 mld. Kč.

V roce 2010 se nicméně odliv prostředků z domácích otevřených podílových fondů zastavil, když objem prostředků inkasovaných do majetku fondů za vydané podílové listy (36,5 mld. Kč) převyšoval sumu vyplacenou z majetku fondů za odkoupené podílové listy (34,1 mld. Kč). Výsledné saldo mezi hodnotou vydaných a odkoupených podílových listů bylo v roce 2010 kladné ve výši 2,3 mld. Kč (meziroční navýšení o cca 10 mld. Kč).

Domácí otevřené podílové fondy generovaly v roce 2010 čistý zisk ve výši 4,1 mld. Kč, což představuje po předchozím rekordním roce pokles o více než 64 % (o 7,5 mld. Kč).

3.2.3 Struktura aktiv v podílových fondech

V dlouhodobých dluhopisech bylo na konci roku 2010 umístěno 40,8 mld. Kč (meziroční nárůst o 7,7 %), tedy přibližně třetina všech aktiv domácích podílových fondů. Další 25,4 mld. Kč (20,5 % aktiv sektoru, meziroční nárůst o 20,4 %) bylo investováno v akciích a obdobných investičních cenných papírech. Ve vkladech a jiných pohledávkách bylo uloženo 19,8 mld. Kč (podíl 16,0 % aktiv sektoru, meziroční pokles o 4,4 %) a do nástrojů peněžního trhu investovaly domácí podílové fondy 18,7 mld. Kč (15,1 % bilanční sumy sektoru, meziroční pokles o 18,5 %). Nejmenší podíly představovaly cenné papíry fondů kolektivního investování s 17,2 mld. Kč (podíl 13,9 % na aktivech domácích podílových fondů, meziroční nárůst 14,1 %) a ostatní investice.

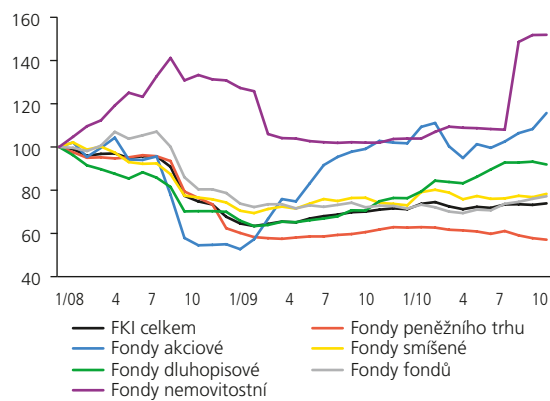
Během sledovaného období se nejvíce snížila hodnota majetku umístěného v nástrojích peněžního trhu, jejichž hodnota poklesla o 18,5 % (o 4,2 mld. Kč) oproti hodnotě z konce roku 2009. Naopak výrazně se zvýšila hodnota investovaná do akcií a obdobných investičních cenných papírů, která narostla o 20,4 % hodnoty z konce roku 2009 (o 4,3 mld. Kč) a též suma investovaná do dlouhodobých dluhopisů, jež se navýšila o 2,9 mld. Kč (o 7,7 %). Vývoj struktury umístění finančních prostředků v domácích podílových fondech reflektuje vývoj na trzích za poslední tři roky.

3.2.4 Fondy kvalifikovaných investorů

Hodnota aktiv obhospodařovaných fondy kvalifikovaných investorů ke konci roku 2010 činila 45,5 mld. Kč, což představuje nárůst o 59,8 % (o 17,0 mld. Kč) oproti hodnotě stejného období roku 2009 (28,5 mld. Kč). Tři největší investiční společnosti na tuzemském trhu spravují 58,9 % aktiv investovaných ve fondech kvalifikovaných investorů.

GRAF III.8

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu (1/2008 = 100%)

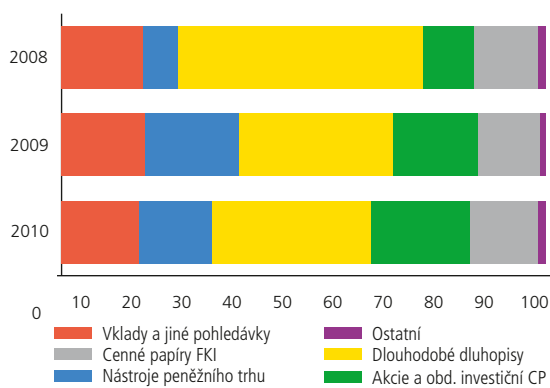
TAB. III.1

Prodeje a odkupy podílových listů v roce 2010 (v mil. Kč)

	Vydané PL	Odkoupené PL	Saldo
Peněžního trhu	15 035,5	18 905,9	-3 870,4
Akciové	4 366,2	3 713,0	653,2
Smíšené	4 135,8	3 109,9	1 025,9
Dluhopisové	7 597,5	4 708,9	2 888,6
Fondy fondů	4 556,1	3 500,0	1 056,1
Nemovitostní	759,5	192,8	566,7
Celkem OPF	36 450,6	34 130,5	2 320,1

GRAF III.9

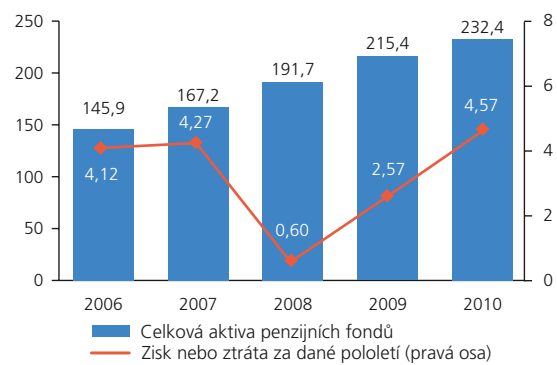
Struktura aktiv FKI určených veřejnosti (v %, stav ke konci období)

GRAF III.10

Celková aktiva a hospodářský výsledek penzijních fondů

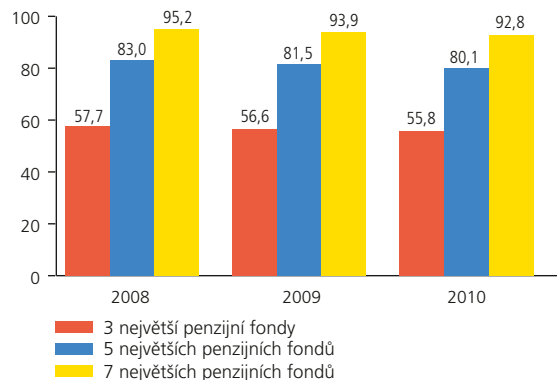
(v mld. Kč, stav ke konci období)

GRAF III.11

Podíl na trhu v sektoru penzijních fondů podle výše prostředků účastníků PF evidovaných v pasivech

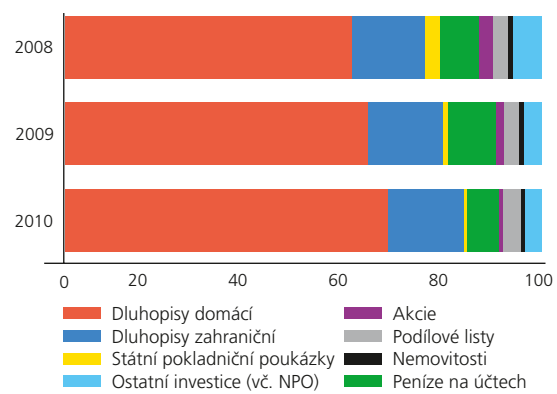
(stav ke konci období, v %)

GRAF III.12

Struktura umístění aktiv penzijních fondů

(stav ke konci období)

3.3 PENZIJNÍ FONDY

V průběhu roku 2010 pomohl penzijním fondům relativně příznivý ekonomický vývoj na akciových i dluhopisových trzích ke zlepšování jejich ekonomického stavu, které se projevilo zejména ve výrazném posílení hospodářského výsledku, nárůstu hodnoty vlastního kapitálu i dalších ekonomických ukazatelů.

3.3.1. Počet licencovaných subjektů

Na trhu penzijního připojištění v České republice aktivně působilo k 31. prosinci 2010 celkem deset penzijních fondů, tedy stejný počet aktivních subjektů jako v předchozích dvou letech.

3.3.2 Struktura aktiv penzijních fondů

Celková aktiva spravovaná penzijními fondy zaznamenala v roce 2010 nárůst o více než 16 mld. Kč (o 7,7 %) a k 31. 12. 2010 dosáhla hodnota bilanční sumy výše 232,4 mld. Kč. Vývoj aktiv a hospodářských výsledků penzijních fondů za poslední tři roky ukazuje na postupné zlepšování finanční situace penzijních fondů.

Trh penzijního připojištění je značně koncentrováný, tři největší penzijní fondy spravují více než 55 % prostředků účastníků penzijního připojištění. Hodnoty poměrů vyjadřujících koncentraci v sektoru penzijních fondů podle výše prostředků účastníků penzijního připojištění evidovaných v pasivech penzijních fondů jsou relativně stabilní, podíl tří největších fondů se v průběhu posledních období snižuje pouze mírně.

Investiční politika penzijních fondů zůstala také v roce 2010 výrazně konzervativní. Největší část aktiv penzijních fondů byla umístěna v dluhových cenných papírech (196,3 mld. Kč, tj. 84,5 % hodnoty aktiv), zatímco do akcií a podílových listů směřovalo pouze 4,5 % (10,6 mld. Kč) a na termínovaných vkladech a účtech bylo uloženo 6,8 % hodnoty aktiv penzijních fondů (necelých 16 mld. Kč).

3.3.3 Vlastní kapitál penzijních fondů

Významným ukazatelem finanční stability penzijních fondů je vlastní kapitál, tvořený vloženým základním kapitálem, emisním áziem, rezervními fondy a ostatními fondy tvořenými ze zisku, kapitálovými fondy, oceňovacími rozdíly, nerozděleným ziskem nebo ztrátou minulých účetních období a ziskem nebo ztrátou aktuálního období. Ke konci roku 2010 činila hodnota vlastního kapitálu za celý sektor penzijních fondů 14,4 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 1,1 mld. Kč (o 8,3 %) a ukazuje na další stabilizaci sektoru.

Vývoj výše vlastního kapitálu byl v minulých letech negativně ovlivňován hodnotou oceňovacích rozdílů, od konce roku 2009 však došlo

jak vlivem příznivých ekonomických podmínek, tak i vlivem legislativních změn v ocenění dluhopisů ke stabilizaci i v této položce. Ke konci roku 2010 dosáhly oceňovací rozdíly kladné hodnoty 0,81 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 1,25 mld. Kč, když ve stejném období roku 2009 oceňovací rozdíly činily – 0,45 mld. Kč.

V sektoru penzijních fondů byl k 31. prosinci 2010 vykázán čistý účetní zisk ve výši 4,6 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 2,0 mld. Kč (o 77,7 %). Na tvorbě výnosů se nejvíce podílely úrokové a obdobné výnosy, které k 31. 12. 2010 činily 7,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 1,7 %).

Významnou položku výdajů penzijních fondů tvoří náklady na jimi využívané služby, které v roce 2010 v meziročním srovnání spíše stagnovaly. Celková hodnota nákladů na služby nakupované penzijními fondy ke konci roku 2010 činila 2,9 mld. Kč (meziroční zvýšení o 0,2 %). Největší podíl nákladů na služby zaujímají náklady na distribuci produktů penzijního fondu⁶⁹, které tvořily přibližně 55 % nákladů. V roce 2010 tedy náklady vynaložené penzijními fondy na odměny za zprostředkování smluv penzijního připojištění tvořily nižší podíl z celkových nákladů na služby než v roce 2009, kdy tento podíl činil 62 %.

3.3.4 Objem prostředků účastníků penzijního připojištění

Objem prostředků účastníků penzijního připojištění, tj. úločky účastníků, včetně státních příspěvků, příspěvků zaměstnavatelů účastníků a připsaných výnosů, ke konci roku 2010 činil 216,1 mld. Kč. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku jde o nárůst ve výši 15,4 mld. Kč, tedy o 7,7 %. Vývoj struktury prostředků účastníků penzijního připojištění evidovaných v pasivech penzijních fondů se v čase příliš nemění.

V průběhu roku 2010 došlo k opětovnému navýšení počtu účastníků penzijního připojištění až na 4,5 mil. Pokračuje trend růstu počtu účastníků penzijního připojištění za posledních několik let, ačkoliv se oproti předchozím obdobím tento růst zpomaluje. Stejně tak dochází k růstu podílu prostředků účastníků penzijního připojištění a aktiv v přepočtu na jednoho účastníka penzijního připojištění, když na jednoho účastníka penzijního připojištění připadla ke konci roku 2010 část aktiv ve výši 50,6 tis. Kč a naspořené prostředky klientů ve výši 47,0 tis. Kč.

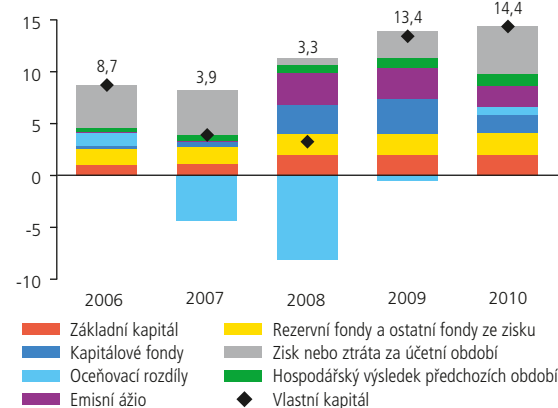
Penzijní fondy vyplatile v roce 2010 svým klientům naspořené prostředky v hodnotě 25,3 mld. Kč (tj. o 0,79 mld. Kč méně než v roce 2009), z toho největší podíl představovala jednorázová vyrovnání (16,8 mld. Kč). Významnou část vyplacených prostředků představovaly také převody prostředků mezi fondy (2,5 mld. Kč) a vyplacené odbytné (3,3 mld. Kč). V porovnání s předchozím rokem se v roce 2010 mírně zvýšil objem prostředků přijatých penzijními fondy na hodnotu 43,5 mld. Kč (nárůst o 2,2 %).

⁶⁹ Odměny za zprostředkování smluv penzijního připojištění představují objem nákladů na odměny a provize vyplacené zprostředkovatelům za zprostředkování smluv o penzijním připojištění.

GRAF III.13

Struktura vlastního kapitálu penzijních fondů

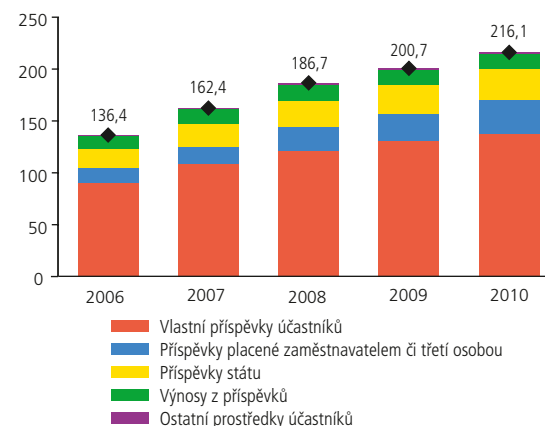
(stav ke konci období, v mld. Kč)

GRAF III.14

Prostředky účastníků penzijního připojištění

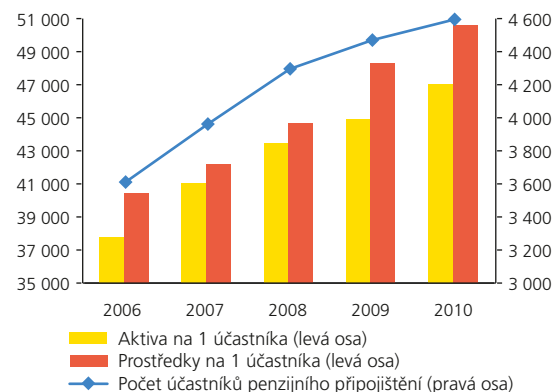
(stav ke konci období, v mld. Kč)

GRAF III.15

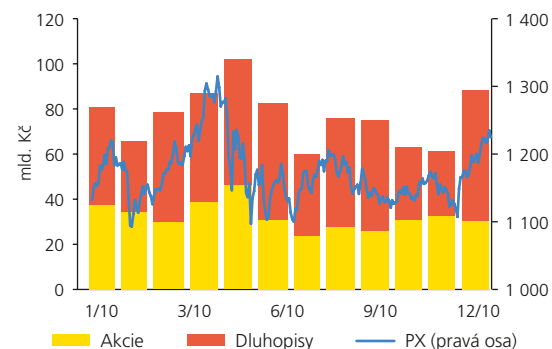
Počet účastníků, Prostředky a Aktiva na účastníka PP

(stav ke konci období, pramen: APF ČR, ČNB)

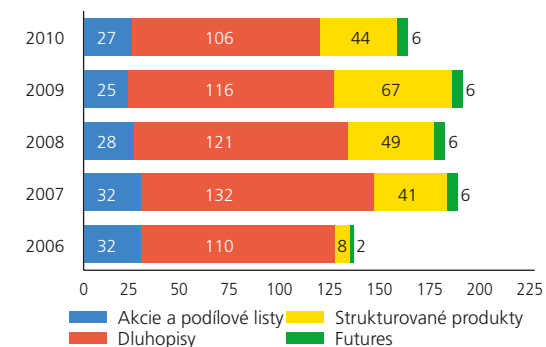
GRAF III.16

Objemy obchodování na BCPP a vývoj indexu PX

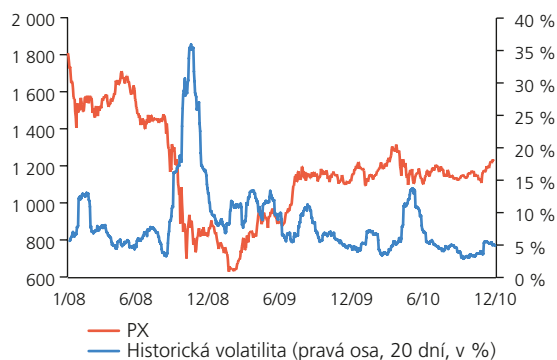
GRAF III.17

Počty emisí (sérií) na BCPP ke konci období

GRAF III.18

Vývoj indexu PX a historické volatility (20D) v letech 2008–2010

3.4 REGULOVANÉ TRHY

3.4.1 Obchodování na regulovaných trzích

Celkový objem obchodování s akciemi na Burze cenných papírů Praha, a. s. (BCPP)⁷⁰ v roce 2010 již třetím rokem pokračoval v sestupném trendu, a to na hodnotu 389,9 mld. Kč z 463,9 mld. Kč, což představuje meziroční pokles téměř o 16 %. Na celkovém objemu obchodování v roce 2010 se podílel 33,3 % nejobchodovanější titul (ČEZ), pět nejvíce obchodovaných titulů se podílelo 88,5 % a deset nejvíce obchodovaných titulů představovalo 99,4 % celkového objemu. V systému SPAD bylo obchodováno přibližně 81 % celkového objemu.

Tržní kapitalizace akcií obchodovaných na BCPP ke dni 31. 12. 2010 činila 1 388,0 mld. Kč, což představuje nárůst o 7,3 % oproti konci roku 2009. Zahraniční emise se na tržní kapitalizaci podílely 42,0 %, tedy hodnotou 582,8 mld. Kč. Emise ČEZ sama představovala 30,4 %, pět titulů s největší tržní kapitalizací představovalo 84,8 % a deset titulů 96,9 % celkové tržní kapitalizace. Meziroční pohyby cen jednotlivých akciových titulů se vyskytovaly v intervalu od mínus 70 % do kladných 67,7 %.

Celkový objem obchodování s dluhopisy na BCPP ve srovnání s rokem 2009 poklesl o 9,5 %, a to na 529,9 mld. Kč z 585,7 mld. Kč. Obchodování se státními emisemi představovalo 96,3 % celkového objemu obchodů s dluhopisy.

Na konci roku 2010 se na BCPP obchodovalo celkem 27 emisí akcií, tedy o dva tituly více než na konci roku 2009. Počet tuzemských emisí akcií se během roku 2010 nezměnil. Zahraničních emisí akcií obchodovaných na BCPP bylo na konci roku 2010 jedenáct, tj. o dva tituly více než v předchozím roce. Počet dluhopisových emisí obchodovaných v roce 2010 na BCPP se snížil v porovnání s předchozím rokem ze 116 na 106.

Obchodování s deriváty na BCPP proběhlo i v roce 2010 v relativně malém objemu 359,8 mil. Kč, představujícím pokles obchodování o 22,3 % oproti minulému roku. Obchodované deriváty na konci roku 2010 představovalo šest emisí futures, dvě emise warrantů a 42 emisí investičních certifikátů.

Index PX Burzy cenných papírů Praha na konci roku 2010 dosáhl hodnoty 1 224,8 bodu, přičemž rok 2009 zavíral na hodnotě 1 117,3 bodu. Meziročně tedy vzrostl o 9,6 %. Ročního maxima dosáhl index PX dne 26. dubna 2010 při hodnotě 1 314,6 bodu, která představovala 67,9 % historického maxima 1 936,1 bodu z 29. října 2007. Roční minimum ze dne 8. února 2010 mělo hodnotu 1 092,8 bodu, tj. 345,8 % historického minima 316,0 bodů dosaženého 8.10.1998.

70 Člen CEE Stock Exchange Group spolu s burzami v Budapešti, Lublani a Vídni.

Celkový roční objem obchodů na druhém tuzemském regulovaném trhu za rok 2010, RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. zaznamenal meziroční pokles o 12,4 %, a to na 9,2 mld. Kč z 10,5 mld. Kč v roce 2009. Téměř celý tento objem představovaly obchody s akciemi. Obchod s investičními certifikáty měl objem pouze 2,0 mil. Kč a byl dosažen na jediném titulu. Index RM vzrostl na konci prosince 2010 na hodnotu 2 518,2 bodů oproti hodnotě 2 340,7 bodů, kterou měl RM-SYSTÉM koncem roku 2009, tedy o 7,6 %.

4. VÝVOJ NA POJISTNÉM TRHU

4.1 STRUKTURA POJISTNÉHO TRHU

Na českém pojistném trhu působilo ke konci roku 2010 celkem 35 tuzemských pojišťoven a 17 poboček zahraničních pojišťoven, z nichž všechny jsou pobočkami pojišťoven ze zemí Evropské unie. Do výše uvedeného počtu tuzemských pojišťoven není zahrnuta Česká kancelář pojistitelů (ČKP)⁷¹.

Počet tuzemských pojišťoven se během roku 2010 nezměnil. Prostřednictvím svých poboček poskytovaly své služby v zahraničí, stejně jako v předchozím roce, pouze AXA životní pojišťovna a. s., která má pobočky na Slovensku a v Norsku, a AXA pojišťovna a. s. s pobočkou na Slovensku.

Počet poboček zahraničních pojišťoven působících na českém pojistném trhu ve srovnání s rokem 2009 zůstal stejný, i když došlo k určitým změnám ve struktuře. V průběhu roku 2010 dva subjekty nově vstoupily na trh a dva oprávnění podnikat na českém pojistném trhu pozbyly. V dubnu 2010 získala oprávnění maďarská AEGON Hungary Closed Company Ltd., organizační složka zaměřující se na vybraná odvětví neživotního pojištění a v červenci pak AVIVA LIFE & PENSIONS EUROPE SE – organizační složka podnikající na trhu životního pojištění. Naopak v březnu 2010 svou činnost ukončila Skandia Lebensversicherungs AG, organizační složka, která měla oprávnění poskytovat služby v oblasti životního pojištění, a v prosinci ji následovala Niederösterreichische Versicherung AG, organizační složka, která byla jedinou pobočkou na českém pojistném trhu se smíšenou činností. Další změnou v oblasti poboček zahraničních pojišťoven byl přesun sídla zřizovatele Mondial Assistance International SA – organizační složka ze třetí země do Francie. V důsledku této změny nejsou aktuálně v České republice notifikovány žádné pobočky pojišťoven ze zemí mimo EU. Podle zaměření pojišťovací činnosti převládají mezi pobočkami zahraničních subjektů pobočky zaměřené na oblast neživotního pojištění, kterých je 13 z celkového počtu 17 poboček. Čtyři se zaměřují na oblast životního pojištění.

V roce 2010 pokračoval trend nárůstu počtu pojišťoven a poboček pojišťoven z členských států EU a EHP, které mohou nabízet pojištění na území České republiky na základě svobody dočasně poskytovat služby bez založení pobočky. Ke konci roku 2010 se jednalo o 658 pojišťoven a poboček. Většina těchto pojišťoven působí na trhu neživotního pojištění. Ve Velké Británii má sídlo 164 takto notifikovaných subjektů. Následuje Irsko, které je domovským státem 85 těchto subjektů, a dále pak Německo s 62 a Francie s 46 notifikovanými subjekty.⁷²

71 ČKP je profesní organizací pojistitelů, kterým bylo uděleno povolení k provozování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Mezi její hlavní úkoly patří provozování hraničního pojištění nebo garantování a poskytování plnění za škodu na zdraví nebo usmrcením způsobenou provozem nezjištěného vozidla, za kterou odpovídá nezjištěná osoba, plnění za škodu způsobenou provozem vozidla bez pojištění odpovědnosti a dalších typů plnění stanovených výše uvedeným zákonem. Podrobnější informace o činnosti a hospodaření ČKP jsou k dispozici na webové stránce www.cpkp.cz.

72 Kompletní aktuální seznam pojišťoven oprávněných provozovat pojišťovací činnost na základě svobody dočasně poskytovat služby je umístěn na webových stránkách ČNB.

Tab. IV.1

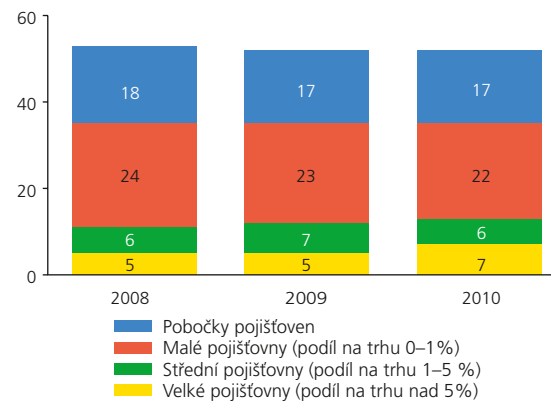
Struktura trhu podle zaměření pojišťoven

	2008	2009	2010
POČET TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN	35	35	35
z toho:			
neživotní	17	17	17
životní	3	3	3
se smíšenou činností	15	15	15
POČET POBOČEK POJIŠŤOVEN Z EU A TŘETÍCH STÁTŮ	18	17	17
z toho:			
neživotní	12	12	13
životní	4	4	4
se smíšenou činností	2	1	0
POČET POJIŠŤOVEN CELKEM ^{a)}	53	52	52
z toho:			
neživotní	29	29	30
životní	7	7	7
se smíšenou činností	17	16	15

a) Uvedeno bez pojišťoven z členských států působících v ČR na základě svobody dočasně poskytovat služby.

GRAF IV.1

Počet pojišťoven ve skupinách

Na českém pojistném trhu nadále působí jediná zajišťovna VIG RE zajišťovna, a.s., která zahájila svou činnost v roce 2008 a stala se první licencovanou zajišťovnou v České republice. VIG RE zajišťovna, a.s. je oprávněna přebírat zajišťovací rizika ve všech odvětvích životního i neživotního pojištění, jakož i provozovat související činnosti jako jsou poradenství, zprostředkovatelství, vzdělávání nebo šetření zajišťovacích událostí.

Pojišťovny působící na českém pojistném trhu jsou pro účely analýzy rozděleny do čtyř skupin: velké, střední, malé pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven.⁷³ Rozdělení na velké, střední a malé pojišťovny je provedeno v závislosti na výši ročního hrubého předepsaného pojistného.

Kritériem pro zařazení do skupiny velkých pojišťoven je podíl 5 % a více na celkovém předepsaném pojistném v ČR. V roce 2010 splňovalo tuto podmínku sedm tuzemských pojišťoven. Jedná se o pojišťovny univerzální nabízející široké spektrum produktů jak v oblasti životního, tak neživotního pojištění. U čtyřech z těchto pojišťoven, stejně jako celkově za celou skupinu velkých pojišťoven, převažuje výběr pojistného k neživotnímu pojištění.

Skupinu středních pojišťoven tvoří šest subjektů, každý s podílem na hrubém předepsaném pojistném mezi 1 % až 5 %. Jedná se o pět pojišťoven univerzálních a jednu neživotní. Stejně jako u skupiny velkých pojišťoven i zde převládá předpis pojistného v neživotním pojištění. Převážně nebo zcela se na produkty neživotního pojištění zaměřují čtyři z těchto subjektů.

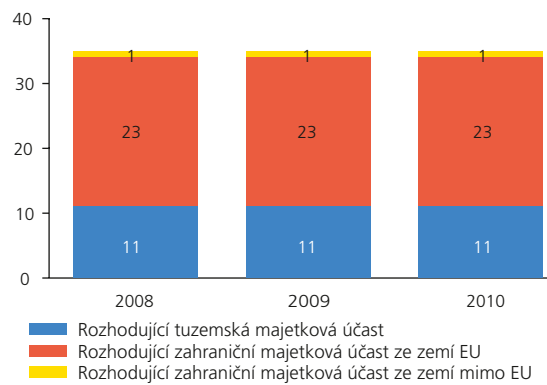
Do skupiny pojišťoven s tržním podílem jedno procento a méně spadá celkem 22 tuzemských pojišťoven. V případě těchto malých pojišťoven se jedná zejména o subjekty specializující se výhradně na neživotní pojištění. Produktová nabídka malých pojišťoven je užší a zaměřuje se zejména na specializované pojistné produkty, jako je např. pojištění úvěru a záruky, cestovní pojištění, pojištění právní ochrany nebo investiční životní pojištění.

Poslední skupinou jsou pobočky zahraničních pojišťoven. Zvláštní postavení mezi pobočkami zahraničních pojišťoven zaujímá ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, která se specializuje výhradně na oblast životního pojištění a objemem předepsaného pojistného výrazně převyšuje výběr celkového pojistného všech ostatních poboček dohromady.

Struktura skupin tuzemských pojišťoven se v porovnání s rokem 2009 změnila. Do skupiny velkých pojišťoven se ze skupiny středních posunuly Komerční pojišťovna, a. s. a Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group. Do skupiny středních pojišťoven se oproti minulému roku přesunula z malých pojišťoven Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.⁷⁴

GRAF IV.2

Počet tuzemských pojišťoven dle vlastnické struktury

TAB. IV.2

Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven dle podílu na základním kapitálu k 31. 12. 2010

Stát	Výše účasti (v tis. Kč)	Podíl na celkovém ZK (v %)
ČR	5 068 104	22,4%
Rakousko	5 917 704	26,2%
Nizozemsko	5 818 000	25,7%
Francie	2 908 178	12,9%
Belgie	1 284 300	5,7%
SRN	708 080	3,1%
Slovensko	360 000	1,6%
Velká Británie	315 000	1,4%
Dánsko	120 000	0,5%
USA	106 000	0,5%
KAPITÁL CELKEM	22 605 366	100,0%

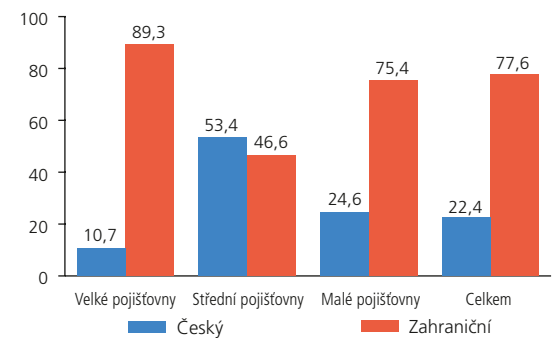
73 Přehled jednotlivých pojišťoven zařazených do zmiňovaných skupin je uveden v Příloze č. 8.

74 Ukazatelé týkající se skupin pojišťoven uvedené v dalších kapitolách vycházejí za roky 2009 a 2008 ze skladby pojišťoven v jednotlivých skupinách v roce 2010 (s výjimkou poboček pojišťoven).

GRAF IV.3

Původ kapitálu tuzemských pojišťoven k 31. 12. 2010

(v %)

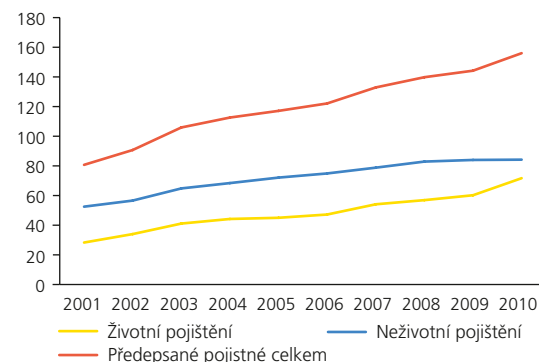
4.2 VLASTNICKÁ STRUKTURA TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN

Celkový objem základního kapitálu tuzemských pojišťoven nadále rostl, když se k 31. 12. 2010 meziročně zvýšil o 12,6 %. V roce předešlém činil tento nárůst 5,8 %. Z pohledu vlastnictví se jedná ze 77,6 % o kapitál zahraniční. V porovnání s rokem 2009 český podíl na celkovém základním kapitálu tuzemských pojišťoven poklesl o 1,2 procentního bodu na 22,4 %. Vyššího podílu, než je český podíl, dosahují akcionáři z Rakouska a Nizozemska s podíly 26,2 %, resp. 25,7 %. V případě Nizozemců je to zejména v důsledku toho, že sídlo přímého akcionáře České pojišťovny a. s. je právě v této zemi. Od konce roku 2009 vzrostl nejvýznamněji podíl na základním kapitálu v případě francouzských vlastníků, který se meziročně zvýšil o 4,6 procentního bodu na 12,9 %, a to v důsledku navýšení základního kapitálu jimi vlastněných pojišťoven. Významnějšího podílu ve výši 5,7 % dosahují též akcionáři z Belgie.

GRAF IV.4

Hrubé předepsané pojistné

(v mld. Kč)

Ve skupině velkých a malých pojišťoven dominují zahraniční akcionáři, jejichž podíly ke konci roku 2010 činily celkem 89,3 % v případě velkých pojišťoven a 75,4 % u malých pojišťoven. U skupiny středních pojišťoven mírně převládá kapitál domácí, jehož podíl dosahoval 53,4 %. K 31. prosinci 2010 bylo z celkového počtu 35 tuzemských pojišťoven zahraničními vlastníky ovládáno 24 subjektů (plně vlastněno zahraničním kapitálem 18 subjektů). Čeští akcionáři drželi 100% podíl na základním kapitálu u 11 pojišťoven.

4.3 VÝVOJ PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO

Hrubé předepsané pojistné je jedním ze základních ukazatelů popisujících vývoj pojistného trhu. Rok 2010 přinesl spolu s ekonomickým oživením i růst tempa hrubého předepsaného pojistného, které oproti roku 2009 vzrostlo o 5,1 procentního bodu na 8,2 %. Zvýšení tempa růstu celkového hrubého předepsaného pojistného bylo taženo zejména výrazným nárůstem v oblasti životního pojištění, kde se tempo růstu zvýšilo z 5,8 % na 19,2 %. Celkové hrubé předepsané pojistné za rok 2010 činilo 156,0 mld. Kč.

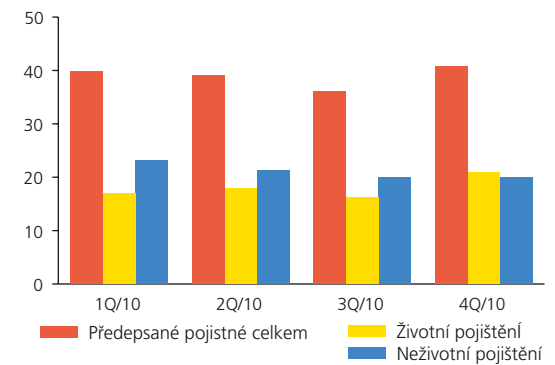
Hodnota předepsaného pojistného v oblasti životního pojištění vzrostla meziročně o 11,5 mld. Kč a ke konci roku 2010 dosáhla 71,7 mld. Kč. Více než 13% zvýšení tempa růstu předepsaného pojistného v životním pojištění během roku 2010 bylo způsobeno zejména výrazným nárůstem (téměř o 55 %) jednorázově placeného pojistného, které za rok 2010 dosáhlo hodnoty 28,6 mld. Kč.

V neživotním pojištění tempo růstu ve srovnání s rokem 2009 ještě mírně pokleslo, když se snížilo o 0,9 procentního bodu na 0,3 %. Celkové hrubé předepsané pojistné dosáhlo v oblasti neživotního pojištění hodnoty 84,2 mld. Kč.

GRAF IV.5

Hrubé předepsané pojistné

(v mld. Kč)

Na celkovém předepsaném pojistném se životní pojištění podílelo 46,0 %, což představuje meziroční nárůst o 4,2 procentního bodu. Podíl životního pojištění je však nadále pod úrovní obvyklou na vyspělých pojistných trzích zemí EU.

Část předepsaného pojistného je dále postupována zajistitelům. Výše pojistného postoupeného zajistitelům v neživotním pojištění vzrostla v roce 2010 meziročně o 14,1 % na 25,9 mld. Kč. To představuje 30,8% podíl na celkovém předepsaném pojistném v neživotním pojištění. V životním pojištění je podíl pojistného postoupeného zajistitelům na předepsaném hrubém pojistném podstatně nižší a ke konci roku 2010 tento podíl činil 2,2 %. V absolutní výši se jedná o částku 1,6 mld. Kč.

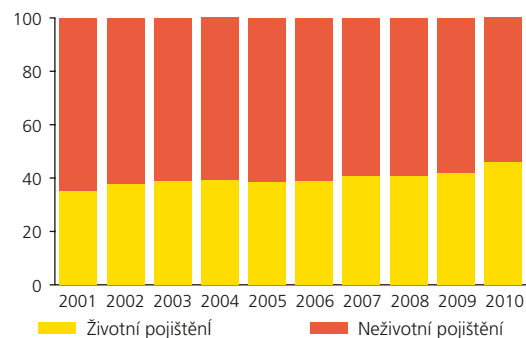
Koncentrace pojistného trhu ČR měřená podílem na celkovém předepsaném pojistném je historicky poměrně vysoká. Postupně se však vlivem sílící konkurence koncentrace pojistného trhu mírně snižuje. Celkový tržní podíl tří největších pojišťoven na trhu se v roce 2010 oproti předchozímu roku snížil o 3,7 procentního bodu, v případě pěti největších pojišťoven o 4,1 a o 1,5 procentního bodu u deseti největších pojišťoven. V analyzovaných skupinách tří, pěti a deseti největších pojišťoven na celém pojistném trhu a dále pak na životním a neživotním trhu odděleně nedošlo k poklesu tržního podílu pouze v případě pěti a deseti největších subjektů na trhu životního pojištění. Obecně je trh koncentrovanější v oblasti neživotního pojištění, ale pokles koncentrace zde probíhá rychlejším tempem.

Podíl pojistného předepsaného velkými pojišťovkami na celkovém předepsaném pojistném v roce 2010 se oproti předchozímu roku snížil o 0,8 procentního bodu na 75,2 %, kdy jejich podíl na obou trzích (jak životního, tak neživotního pojištění) byl shodný. Zatímco se podíl středně velkých pojišťoven v oblasti neživotního pojištění zvýšil o 1,7 procentního bodu na 14,9 %, v životním pojištění došlo k jeho poklesu o 0,8 procentního bodu na 12,6 %. Na celkovém tuzemském trhu pak jejich podíl činil 13,9 %. Podíl malých pojišťoven a poboček zahraničních pojišťoven na celkovém pojistném trhu je poměrně vyrovnaný, když malé pojišťovny dosáhly podílu ve výši 5,3 % a pobočky 5,6 %. Malé pojišťovny však měly silnější zastoupení na trhu neživotního pojištění (6,7 % vs. 3,2% podíl poboček) a pobočky pak pro změnu na trhu životního pojištění (8,4 % vs. 3,8% podíl malých pojišťoven). V absolutních hodnotách se předepsané pojistné zvýšilo v roce 2010 ve všech kategoriích s výjimkou velkých pojišťoven na trhu neživotního pojištění, kde došlo ke snížení výběru pojistného o 2,4 mld. Kč na 63,3 mld. Kč, a poboček zahraničních pojišťoven, kde se výběr pojistného nepatrně snížil na trhu životního pojištění.

Na trhu neživotního pojištění i přes svůj mírně klesající podíl zůstává nejvýznamnějším odvětvím pojištění odpovědnosti za škodu z provozu vozidla (POPV), jehož podíl na předepsaném pojistném neživotního pojištění v roce 2010 představoval 27,1 %. Předepsané pojistné v POPV za rok 2010 dosáhlo výše 22,8 mld. Kč. Dalšími významnými odvětvími neživotního pojištění jsou pojištění škod na majetku, které se na celkovém pojistném v neživotním pojištění podílelo 23,9 % a pojištění škod na pozemních

GRAF IV.6

Podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném

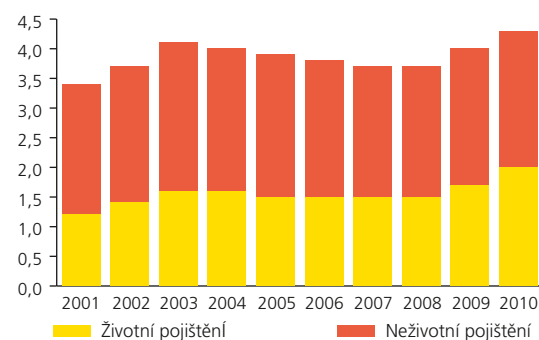
TAB. IV.3

Celková propojištěnost v České republice

	Výše v mld. Kč			Změna v % 2010/2009
	2008	2009	2010	
Předepsané pojistné	140	144	156	8,2
HDP (v běžných cenách)	3 689	3 626	3 668	1,2
	v %			
Předepsané pojistné / HDP	3,8	4,0	4,3	x

GRAF IV.7

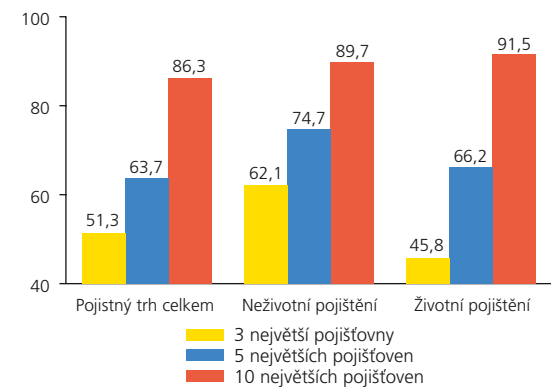
Podíl předepsaného pojistného na hrubém domácím produktu

GRAF IV.8

Koncentrace na trhu dle předepsaného pojistného k 31. 12. 2010

(v %)

vozidlech (havarijní pojištění) s podílem 18,6 %. V absolutním vyjádření došlo za rok 2010 meziročně k poklesu předepsaného pojistného u POPV o 1,5 mld. Kč (o 6,3 %) a u havarijního pojištění o 1,1 mld. Kč (o 6,5 %).⁷⁵

Na trhu životního pojištění nadále pokračoval trend dynamického rozvoje investičního životního pojištění, které svým podílem na předepsaném pojistném poprvé překonalo tradiční produkty jako je pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo pojištění prostředků na výživu dětí (svatební pojištění). Předepsané pojistné investičního životního pojištění vzrostlo v roce 2010 o 40,7 % a dosáhlo hodnoty 34,0 mld. Kč. Jeho podíl na celkovém předepsaném pojistném v oblasti životního pojištění se meziročně zvýšil o 7,2 procentního bodu na 47,3 %. Podíl pojištění pro případ smrti nebo dožití, svatebního pojištění a pojištění kapitálové činnosti jako celku naopak poklesl z 44,5 % v roce 2009 o 5,8 procentního bodu na 38,7 % v roce 2010.

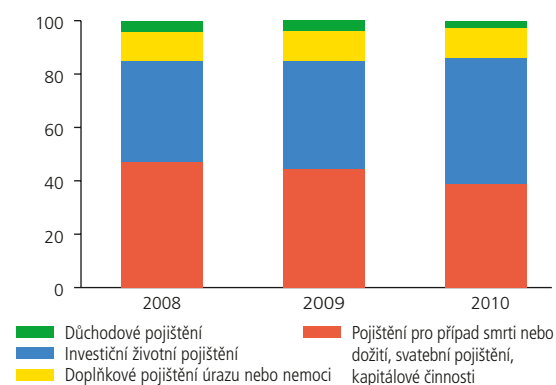
TAB. IV.4

Předepsané pojistné členěné dle skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v %
	2008	2009	2010	2010
PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ CELKEM	139 841	144 171	155 972	100,0
Velké pojišťovny	107 753	109 583	117 311	75,2
Střední pojišťovny	16 543	19 174	21 615	13,9
Malé pojišťovny	5 333	6 861	8 323	5,3
Pobočky pojišťoven	10 211	8 553	8 723	5,6
PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ – NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	82 940	83 962	84 222	100,0
Velké pojišťovny	67 287	65 738	63 343	75,2
Střední pojišťovny	9 774	11 072	12 557	14,9
Malé pojišťovny	3 583	4 768	5 608	6,7
Pobočky pojišťoven	2 296	2 384	2 715	3,2
PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ – ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	56 901	60 209	71 749	100,0
Velké pojišťovny	40 467	43 846	53 969	75,2
Střední pojišťovny	6 769	8 102	9 058	12,6
Malé pojišťovny	1 750	2 094	2 715	3,8
Pobočky pojišťoven	7 915	6 168	6 008	8,4

GRAF IV.9

Podíl odvětví životního pojištění na předepsaném pojistném

Významným ukazatelem vypovídajícím o rozvinutosti pojistného trhu je celková propojištěnost měřená jako podíl hrubého předepsaného pojistného na HDP v běžných cenách. Propojištěnost na českém pojistném trhu v posledních letech mírně rostla a na konci roku 2010 dosáhla úrovně 4,3 %. V porovnání se zeměmi západní Evropy (např. Nizozemí, Velká Británie a Francie) je však propojištěnost v České republice stále poměrně nízká.

⁷⁵ V Příloze 25 je uvedeno hrubé předepsané pojistné dle jednotlivých odvětví životního a neživotního pojištění.

TAB. IV.5

Předepsané pojistné dle odvětví pojištění

	Výše v mil. Kč			Změna v % 2010/2009
	2008	2009	2010	
ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CELKEM	56 901	60 209	71 749	19,2
Pojištění pro případ smrti nebo dožití, svatební pojištění, kapitálové činnosti	26 701	26 789	27 778	3,7
Důchodové pojištění	2 439	2 314	2 082	-10,0
Investiční životní pojištění	21 591	24 126	33 956	40,7
Doplňkové pojištění úrazu nebo nemoci	6 169	6 980	7 934	13,7
NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CELKEM	82 940	83 962	84 226	0,3
Pojištění odpovědnosti za škodu z provozu vozidla	24 116	24 376	22 830	-6,3
Pojištění škod na majetku	18 835	19 862	20 151	1,5
Pojištění škod na pozemních vozidlech (havarijní pojištění)	16 872	16 724	15 637	-6,5
Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu ^{a)}	11 413	11 782	12 128	2,9
Pojištění úrazu a nemoci	4 100	4 625	5 488	18,7
Ostatní neživotní pojištění	7 603	6 594	7 992	21,2

a) včetně zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání

4.4 VÝVOJ NÁKLADŮ NA POJISTNÁ PLNĚNÍ

Celkové náklady na pojistná plnění v roce 2010 dosáhly hodnoty 82,7 mld. Kč a meziročně se zvýšily o 9,2 %. Náklady na pojistná plnění jsou uváděny v této kapitole v hrubé výši, včetně podílu zajištětele. V roce 2010 došlo k nárůstu nákladů na pojistná plnění jak v oblasti životního, tak neživotního pojištění. Náklady na pojistná plnění v životním pojištění vzrostly v roce 2010 meziročně o 9,4 %, v neživotním pojištění pak o 9,0 %. Ze škod způsobených živelnými událostmi se v roce 2010 jednalo zejména o škody způsobené květnovými povodněmi na Moravě a srpnovými povodněmi v severních Čechách s nahlášenými škodami ve výši zhruba 1,4 mld. Kč, resp. 1,6 mld. Kč, a dále pak srpnovým krupobitím v Praze s nahlášenými škodami v objemu přibližně 1,8 mld. Kč⁷⁶.

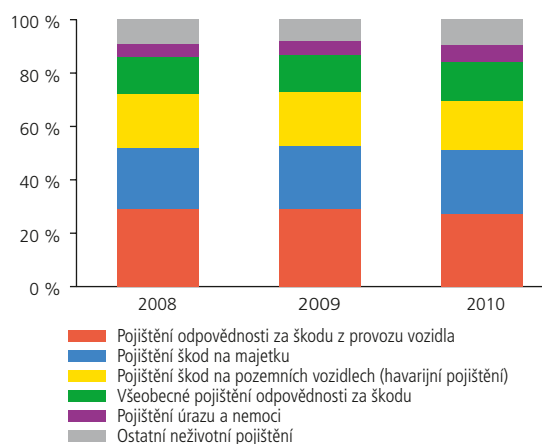
Podíl zajištětelů na nákladech na pojistná plnění v neživotním pojištění v roce 2010 činil 12,6 mld. Kč, když se tak z 10,2 mld. Kč v roce 2009 zvýšil o 22,6 %. Podíl zajištětelů na celkových nákladech na pojistná plnění v neživotním pojištění v roce 2010 dosáhl úrovně 27,2 %, což je přibližně o 3,5 % méně než podíl zajištětelů na předepsaném pojistném. V životním pojištění se zajištětelé podíleli na nákladech na pojistná plnění pouhým 1,1 %.

Podíl skupiny velkých pojišťoven na celkových nákladech na pojistná plnění meziročně klesl o 1,3 procentního bodu na 77,5 %. K poklesu podílu velkých pojišťoven došlo na trhu životního i neživotního pojištění. Větší pokles, o 1,8 procentního bodu, byl zaznamenán na trhu neživotního pojištění. Podíl středních pojišťoven na celkových nákladech na pojistná plnění se v porovnání s rokem 2009 zvýšil o 0,8 procentního bodu na 11,9 %. Podíl jednotlivých skupin pojišťoven na nákladech

76 Pramen: Česká asociace pojišťoven (www.cap.cz).

GRAF IV.10

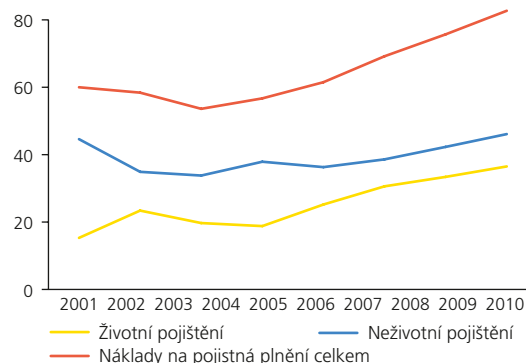
Předepsané pojistné dle odvětví neživotního pojištění

GRAF IV.11

Náklady na pojistná plnění

(v mld. Kč)

TAB. IV.6

Náklady na pojistná plnění členěné dle skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2010
	2008	2009	2010	
NÁKLADY NA POJISTNÁ PLNĚNÍ CELKEM	69 219	75 732	82 685	100,0
Velké pojišťovny	56 879	59 667	64 093	77,5
Střední pojišťovny	6 569	8 398	9 850	11,9
Malé pojišťovny	1 697	2 910	3 700	4,5
Pobočky pojišťoven	4 074	4 757	5 041	6,1
NÁKLADY NA POJISTNÁ PLNĚNÍ – NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	38 643	42 332	46 140	100,0
Velké pojišťovny	32 930	33 677	35 895	77,8
Střední pojišťovny	3 839	5 412	6 395	13,9
Malé pojišťovny	1 230	2 350	2 850	6,2
Pobočky pojišťoven	644	893	1 001	2,2
NÁKLADY NA POJISTNÁ PLNĚNÍ – ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	30 576	33 400	36 544	100,0
Velké pojišťovny	23 949	25 990	28 198	77,2
Střední pojišťovny	2 730	2 986	3 456	9,5
Malé pojišťovny	467	560	850	2,3
Pobočky pojišťoven	3 429	3 864	4 041	11,1

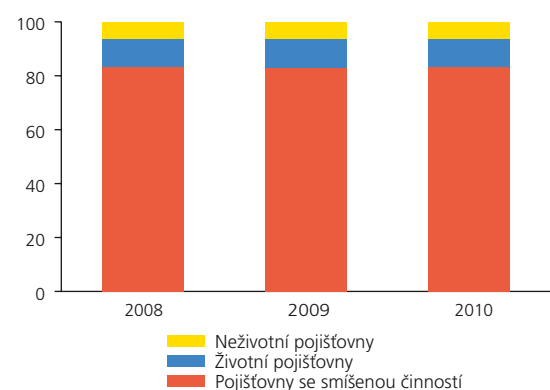
TAB. IV.7

Podíl jednotlivých skupin pojišťoven na celkových aktivech

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2010
	2008	2009	2010	
AKTIVA CELKEM	369 184	396 434	426 437	100,0
Velké pojišťovny	269 905	287 090	306 034	71,8
Střední pojišťovny	50 257	56 461	64 424	15,1
Malé pojišťovny	11 948	14 713	16 981	4,0
Pobočky pojišťoven	37 074	38 170	38 998	9,1

GRAF IV.12

Podíl pojišťoven na celkových aktivech dle jejich zaměření

na pojistná plnění zhruba koresponduje s jejich podílem na předepsaném pojistném. V případě velkých pojišťoven a poboček zahraničních pojišťoven byl podíl na nákladech pojistných plnění o něco vyšší než byl jejich podíl na předepsaném pojistném. U středních a malých pojišťoven byl tento poměr opačný. U žádné ze sledovaných skupin nedošlo v roce 2010 k poklesu absolutní výše nákladů na pojistná plnění.

4.5 AKTIVA POJIŠTŮVEN

Celková bilanční suma pojišťoven dosáhla k 31. 12. 2010 hodnoty 370,0 mld. Kč. To představuje meziroční nárůst hodnoty aktiv o 7,6 %. V roce 2009 rostla bilanční suma pojišťoven mírně pomaleji, o 7,4 %. Pomalejším tempem než celková aktiva sektoru rostla z analyzovaných skupin pojišťoven aktiva poboček zahraničních pojišťoven, jejichž bilanční suma se zvýšila pouze o 2,2 % a dále potom aktiva velkých pojišťoven, kde růst činil 6,6 %. V případě středních a malých pojišťoven byl tento nárůst vyšší než 14 % (14,1 %, resp. 15,4 %). Podíl jednotlivých skupin pojišťoven na celkových aktivech sektoru se během roku příliš nezměnil. Největší podíl na celkových aktivech patří nadále velkým pojišťovnám, které se na celkové bilanční sumě sektoru pojišťoven podílí 71,8 %.

Z hlediska zaměření pojišťoven se na celkové výši aktiv nadále nejvíce podílejí univerzální pojišťovny, které svůj podíl v porovnání s rokem 2009 mírně zvýšily o 0,2 procentního bodu na 83,2 %. Ve stejném období se snížil podíl životních pojišťoven na celkových aktivech na 10,2 %. Podíl pojišťoven podnikajících v neživotním pojištění zůstal prakticky nezměněn na úrovni 6,6 %. Nejvyšším tempem narostl během roku 2010 objem aktiv subjektů poskytujících neživotní pojištění, když jim přibýlo 9,5 % aktiv. O rok dříve byl tento nárůst 11,7%. Tempo přírůstku aktiv pojišťoven se smíšenou činností a životních pojišťoven se v porovnání s rokem 2009 příliš nezměnilo a tyto subjekty zvýšily své bilanční sumy o 7,7 %, resp. 5,0 %.

TAB. IV.8

Struktura aktiv tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2010
	2008	2009	2010	
AKTIVA CELKEM	332 110	358 264	387 439	100,0
Finanční umístění (investice)	277 828	294 649	305 007	78,7
v tom:				
nemovitosti	5 266	4 785	4 889	1,3
majetkové účasti	13 929	13 396	13 194	3,4
akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem	22 671	16 923	20 239	5,2
dluhové cenné papíry	203 169	226 771	236 841	61,1
depozita u finančních institucí	28 110	25 743	26 830	6,9
jiné finanční umístění	4 683	7 031	3 014	0,8
Finanční umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník	19 736	30 708	44 456	11,5
Dlužníci (pohledávky)	20 839	17 656	20 277	5,2
Ostatní aktiva	13 707	15 251	17 700	4,6

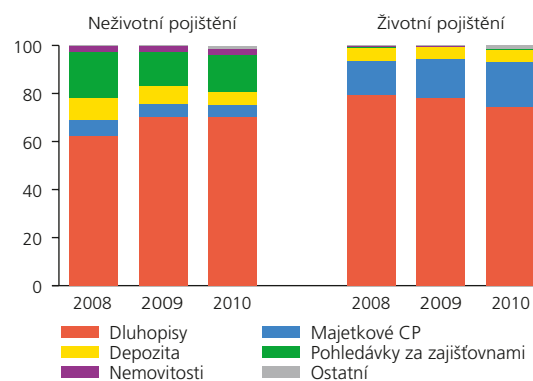
Finanční umístění (investice)⁷⁷ představuje nejvýznamnější položku aktiv v bilanci tuzemských pojišťoven. Jeho podíl se však postupně snižuje a k 31. 12. 2010 tvořilo finanční umístění 78,7 % celkových aktiv. Meziročně tento podíl klesl o 3,5 procentního bodu zejména na úkor zvýšení podílu finančního umístění vázícího se k investičnímu životnímu pojištění a dále na úkor podílu pohledávek a ostatních aktiv. Největší zastoupení ve finančním umístění mají dluhové cenné papíry, jejichž hodnota se oproti roku 2009 zvýšila o 4,4 % a jejich podíl na celkových aktivech klesl o 2,2 procentního bodu na 61,1 %. Vyšší zastoupení ve finančním umístění tuzemských pojišťoven mají dále akcie a vklady u finančních institucí (podíl na celkových aktivech 5,2 %, resp. 6,9 %). V souvislosti s pokračujícím rostoucím zájmem o investiční životní pojištění dále vzrostla o 44,8 % (v roce 2009 dokonce téměř o 56 %) výše finančního umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník a podíl této položky na celkových aktivech se tak zvýšil na 11,5 %.

Ve skladbě finančního umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, převažují vzhledem k dlouhodobé povaze těchto rezerv zejména dluhopisy s delší dobou splatnosti a je zde také větší zastoupení akcií a podílových listů. Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy neživotního pojištění, je tvořeno větší měrou likvidnějšími položkami jako jsou depozita nebo pokladniční poukázky, než je tomu u finančního umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění. Rovněž jsou zde významně zastoupeny pohledávky za zajišťovny, včetně podílu zajistitelů na technických rezervách.

Ve skladbě finančního umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, hrají dominantní roli dluhopisy a to jak v případě finančního umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního, tak neživotního pojištění. Ve finančním umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy neživotního pojištění, tvoří podíl dluhopisů 70,0 %. Tento podíl zůstal na stejné úrovni jako minulý rok. Druhou

GRAF IV.13

Finanční umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jejichž zdrojem jsou technické rezervy

TAB. IV.9

Struktura pasiv tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2010
	2008	2009	2010	
PASIVA CELKEM	332 110	358 264	387 439	100,0
Vlastní kapitál	59 203	69 186	78 081	20,2
Technické rezervy ^{a)}	222 175	227 528	235 577	60,8
Technická rezerva životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník ^{a)}	19 651	30 696	44 415	11,5
Věřitelé (závazky)	22 453	20 466	18 546	4,8
Ostatní pasiva	8 628	10 388	10 820	2,8

a) čistá výše

⁷⁷ Finanční umístění (investice) je definováno odlišně než finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy. Finanční umístění (investice) nezahrnuje pohledávky za zajišťovny.

nejvýznamnější složkou finančního umístění zdrojů z technických rezerv neživotního pojištění jsou pohledávky za zajišťovny s podílem 15,1 %. Dále jsou ve finančním umístění 5,4% podílem zastoupena depozita a se stejným podílem též majetkové cenné papíry.

V případě finančního umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, hrají dluhopisy ještě dominantnější roli, než je tomu v případě neživotního pojištění, a na finančním umístění se podílejí 74,2 %. Významný, 18,8%, podíl připadá na majetkové cenné papíry. Podíl pohledávek za zajišťovny je zanedbatelný a nedosahuje ani 0,5% podílu. Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, také zahrnuje položky vážící se k investičnímu životnímu pojištění.

TAB. IV.10

Technické rezervy tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Změna v % 2010/2009
	2008	2009	2010	
HRUBÁ VÝŠE TECH. REZERV CELKEM	266 022	282 449	307 691	8,9
z toho:				
neživotní pojištění	87 192	89 422	92 598	3,6
životní pojištění	178 830	193 026	215 093	11,4
ČISTÁ VÝŠE TECH. REZERV CELKEM	241 825	258 224	279 992	8,4
z toho:				
neživotní pojištění	63 999	66 210	65 903	-0,5
životní pojištění	177 826	192 015	214 089	11,5

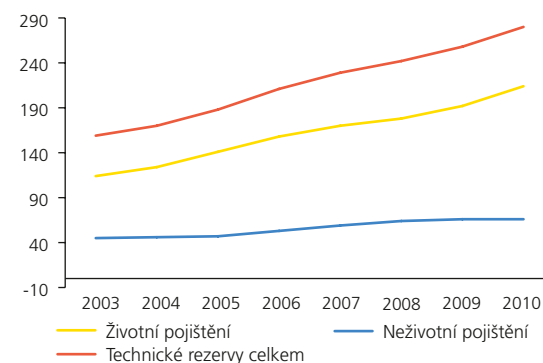
4.6 PASIVA POJIŠŤOVEN

Ve struktuře pasiv pojišťoven jsou nejvýznamnější položkou technické rezervy, které představují budoucí závazky pojišťoven vyplývající z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, jejichž plnění je pravděpodobné nebo jisté, ale nejistá je jejich výše nebo okamžik, ke kterému vzniknou. Technické rezervy se vykazují v hrubé výši, včetně podílů zajišťovatelů na technických rezervách a v čisté výši po odečtení podílů zajišťovatelů. Specifickou položkou je technická rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, která se váže k investičnímu životnímu pojištění a je zdrojem finančního umístění životního pojištění, u kterého nese investiční riziko pojistník. Podíl čisté výše technických rezerv (bez rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník) na pasivech tuzemských pojišťoven se meziročně snížil o 2,7 procentního bodu a na konci roku 2010 dosahoval úrovně 60,8 %. V souladu s růstem položky finančního umístění životního pojištění, kde je nositelem investičního rizika pojistník, vzrostl i podíl čisté technické rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, na celkových pasivech tuzemských pojišťoven na 11,5 %.

GRAF IV.14

Čistá výše technických rezerv tuzemských pojišťoven

(v mld. Kč)

Vedle technických rezerv představuje další významnou položkou pasiv vlastní kapitál, který se na celkových pasivech tuzemských pojišťoven podílel 20,2 %. V porovnání s předchozím rokem to znamená nárůst tohoto podílu o 0,9 procentního bodu. Meziročně zaznamenal vlastní kapitál nárůst o 12,9 %. Toto poměrně vysoké tempo růstu vlastního kapitálu je zapříčiněno především nárůstem zisku a základního kapitálu. V případě zisku byl nárůst o 40,8 % a u základního kapitálu 12,6 %. Největší podíl na vlastním kapitálu má základní kapitál (29,0 %). Dalšími významnými položkami vlastního kapitálu jsou zisk běžného období (podíl 26,0 %) a nerozdělený zisk minulých let s ostatními kapitálovými fondy (obě položky dosahují téměř 15% podíl).

TAB. IV.11

Čistá výše technických rezerv v členění dle skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2010
	2008	2009	2010	
ČISTÁ VÝŠE TECHNICKÝCH REZERV CELKEM	241 825	258 224	279 992	100,0
Velké pojišťovny	205 889	213 495	229 665	82,0
Střední pojišťovny	30 092	36 786	40 753	14,6
Malé pojišťovny	5 845	7 944	9 574	3,4
ČISTÁ VÝŠE TECHNICKÝCH REZERV NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	63 999	66 210	65 903	100,0
Velké pojišťovny	50 838	48 492	47 040	71,4
Střední pojišťovny	11 179	14 685	15 258	23,2
Malé pojišťovny	1 982	3 033	3 605	5,5
ČISTÁ VÝŠE TECHNICKÝCH REZERV ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	177 826	192 015	214 089	100,0
Velké pojišťovny	155 051	165 003	182 625	85,3
Střední pojišťovny	18 913	22 100	25 495	11,9
Malé pojišťovny	3 862	4 911	5 969	2,8

Oproti roku 2009 došlo k poklesu položky věřitelé (závazky) o 9,4 % a její podíl na celkových pasivech se snížil na 4,8 %. Podíl ostatních pasiv na celkové bilanční sumě se prakticky nezměnil, když ke konci roku 2010 představoval 2,8 %.

Celková hrubá výše technických rezerv tuzemských pojišťoven včetně rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, vzrostla ke konci roku 2010 meziročně o 8,9 % na 307,7 mld. Kč. Oproti předchozímu období se tempo růstu hrubých technických rezerv zvýšilo o 2,7 procentního bodu. Zatímco v životním pojištění se hrubá výše technických rezerv zvýšila o 11,4 %, v neživotním pojištění došlo k nárůstu o 3,6 %. Celková výše čistých technických rezerv tuzemských pojišťoven vzrostla během roku 2010 přibližně o 8,4 %.

Podíly tuzemských pojišťoven na čisté výši technických rezerv v závislosti na jejich velikosti jsou relativně stabilní. Podíl velkých pojišťoven na celkových čistých technických rezervách se pozvolna snižuje. K 31. 12. 2010 činil tento podíl velkých pojišťoven 82,0 %, což představuje meziroční snížení o 0,7 procentního bodu. Pokles o téměř dva procentní body na úroveň 71,4 % zaznamenaly velké pojišťovny na trhu neživotního pojištění, v životním pojištění se jejich podíl na čistých technických rezervách snížil jen nepatrně o 0,6 procentního bodu na 85,3 %. Čistá výše technických rezerv vzrostla všem skupinám pojišťoven v životním i neživotním pojištění s výjimkou velkých pojišťoven na trhu neživotního pojištění, kde došlo k absolutnímu poklesu hodnoty čistých rezerv.

TAB. IV.12

Hospodářský výsledek dle jednotlivých skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v %
	2008	2009	2010	2010
ČISTÝ ZISK CELKEM	9 445	15 480	21 520	100,0
Velké pojišťovny	8 558	15 900	19 407	90,2
Střední pojišťovny	1 022	-741	1 420	6,6
Malé pojišťovny	-811	-741	-535	-2,5
Pobočky pojišťoven	676	1 064	1 229	5,7

4.7 VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ

V kalendářním roce 2010 vykázaly pojišťovny působící na českém pojištném trhu (vč. poboček zahraničních pojišťoven) čistý zisk ve výši 21,5 mld. Kč. Meziročně se čistý zisk zvýšil o 39,0 %. Výsledek technického účtu⁷⁸ k neživotnímu pojištění se meziročně zlepšil o 6,0 % na 7,3 mld. Kč. Technický účet k životnímu pojištění skončil v roce 2010 ziskem 16,4 mld. Kč (meziroční nárůst o 43,4 %).

V roce 2010 byly v meziročním porovnání dosaženy u všech skupin pojišťoven lepší hospodářské výsledky. K největšímu nárůstu čistého zisku v absolutním vyjádření došlo u velkých pojišťoven, jimž čistý zisk vzrostl o 3,5 mld. Kč na 19,4 mld. Kč, tj. meziročně o 22,1 %. Výrazně se zlepšily hospodářské výsledky středních pojišťoven, které po ztrátě 0,7 mld. Kč z roku 2009 vykázaly v roce 2010 čistý zisk ve výši 1,4 mld. Kč. Záporný hospodářský výsledek měla za rok 2010 pouze skupina malých pojišťoven, jejichž ztráta činila 535 mil. Kč. Na tvorbě čistého zisku celého pojišťovacího sektoru se z 90,2 % podílela skupina velkých pojišťoven.

TAB. IV.13

Vybrané ukazatele ziskovosti a efektivnosti tuzemských pojišťoven

(v %)

	2008	2009	2010
Čistý zisk k aktivům (RoA)	2,6	4,0	5,2
Čistý zisk k vlastnímu kapitálu (RoE)	14,8	20,8	26,0
Čistý zisk k zaslouženému pojistnému	8,4	12,8	16,9
NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění k zaslouženému pojistnému	8,1	11,4	12,8
Náklady na pojistná plnění, vč. změny stavu TR k zaslouženému pojistnému	55,1	59,9	61,0
Čistá výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému	28,1	29,0	30,2
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému	21,4	21,5	23,1
Správní režie k zaslouženému pojistnému	15,8	15,6	16,3
ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění k zaslouženému pojistnému	-1,8	19,3	23,8
Náklady na pojistná plnění, vč. změny stavu TR k zaslouženému pojistnému	57,5	56,2	50,8
Čistá výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému	23,9	23,8	20,0
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému	16,4	16,7	14,2
Správní režie k zaslouženému pojistnému	8,3	7,8	6,5

Lepší hospodářské výsledky tuzemských pojišťoven než v předchozích letech se promítly také do zlepšených ukazatelů ziskovosti a efektivnosti. Rentabilita celkových aktiv (RoA) měřená jako poměr čistého zisku k celkovým aktivům, se zvýšila z 4,0 % vykázaných v roce 2009 na 5,2 %. Poměr čistého zisku k vlastnímu kapitálu (RoE) se v porovnání s předchozím rokem zvýšil v roce 2010 o 5,2 procentního bodu na 26,0 % a poměr čistého zisku k zaslouženému pojistnému⁷⁹ meziročně vzrostl o 4,1 procentního bodu na 16,9 %.

78 Výkaz zisků a ztráty pojišťoven je podle provozované činnosti členěn na technický účet k neživotnímu pojištění, technický účet k životnímu pojištění a netechnický účet, na kterém se účtuje o nákladech a výnosech, které nelze přiřadit k životnímu nebo neživotnímu pojištění.

79 Zasloužené pojistné a náklady na pojistná plnění včetně změny stavu technických rezerv jsou očištěny od zajištění.

V oblasti neživotního pojištění poměr výsledku technického účtu k zaslouženému pojistnému meziročně vzrostl o 1,4 procentního bodu na 12,8 %. Poměr nákladů na pojistná plnění včetně změny stavu technických rezerv k zaslouženému pojistnému se, zejména v důsledku poklesu zaslouženého pojistného po očištění od zajištění, mírně zhoršil, když vzrostl o 1,1 procentního bodu na 61,0 %. Ze stejného důvodu vzrostl o 1,2 procentního bodu poměr čisté výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému a o 1,6 procentního bodu poměr pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému.

Technický účet k životnímu pojištění tuzemských pojišťoven skončil za rok 2010 ziskem ve výši 15,3 mld. Kč. V porovnání s rokem 2009 se poměr výsledku technického účtu k životnímu pojištění k zaslouženému pojistnému zlepšil o 4,6 procentního bodu na 23,8 %. V případě nákladů na pojistná plnění, včetně změny stavu technických rezerv k zaslouženému pojistnému došlo ke zlepšení tohoto ukazatele, když se meziročně snížil o 5,3 procentního bodu na 50,8 %. Rovněž poměry čisté výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému a pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému zaznamenaly meziroční zlepšení, když poklesly o 3,8 procentního bodu na 20,0 %, resp. o 2,5 procentního bodu na 14,2 %.

SEZNAM ZKRATEK

AKAT	Asociace pro kapitálový trh ČR
AMA	Advanced Measurement Approaches (pokročilý přístup)
AML	Anti-Money Laundering (praní špinavých peněz)
ASA	Alternative Standardized Approach (alternativní standardizovaný přístup)
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision, Basilejský výbor pro bankovní dohled
BCPP	Burza cenných papírů Praha, a.s.
bil.	bilion
BIS	Bank for International Settlements, Banka pro mezinárodní platby
b.p.	basis point, bazický bod
BSC	Banking Supervision Committee, Výbor bankovních supervizorů
BSCEE	Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe, Skupina bankovních dohledů střední a východní Evropy
CDO	Collateralized Debt Obligations (zajištěný dluhový cenný papír)
CEBS	Committee of European Banking Supervisors, Výbor evropských bankovních supervizorů
CEIOPS	Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors, Výbor evropských dohledů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System (systém mezibankovního platebního styku v ČR zpracovávající mezibankovní platby v českých korunách)
CESR	Committee of European Securities Regulators, Výbor evropských regulátorů cenných papírů
COREP	Common Reporting, harmonizovaný výkaz kapitálové přiměřenosti
CP	cenný papír
CPLG	Core Principles Liaison Group
CRA	Credit Rating Agency (nařízení EP a Rady /ES/ 1060/2009 o ratingových agenturách)
CRD	Capital Requirements Directive (směrnice o kapitálových požadavcích)
CRÚ	Centrální registr úvěrů
CSSF	Commission de Surveillance du Secteur Financier, lucemburská Komise pro dohled nad finančním trhem
ČKA	Česká konsolidační agentura
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	družstevní záložny, kampaňičky
EBA	European Banking Authority, Evropský orgán dohledu pro bankovníctví
EBC	European Banking Committee, Evropský bankovní výbor
EC/ES	European Community, Evropská společenství
ECB	European Central Bank, Evropská centrální banka
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council, Rada ministrů financí a hospodářství členských zemí EU
EEA/EHP	European Economic Area, Evropský hospodářský prostor
EEC/EHS	European Economic Community, Evropské hospodářské společenství
EFC	Economic and Financial Committee, Hospodářský a finanční výbor
EFCC	European Financial Conglomerate Committee, Evropský výbor pro finanční konglomeráty,
EGCR	Expert Group on Capital Requirements, Expertní skupina pro kapitálové požadavky (Stálá expertní skupina CEBS)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority, Evropský orgán dohledu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění
EK	Evropská komise
EMD	Electronic Money Directive, směrnice o institucích elektronických peněz

EMI	Electronic Money Institutions, instituce elektronických peněz
EMIR	European Market Infrastructure Regulation, Nařízení o evropské tržní infrastruktuře
ESCB	European System of Central Banks
ESMA	European Securities and Markets Authority, Evropský orgán dohledu pro cenné papíry a trhy
ESRB	Evropská rada pro systémová rizika, European Systemic Risk Board
EU	Evropská unie
EUR	zkratka měny euro
FESE	Federation of European Securities Exchanges, Federace evropských burz,
FICOD	Financial Conglomerates Directive (směrnice o finančních konglomerátech)
FINREP	Financial Reporting (harmonizované finanční výkazy)
FPV	Fond pojištění vkladů
FSC	Financial Services Committee, Výbor pro finanční služby
HDP	hrubý domácí produkt
HI	Herfindahl Index (measuring concentration)
HUF	maďarský forint
IAIS	International Association of Insurance Supervisors, Mezinárodní asociace pojišťovacích dohledů
IASB	International Accounting Standards Board, Rada pro mezinárodní účetní standardy
IBNR	incurred but not reported
IC	investiční certifikát
IF	investiční fond
IFRS/IAS	International Financial Reporting Standards, International Accounting Standards, Mezinárodní standardy účetního výkaznictví/Mezinárodní účetní standardy
ILG	International Liaison Group
IMF/MMF	International Monetary Fund, Mezinárodní měnový fond
IOPS	International Organization of Pension Supervisors, Mezinárodní organizace orgánů dohledu nad penzijními fondy a plány
IOSCO	International Organization of Securities Commissions, Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry
IRB	Internal Ratings Based, přístup založený na interním ratingu
IRDS	Instrument Reference Database System (CESR)
IWCFC	Interim Working Committee on Financial Conglomerates, Prozatímní pracovní výbor pro finanční konglomeráty
JCFC	Joint Committee on Financial Conglomerates, Společný výbor pro finanční konglomeráty (dříve IWCFC, Interim Working Committee on Financial Conglomerates, Prozatímní výbor pro finanční konglomeráty)
JEGR	Joint Expert Group on a Reconciliation of credit institutions statistical and supervisory reporting requirements, Expertní skupina pro sladování statistického a regulatorního reportingu úvěrových institucí
Kč	koruna česká
ks	kus
KYC	Know-Your-Customer, poznej svého klienta
MAD	Market Abuse Directive (směrnice EP a Rady 2003/6/ES o obchodování zasvěčených osob a manipulaci s trhem, zneužívání trhu)
MF	Ministerstvo financí ČR
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive, (Směrnice 2004/39/ES, o trzích finančních nástrojů)
mil.	milion (10 ⁶)
mld.	miliarda (10 ⁹)
MMoU	Multilateral Memorandum of Understanding (IOSCO)
MoU	Memorandum of Understanding (dohoda o spolupráci)
NBS	Národní banka Slovenska
NPO	náklady příštích období
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OR	Obchodní rejstřík
PLN	polský zlotý
POPV	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

p.p.	percentage point, procentní bod
Prospekt	směrnice EP a Rady 2003/71/ES o prospektu, který má být zveřejněn při veřejné nabídce nebo přijetí cenných papírů k obchodování, a o změně směrnice 2001/34/ES
PSD	Payment Services Directive, směrnice o platebních službách
PSPWG	Payment Systems Policy Working Group
PSSC	Payment and Settlement Systems Committee, Výbor pro platební a vypořádací systémy
PX	burzovní index BCPP
QIS	Quantitative Impact Study (kvantitativní dopadová studie)
RBNS	reported But Not Settled
RH	reálná hodnota
RLA	rychle likvidní aktiva
RM	burzovní index RM-S
RM-S	RM-SYSTÉM, a.s.
RoA	Return on Assets
RoE	Return on Equity
ŘKS	řídící a kontrolní systém
Sb.	Sbírka zákonů
SDNS	Systém pro sběr dat od nebankovních subjektů
SEPA	Single Euro Payments Area, Jednotná oblast pro platby v eurech
SFD	Settlement Finality Directive, směrnice o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry
SON	Subgroup on Operational Networking
SPAD	Systém pro podporu trhu akcií a dluhopisů
SPE	special purpose entities (společnosti založené za účelem splnění nějakého specifického cíle)
SR	Slovenská republika
STA	Standardized Approach (standardizovaný přístup)
SÚD	Spořitelní a úvěrní družstva, družstevní záložny
SVYT	Systém vypořádání transakcí
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System
TFCM	Task Force on Crisis Management
tis.	tisíc
TREM	Transaction Reporting Exchange Mechanism (projekt pro vzájemnou výměnu hlášení obchodů mezi orgány dohledu)
UCITS	Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities (směrnice EP a Rady 2009/65/ES, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů, SKIPCP)
USA	United States of America
USD	dolar americký
WGCR	Working Group on Credit Registers (pracovní skupina k problematice registru úvěrů)
WGDB	Working Group on Development in Banking (pracovní skupina rozvoje bankovníctví)
WGMA	Working Group on Macroprudential Analysis (pracovní skupina makroekonomických analýz)
WGO	Working Group on Oversight
WGOND	Working Group on National Discretions (pracovní skupina pro vzájemné uznávání diskrecí)
WGT2	Working Group on Target2
ZK	základní kapitál
ZKI	Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování
ZoP	Zákon č. 363/1994 Sb., o pojišťovnictví
ZPKT	Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
ZPS	Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku
ZSÚD	Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech
Z/Z	zisk/ztráta

SLOVNÍČEK POJMŮ

- Basel II** Basel II je koncept regulace založený na následujících třech pilířích:
- a) krytí rizik podstupovaných finanční institucí kapitálem; kapitálové požadavky se stanovují k úvěrovému riziku, tržním rizikům a operačnímu riziku,
 - b) hodnocení dostatečnosti kapitálu dané instituce k tomu oprávněným orgánem dohledu, jakož i hodnocení kvality řídicích a kontrolních mechanismů této instituce,
 - c) tržní disciplína, tj. požadavky na informace, které instituce o sobě a svém podnikání zveřejňuje.
- Kapitál banky se skládá z původního kapitálu (složka Tier 1), dodatkového kapitálu (složka Tier 2) a kapitálu na krytí tržního rizika (složka Tier 3). Tier 1 je nejdůležitější složka kapitálu a zahrnuje zejména splacený základní kapitál, emisní ážio a nerozdělený zisk.
- Basel III** Nový regulatorní koncept vydaný Basilejským výborem pro bankovní dohled v roce 2010, který stanovuje standardy pro kapitálovou přiměřenost bank a nově i jejich likviditu. Basel III obecně zavádí přísnější pravidla než Basel II a vznikl zejména jako reakce na krizi na mezinárodních finančních trzích.
- Corporate governance** Systém správy a řízení společností, který zahrnuje rozdělení pravomocí a povinností mezi zainteresovanými stranami ve společnosti, zejména akcionáři (vlastníci), statutárními orgány a dalšími dotčenými osobami (stakeholders).
- Swap úvěrového selhání (Credit default swap, CDS)** CDS je finanční derivát sestavený za účelem přenosu kreditního rizika z jednoho subjektu na jiný. Do smluvního vztahu vstupují dvě strany. Strana kupující se zavazuje platit protistraně periodickou fixní částku po dobu životnosti swapu. Strana prodávající neposkytuje první straně žádnou platbu za předpokladu, že nenastane kreditní událost. Pokud kreditní událost nastane, prodávající swapu platí jeho kupci předem definovanou částku a životnost swapu končí.
- CRD III** Zkratkové označení evropské směrnice novelizující směrnice o kapitálových požadavcích (Capital Requirements Directive, CRD), které vymezují mimo jiné obezřetnostní pravidla pro banky, spořitelny a úvěrní družstva a obchodníky s cennými papíry. Na jejím základě budou posíleny kapitálové požadavky k obchodnímu portfoliu včetně požadavků k expozicím ze sekuritizace a resekuritizace (tj. sekuritizace, u nichž podkladovým aktivem je sekuritizovaná expozice). Instituce také mají povinnost zavést a udržovat pravidla pro odměňování vybraných skupin osob.
- Default** Selhání dlužníka, tj. situace, kdy je splněna alespoň jedna z podmínek:
- a) lze předpokládat, že dlužník pravděpodobně nesplatí svůj závazek řádně a včas, aniž by věřitel přistoupil k uspokojení své pohledávky ze zajištění,
 - b) alespoň jedna splátka jistiny nebo příslušenství jakéhokoliv závazku dlužníka vůči věřiteli je po splatnosti déle než 90 dní; k této podmínce instituce nemusí přihlížet, pokud částka po splatnosti není významná, přičemž práh významnosti stanoví instituce s ohledem na to, jakou částku nevymáhá při odpisu pohledávky.
- Finanční kolaterál** Kolaterálem se obecně rozumí věc, právo nebo jiná majetková hodnota sloužící k zajištění pohledávky (expozice) povinné osoby. Finančním kolaterálem se rozumí hotovost (peněžní prostředky) a finanční nástroje (např. vybrané dluhové cenné papíry, akcie nebo cenné papíry kolektivního investování).

Finanční konglomerát

Finančním konglomerátem je skupina, v jejímž čele je regulovaná osoba, která buď ovládá osobu ve finančním sektoru, nebo je osobou, která vykonává podstatný vliv v osobě ve finančním sektoru, nebo je osobou, u které většinu členů statutárních, řídicích nebo dozorčích orgánů tvoří po většinu účetního období stejné osoby, které jsou statutárními, řídicími nebo dozorčími orgány nebo jejich členy jiné osoby ve finančním sektoru, nebo osoba, která není regulovanou osobou a která ovládá alespoň jednu regulovanou osobu, přičemž činnost skupiny probíhá převážně ve finančním sektoru. Alespoň jedna osoba ve skupině je součástí sektoru pojišťovnictví a alespoň jedna osoba ve skupině je součástí bankovního sektoru nebo sektoru investičních služeb, přičemž souhrn činností sektoru pojišťovnictví ve skupině a souhrn činností sektoru bankovního a sektoru investičních služeb ve skupině jsou významné.

Fondy private equity

Fondy private equity obvykle investují do nekótovaných společností, jejichž účastnické cenné papíry jsou následně přijaty k obchodování na regulovaném trhu, nebo do kótovaných společností, jejichž účastnické cenné papíry jsou následně vyřazeny z obchodování na regulovaném trhu. Investice fondů private equity jsou dlouhodobé (investiční horizont pět až deset let).

Garanční schémata

Systémy pro odškodnění vkladatelů nebo pojistníků, např. Fond pojištění vkladů.

Hedge fond

Hedge fondy lze charakterizovat jako fondy, které se zaměřují na absolutní výnos portfolia a které k naplnění svých cílů používají rozličné investiční techniky, včetně rizikových jako např. nekryté krátké prodeje (naked short selling), vysokou míru finanční páky, deriváty apod.

Instituce elektronických peněz

Instituce elektronických peněz je společnost, která je oprávněna vydávat elektronické peníze na základě a v rozsahu povolení uděleného ČNB. Elektronické peníze lze vymezit jako peněžní hodnotu uchovávanou na elektronickém peněžním prostředku.

Interní rating

Interní rating je způsob hodnocení úvěrového rizika dlužníka prováděný podle kritérií a pravidel stanovených interně regulovanou osobou v rámci IRB přístupu, který byl schválen oprávněným orgánem dohledu. V užším slova smyslu může jít o interní ratingový stupeň.

IRB přístup

Přístup založený na interním ratingu, označovaný jako IRB přístup (Internal Ratings Based Approach), se používá pro měření a řízení úvěrového rizika. Slouží mimo jiné ke stanovení rizikově vážených expozic pro výpočet kapitálového požadavku pro úvěrové riziko instituce, přičemž jeho použití je podmíněno předchozím souhlasem regulátora.

Kapitálová přiměřenost

Kapitálová přiměřenost je jedním z opatření upravených pravidly obezřetného podnikání a vyjadřuje se jako podíl kapitálu (upraveného pro výpočet kapitálové přiměřenosti) a rizikově vážených aktiv, přičemž tento poměr musí činit alespoň 8 %.

Kompenzační schémata

Systémy pro odškodnění investorů, např. Garanční fond obchodníků s cennými papíry.

Krátké prodeje (short selling)

Prodej cenných papírů, které prodávající nevlastní, nebo jakýkoliv prodej, kterým jsou dodávány cenné papíry, které si prodávající vypůjčil.

Majetek zákazníka

Majetkem zákazníka jsou peněžní prostředky, deriváty a investiční nástroje, které má obchodník s cennými papíry ve své moci za účelem poskytování investiční služby, a peněžní prostředky a investiční nástroje získané za tyto hodnoty pro zákazníka; majetkem zákazníka nejsou vklady podle zákona o bankách, o kterých účtuje obchodník s cennými papíry, který je bankou nebo pobočkou zahraniční banky.

Multilateral trading facility (MTF)

Mnohostranný obchodní systém je trh s investičními nástroji provozovaný obchodníkem s cennými papíry nebo organizátorem regulovaného trhu. S přijetím investičního nástroje k obchodování na MTF jsou spojena některá mírnější pravidla, než s přijetím k obchodování na regulovaném trhu (není nutno uveřejnit prospekt, nižší informační povinnosti emitentů investičních nástrojů apod.).

Notifikace

V rámci notifikace poskytování finančních služeb daná evropská finanční instituce oznamuje prostřednictvím svého domácího regulátora ČNB svůj záměr provozovat činnost na daném území v rámci volného pohybu služeb nebo v rámci výkonu práva usazení (prostřednictvím pobočky).

OTC deriváty

OTC (over-the-counter) jsou mimoburzovní kontrakty, které se neobchodují na regulovaném trhu nebo na mnohostranném obchodním systému a jejichž podmínky obchodování, stejně jako vlastnosti, nejsou standardizovány.

Podkladové aktivum

Podkladové aktivum je základ, od jehož hodnoty se odvozuje hodnota kontraktu (např. termínového kontraktu). Může se jednat např. o akcie, dluhopisy, úrokové sazby, měny, indexy, apod.

Pravděpodobnost selhání (Probability of default, PD)

PD je pravděpodobnost, s jakou lze očekávat, že u dlužníka nebo expozice dojde k selhání v časovém horizontu jednoho roku.

Repo obchod

Repo obchodem se podle zákona o finančním zajištění rozumí prodej finančních nástrojů se současně sjednanou zpětnou koupí a koupě finančních nástrojů se současně sjednaným zpětným prodejem.

Rezerva na pojistná plnění

Jedna z technických rezerv (viz Technické rezervy pojišťoven) stanovená v zákoně o pojišťovnictví, tvořená u životního i neživotního pojištění. Rezerva na pojistná plnění je určena ke krytí závazků vyplývajících z pojistných událostí a skládá se z tzv. RBNS rezervy a tzv. IBNR rezervy. RBNS rezerva se stanoví jako souhrn nákladů na pojistná plnění z jednotlivých pojistných událostí v běžném účetním období vzniklých, hlášených, ale v tomto období nezlikvidovaných, zatímco IBNR rezerva je určena ke krytí závazků z pojistných událostí v běžném účetním období vzniklých, ale v tomto účetním období nehlášených, a stanovuje se matematicko-statistickými metodami nebo metodou kvalifikovaného odhadu. Zároveň rezerva na pojistná plnění obsahuje také odhadnuté náklady spojené s likvidací pojistných událostí (tzn. s jejich vyřízením).

RoA Return on Assets, rentabilita aktiv (podíl čistého zisku k aktivům).

RoE Return on Equity, rentabilita kapitálu (podíl čistého zisku k vlastnímu kapitálu).

Sekundární obchodování

Obchodování s již emitovanými cennými papíry mezi investory, obvykle na regulovaném trhu či mnohostranném obchodním systému.

Sekuritizace

Sekuritizace je postup, při kterém se ze souboru nelikvidních aktiv vytvoří nový obchodovatelný cenný papír, jehož hotovostní toky jsou závislé na peněžních tocích z těchto podkladových aktiv. Proces sekuritizace probíhá přes SPV (Special Purpose Vehicle), původní vlastník postoupí této společnosti podkladová aktiva za hotovostní platbu a SPV na jejich základě emituje nové cenné papíry (označovány jako cenné papíry kryté aktivy – asset-backed securities, ABS), které rozprodá investorům. Úvěrové riziko se tak z původního vlastníka pohledávek přeneslo přes ABS na jejich držitele.

Solventnost pojišťoven

Solventnost v pojištnictví je schopnost pojišťovny nebo zajišťovny zabezpečit vlastními zdroji trvalou splnitelnost závazků z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, tj. uhradit oprávněné pojistné nároky z realizovaných pojistných událostí. Je vyjádřena jako poměr kapitálu (disponibilní míra solventnosti) a kapitálového požadavku (požadovaná míra solventnosti).

Solventnost II (Solvency II)

Nový regulační rámec – směrnice EK pro pojišťovny a zajišťovny obsahující kvantitativní požadavky (zejména způsob výpočtu technických rezerv a kapitálových požadavků), kvalitativní požadavky a obezřetnostní postupy, dodržování tržní disciplíny a informačních povinností.

Speciální fond KI

Fond kolektivního investování, který nesplňuje požadavky práva Evropské unie.

STA přístup

Standardizovaný přístup (Standardized Approach), označován jako STA přístup, je přístup použitelný pro stanovení kapitálového požadavku k úvěrovému riziku. Řadí se k základním přístupům pro jeho výpočet.

Technická úroková míra pojišťoven

Technická úroková míra představuje zaručený podíl na výnosech z finančního umístění v životním pojištění, tj. zhodnocení pojistné rezervy. Tato rezerva je určena ke krytí budoucích závazků ze životních pojištění.

Technické rezervy pojišťoven

Technické rezervy vytváří pojišťovna nebo zajišťovna podle zákona o pojištnictví k plnění závazků z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti. Jedná se o závazky, které jsou na jedné straně pravděpodobné nebo jisté, na druhé straně není jisté jejich výše a okamžik vzniku. V zákoně o pojištnictví je uveden úplný výčet technických rezerv, které musí pojišťovna nebo zajišťovna vytvářet, provozuje-li životní pojištění nebo neživotní pojištění, případně zajištění.

Value-at-risk (VaR)

VaR je metoda měření rizik, jejímž výstupem je velikost potenciální maximální ztráty s předdefinovanou pravděpodobností za určité období držení portfolia, kterou může instituce utrpět při nepříznivém vývoji tržních faktorů (např. úrokových sazeb, měnových kurzů, apod.).

Úvěrové (kreditní) riziko

Úvěrové (kreditní) riziko vyplývá ze všech pohledávek, u kterých může dojít k selhání protistrany tím, že nedostojí svým závazkům podle smluvních podmínek. Tyto závazky vznikají nejen z úvěrových aktivit, ale také z obchodních a investičních aktivit, platebního styku a vypořádání cenných papírů. K úvěrovému riziku se řadí riziko země (teritoriální riziko), riziko transferu, riziko protistrany a úvěrové riziko obchodního portfolia.

Zátěžové testování (stress testing)

Zátěžové testování je využíváno jako nástroj pro zhodnocení odolnosti bankovního sektoru jako celku vůči možným nepříznivým šokům. Východiskem pro zátěžové testy jsou alternativní makroekonomické scénáře. Nejvýznamnější oblastí zátěžových testů je testování úvěrového rizika.

ČÁST C – PŘÍLOHY

(Podrobné údaje za jednotlivé sektory finančního trhu spadající pod dohled ČNB jsou pravidelně za jednotlivá čtvrtletí zveřejňovány na webu ČNB; [www.cnb.cz/Dohled nad finančním trhem/Souhrnné informace o finančním trhu/Základní ukazatele o sektorech finančního trhu](http://www.cnb.cz/Dohled_nad_finančním_trhem/Souhrnné_informace_o_finančním_trhu/Základní_ukazatele_o_sektorech_finančního_trhu)).

Příloha 1

ZÁKLADNÍ UKAZATELE MĚNOVÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO VÝVOJE ČESKÉ REPUBLIKY

		2006	2007	2008	2009	2010
Hrubý domácí produkt ¹⁾²⁾	Objem (mld. Kč)	3 222,4	3 535,5	3 689,0	3 625,9	3 669,8
	Přírůstek (%)	6,8	6,1	2,5	-4,1	2,3
Outputy – přírůstek v %	Průmysl (tržby) ¹⁾	8,5	14,1	-0,3	-15,9	9,3
	Stavebnictví ²⁾	6,0	7,1	0,0	-0,9	-7,6
Ceny ³⁾	Míra inflace (%)	2,5	2,8	6,3	1,0	1,5
Nezaměstnanost ⁴⁾	Míra nezaměstnanosti (%)	8,1	6,6	5,4	8,0	9,0
Zahraniční obchod ²⁾	Vývoz zboží a služeb (%)	15,8	15,0	6,0	-10,8	18,0
	Dovoz zboží a služeb (%)	14,3	14,3	4,7	-10,6	18,0
Průměrné mzdy ²⁾	Nominální (%) ⁶⁾	6,6	7,2	7,8	4,0	2,0
	Reálné (%) ⁶⁾	4,0	4,3	1,4	3,0	0,5
Platební bilance	Běžný účet (mld. Kč)	-77,2	-113,1	-22,9	-114,8	-139,2
	Finanční účet (mld. Kč)	92,4	125,8	59,0	154,2	182,1
Saldo státního rozpočtu	mld. Kč	-97,6	-66,4	-19,4	-192,4	-156,4
Saldo státního rozpočtu/HDP	%	-3,0	-1,9	-0,5	-5,3	-4,3
Kurzy devizového trhu ⁵⁾	Kč/USD	22,6	20,3	17,1	19,1	19,1
	Kč/EUR	28,3	27,8	25,0	26,5	25,3
Průměrná úroková míra z mezibankovních vkladů	7denní	2,18	2,87	3,58	1,69	0,95
	3měsíční	2,30	3,10	4,04	2,19	1,31
(PRIBOR) (%) ⁵⁾	6měsíční	2,42	3,22	4,12	2,39	1,60
Diskontní sazba ⁷⁾	(%)	1,50	2,50	1,25	0,25	0,25
Lombardní sazba ⁷⁾	(%)	3,50	4,50	3,25	2,00	1,75
2T repo sazba ⁷⁾	(%)	2,50	3,50	2,25	1,00	0,75
Index kapitálového trhu PX		1 588,9	1 815,1	858,2	1 117,3	1 224,8

Pramen: ČSÚ (makroekonomické ukazatele) údaje k 10. 5. 2010, BCPP, ČNB

1) Běžné ceny

2) Přírůstek v % proti stejnému období minulého roku, reálně

3) Míra inflace, průměr

4) Průměrná míra registrované nezaměstnanosti, od roku 2004 podle stávající metodiky

5) Roční průměry z měsíčních průměrů

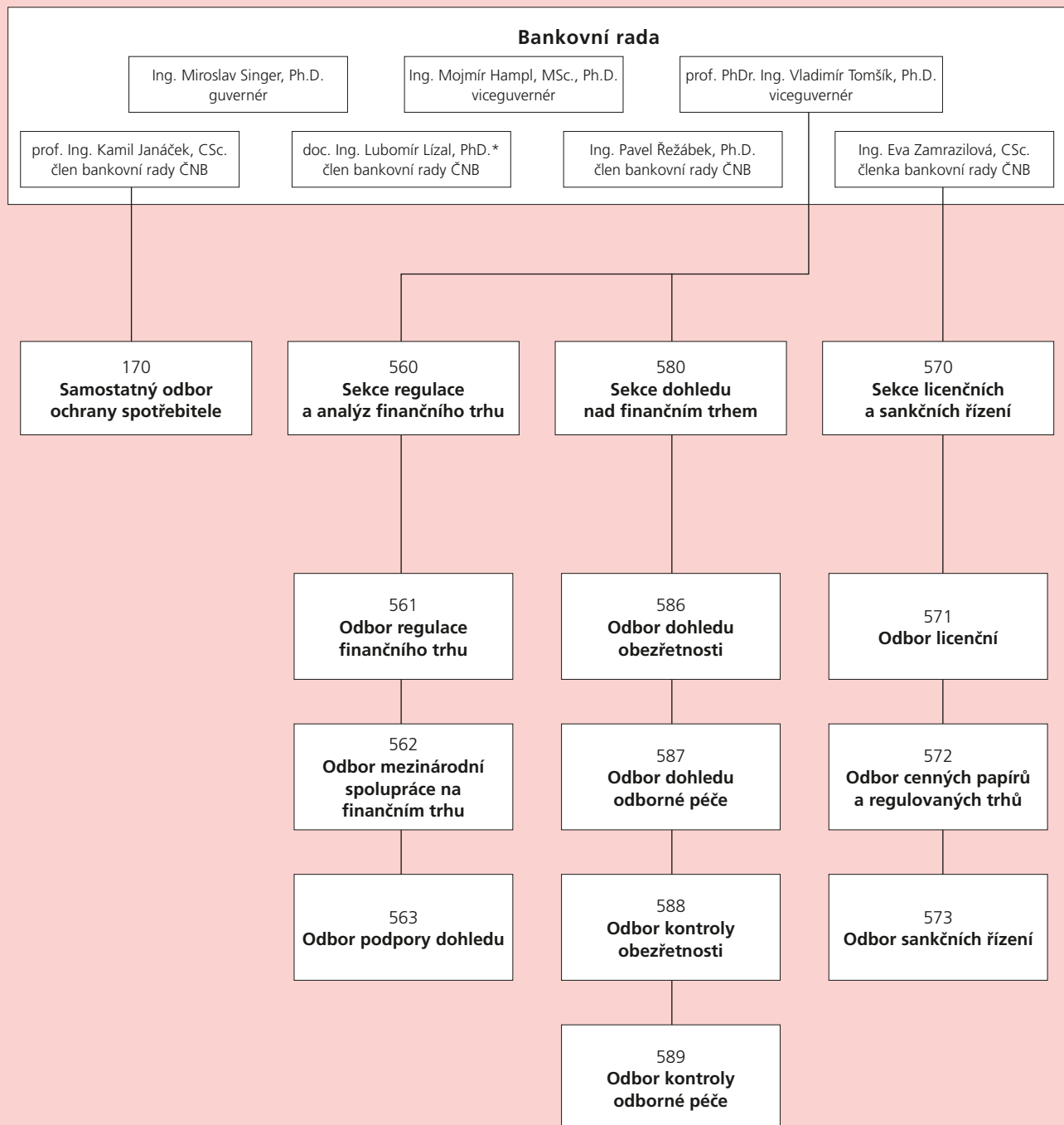
6) Na fyzické osoby, bez podlimitních ekonomických subjektů

7) K 31. prosinci daného roku

Příloha 2

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

(k 1. 3. 2011)

* Po ukončení funkčního období prof. Ing. Roberta Holmana, CSc. jmenoval prezident republiky s účinností od 13. února 2011 členem bankovní rady ČNB doc. Ing. Lubomíra Lízala, PhD.

Příloha 3

ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN

(k 31. 12. 2010)

I. Velké banky	IV. Pobočky zahraničních bank
1. Česká spořitelna, a. s.	1. AXA Bank Europe, organizační složka
2. Československá obchodní banka, a. s.	2. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N. V. Prague Branch, organizační složka
3. Komerční banka, a. s.	3. BRE Bank S. A., organizační složka podniku
4. UniCredit Bank Czech Republic, a. s.	4. Citibank Europe plc, organizační složka
	5. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
II. Střední banky	6. Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka
1. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.	7. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
2. GE Money Bank, a. s.	8. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika
3. Hypoteční banka, a. s.	9. HSBC Bank plc - pobočka Praha
4. Raiffeisenbank a. s.	10. ING Bank N. V.
	11. Oberbank AG pobočka Česká republika
III. Malé banky	12. Poštová banka, a. s., pobočka Česká republika
1. Banco Popolare Česká republika, a. s.	13. PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka Česká republika
2. Česká exportní banka, a. s.	14. Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
3. Evropsko-ruská banka, a. s.	15. Saxo Bank A/S, organizační složka
4. Fio banka, a.s.	16. The Royal Bank of Scotland N.V.
5. J&T BANKA, a. s.	17. Všeobecná úverová banka a. s., pobočka Praha (zkráceně VUB, a. s., pobočka Praha)
6. LBBW Bank CZ a. s.	18. Waldviertler Sparkasse von 1842 AG
7. PPF banka a. s.	19. ZUNO BANK AG, organizační složka
8. Volksbank CZ, a. s.	
9. Wüstenrot hypoteční banka a. s.	V. Stavební spořitelny
	1. Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
	2. Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.
	3. Raiffeisen stavební spořitelna a. s.
	4. Stavební spořitelna České spořitelny, a. s.
	5. Wüstenrot – stavební spořitelna a. s.

Příloha 4**DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNY**

(k 31. 12. 2010)

-
1. AKCENTA, spořitelní a úvěrní družstvo
2. Artesa, spořitelní družstvo
3. Citfin, spořitelní družstvo
4. České spořitelní družstvo
5. Družstevní záložna Kredit
6. Družstevní záložna PSD
7. Metropolitní spořitelní družstvo
8. Moravský Peněžní Ústav – spořitelní družstvo
9. Peněžní dům, spořitelní družstvo
10. Podnikatelská družstevní záložna
11. ROYAL CAPITAL družstevní záložna
12. UNIBON – spořitelní a úvěrní družstvo
13. WPB Capital, spořitelní družstvo
14. Záložna CREDITAS, spořitelní družstvo
-

Příloha 5

SUBJEKTY S LICENCÍ OBCHODNÍKA S CENNÝMI PAPIŘY

(k 31. 12. 2010)

SUBJEKTY S LICENCÍ OBCHODNÍKA S CENNÝMI PAPIŘY (k 31. 12. 2010)	
I. Obchodníci s cennými papíry – banky	III. Obchodníci s cennými papíry – pobočky zahraničních bank
1. Česká spořitelna, a.s.	1. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, organizační složka
2. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.	2. Citibank Europe plc, organizační složka
3. Československá obchodní banka, a. s.	3. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
4. Fio banka, a.s.	4. Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka
5. GE Money Bank, a.s.	5. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
6. J & T BANKA, a.s.	6. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika
7. Komerční banka, a.s.	7. HSBC Bank plc – pobočka Praha
8. LBBW Bank CZ a.s.	8. ING Bank N.V.
9. PPF banka a.s.	9. Saxo Bank A/S, organizační složka
10. Raiffeisenbank a.s.	10. The Royal Bank of Scotland N.V.
11. UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	11. Všeobecná úverová banka a. s., pobočka Praha (zkráceně VUB, a. s., pobočka Praha)
12. Volksbank CZ, a.s.	
	IV. Obchodníci s cennými papíry – organizační složky zahraničních nebankovních OCP
II. Obchodníci s cennými papíry – nebanky	1. European Investment Centre, o.c.p., a.s. – organizační složka
1. A&CE Global Finance, a.s.	2. JER Real Estate Advisors (UK) limited, organizační složka
2. AKCENTA CZ, a.s.	3. JUNG, DMS & Cie. GmbH organizační složka
3. ATLANTA SAFE, a.s.	4. Wallich & Matthes B.V. – organizační složka
4. ATLANTIK finanční trhy, a.s.	5. X-TRADE BROKERS DOM MAKLERSKI SPOLKA AKCYJNA, organizační složka
5. BH Securities a.s.	
6. brokerjet České spořitelny, a.s.	V. Investiční společnosti, které vykonávají činnost asset management
7. CAPITAL PARTNERS a.s.	1. ATLANTIK Asset Management investiční společnost, a.s.
8. Citfin – Finanční trhy, a.s.	2. AXA investiční společnost a.s.
9. Colosseum, a.s.	3. Investiční kapitálová společnost KB, a.s.
10. Conseq Investment Management, a.s.	4. Investiční společnost České spořitelny, a.s.
11. CYRRUS, a.s.	5. WOOD & Company investiční společnost, a.s.
12. CYRRUS CORPORATE FINANCE, a.s.	
13. ČSOB Asset Management, a.s., člen skupiny ČSOB	
14. EFEKTA CONSULTING, a.s.	
15. FINANCE Zlín, a.s.	
16. Generali PPF Asset Management a.s.	
17. ING Investment Management (C.R.), a.s.	
18. KEY INVESTMENTS a.s.	
19. Merx, a.s.	
20. Patria Direct, a.s.	
21. Patria Finance, a.s.	
22. Pioneer Asset Management, a.s.	
23. RSJ a.s.	
24. SARF a.s.	
25. WOOD & Company Financial Services, a. s.	

Příloha 6**PENZIJNÍ FONDY**

(k 31. 12. 2010)

1. AEGON Penzijní fond, a.s.
2. Allianz penzijní fond, a.s.
3. AXA penzijní fond a.s.
4. ČSOB Penzijní fond Progres , a. s., člen skupiny ČSOB
5. ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB
6. Generali penzijní fond a.s.
7. ING Penzijní fond, a.s.
8. Penzijní fond České pojišťovny, a.s.
9. Penzijní fond České spořitelny, a.s.
10. Penzijní fond Komerční banky, a.s.

Příloha 7**INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTI**

(k 31. 12. 2010)

1. AKRO investiční společnost, a.s.	13. Investiční kapitálová společnost KB, a.s.
2. AMISTA investiční společnost, a.s.	14. Investiční společnost České spořitelny, a.s.
3. ATLANTIK Asset Management investiční společnost, a.s.	15. IVORY Asset Management – investiční společnost a.s.
4. AVANT Fund Management investiční společnost, a.s.	16. J&T ASSET MANAGEMENT, INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s.
5. AXA investiční společnost a.s.	17. ORION CAPITAL MANAGEMENT investiční společnost, a.s.
6. Conseq investiční společnost, a.s.	18. Partners investiční společnost, a. s.
7. ČP INVEST investiční společnost, a.s.	19. Pioneer investiční společnost, a.s.
8. ČSOB Investiční společnost, a.s., člen skupiny ČSOB	20. PROSPERITA investiční společnost, a.s.
9. EUFI – Asset Management investiční společnost a.s.	21. REICO investiční společnost České spořitelny, a.s.
10. FINESKO investiční společnost, a.s.	22. Safety invest, investiční společnost, a.s.
11. FORS CAPITAL investiční společnost a.s.	23. WOOD & Company investiční společnost, a.s.
12. Hanover Asset Management, investiční společnost, a.s.	

Příloha 8

ROZDĚLENÍ POJIŠTOVEN DO SKUPIN

(k 31. 12. 2010)

I. Velké pojišťovny	IV. Pobočky zahraničních pojišťoven
1. Allianz pojišťovna, a.s.	1. ACE European Group Ltd, organizační složka
2. Česká pojišťovna, a.s.	2. AEGON Hungary Closed Company Ltd., organizační složka
3. ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	3. AGA International SA – organizační složka
4. Generali Pojišťovna a.s.	4. Atradius Credit Insurance N. V., organizační složka
5. Komerční pojišťovna, a.s.	5. AVIVA LIFE & PENSIONS EUROPE SE – organizační složka
6. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	6. CG Car-Garantie Versicherungs-Aktiengesellschaft
7. Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group	organizační složka pro Českou republiku
	7. Coface Austria Kreditversicherung AG, organizační složka Česko
II. Střední pojišťovny	8. Deutscher Ring Lebensversicherungs-Aktiengesellschaft,
1. AXA životní pojišťovna a.s.	pobočka pro Českou republiku
2. Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	9. Deutscher Ring Sachversicherungs-AG, pobočka pro Českou republiku
3. Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	10. HDI Versicherung AG, organizační složka
4. POJIŠŤOVNA CARDIF PRO VITA, a.s.	11. CHARTIS EUROPE S.A., pobočka pro Českou republiku
5. PRVNÍ AMERICKO - ČESKÁ POJIŠŤOVNA, a.s. /	12. ING Životná poisťovňa, a.s., pobočka pro Českou republiku
/ FIRST AMERICAN CZECH INSURANCE COMPANY	13. ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku
6. UNIQA pojišťovna, a.s.	14. INTER PARTNER ASSISTANCE, organizační složka
	15. Österreichische Hagelversicherung – Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit,
III. Malé pojišťovny	organizační složka
1. AEGON Pojišťovna, a. s.	16. QBE Insurance (Europe) Limited, organizační složka
2. Aviva životní pojišťovna, a.s.	17. Stewart Title Limited, pobočka pro Českou republiku
3. AXA pojišťovna a.s.	
4. Cestovní pojišťovna ADRIA Way družstvo	
5. Česká pojišťovna Zdraví a.s.	
6. D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.	
7. DIRECT Pojišťovna, a.s.	
8. Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna a.s.	
9. Evropská Cestovní Pojišťovna, a.s.	
10. HALALI, všeobecná pojišťovna, a.s.	
11. Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	
12. ING pojišťovna, a.s.	
13. Komerční úvěrová pojišťovna EGAP, a.s.	
14. MAXIMA pojišťovna, a.s.	
15. Pojišťovna VZP, a.s.	
16. Servisní pojišťovna a.s.	
17. Slavia pojišťovna a.s.	
18. Triglav pojišťovna, a.s.	
19. VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a.s.	
20. Vitalitas pojišťovna, a.s.	
21. Wüstenrot pojišťovna a.s.	
22. Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	

Příloha 9

ROZVAHA BANKOVNÍHO SEKTORU

(údaje podle stavu sektoru k poslednímu vykázanému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010		
	Údaj kompenzo- vaný o opravné položky a oprávký	Údaj kompenzo- vaný o opravné položky a oprávký	Údaj nekompenzo- vaný o opravné položky a oprávký	Opravné položky a oprávký	Údaj kompenzo- vaný o opravné položky a oprávký
Rozvahová aktiva celkem	4 044 477	4 094 626	4 341 222	148 687	4 192 335
Pokladní hotovost a pohledávky vůči centrálním bankám	351 256	424 415	436 069	0	436 068
Pokladní hotovost	39 805	39 636	40 273	0	40 273
Pohledávky vůči centrálním bankám	311 451	384 779	395 796	0	395 795
Finanční aktiva k obchodování	360 081	249 942	224 915	0	224 915
Deriváty k obchodování s kladnou reálnou hodnotou	192 817	108 228	86 571	0	86 571
Kapitálové nástroje k obchodování	1 175	573	625	0	625
Dluhové cenné papíry k obchodování	129 411	109 544	109 356	0	109 356
Pohledávky k obchodování	36 679	31 596	28 363	0	28 363
Pohledávky k obchodování vůči úvěrovým institucím	31 259	26 599	24 920	0	24 920
Pohledávky k obchodování vůči j. osobám než úvěr. institucím	5 361	4 996	3 443	0	3 443
Ostatní pohledávky k obchod. sektorově nečleněné	58	0	0	0	0
Finanční aktiva v reálné hodnotě vykáz. do zisku nebo ztráty	62 068	46 735	45 357	0	45 357
Kapitálové nástroje v reálné hodnotě vykázané do ZZ	8 115	2 831	3 335	0	3 335
Dluhové cenné papíry v reálné hodnotě vykázané do ZZ	51 024	36 005	29 933	0	29 933
Pohledávky v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty	2 930	7 899	12 090	0	12 090
Pohledávky v reálné hodnotě vykázané do ZZ vůči úvěr. inst.	2 797	7 777	11 975	0	11 975
Pohledávky v RH vykázané do ZZ vůči j. osobám než úvěr. inst.	133	122	115	0	115
Ostatní pohledávky v RH vykázané do ZZ sektorově nečleněné	0	0	0	0	0
Realizovatelná finanční aktiva	335 496	394 529	400 649	93	400 556
Kapitálové nástroje realizovatelné	12 511	3 783	4 467	93	4 375
Dluhové cenné papíry realizovatelné	322 985	390 746	396 181	0	396 181
Pohledávky realizovatelné	0	0	0	0	0
Pohledávky realizovatelné vůči úvěrovým institucím	0	0	0	0	0
Pohledávky realizovatelné vůči j. osobám než úvěr. institucím	0	0	0	0	0
Ostatní pohledávky realizovatelné sektorově nečleněné	0	0	0	0	0
Úvěry a jiné pohledávky	2 471 780	2 487 199	2 654 690	79 617	2 575 073
Dluhové cenné papíry neobchodovatelné	30 175	22 473	24 462	0	24 462
Pohledávky	2 441 605	2 464 726	2 630 228	79 617	2 550 611
Pohledávky vůči úvěrovým institucím	380 846	391 176	431 511	271	431 240
Pohledávky vůči osobám jiným než úvěrovým institucím	2 040 419	2 048 660	2 186 275	78 434	2 107 840
Ostatní pohledávky sektorově nečleněné	20 340	24 889	12 442	911	11 531
Finanční investice držené do splatnosti	286 845	315 345	338 567	259	338 308
Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	276 220	307 945	325 435	0	325 435
Pohledávky držené do splatnosti	10 625	7 400	13 133	259	12 873
Pohledávky držené do splatnosti vůči úvěrovým institucím	2 104	2 779	3 806	0	3 806
Pohledávky držené do splatnosti vůči j. osobám než úvěr. inst.	8 521	4 621	9 327	259	9 067
Ostatní pohledávky držené do splatnosti sektorově nečleněné	0	0	0	0	0
Zajišťovací deriváty s kladnou reálnou hodnotou	20 621	21 960	25 272	0	25 272
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění reálné hodnoty	77	729	123	0	123
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění peněžních toků	8 902	9 475	10 688	0	10 688
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zaj. čistých investic do zahr.jedn.	0	0	0	0	0
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění úrok. rizika – RH	1 115	921	1 213	0	1 213
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění úrok. rizika – pen. toky	10 527	10 834	13 248	0	13 248
Kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0	0	0	0
Hmotný majetek	32 946	31 638	68 057	36 328	31 729
Pozemky, budovy a zařízení	32 666	31 403	67 351	35 796	31 555
Investice do nemovitostí	279	235	706	532	174
Nehmotný majetek	13 535	13 431	42 104	28 299	13 805
Goodwill	2 745	2 693	3 063	370	2 692
Ostatní nehmotný majetek	10 789	10 738	39 041	27 929	11 113
Účasti v přidružených a ovládaných osobách a ve spol. podn.	71 211	67 524	76 435	4 061	72 374
Daňové pohledávky	3 870	2 116	3 048	0	3 048
Pohledávky ze splatné daně	1 632	158	806	0	806
Pohledávky z odložené daně	2 238	1 958	2 242	0	2 242
Ostatní aktiva	34 218	38 936	26 005	1	25 806
Neoběžná aktiva a vyřazované skupiny určené k prodeji	550	858	53	29	25

Příloha 9

ROZVAHA BANKOVNÍHO SEKTORU – pokračování
(údaje podle stavu sektoru k poslednímu vykázanému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010	
	Údaj kompenzo- vaný o opravné položky a oprávky	Údaj kompenzo- vaný o opravné položky a oprávky	Údaj nekompenzo- vaný o opravné položky a oprávky	
			Opravné položky a oprávky	
			Údaj kompenzo- vaný o opravné položky a oprávky	
Rozvahová pasiva celkem	4 044 477	4 094 626		4 192 335
Závazky celkem	3 752 068	3 775 034		3 849 511
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centr. bankám	38 044	2 910		1 501
Finanční závazky k obchodování	216 261	138 338		122 143
Deriváty k obchodování se zápornou reálnou hodnotou	189 955	105 301		87 914
Závazky z krátkých prodejů	4 139	11 940		13 537
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky k obchodování	22 167	21 097		20 692
Vklady, úvěry a ostatní fin. závazky k obch. vůči úvěr. inst.	10 101	7 764		4 108
Vklady, úvěry a ost. fin. závaz. k obch. vůči j. os. než úvěr. inst	12 060	13 332		16 584
Ostatní finanční závazky k obchodování sektorově nečleněné	6	0		0
Emitované dluhové CP určené k odkupu v krátkém období	0	0		0
Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku/ztráty	67 305	115 949		132 408
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky v RH vykázané do ZZ	59 290	110 265		127 397
Vklady, úvěry a ost. fin. závaz. v RH vyk. do ZZ vůči úvěr. inst.	19 493	23 210		32 117
Vklady a ost. fin. záv. v RH vyk. do ZZ vůči j. os. než úvěr. inst	39 794	87 055		95 279
Ostatní fin. závazky v RH hodnotě vykáz. do ZZ sektor. nečlen.	3	0		0
Emitované dluhové CP v RH vykázané do zisku nebo ztráty	8 015	5 684		5 012
Podřízené závazky v RH vykázané do zisku nebo ztráty	0	0		0
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	3 357 384	3 450 700		3 523 768
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky v naběhlé hodnotě	2 967 340	3 056 525		3 139 139
Vklady a ost. fin. závazky v naběhlé hodnotě vůči úvěr. inst.	398 875	396 151		411 838
Vklady a ost. fin. záv. v naběhlé hodn. vůči j. os. než úvěr. inst.	2 545 279	2 627 611		2 707 645
Ostatní finanční závazky v naběhlé hodnotě sektor. nečleněné	23 186	32 763		19 656
Emitované dluhové cenné papíry v naběhlé hodnotě	356 392	354 415		348 262
Podřízené závazky v naběhlé hodnotě	33 652	39 759		36 366
Finanční závazky spojené s převáděnými aktivy	0	0		0
Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou	13 464	18 053		19 147
Zajišť. deriváty se zápornou RH – zajištění reálné hodnoty	1 796	2 281		2 456
Zajišť. deriváty se zápornou RH – zajištění peněžních toků	4 438	7 339		7 598
Zajišť. deriváty s záp. RH – zaj. čistých investic do zahr. jedn.	0	0		0
Zajišť. deriváty se zápornou RH – zajištění úrok. rizika – RH	767	903		1 170
Zajišť. deriváty s záp. RH – zajištění úrok. rizika – peněžní toky	6 463	7 531		7 922
Záporné změny reál. hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0		0
Rezervy	10 736	10 755		9 374
Rezervy na restrukturalizace	291	214		69
Rezervy na daně a soudní spory	3 026	3 527		4 018
Rezervy na důchody a podobné závazky	102	118		124
Rezervy na podrozvahové položky	4 331	4 183		4 143
Rezervy na nevýhodné smlouvy	159	137		146
Ostatní rezervy	2 827	2 576		874
Daňové závazky	1 242	2 311		3 165
Závazky ze splatné daně	397	1 228		1 309
Závazky z odložené daně	845	1 083		1 856
Ostatní závazky	47 632	36 018		38 004
Základní kapitál družstevní záložny splatný na požádání				
Závazky spojené s vyřazenými skupinami určenými k prodeji	0	0		0
Vlastní kapitál celkem	292 409	319 592		342 824
Základní kapitál	74 014	75 408		79 381
Splacený základní kapitál	73 608	75 408		79 381
Nesplacený základní kapitál	406	0		0
Emisní ážio	26 955	32 963		33 480
Další vlastní kapitál	52	52		52
Kapitálová složka finančních nástrojů	0	0		0
Ostatní kapitálové nástroje	52	52		52
Fondy z přecenění a ostatní oceňovací rozdíly	11 676	6 837		8 650
Oceňovací rozdíly z hmotného majetku	0	0		0
Oceňovací rozdíly z nehmotného majetku	0	0		0
Zajištění čistých investic do zahraničních jednotek	143	194		440
Zajištění peněžních toků	2 977	963		2 679
Oceňovací rozdíly z realizovatelných finančních aktiv	6 684	5 668		5 448
Oceň. rozdíly z neoběž. aktiv a ukončov. čin. určených k prodeji	0	0		0
Ostatní oceňovací rozdíly	1 872	13		83
Rezervní fondy	36 677	38 540		39 678
Nerozdělený zisk (neuhrazená ztráta) z předchozích období	97 480	106 201		126 184
Vlastní akcie	150	150		150
Zisk (ztráta) za běžné účetní období	45 705	59 740		55 549

Příloha 10

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY BANKOVNÍHO SEKTORU
 (údaje podle stavu sektoru k poslednímu vykázanému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Zisk z finanční a provozní činnosti	138 024	168 409	157 411
Úrokové výnosy	191 917	174 434	167 076
Úroky z pohledávek vůči centrálním bankám	13 360	5 414	3 171
Úroky z finančních aktiv k obchodování	7 517	7 846	6 084
Úroky z finančních aktiv v reálné hodnotě vykázaných do Z/Z	2 927	2 072	1 266
Úroky z realizovatelných finančních aktiv	11 656	13 569	13 536
Úroky z úvěrů a jiných pohledávek	133 110	122 680	119 430
Úroky z finančních investic držенých do splatnosti	12 049	12 460	13 234
Zisk ze zajišťovacích úrokových derivátů	10 670	10 334	10 336
Úroky z ostatních aktiv	628	59	19
Úrokové náklady	93 874	71 161	61 653
Úroky na vklady, úvěry a ost.fin.závazky vůči centr.bankám	75	41	13
Úroky na finanční závazky k obchodování	1 320	3 813	3 547
Úroky na finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do Z/Z	4 432	1 776	703
Úroky na finanční závazky v naběhlé hodnotě	75 733	53 601	45 342
Ztráta ze zajišťovacích úrokových derivátů	10 125	9 716	10 054
Úroky na ostatní závazky	2 189	2 215	1 995
Náklady na základní kapitál splatný na požádání	0	0	0
Výnosy z dividend	3 730	9 623	5 885
Výnosy z dividend z finančních aktiv k obchodování	23	2	35
Výnosy z dividend z finan.aktiv v RH vykázaných do Z/Z	868	310	87
Výnosy z dividend z realizovatelných finančních aktiv	506	396	204
Výnosy z dividend od přidružených a ovládaných osob	2 334	8 915	5 559
Výnosy z poplatků a provizí	46 779	46 756	48 255
Poplatky a provize z operací s finan.nástroji pro zákazníky	1 666	1 493	1 729
Poplatky a provize z obstarání emisí	68	49	86
Poplatky a provize z obstarání finančních nástrojů	1 458	1 297	1 532
Poplatky a provize za poradenskou činnost	139	147	111
Poplatky a provize z clearingů a vypořádání	503	496	485
Poplatky a provize za obhospodařování hodnot	163	179	227
Poplatky a provize za správu, úschovu a uložení hodnot	722	596	680
Poplatky a provize z příslibů a záruk	2 513	2 903	2 911
Poplatky a provize z platebního styku	27 072	28 225	28 312
Poplatky a provize ze strukturovaného financování	61	37	53
Poplatky a provize ze sekuritizace	0	0	0
Poplatky a provize z ostatních služeb	14 079	12 826	13 859
Náklady na poplatky a provize	10 658	10 314	9 887
Poplatky a provize na operace s finančními nástroji	606	500	541
Poplatky a provize na obhospodařování hodnot	26	35	35
Poplatky a provize na správu, úschovu a uložení hodnot	41	74	85
Poplatky a provize na clearing a vypořádání	363	453	421
Poplatky a provize na sekuritizaci	36	44	51
Poplatky a provize na ostatní služby	9 585	9 207	8 754
Realizované Z/Z z finan.aktiv a závazků nevykáz. v RH do Z/Z	-943	6 327	-1 451
Zisk (ztráta) z realizovatelných finančních aktiv	-894	7 331	46
Zisk (ztráta) z úvěrů a jiných pohledávek	-301	-1 561	-2 102
Zisk (ztráta) z finančních investic držенých do splatnosti	-13	-141	115
Zisk (ztráta) z finančních závazků v naběhlé hodnotě	-18	1	-4
Zisk (ztráta) z ostatních závazků	283	697	494

Příloha 10

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY BANKOVNÍHO SEKTORU – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k poslednímu vykázanému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Zisk (ztráta) z finančních aktiv a závazků k obchodování	-2 685	4 399	11 032
Zisk (ztráta) z kapitálových nástrojů a akciových derivátů	-352	105	124
Zisk (ztráta) z úrokových nástrojů (včetně úrok. derivátů)	-3 554	1 866	100
Zisk (ztráta) z měnových nástrojů (včetně měn. derivátů)	696	1 596	10 169
Zisk (ztráta) z úvěrových nástrojů (včetně úvěr. derivátů)	276	744	542
Zisk (ztráta) z komodit a komoditních derivátů	249	88	96
Zisk (ztráta) z ostatních nástrojů včetně hybridních	0	0	0
Zisk (ztráta) z finan. aktiv a závazků v RH vykázané do Z/Z	-11 191	1 683	2 398
Zisk (ztráta) ze zajišťovacího účetnictví	-272	-330	-236
Kurzové rozdíly	11 938	7 480	-3 097
Zisk (ztráta) z odúčtování aktiv j. než držených k prodeji	4 191	580	18
Ostatní provozní výnosy	3 062	2 880	3 392
Ostatní provozní náklady	3 971	3 949	4 321
Správní náklady	61 676	60 455	62 354
Náklady na zaměstnance	31 195	31 103	31 604
Mzdy a platy	22 387	22 341	22 563
Sociální a zdravotní pojištění	6 592	6 678	7 028
Penzijní a podobné výdaje	479	509	474
Náklady na dočasné zaměstnance	203	241	187
Odměny – vlastní kapitálové nástroje	61	42	46
Ostatní náklady na zaměstnance	1 473	1 292	1 306
Ostatní správní náklady	30 481	29 352	30 750
Náklady na reklamu	4 458	3 701	3 982
Náklady na poradenství	1 513	1 248	1 318
Náklady na informační technologie	5 474	4 552	4 404
Náklady na outsourcing	5 425	7 308	8 011
Nájemné	3 507	3 792	3 777
Jiné správní náklady	10 104	8 752	9 258
Odpisy	7 345	7 442	6 907
Odpisy pozemků, budov a zařízení	3 859	3 920	3 505
Odpisy investic do nemovitostí	4	7	7
Odpisy nehmotného majetku	3 482	3 515	3 394
Tvorba rezerv	455	4	-242
Ztráty ze znehodnocení	15 221	29 792	22 539
Ztráty ze znehodnocení finan.aktiv nevykázaných v RH do Z/Z	15 207	26 573	22 321
Ztráty ze znehodnocení finančních aktiv v pořizovací ceně	0	0	-1
Ztráty ze znehodnocení realizovatelných finančních aktiv	513	80	167
Ztráty ze znehodnocení úvěrů a jiných pohledávek	14 323	26 475	22 146
Ztráty ze znehodnocení finan.investic držených do splatnosti	370	17	8
Ztráty ze znehodnocení nefinančních aktiv	15	3 219	218
Ztráty ze znehodnocení pozemků, budov a zařízení	-225	-228	-245
Ztráty ze znehodnocení z investic do nemovitostí	0	0	0
Ztráty ze znehodnocení goodwillu	1	1	1
Ztráty ze znehodnocení nehmotného majetku	-33	7	0
Ztráty ze znehodnocení účastí v přídr. a ovlád. os. a sp. podn.	262	3 357	462
Ztráty ze znehodnocení ostatních nefinančních aktiv	9	82	0
Negativní goodwill bezprostředně zahrnutý do výkazu Z/Z	0	0	0
Podíl na Z/Z přídr. a ovládaných osob a společných podniků	0	0	0
Zisk nebo ztráta z neoběžných aktiv a vyřazovaných skupin	722	61	-157
Zisk nebo ztráta z pokračujících činností před zdaněním	54 049	70 778	65 697
Náklady na daň z příjmů	8 345	11 038	10 148
Zisk nebo ztráta z pokračujících činností po zdanění	45 705	59 740	55 549
Zisk nebo ztráta z ukončované činnosti po zdanění	0	0	0
Zisk nebo ztráta po zdanění	45 705	59 740	55 549

Příloha 11

ROZVAHA SEKTORU PENZIJNÍCH FONDŮ
 (údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Aktiva celkem	191 705	215 873	232 422
Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	1	0	0
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	17 569	23 736	17 729
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami splatné na požádání	6 343	3 726	4 514
Ostatní pohledávky za bankami a družstevními záložnami	11 226	20 010	13 215
Pohledávky za nebankovními subjekty	25	58	63
Pohledávky za nebankovními subjekty splatné na požádání	0	0	0
Ostatní pohledávky za nebankovními subjekty	25	58	63
Dluhové cenné papíry	151 236	173 741	196 311
Dluhové cenné papíry vydané vládními institucemi	121 226	139 757	162 554
Dluhové cenné papíry vydané ostatními subjekty	30 009	33 984	33 757
Akcie, podílové listy a ostatní podíly	11 893	10 407	10 565
Akcie	5 730	3 491	1 905
Podílové listy	6 163	6 917	8 660
Ostatní podíly	0	0	0
Účasti s podstatným vlivem	0	0	0
Účasti s podstatným vlivem v bankách	0	0	0
Účasti s podstatným vlivem v ostatních subjektech	0	0	0
Účasti s rozhodujícím vlivem	0	0	0
Účasti s rozhodujícím vlivem v bankách	0	0	0
Účasti s rozhodujícím vlivem v ostatních subjektech	0	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek	116	106	117
Zřizovací výdaje	0	0	0
Goodwill	0	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek ostatní	116	106	117
Dlouhodobý hmotný majetek	1 741	2 118	2 065
Pozemky a budovy pro provozní činnost	147	143	157
Dlouhodobý hmotný majetek ostatní	1 594	1 975	1 907
Pohledávky za státním rozpočtem - státní příspěvek	875	974	983
Ostatní aktiva	2 689	836	1 077
Pohledávky z upsaného základního kapitálu	1 495	0	0
Náklady a příjmy příštích období	4 065	3 895	3 513
Pořizovací náklady na smlouvy o penzijním připojištění	4 035	3 881	3 474
Ostatní náklady a příjmy příštích období	30	15	39

Příloha 11

ROZVAHA SEKTORU PENZIJNÍCH FONDŮ – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Pasiva celkem	191 705	215 873	232 422
Závazky vůči bankám a družstevním záložnám	0	0	0
Závazky vůči bankám a družst. záložnám splatné na požádání	0	0	0
Ostatní závazky vůči bankám a družstevním záložnám	0	0	0
Závazky vůči nebankovním subjektům	6	6	16
Závazky vůči nebankovním subjektům splatné na požádání	0	0	0
Ostatní závazky vůči nebankovním subjektům	6	6	16
Prostředky účastníků penzijního připojištění	186 698	200 735	216 114
Příspěvky účastníků	169 171	184 722	200 184
Vlastní příspěvky účastníků	121 403	130 887	137 604
Příspěvky placené zaměstnavatelem	22 704	26 180	32 505
Příspěvky placené třetí osobou ve prospěch účastníků	361	367	374
Příspěvky státu	24 703	27 289	29 701
Prostředky pro výplatu penzí	302	372	450
Výnosy z příspěvků	16 025	14 597	14 786
Nepřirazené příspěvky účastníků penzijního připojištění	623	587	409
Závazky z priznaných dosud nevyplac. dávek jednoráz. plnění	577	455	285
Závazky vůči státnímu rozpočtu - státní příspěvek	230	257	248
Závazky vůči státnímu rozpočtu - daňové závazky	54	76	80
Ostatní pasiva	1 076	1 263	1 459
Výnosy a výdaje příštích období	11	13	7
Rezervy	74	101	120
Rezervy na důchody a podobné závazky	72	95	111
Rezervy na daně	0	0	0
Rezervy ostatní	2	6	9
Podřízené závazky	300	0	0
Základní kapitál	1 989	1 989	1 989
Splacený základní kapitál	1 989	1 989	1 989
Vlastní akcie	0	0	0
Emisní ážio	3 036	3 036	2 036
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	1 997	2 011	2 144
Povinné rezervní fondy a rizikové fondy	1 573	1 596	1 747
Ostatní rezervní fondy	0	0	0
Ostatní fondy ze zisku	424	415	398
Fond rezerv penzí	237	234	230
Rezervní fond na nové ocenění	0	0	0
Kapitálové fondy	2 869	3 374	1 734
Oceňovací rozdíly	-8 079	-445	817
Oceňovací rozdíly z majetku a závazků	-7 975	-439	820
Oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů	-104	7	-3
Oceňovací rozdíly z přepočtu účastí	0	0	0
Oceňovací rozdíly ostatní	0	-14	0
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	845	881	1 080
Zisk nebo ztráta za účetní období	598	2 574	4 577

Příloha 12

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU PENZIJNÍCH FONDŮ

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Zisk z finanční činnosti	1 887	3 780	5 814
Výnosy z úroků a podobné výnosy	6 242	6 983	7 105
Úroky z dluhových cenných papírů	5 597	6 607	6 850
Výnosy z ostatních aktiv	645	375	255
Náklady na úroky a podobné náklady	9	19	49
Náklady na úroky z dluhových cenných papírů	0	5	49
Náklady na ostatní pasiva	9	14	0
Výnosy z akcií a podílů	318	226	160
Výnosy z akcií a podílů z účasti s podstatným vlivem	0	0	0
Výnosy z akcií a podílů z účasti s rozhodujícím vlivem	0	0	0
Ostatní výnosy z akcií a podílů	318	226	160
Výnosy z poplatků a provizí	4	7	15
Náklady na poplatky a provize	1 524	2 212	2 083
Náklady spojené s bezpečností a správou cenných papírů	281	407	464
Náklady spojené s prodejem a jiným úbytkem cenných papírů	17	14	14
Náklady na smlouvy o penzijním připojištění	1 201	1 764	1 573
Ostatní náklady na poplatky a provize	26	26	32
Zisk nebo ztráta z finančních operací	-3 228	-1 533	429
Ostatní provozní výnosy	360	354	257
Ostatní provozní náklady	277	25	18
Správní náklady	1 192	1 104	1 112
Náklady na zaměstnance	366	344	329
Sociální a zdravotní pojištění	82	75	76
Mzdy a odměny zaměstnancům a statutárním orgánům	267	254	239
Ostatní sociální náklady	16	16	13
Ostatní správní náklady	826	760	784
Rozpuštění rezerv a oprav.položek k dlouh. hm. a nehm.majetku	3	0	0
Odpisy, tvorba a použití rezerv a OP k dlouh. hm. a nehm. maj.	74	76	75
Odpisy hmotného majetku	35	33	32
Tvorba a použití rezerv a opr.položek hmotnému majetku	0	0	0
Odpisy nehmotného majetku	27	31	31
Tvorba a použití rezerv a opr.položek k nehmotnému majetku	13	13	13
Rozpuštění OP a rez. k pohl.a zárukám, výnosy z již odep. pohl.	0	60	0
Odpisy, tvorba a použití OP a rezerv k pohledávkám a zárukám	1	74	2
Rozpuštění OP k účastem s rozhodujícím a podst. vlivem	0	0	0
Ztráty z převodu účastí s roz.a podst.vlivem, tvorba + použ. OP	0	0	0
Rozpuštění ostatních rezerv včetně rezerv na penze	2	3	3
Tvorba a použití ostatních rezerv včetně rezerv na penze	19	35	27
Podíl na ziscích nebo ztrátách s rozh. nebo podst. vlivem	0	0	0
Zisk nebo ztráta za účetní období z běžné čin.před zdaněním	607	2 554	4 600
Mimořádné výnosy	0	0	4
Mimořádné náklady	0	0	0
Zisk nebo ztráta za účetní období z mimoř.čin.před zdaněním	0	0	4
Daň z příjmů	9	-20	27
Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění	598	2 574	4 577

Příloha 13

ROZVAHA FONDŮ KOLEKTIVNÍHO INVESTOVÁNÍ

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Aktiva celkem	122 872	119 010	123 735
Pokladní hotovost	0	0	0
Pohledávky za bankami	17 962	20 313	19 105
Pohledávky za bankami splatné na požádání	7 890	10 041	8 262
Pohledávky za bankami jiné než splatné na požádání	10 072	10 271	10 844
Pohledávky za nebankovními subjekty	2 642	323	607
Pohledávky za nebankovními subjekty splatné na požádání	16	25	26
Pohledávky za nebank. subjekty jiné než splatné na požádání	2 625	298	580
Dluhové cenné papíry	71 089	60 758	59 444
Dluhové cenné papíry vydané vládními institucemi	27 941	27 572	40 492
Dluhové cenné papíry vydané ostatními osobami	43 148	33 186	18 952
Akcie, podílové listy a ostatní podíly	29 161	36 147	42 576
Akcie	12 821	20 589	25 395
Podílové listy	16 154	15 048	17 167
Ostatní podíly	187	510	14
Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem	760	623	1 097
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	0
Zřizovací výdaje	0	0	0
Goodwill	0	0	0
Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	40	35	90
Pozemky a budovy pro provozní činnost	0	0	0
Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	40	35	90
Ostatní aktiva	1 195	793	804
Pohledávky za upsaný základní kapitál	0	0	0
Náklady a příjmy příštích období	22	18	11

Poznámka: Fondy kolektivního investování určené veřejnosti (domácí otevřené podílové fondy). Data brána jako tržní historická, tj. včetně subjektů, které ukončily svoji činnost před 31. 12. 2010

Příloha 13

ROZVAHA FONDŮ KOLEKTIVNÍHO INVESTOVÁNÍ – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Pasiva celkem	122 873	119 010	123 735
Závazky vůči bankám	0	0	23
Závazky vůči bankám splatné na požádání	0	0	9
Závazky vůči bankám jiné než splatné na požádání	0	0	15
Závazky vůči nebankovním subjektům	229	172	6
Závazky vůči nebankovním subjektům splatné na požádání	66	12	3
Závazky vůči nebank. subjektům jiné než splatné na požádání	163	160	3
Ostatní pasiva	1 404	1 544	1 136
Výnosy a výdaje příštích období	54	56	64
Rezervy	54	60	3
Rezervy na důchody a podobné závazky	0	0	0
Rezervy na daně	3	4	3
Ostatní rezervy	50	56	0
Podřízené závazky	0	0	0
Základní kapitál	0	0	0
Splacený základní kapitál	0	0	0
Vlastní akcie	0	0	0
Emisní ážio	10 444	7 382	6 668
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	12 205	7 988	14 278
Povinné rezervní fondy a rizikové fondy	0	0	0
Ostatní rezervní fondy	0	9	20
Ostatní fondy ze zisku	12 205	7 979	14 257
Rezervní fond na nové ocenění	0	0	0
Kapitálové fondy	112 228	88 706	92 685
Oceňovací rozdíly	-44	24	43
Oceňovací rozdíly z majetku a závazků	-54	16	39
Oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů	0	0	0
Oceňovací rozdíly z přepočtu účastí	0	0	0
Ostatní oceňovací rozdíly	10	8	3
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	6 727	1 481	4 752
Zisk nebo ztráta za účetní období	-20 429	11 598	4 078

Poznámka: Fondy kolektivního investování určené veřejnosti (domácí otevřené podílové fondy). Data brána jako tržní historická, tj. včetně subjektů, které ukončily svoji činnost před 31. 12. 2010

Příloha 14

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY FONDŮ KOLEKTIVNÍHO INVESTOVÁNÍ

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Zisk z finanční činnosti	-19 766	12 171	4 599
Výnosy z úroků a podobné výnosy	5 061	2 698	2 063
Výnosy z úroků z dluhových cenných papírů	3 420	2 128	1 802
Výnosy z úroků z ostatních aktiv	1 641	570	262
Náklady na úroky a podobné náklady	783	275	177
Výnosy z akcií a podílů	1 005	646	710
Výnosy z akcií a podílů z účasti s podst. a rozhod. vlivem	0	0	0
Ostatní výnosy z akcií a podílů	1 005	646	710
Výnosy z poplatků a provizí	6	11	3
Náklady na poplatky a provize	1 383	1 053	1 121
Zisk nebo ztráta z finančních operací	-23 665	10 136	3 198
Ostatní provozní výnosy	5	10	11
Ostatní provozní náklady	12	2	87
Správní náklady	485	440	484
Náklady na pracovníky	0	0	0
Mzdy a platy pracovníků	0	0	0
Sociální a zdravotní pojištění pracovníků	0	0	0
Ostatní sociální náklady	0	0	0
Ostatní správní náklady	485	440	484
Rozpuštění rezerv a opravných položek k DHNM	0	0	1
Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k DHNM	0	1	0
Rozpuštění OP a rez. k pohl. a zár., výnosy z dříve od. pohl.	11	5	23
Odpisy, tvorba a použití OP a rezerv k pohl. a zárukám	5	5	-58
Rozpuštění OP k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem	0	0	0
Ztráty z přev. účastí. s rozh. a podst. vlivem, tvorba a použ. OP	0	0	0
Rozpuštění ostatních rezerv	0	0	0
Tvorba a použití ostatních rezerv	22	5	-55
Podíl na ziscích (ztrátách) účastí s rozh. n. podst. vlivem	0	0	0
Zisk n. ztráta za účetní obd. z běžné činnosti před zdaněním	-20 266	11 727	4 252
Mimořádné výnosy	0	0	0
Mimořádné náklady	0	0	0
Zisk n. ztráta za účet. obd. z mimoř. činnosti před zdaněním	0	0	0
Daň z příjmů	163	129	174
Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění	-20 429	11 598	4 078

Poznámka: Fondy kolektivního investování určené veřejnosti (domácí otevřené podílové fondy). Data brána jako tržní historická, tj. včetně subjektů, které ukončily svoji činnost před 31. 12. 2010

Příloha 15

ROZVAHA SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *)

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, celkem bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010		
	Údaj kopen- zaný o opravné položky a oprávky	Údaj kopen- zaný o opravné položky a oprávky	Údaj nekompen- zaný o opravné položky a oprávky	Opravné položky a oprávky	Údaj kopen- zaný o opravné položky a oprávky
Aktiva celkem	332 110	358 264	412 436	24 997	387 439
Pohledávky za upsaný základní kapitál	0	300	0	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek	2 180	2 219	12 486	10 177	2 309
Zřizovací výdaje	8	4	35	30	5
Goodwill	198	154	3 707	3 642	66
Finanční umístění (investice)	277 828	294 649	305 007	0	305 007
Pozemky a stavby (nemovitosti)	5 266	4 785	4 889	0	4 889
Provozní nemovitosti	4 324	4 092	4 202	0	4 202
Finanční umístění v podnikatelských seskupeních	13 929	13 396	13 194	0	13 194
Podíly v ovládaných osobách	12 532	11 677	11 626	0	11 626
Dluhové CP vydané ovládanými osobami a půjčky těmto osobám	24	124	136	0	136
Podíly s podstatným vlivem	876	1 111	1 061	0	1 061
Dluhové CP vydané os., ve kterých má úč. jedn. podst. vliv	497	484	371	0	371
Jiná finanční umístění	258 632	276 468	286 923	0	286 923
Akcíe a ostatní CP s proměnlivým výnosem, ostatní podíly	22 671	16 923	20 239	0	20 239
Dluhové cenné papíry	203 169	226 771	236 841	0	236 841
Cenné papíry oceň. reál. hodn. proti účtům nákladů a výnosů	N/A	N/A	136 188	0	136 188
Dluhopisy "OECD" držené do splatnosti	N/A	N/A	82 544	0	82 544
Ostatní cenné papíry držené do splatnosti	N/A	N/A	18 110	0	18 110
Finanční umístění v investičních sdruženích	510	374	628	0	628
Ostatní půjčky	2 990	4 448	1 697	0	1 697
Depozita u finančních institucí	28 110	25 743	26 830	0	26 830
Ostatní finanční umístění	1 182	2 208	688	0	688
Depozita při aktivním zajištění	1	1	1	0	1
Finanční umístění ŽP, je-li nositelem inv. rizika pojistník	19 736	30 708	44 456	0	44 456
Dlužníci	20 839	17 656	31 744	11 467	20 277
Pohledávky z operací přímého pojištění	11 125	8 942	12 225	3 960	8 265
Pojistníci	10 765	8 555	11 030	3 421	7 609
Zprostředkovatelé	360	387	1 195	539	656
Pohledávky z operací zajištění	3 007	4 396	3 365	103	3 262
Ostatní pohledávky	6 707	4 318	16 154	7 405	8 749
Ostatní aktiva	2 898	3 158	6 435	3 340	3 095
Dlouhodobý hm. majetek, jiný než pozemky a stavby, a zásoby	1 420	1 250	4 512	3 340	1 172
Hotovost na účtech u fin. institucí a hotovost v pokladně	1 476	1 906	1 921	0	1 921
Jiná aktiva	2	3	2	0	2
Přechodné účty aktiv	8 629	9 575	12 309	13	12 296
Naběhlé úroky a nájemné	70	47	26	0	26
Odložené pořizovací náklady na pojistné smlouvy	6 369	7 304	9 136	13	9 124
Odložené pořizovací nákl. na poj. smlouvy v živ. poj.	4 131	5 089	6 644	13	6 632
Odložené pořizovací nákl. na poj. smlouvy v neživ. poj.	2 238	2 215	2 492	0	2 492
Ostatní přechodné účty aktiv	2 190	2 224	3 146	0	3 146
Dohadné položky aktivní	974	873	1 587	0	1 587

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 15

ROZVAHA SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *) – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, celkem bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2008	31. 12. 2009		31. 12. 2010	
	Čistá hodnota	Čistá hodnota	Hrubá hodnota	Podíl zajišťovatelů na TR	Čistá hodnota
Pasiva celkem	332 110	358 264			387 439
Vlastní kapitál	59 203	69 186			78 081
Základní kapitál	18 985	20 084			22 605
Změny základního kapitálu	0	480			132
Vlastní akcie nebo vl. zatímní listy, vl. obch. podíly	0	0			0
Emisní ážio	1 817	1 693			2 701
Rezervní fond na nové ocenění	0	0			0
Ostatní kapitálové fondy	8 191	10 372			11 559
Rezervní fond a ostatní fondy ze zisku	9 902	11 449			9 854
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých úč. období	11 540	11 171			11 070
Zisk nebo ztráta běžného účetního období	8 769	14 417			20 292
Podřízená pasiva	253	253			551
Technické rezervy	222 175	227 528	263 276	27 699	235 577
Rezerva na nezasloužené pojistné	17 990	17 565	24 061	5 490	18 571
Rezerva na nezasl. pojistné vztahující se k poj. odv. ŽP	1 616	1 519	1 528	113	1 415
Rezerva na nezasl. pojistné vztahující se k poj. odv. NP	16 374	16 046	22 534	5 377	17 156
Rezerva pojistného životních pojištění	148 343	151 894	160 155	45	160 110
Rezerva na pojistná plnění	40 030	44 963	68 054	21 854	46 201
Rezerva na pojistná plnění vztahující se k poj. odv. ŽP	4 148	4 534	5 934	845	5 089
Rezerva na pojistná plnění vztahující se k poj. odv. NP	35 883	40 429	62 120	21 009	41 111
Rezerva na prémie a slevy	1 476	1 787	2 079	150	1 929
Rezerva na prémie a slevy vztahující se k poj. odv. ŽP	449	1 025	1 174	0	1 174
Rezerva na prémie a slevy vztahující se k poj. odv. NP	1 027	761	905	150	755
Vyrovnávací rezerva	5 217	3 318	1 182	0	1 182
Rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry	3 562	2 267	1 787	0	1 787
Rezerva pojistného neživotních pojištění	284	318	355	0	354
Rezerva pojistného neživ. poj. vztahující se k poj. odv. ŽP	58	79	99	0	99
Rezerva pojistného neživ. poj. vztahující se k poj. odv. NP	226	239	255	0	255
Rezerva na splnění závazků z ručení za závazky ČKP	5 272	5 338	5 408	62	5 345
Jiné rezervy	0	79	195	97	97
Jiná rezerva vztahující se k poj. odv. ŽP	0	0	0	0	0
Jiná rezerva vztahující se k poj. odv. NP	0	79	195	97	97
Technická rezerva ŽP, je-li nositelem inv. rizika pojistník	19 651	30 696	44 415	0	44 415
Rezervy na ostatní rizika a ztráty	1 615	3 162			1 182
Rezerva na důchody a podobné závazky	3	3			1
Rezerva na daně	1 109	2 718			786
Ostatní rezervy	503	441			395
Depozita při pasivním zajištění	178	684			2 250
Věřitelé	22 453	20 466			18 546
Závazky z operací přímého pojištění	8 330	8 202			8 279
Závazky z operací zajištění	5 561	7 128			5 884
Výpůjčky zaručené dluhopisem	0	0			0
Směnitelné (konvertibilní) výpůjčky	0	0			0
Závazky vůči finančním instancím	19	61			33
Ostatní závazky	8 543	5 075			4 351
Daňové závazky a závazky ze sociálního zabezpečení	576	555			520
Garanční fond Kanceláře	0	0			0
Přechodné účty pasiv	6 581	6 289			6 837
Výdaje příštích období a výnosy příštích období	2 450	1 881			1 827
Ostatní přechodné účty pasiv	4 131	4 408			5 010
Dohadné položky pasivní	4 116	4 385			4 988

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 16

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *)

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, celkem bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

Technický účet k neživotnímu pojištění	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	4 625	6 907	7 147
Zasloužené pojistné, očištěné od zajištění	57 180	60 380	55 644
Předepsané pojistné, očištěné od zajištění	58 522	59 978	56 763
Předepsané hrubé pojistné	80 644	81 577	81 508
Pojistné postoupené zajišťovatelům	-22 122	-21 599	-24 745
Změna stavu rezervy na nezasloužené poj., očištěné od zajiš.	-1 342	401	-1 118
Změna stavu hrubé výše rezervy na nezasloužené pojistné	-1 561	464	-2 407
Změna stavu rezervy na nezasloužené pojistné, podíl zajišťo.	219	-62	1 289
Převedené výnosy z finan. umístění z netechnického účtu	400	3 667	2 996
Ostatní technické výnosy, očištěné od zajištění	3 011	3 614	3 643
Náklady na poj. pl. včetně změny TR, očištěné od zajištění	-31 524	-36 169	-33 953
Náklady na pojistná plnění, očištěné od zajištění	-28 242	-31 672	-33 262
Hrubá výše nákladů na pojistná plnění	-37 999	-41 439	-45 140
Náklady na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	9 758	9 767	11 877
Změna stavu rezervy na poj. pl., očištěné od zajištění	-3 282	-4 497	-691
Změna stavu hrubé výše rezervy na pojistná plnění	-3 615	-4 758	-2 767
Změna stavu rezervy na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	333	260	2 076
Změny stavu ostatních tech. rezerv, očištěné od zajištění	-223	-99	-37
Prémie a slevy, očištěné od zajištění	-1 809	-3 037	-1 222
Čistá výše provozních nákladů	-16 068	-17 490	-16 810
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy	-12 317	-12 927	-13 153
Změna stavu časově rozlišených pořizovacích nákladů	71	-80	287
Správní režie	-9 013	-9 406	-9 073
Provize od zajišťovatelů a podíly na ziscích	5 191	4 923	5 129
Ostatní technické náklady, očištěné od zajištění	-5 994	-5 857	-5 243
Změna stavu vyrovnávací rezervy	-347	1 899	2 129
Technický účet k životnímu pojištění	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	-881	10 135	15 323
Zasloužené pojistné, očištěné od zajištění	47 679	52 635	64 266
Předepsané pojistné, očištěné od zajištění	47 545	52 539	64 162
Předepsané hrubé pojistné	48 986	54 041	65 742
Pojistné postoupené zajišťovatelům	-1 441	-1 502	-1 580
Změna stavu rezervy na nezasloužené poj., očištěné od zajiš.	134	96	104
Změna stavu hrubé výše rezervy na nezasloužené pojistné	126	93	97
Změna stavu rezervy na nezasloužené pojistné, podíl zajišťo.	8	3	7
Výnosy z finančního umístění	23 197	22 247	24 928
Výnosy z podílů	159	769	1 233
Výnosy z ostatního finančního umístění	7 652	9 534	9 124
Výnosy z pozemků a staveb (nemovitosti)	120	92	74
Výnosy z ostatních investic (mimo nemovitostí)	7 532	9 442	9 050
Změny hodnoty finančního umístění – výnosy	444	61	57
Výnosy z realizace finančního umístění	14 942	11 883	14 514
Přírůstky hodnoty finančního umístění	8 436	9 887	8 899
Ostatní technické výnosy, očištěné od zajištění	1 008	1 150	1 339
Náklady na poj. pl. včetně změny TR, očištěné od zajištění	-27 407	-29 561	-32 659
Náklady na pojistná plnění, očištěné od zajištění	-26 846	-29 175	-32 098
Hrubá výše nákladů na pojistná plnění	-27 147	-29 536	-32 504

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 16

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *) – pokračování
 (údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, celkem bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

Technický účet k životnímu pojištění	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Náklady na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	301	361	406
Změna stavu rezervy na poj. pl., očištěné od zajištění	-561	-386	-561
Změna stavu hrubé výše rezervy na pojistná plnění	-597	-391	-551
Změna stavu rezervy na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	37	5	-10
Změny stavu ostatních tech. rezerv, očištěné od zajištění	-7 575	-13 464	-21 708
Změna stavu rezervy pojistného živ. poj., očištěná od zajiš.	-4 885	-4 554	-9 165
Změna stavu hrubé výše rezervy pojistného životních pojišť.	-4 880	-4 559	-9 163
Změna stavu rezervy poj. živ. pojištění, podíl zajišťovatelů	-5	5	-2
Změna stavu ostat. TR (mimo rez. živ. poj.), očiš. od zajiš.	-2 690	-8 910	-12 542
Prémie a slevy, očištěné od zajištění	-103	-685	-235
Čistá výše provozních nákladů	-11 384	-12 512	-12 849
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy	-8 830	-9 706	-10 684
Změna stavu časově rozlišených pořizovacích nákladů	1 022	912	1 578
Správní režie	-3 940	-4 131	-4 167
Provize od zajišťovatelů a podíly na ziscích	365	412	424
Náklady na finanční umístění	-17 489	-11 613	-9 608
Náklady na správu finančního umístění, včetně úroků	-782	-834	-1 012
Změna hodnoty finančního umístění – náklady	-1 905	140	-33
Náklady spojené s realizací finančního umístění	-14 802	-10 918	-8 562
Úbytky hodnoty finančního umístění	-15 762	-5 562	-4 904
Ostatní technické náklady, očištěné od zajištění	-946	-1 312	-1 312
Převod výnosů z finančního umístění na netechnický účet	-536	-1 076	-834
Netechnický účet	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010
Zisk nebo ztráta za účetní období	8 769	14 417	20 292
Zisk nebo ztráta z běžné činnosti po zdanění	8 797	14 395	20 313
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	4 625	6 907	7 147
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	-881	10 135	15 323
Výnosy z finančního umístění	15 580	7 992	9 508
Výnosy z podílů	507	117	194
Výnosy z ostatního finančního umístění	2 432	1 664	1 701
Výnosy z pozemků a staveb (nemovitosti)	140	136	135
Výnosy z ostatních investic (mimo nemovitostí)	2 293	1 528	1 566
Změny hodnoty finančního umístění - výnosy	1 769	2 259	2 336
Výnosy z realizace finančního umístění	10 872	3 952	5 277
Převedené výnosy fin. umístění z technického účtu k živ.poj.	536	1 076	834
Náklady na finanční umístění	-8 149	-4 711	-6 696
Náklady na správu finančního umístění, včetně úroků	-308	-116	-127
Změna hodnoty finančního umístění - náklady	-2 646	-701	-1 315
Náklady spojené s realizací finančního umístění	-5 195	-3 893	-5 255
Převod výnosů z fin. umístění na tech. účet k neživ. poj.	-400	-3 667	-2 996
Ostatní výnosy	1 985	709	1 393
Ostatní náklady	-2 615	-661	-1 191
Daň z příjmů z běžné činnosti	-1 885	-3 384	-3 009
Mimořádný zisk nebo ztráta	25	40	-3
Mimořádné výnosy	61	43	16
Mimořádné náklady	-36	-3	-20
Daň z příjmů z mimořádné činnosti	-2	0	0
Ostatní daně neuvedené v předcházejících položkách	-51	-18	-18

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 17

NOVĚ EMITOVANÉ KÓTOVANÉ DLUHOPISY V ROCE 2010

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
13. 1. 2010	CZ0003702250	Českomoravská stavební spořitelna, a.s.	1 mld. Kč
29. 1. 2010	CZ0003702276	Wüstenrot stavební spořitelna a.s.	500 mil. Kč
9. 4. 2010	CZ0003702367	Česká spořitelna, a.s.	1,5 mld. Kč
9. 4. 2010	CZ0003702359	Česká spořitelna, a.s.	1,2 mld. Kč
26. 5. 2010	CZ0002002231	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	2 mld. Kč
25. 5. 2010	CZ0002002223	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	60 mil. EUR
16. 7. 2010	CZ0001500102	Statutární město Liberec	2 mld. Kč
22. 9. 2010	CZ0000000245	Home Credit B.V.	4,35 mld. Kč

Příloha 18

NOVĚ EMITOVANÉ NEKÓTOVANÉ DLUHOPISY V ROCE 2010

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
8. 1. 2010	CZ0003501710	Letiště Praha, a.s.	2 mld. Kč
3. 2. 2010	CZ0003702284	Česká spořitelna, a.s.	200 mil. Kč
10. 3. 2010	CZ0003702292	ČSOB, a.s.	700 mil. Kč
25. 2. 2010	N/A	Lenz Solar a.s.	300 mil. Kč
10. 3. 2010	N/A	ORRERO a.s.	78,7 mil. Kč
11. 3. 2010	CZ0003702300	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
11. 3. 2010	CZ0003702318	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
11. 3. 2010	CZ0003702334	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
11. 3. 2010	CZ0003702326	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
14. 4. 2010	CZ0002002181	Volksbank CZ, a.s.	800 mil. Kč
24. 3. 2010	CZ0003702342	Česká spořitelna, a.s.	1 mld. Kč
15. 4. 2010	CZ0002002207	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	2 mld.Kč
19. 5. 2010	CZ0002002199	Volksbank CZ, a.s.	500 mil. Kč
10. 4. 2010	N/A	LPS Automotive, s.r.o.	4,5 mil. Kč
22. 4. 2010	CZ0002002215	Česká spořitelna, a.s.	4 mld. Kč
1. 6. 2010	CZ0003702375	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld.Kč
1. 6. 2010	CZ0003702383	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld.Kč
10. 6. 2010	CZ0003501702	Letiště Praha, a.s.	1 mld. Kč
23. 6. 2010	CZ0003702391	ČSOB, a.s.	700 mil. Kč
2. 6. 2010	N/A	Medifin a.s.	50 mil. Kč
1. 8. 2010	N/A	Goldkredit, a.s.	30 mil. Kč
15. 7. 2010	CZ0003702409	Raiffeisenbank, a.s.	400 mil. Kč
1. 8. 2010	N/A	OPTREAL, s.r.o.	35 mil. Kč
14. 7. 2010	CZ0003702417	ČSOB, a.s.	1 mld.Kč
1. 8. 2010	N/A	Serafin Campestrini s.r.o.	600 tis. EUR
15. 9. 2010	CZ0003702425	ČSOB, a.s.	700 mil. Kč
11. 8. 2010	N/A	Raiffeisenbank, a.s.	150 mil. Kč
27. 10. 2010	CZ0003702441	ČSOB, a.s.	700 mil. Kč
4. 11. 2010	CZ0003702458	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2,25 mld. Kč
4. 11. 2010	CZ0003702466	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2,1 mld.Kč
22. 10. 2010	CZ0003702474	Česká spořitelna, a.s.	1,5 mld.Kč
16. 11. 2010	CZ002002249	Raiffeisenbank, a.s.	1 mld.Kč
10. 11. 2010	CZ0003501728	Letiště Praha, a.s.	1,5 mld.Kč
12. 11. 2010	CZ0003702482	Raiffeisenbank, a.s.	100 mil. Kč
25. 11. 2010	CZ0002002256	Hypoteční banka, a.s.	500 mil. Kč
1. 12. 2010	CZ0003702508	Raiffeisenbank, a.s.	400 mil. Kč
3. 12. 2010	CZ0003702490	ČSOB, a.s.	3 mld.Kč
22. 12. 2010	CZ0003702516	Česká spořitelna, a.s.	1,5 mld.Kč

Příloha 19

EMISE / TRANŠE KÓTOVANÝCH AKCIÍ V ROCE 2010

Datum emise	ISIN	Nominální hodnota	Objem emise
KIT digital Inc.	USU4947Q1077	N/A.	2 400 000 ks
	US4824702009		14 344 853 ks

Příloha 20

INVESTIČNÍ CERTIFIKÁTY VYDANÉ V ROCE 2010 V RÁMCI NABÍDKOVÝCH PROGRAMŮ SCHVÁLENÝCH ČNB

Emitent	ISIN	Název IC
Raiffeisenbank a.s.	CZ0000300041	EUR/CZK TL 23,000
Raiffeisenbank a.s.	CZ0000300058	EUR/CZK TS 28,000

Příloha 21

SCHVÁLENÉ NABÍDKOVÉ PROGRAMY V ROCE 2010

Emitent	Typ CP	Maximální objem	Doba trvání
Volksbank CZ	dluhopisy	15 000 000 000 Kč	10 let
CETELEM, a.s.	dluhopisy	10 000 000 000 Kč	5 let

Příloha 22

VEŘEJNĚ NABÍZENÉ NEKÓTOVANÉ AKCIE V ROCE 2010

Emitent/Nabízející	Nominální hodnota	Objem emise
MINERVA BOSKOVICE, a.s.	1 000 Kč	100 000 000 Kč
ČIS Investiční, a.s.	3,68 Kč a 0,78 Kč	max. 110 397 658 Kč

Příloha 23

POVINNÁ NABÍDKA PŘEVZETÍ Z DŮVODU OVLÁDNUTÍ CÍLOVÉ SPOLEČNOSTI SPOLEČNOSTI V ROCE 2010

Navrhovatel	Cílová společnost	Typ rozhodnutí
EnBW Energie Baden-Württemberg AG	Pražská energetika, a.s.	Souhlas

Příloha 24

DOBROVOLNÁ NABÍDKA PŘEVZETÍ A JEJÍ ZMĚNY V ROCE 2010

Navrhovatel)	Cílová společnost	Typ rozhodnutí
Petr Koutek	Česká námořní plavba	souhlas (rozhodnutí se dle zákona nevydává)

Příloha 25

**PŘEHLED HRUBÉHO PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO DLE JEDNOTLIVÝCH POJISTNÝCH ODVĚTVÍ
V ROCE 2010**

(celkem bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

ČÁST A		
ODVĚTVÍ ŽIVOTNÍCH POJIŠTĚNÍ		předepsané pojistné
1. a)	Pojištění pro případ smrti, pro případ dožití, pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, spojených životů, s výplatou zaplaceného pojistného	25 635
1. b)	Pojištění důchodu	2 082
1. c)	Pojištění úrazu nebo nemoci (dopň. poj. k poj. ŽP)	7 934
2.	Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí	1 961
3.	Pojištění dle bodu I. písm. a), b) a II, spojená s inv. fondem	33 956
4.	Trvalé zdravotní pojištění dle článku 2 odst.1 písm.d) směrnice EP a Rady 2002/83/ES	0
5.	Kapitalizace příspěvků hrazených skupinou příspěvkatelů a následné rozdělování akumulovaných aktiv mezi přeživší příspěvkatelé nebo mezi osoby oprávněné po zemřelých příspěvkatelích	0
6.	Umořování kapitálu založeného na pojistně matematickém výpočtu	181
7.	Správa skupinových penzijních fondů	0
8.	Činnosti dle čl. 2 ods.2 písm. e) směr. EP a Rady 2002/83/ES	0
9.	Pojištění týkající se délky lidského života	0
ČÁST B		
ODVĚTVÍ NEŽIVOTNÍCH POJIŠTĚNÍ		předepsané pojistné
1.	Úrazové pojištění.	2 695
2.	Pojištění nemocí.	2 793
3.	Pojištění škod na pozemních dopravních prostředcích jiných než drážních vozidlech.	15 637
4.	Pojištění škod na drážních vozidlech.	14
5.	Pojištění škod na leteckých dopravních prostředcích.	155
6.	Pojištění škod na plavidlech.	13
7.	Pojištění přepravovaných věcí včetně zavazadel a jiného majetku bez ohledu na použitý dopravní prostředek.	378
8.	Pojištění škod na majetku jiném než uvedeném v bodech 3 a 7.	12 045
9.	Pojištění jiných škod na majetku jiném než uvedeném v bodech 3 až 7 vzniklých krupobitím nebo mrazem anebo jinými příčinami (např. loupeží, krádeží nebo škody způsobené lesní zvěří), nejsou-li tyto příčiny zahrnuty v odvětví č.8, včetně pojištění škod na hospodářských zvířatech způsobených nákazou nebo jinými příčinami	8 106
10.	Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z provozu pozemního motorového vozidla a jeho přípojného vozidla, z provozu drážního vozidla a z činnosti dopravce.	22 830
11.	Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití leteckého dopravního prostředku, včetně odpovědnosti dopravce.	98
12.	Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití vnitrozemského nebo námořního plavidla, včetně odpovědnosti dopravce.	8
13.	Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu jinou než uvedenou v odvětvích č. 10 až 12.	12 128
14.	Pojištění úvěru.	2 877
15.	Pojištění záruky (kauce).	212
16.	Pojištění různých finančních ztrát.	1 952
17.	Pojištění právní ochrany.	307
18.	Pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště, včetně pojištění finančních ztrát bezprostředně souvisejících s cestováním (asistenční služby).	1 976

Příloha 26

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODÁNÍ V SAMOSTATNÉM ODBORU OCHRANY SPOTŘEBITELE

26 a) CELKOVÉ POČTY PŘIJATÝCH PODÁNÍ

Období	Celkový počet přijatých podání	Podání mimo působnost ČNB	Podání v působnosti ČNB
1. 1.–31. 12. 2010	479	39	440
			předáno do jiného útvaru 37
			dále šetřeno v SAO OS 403

26 b) INICIÁTOR PODÁNÍ ŠETŘENÝCH V SAMOSTATNÉM ODBORU OCHRANY SPOTŘEBITELE

Organizace ochrany spotřebitele (COI, SOS):	Jiný útvar ČNB	Přímé podání fyzických osob	Přímé podání právnických osob	Celkem
9	FO 160 PO 2	259	10	440

	Úvěrové instituce	Obchodníci s CP	Inv. zprostředkovatelé, inv. společnosti	Pojišťovny	Pojišťovací zprostředkovatelé	Jiné	Celkem
Náklady produktů (vč. podání na směnárny)	58	4	1	22	3	6	94
Platební styk (vč. platebních karet)	33			1		7	41
Informace o produktu	39	3	4	31	37	4	118
Pojistné plnění	1			37			38
Diskriminace spotřebitele	2			3		1	6
Vyřizování reklamací	16			9			25
Agresivní obchodní praktiky	8		2	6	58	1	75
Ochrana spotřebitele	9		3	3	8	20	43
CELKEM	166	7	10	112	106	39	440

26 c) ČLENĚNÍ PODLE VÝSLEDKU ŠETŘENÍ

	Uzavřená podání						Podání v šetření	Předáno jinému útvaru	Celkem
	Návrh na sankce	Náprava ze strany fin. subjektu	Neoprávněná podání	Důkazní nouze	Písemná vysvětlení				
Úvěrové instituce		23	49	15	39	36	4	166	
Obchodníci s CP		1	3			2	1	7	
Investiční zprostředkovatelé, inv. společnosti		2	1	1	1	3	2	10	
Pojišťovny		13	19	17	19	25	19	112	
Pojišťovací zprostředkovatelé	28	3	11	11	31	16	6	106	
Jiné			5	10	16	3	5	39	
CELKEM	28	42	88	54	106	85	37	440	

Příloha 27

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODÁNÍ NA POBOČKÁCH ČNB V ROCE 2010

27 a) CELKOVÉ POČTY PŘIJATÝCH PODÁNÍ

Období	Celkový počet přijatých podání	Podání mimo působnost ČNB	Podání v působnosti ČNB
1. 1.–31. 12. 2010	225	13	212
		předáno do jiného útvaru	68
		dále šetřeno na pobočkách	144

27 b) INICIÁTOR PODÁNÍ ŠETŘENÝCH NA POBOČKÁCH ČNB

Organizace ochrany spotřebitele (COI, SOS):	Jiný útvar ČNB	Přímé podání fyzických osob	Přímé podání právnických osob	Celkem
4	FO 10 PO 1	195	2	212

	Úvěrové instituce	Obchodníci s CP	Investiční zprostředkovatelé	Pojišťovny	Pojišťovací zprostředkovatelé	Nebankovní devizová místa	Jiné	Celkem
Náklady produktů (vč. podání na směnárny)	5					134		139
Platební styk (vč. platebních karet)	3					1		4
Informace o produktu	7		1	4	11			23
Pojistné plnění				15	1			16
Diskriminace spotřebitele	1			2	1	1		5
Vyřizování reklamací	4	1		3	1			9
Agresivní obchodní praktiky	4	1		2	6	1	2	16
CELKEM	24	2	1	26	20	137	2	212

27 c) ČLENĚNÍ PODLE VÝSLEDKU ŠETŘENÍ

	Uzavřená podání					Podání v šetření	Předáno jinému útvaru	Celkem
	Návrh na sankce	Náprava ze strany fin. subjektu	Neoprávněná podání	Důkazní nouze	Písemná vysvětlení			
Úvěrové instituce			1	3	1	1	18	24
Obchodníci s CP							2	2
Investiční zprostředkovatelé							1	1
Pojišťovny				1		1	24	26
Pojišťovací zprostředkovatelé		1	1	2	1	2	13	20
Nebankovní devizová místa		5	10	13	95	6	8	137
Jiné							2	2
CELKEM	0	6	12	19	97	10	68	212

Příloha 28

VÝVOJ CELKOVÉHO POČTU REGISTROVANÝCH POJIŠŤOVACÍCH ZPROSTŘEDKOVATELŮ

Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů	Stav k 31.12.2008	Stav k 31.12.2009	Stav k 31.12.2010
Pojišťovací zprostředkovatelé – celkem	86 232	105 980	126 123
z toho:			
vázaní pojišťovací zprostředkovatelé	10 465	11 767	12 704
podřízení pojišťovací zprostředkovatelé	46 067	58 036	71 129
výhradní pojišťovací agenti	20 601	26 011	31 561
pojišťovací agenti	1 158	1 286	1 414
pojišťovací makléři	658	705	761
samostatní likvidátoři pojistných událostí	165	172	184
pojišťovací zprostředkovatelé (zahraniční)	7 118	8 003	8 370

Vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28

115 03 Praha 1

Česká republika

Kontakt:

SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE

Tel.: 224 413 494

Fax: 224 412 179

<http://www.cnb.cz>

Sazba a produkce: Jerome s.r.o.

Grafický design: Jerome s.r.o.

